

HAL
open science

Sherpa-English and English-Sherpa Dictionary With Literary Tibetan and Nepali equivalents

Nicolas Tournadre, Lhakpa Norbu Sherpa, Gyurme Chodrak, Guillaume Oisel

► **To cite this version:**

Nicolas Tournadre, Lhakpa Norbu Sherpa, Gyurme Chodrak, Guillaume Oisel. Sherpa-English and English-Sherpa Dictionary With Literary Tibetan and Nepali equivalents. Vajra Publications, 2009, 978-9937-506-35-9. hal-03768783

HAL Id: hal-03768783

<https://hal.science/hal-03768783>

Submitted on 23 May 2023

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Sherpa-English and English-Sherpa Dictionary

**Sherpa-English and English-Sherpa
Dictionary**
with Literary Tibetan and Nepali equivalents

**Nicolas Tournadre, Lhakpa Norbu Sherpa,
Gyurme Chodrak and Guillaume Oisel**

ཤར་བའི་གཏམ་སྒྲིག་ཚིག་མཛོད།

བདེ་ཆེན་རབ་བརྟན། ཤར་པ་ལྷག་པ་ཉོར་བུ།
འགྲུར་མེད་ཚོས་བྲགས་དང་། ཚེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་།

First Edition, 2009

Published by:

Vajra Publications

Jyatha, Thamel,

P.O. Box 21779, Kathmandu, Nepal

Tel.: 977-1-4220562, Fax: 977-1-4246536

e-mail: bidur_la@mos.com.np

www.vajrabooks.com.np

Distributor:

Vajra Books

Kathmandu, Nepal

© by Authors

Cover photo © by Nicolas Tournadre

ISBN: 978-9937-506-35-9

Printed in Nepal

Table of contents

Foreword.....	7
Preface.....	9
Acknowledgments.....	13
Overview.....	15
Introduction	17
1. The Sherpa people and the Sherpa-speaking area	19
2. The Sherpa language	21
2.1 Linguistic affiliation	21
2.2 Dialect variation	21
2.3 Languages closely related to Sherpa	22
2.4 Emergence of a writing system for Sherpa	22
2.5 Previous studies of the Sherpa language	23
3. Sherpa romanization	24
3.1 Pronunciation of the letters	24
3.2 Tone registers	29
3.3 Tone contours	30
3.4 Vowel length.....	30
4. Sherpa script in the dictionary	30
4.1 The alphabet	31
4.2 Spelling issues	32
4.3 Syllable structure.....	33
4.4 Pronunciation of the second syllable.....	41
5. Guide for the user of this dictionary	43
List of abbreviations	44
Sherpa-English-Tibetan-Nepali dictionary	45
English-Sherpa dictionary	155
Nepali Sherpa dictionary	203

Appendices	255
Appendix 1 Transliteration	257
Appendix 2 Choosing a script for Sherpa	259
Appendix 3 The main phonological and morphological characteristics of the Sherpa language	262
1. The phonemic system	262
2. Phonological correspondences of Literary Tibetan in Sherpa	264
2.1 Suffixed letters.....	264
2.2 Initial consonant clusters.....	267
2.3 Loss of aspiration	268
2.4 Tone shifts	268
3. Main morphological characteristics.....	269
3.1 Nominal suffixes	269
3.2 Adjectival suffixes.....	270
3.3 Linking verbs.....	270
3.4 Verb suffixes	271
3.5 Verb stems	274
3.6 Variation of the stem according to the verbal suffix.....	276
3.7 Negative affixes.....	279
3.8 Interrogative particles.....	280
Appendix 4 Irregular verbs	281
Bibliography	291

Foreword

As is the case for many indigenous peoples around the world, the preservation of culture and identity is important for the Sherpas. Language and scripts play an important role in this endeavor.

The Sherpas are one of the main Himalayan indigenous ethnic groups, and their language is widely spoken in many isolated communities. Unfortunately, its use is diminishing rapidly due to the influences of outside society and culture. Luckily, many Sherpas of the present generation feel strongly that preservation of the language is important. Therefore, all of us must work hard to make this happen. This Sherpa-English dictionary, which has been compiled by expert linguist Professor Dr. Nicolas Tournadre, Lopon Gyurme Chodrak Sherpa, Dr. Lhakpa Norbu Sherpa, and doctoral student Mr. Guillaume Oisel, is an excellent model of the kind of high quality work that will help conserve the Sherpa language. I would like to thank all the co-authors for their dedication and contributions.

The financial and logistic support of The Mountain Institute played a vital role in completion of this valuable work. I trust that this dictionary will play a positive role in conservation of the Sherpa language.

Nawang Tenzin Zangpo,

Reincarnate Lama,

Tengboche Monastery,

the 6th of February 2007

ངོས་སྤྱོད།

༡༡། དང་འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྱག་གི་སྐད་ཡིག་རྣམས་མི་ཉམས་ཤོང་འཕེལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་གཤམ་ཆེ་བ་བཞིན།
འདིར་ཤར་པ་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་མི་ཉམས་ཆེད་ཤར་པའི་སྐད་ཡིག་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡིན། སྐད་ཡིག་མེད་ན་ཤར་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱང་
ཟེན་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཐུབ། ཤར་པའི་སྐད་ཡིག་ནི་རི་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཁྲུངས་ལྡན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤོན་ནས་ད་བར་
མི་དམངས་ཡོངས་ལ་ཁྲུབ་བརྒྱུ་དུ་བྱུགས་ཤིང་བོད་སྤྱོད་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཐང་སྤོད་ཤོག་ཤར་ལྷག་པ་ཞོར་བྱ་སོགས་ནས་སོ་སོའི་ལྷང་
པའི་གོམས་གཤམ་དང་སྐད་ཡིག་ཅུ་ཆེར་བརྒྱུད་ཞིང་མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་སྐྱབ་བཞིན་ཡིན་མོད། ཕྱིས་སུ་བྱང་བྱ་ཆའི་སྐབས་འདི་ཙམ་འབྱུང་
བ་ཡང་ཆེས་དགའ་བ་ཡིན་པས་ཀུན་གྱིས་དོ་སྣང་མཛད་དགོས། ད་ངེས་ཤར་པའི་སྐད་ཡིག་སྤོབ་མཚོན་བྱེད་དུ་དམིགས་ནས། ཐང་
སྤོད་ཤོག་ཤར་ལྷག་པ་ཞོར་བྱ་ལགས་དང་། སྤོང་ཆའི་སྤོབ་དཔོན་འགྲུར་མེད་ཆོས་གྲགས་ལགས། ཕ་རན་སིའི་མཁས་དབང་ཉི་ལྟ་བདེ་ཆེན་
རབ་བཏན་ལགས། ཕ་རན་སིའི་སྤོབ་བྲུ་ཆེན་མོའི་དགེ་བཤེས་སྤོབ་མ་གྱི་ཡོམ་བཙས་ནས་ཤར་པའི་ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་གསར་དུ་བྲིས་ཏེ་གང་
ལེགས་ཐོན་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་བསྐྲུགས་བརྗོད་ལུ་བ་དང་ཆབ་གཅིག་ འདིར་ཤར་པའི་ཆོག་མཛོད་ཆེད་རྒྱབ་གཉེར་མཐུན་རྐྱེན་གནང་མཁམ་
ས་མཐོའི་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་པའི་དབུ་འཛིན་ཐང་སྤོད་ཤོག་ཤར་ལྷག་པ་ཞོར་བྱ་གཙོས་ལས་བྱེད་ཡོངས་ལ་བྲུགས་རྗེ་ཆེ་ལུ་རྒྱ་བཙས།

སྤུལ་མིང་དག་དབང་བསྐྱེད་འཛིན་བཟང་པོ་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧་ལྟ་ཆོས་༦་ལ།

Preface

The Sherpas are a minority ethnic group of Nepal. Their ancestors are believed to have migrated south from the Tibetan plateau over 500 years ago, and entered into the Khumbu, a vacant valley on the south slopes of Jomolangma (Mount Everest / Sagarmatha). The Khumbu was regarded as a *beyul* - one of Padmasambhava's sacred hidden valleys. The culture and language of the Sherpa people evolved in this isolated environment, and thus developed their own unique characteristics over the centuries.

Sherpa is one of the Tibetic languages within the Tibeto-Burman group of the Sino-Tibetan family of languages. In recent years, the use of the Sherpa language has been declining rapidly. Because of unfavorable education policies and the increasing influence of dominant cultures, Sherpa is not being effectively passed on from one generation to the next, and it is not properly documented or taught in schools. If no action is taken, the Sherpa language could die out within several generations, thus threatening our identity and culture.

As a member of the Sherpa community, I am very proud of our unique culture and traditions, and the prospect of losing this heritage has been worrying me. In the year 2000, I had an opportunity to express these concerns to the Tengpoche Rinpoche, Nawang Tenzin Zangpo. Rinpoche not only shared my concerns, but he himself had been thinking about compiling a glossary of Sherpa words for quite some time. Towards this goal, he had already collected a trunk full of documents. We agreed that the responsibility of preserving a language lies with the people who speak it. Therefore, we agreed that we must try to do something before it was too late.

At that time, I was working on a multi-year Project in the Tibetan Autonomous Region (TAR, PRC) which made it difficult to start up language conservation in Khumbu. But in 2003, Rinpoche initiated the work of documenting the Sherpa language, with the assistance of Loppon Gyurme Chodrak, a native Sherpa who had graduated from a program in advanced Buddhist studies in India. By the time I returned from Tibet in 2005, over 10,000 Sherpa words had been collected and documented - with expanded definitions and explanations - to produce the draft *Sherpa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long* ("The great Sherpa dictionary: a clear mirror"). This compilation also contains histories and biographies of religious sites and personalities of the Solukhumbu region.

In 2005, at Rinpoche's request, I took over responsibility for completing the Sherpa dictionary project. The first priority was to assist with completion and publication of the *Shar pa'i tshig mdzod*

chen mo kun gsal me long. The second priority was to make the work more accessible. While the *Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long* is an invaluable compilation and a great resource book, it is written entirely in the Sambhota (Tibetan) script, and thus cannot be used by younger generations of Sherpa, who are educated only in Nepali and English. This led to the idea of developing a Sherpa lexicon with English, Nepali, and Tibetan translations, using Sambhota, Roman, and Devanagari scripts.

The challenge was that simply knowing how to speak the three languages is not enough to develop a quality language dictionary. It requires input from many speakers, and from expert linguists. We were fortunate that we were able to call on the expertise of Dr. Nicolas Tournadre, Professor of Linguistics at University of Provence, France who specializes in Tibetan languages. Dr. Tournadre not only agreed to collaborate on the dictionary, but also involved his doctoral student, Mr. Guillaume Oisel. They took an active role in developing the Sherpa orthography and romanization system, in analyzing Sherpa phonology, and in providing Tibetan translations. Mr. Oisel took on the initial bibliographic research, computer entry, formatting, and layout of the dictionary. Most importantly, they contributed the academic rigor and linguistic expertise necessary to produce a quality work.

Mr. Gyurme Chodrak, for his part, contributed to the writing of Sherpa words using the Sambhota script. Many of the Sherpa words in this dictionary were borrowed from the *Shar pa'i tshig mdzod chen mo* - though it must be noted that, in order to represent authentic spoken Sherpa, we had to modify many words before integrating them into the dictionary, as they reflected the influence of Literary Tibetan. My own contribution was not that of an expert, but rather, a jack-of-all-trades. I assisted with ensuring overall consistency in translations between languages (Sherpa, Tibetan, English, and Nepali), and provided information on the Sherpa words and their pronunciation. I also raised some funds to support the operating costs of the project and served in the role of Director for the Project.

This dictionary thus represents a great collaborative effort, and is the result of nearly four years of hard work (2005 to 2009). My wife Helen Sherpa and our children kept asking when the project would be completed. My 13 year old daughter, Pasang Yangjin, once said “it seems odd that my father is making a Sherpa dictionary but I know so little of it”. This dictionary has been prepared both to help preserve the language and to help younger generations of Sherpas become more familiar with their ancestral language. Documentation of a language has no use unless there are people to use it. I

hope many interested young Sherpas will find this helpful to reconnect with their community and culture.

Although there are some dialectal differences, there is generally good intelligibility throughout the whole Sherpa linguistic area. Some would argue that the differences are significant between Solu and Khumbu. In any language, similarities and differences can be found. If the aim is to take into account all the dialectal variations, then designing a dictionary can become overwhelming. Therefore, it must be stated here that this dictionary is based mainly on the Khumbu dialect. I hope that this work will provide a basis for Sherpas from different regions to judge for themselves the similarities and differences. As we learn more about the language, we hope to offer information about other dialects and varieties.

Lhakpa Norbu Sherpa, PhD.,

Project Director of the Sherpa Language Preservation and Development Program,

Kathmandu, Nepal, June 2009

Acknowledgments

The completion of this work would not have been possible without the contributions of a number of highly motivated individuals.

The Tengboche Rinpoche, Ngawang Tenzing Zangbu, deserves our special gratitude for initiating this work and for serving as a continued source of inspiration and encouragement.

Dr. Nancy Caplow provided valuable input throughout the project, reading the entire manuscript several times at various stages. We are especially grateful for her thorough review of the Introduction and Appendices, and her insightful comments on aspects of the linguistic analysis and presentation. She also checked and edited all dictionary entries, clarifying English definitions and grammatical labeling. Her edits and her suggestions regarding overall organization and structure have greatly improved this work.

Ms. Pasang Dolma Sherpa assisted with Nepali translations and devoted considerable time to the typing of the Devanagari entries. Mr. Yuba Raj Ghimire and Mr. Bhim Narayan Regmi reviewed and edited the Nepali translations.

Originally from the Tö area of the Tibetan Autonomous Region, Trulku Ngawang Chokdup is bilingual in Sherpa and Standard Tibetan, and is also highly educated in Literary Tibetan. He was thus able to offer to refine some of the definitions and translations, clarify and confirm the pronunciation of Sherpa words, and also provide many useful comments on the development of the Sherpa orthography.

Mr. Michel Tournadre edited the illustrations and converted color photographs to black and white. Dr. Jeremy Spoon provided information on Sherpa plant and animal names.

We are also grateful to the many other members of the Sherpa community who took an interest in this project and provided encouragement.

Finally, we would like to acknowledge financial support from the Ford Foundation and the Royal Netherlands Government, which was made available through The Mountain Institute (TMI). The Lacito Laboratory of the CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique) supported the travel costs and time of Dr. Nicolas Tournadre and Mr. Guillaume Oisel with PICS grant No. 2554. The University of Virginia's Tibetan and Himalayan Digital Library (THDL) program and the CNRS Dallith website have offered to host this document on their websites in future.

Overview

There are three sections to this book: five introductory chapters, the body of the dictionary, and four appendices.

The introductory chapters provide background on the Sherpa people and the Sherpa-speaking area (Chapter 1), the Sherpa language (Chapter 2), the system of romanization used in this dictionary to represent Sherpa pronunciation (Chapter 3), the Sambhota script as it is used to write Sherpa (Chapter 4), and a guide for users of the dictionary (Chapter 5).

The body of the dictionary consists of three parts: first a Sherpa-English-Nepali dictionary, next an English-Sherpa dictionary, and finally a Nepali-Sherpa dictionary.

The appendices provide further linguistic detail on the system of transliteration (Appendix 1), factors taken into consideration in developing a script for Sherpa (Appendix 2), the main phonological and morphological characteristics of Sherpa (Appendix 3), and a table of irregular verb forms (Appendix 5).

© Lhakpa Norbu Sherpa

Khumjung village with Mt. Amadablam in the background

© Lhakpa Norbu Sherpa

Thameteng, one of the last villages with a traditional architecture

© Lhakpa Norbu Sherpa

Students in a classroom of Hillary School in Thame village

© Lhakpa Norbu Sherpa

Ancient mani stones along the trail to Sewongma village

© Lhakpa Norbu Sherpa

Changing generations of Sherpas in Khumbu

© Lhakpa Norbu Sherpa

Himalayan tahr among lush monsoon vegetation in Sagarmatha National Park

A monk dressed to perform black-hat dance

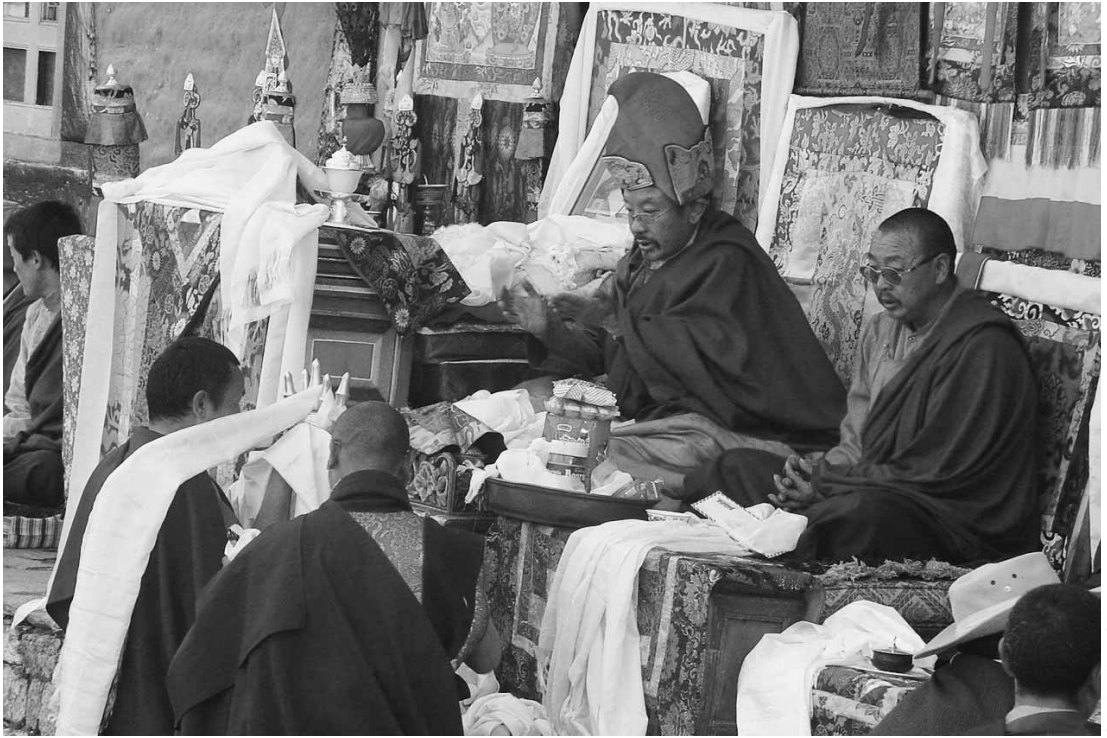
© Lhakpa Norbu Sherpa

Khumbi Yulha, the guardian deity of Khumbu, cloaked in monsoon clouds

© Lhakpa Norbu Sherpa

First view of Jomolangma (Mt. Everest) in Khumbu

© Lhakpa Norbu Sherpa

Monks offering Mandala to a Rinpoche of Thame Monastery

© Lhakpa Norbu Sherpa

Sun rises over Tengboche Monastery

© Nicolas Tournadre

Traditional charcoal brazier and tea kettle set for serving butter tea

© Nicolas Tournadre

Buddhist mantra carved on slate stone

© Nicolas Tournadre

Sherpa wedding cake alongside with a chang bottle

© Nicolas Tournadre

Wooden chang barrel in a Sherpa house

Introduction

1. The Sherpa people and the Sherpa-speaking area

The Sherpas are a people of Tibetan origin and cultural affinities. They migrated from eastern Tibet in several different waves in the 16th through 18th centuries, and settled in the present Solukhumbu area of Nepal, south of the Himalayas, near Mt. Jomolangma (Mount Everest).

The Solukhumbu District lies within the Sagarmatha Zone, one of Nepal's fourteen administrative zones. The District itself consists of 34 Village Development Committees (VDCs). Three of the world's 8000-meter peaks – Cho Oyu, Lhotse, and Jomolangma – are located within the Khumbu, the higher region of Sherpa country. This highland is drained by the Dudh Kosi and its tributaries: the Bhote Kosi, the Imja Khola, and the Solu Khola. The Khumbu area is part of Sagarmatha (Mt. Everest) National Park, a UNESCO World Heritage area. It is one of the main mountain tourist destinations of Nepal. The area is accessible by road from Kathmandu as far as Jiri, and then from Jiri on foot. It is also accessible by airplane, via the two small airports at Phaplu and Lukla.

To the east of the Dudh Kosi river valley lies the Arun river valley, whose upper slopes are populated by Sherpa people. Sherpas are also found in three other regions adjacent to the Khumbu: Shorong (Solu), Pharak, and Rolwaling. Sherpa settlements are generally found at elevations between 2000 and 4500 meters above sea level.

The four main Sherpa villages of Khumbu are Nauche (Nep: Namche Bazaar), Khumjung-Khunde, and Thame. The others are Tengpoche (Nep: Thyangpoche), Pangpoche, Dingpoche, Pheriche, Lopuche, Gorakshep, Phortse, Gokyo, Dole, Luza, Macharma, Khumjung, Khumde (alt: Khunde), Thamo, Thame, and Yilajung (alt: Yulajung).

The Sherpa villages of Pharak are Thumbuk, Monzo, Phekaro, Phakdingma, Chhutrawa, Yulnying, Kusum Tsangka, Nacho Pomdo, Lomzo, Kyongmo, Buwa, Tate, Seogma, Rimejung, Tshermadingma, Lukla, and Dungde.

In the Shorong (Solu) region there are many more Sherpa settlements, and Salleri is particularly populous because of its status as District administrative center. The other Sherpa settlements in this region are Katidrangka (Nep: Kharikola), Manidingma (Nep: Nunthala), Trakshingtok, Ringmo, Salung, Jung (Nep: Junbesi), Thraktobuk, Changma (Nep: Bhandar), Thodung, Phaplu, Patale, Kyilkording, Gyapzuwa, Gholila, Setra, Sakar, Jalsa, Pang Khongma, Tsatuk, Kyama, Nyimare, and Mopung.

A substantial number of Sherpa speakers are also found in Sankhuwasabha and Taplejung districts to the east of Solukhumbu, and in Dolakha, Sindupalchok, and Ramechaap districts to the west of Solukhumbu. There are also some Sherpa speakers in Rasuwa district, which is otherwise predominantly populated by Tamangs. Today the capital city of Kathmandu has become a meeting place for Sherpa speakers from different mountain regions. In Tibet (the TAR, or Tibetan Autonomous Region), a small population of Sherpa speakers is found in the Dram area.

Based on a 2001 census, the Central Bureau of Statistics (CBS) of Nepal reported that there were 154,622 Sherpas in Nepal, 19,706 of them living in the Solukhumbu area. An accurate figure for the total number of Sherpa speakers is difficult to determine. According to Graves (2007:16), estimates typically range between 15,000 and 70,000. Bradley (1997) estimated the number of speakers as 50,000. There are several reasons for the discrepancy between estimates of Sherpa population size and estimates of Sherpa speakers. Some young Sherpas living in Kathmandu or elsewhere outside of the Solukhumbu area no longer speak the language. Also, members of other ethnic groups with which the Sherpa are in close contact may identify themselves as Sherpas, though they do not speak the language.

Sherpa culture developed and evolved in a high-altitude environment. The Sherpas have traditionally cultivated potatoes, buckwheat, and corn, and herded yaks, cows, and yak-cow hybrids called zomo and zo. These agro-pastoral activities are supplemented by trade. In recent decades, the Sherpas have become increasingly involved in running tourism businesses such as travel logistics, lodge operation, climbing, and guiding. Sherpas have also gained international recognition for their mountaineering skills, and some of them have become quite famous.

The Sherpas practice Vajrayana Buddhism and are followers of the Nyingma school. They are proud of their rich tradition, which they would like to preserve and develop.

Since they settled in the southern Himalayas, the Sherpas have been in contact with other indigenous groups in the area, such as the Magar, Rai, Gurung, Sunwar, Jirel, and Hindu hill castes.

2. The Sherpa language

2.1 Linguistic affiliation

The Sherpa language belongs to the Tibetic family¹, which comprises at least 25 languages and more than 200 hundred dialects. These varieties share a common history: they are all derived from Old Tibetan, a language attested at the time of the Tibetan Empire (7th-9th centuries).

The Tibetic family is itself included in a larger linguistic family called Tibeto-Burman, which comprises about 400 languages. Although the Tibeto-Burman languages are genetically related, they exhibit tremendous diversity and they may differ entirely in their vocabulary and syntax. This is not all the case with in the Tibetic family, whose languages are closely related and share many common features – even when they are not always readily mutually intelligible.

The Tibetic languages are currently spoken in five countries: China, India, Nepal, Bhutan and Pakistan. The main languages or groups of dialects are Ü-Tsang, Kham-Hor, Amdo, Thewo-Chone, Ladakhi, Balti, Purki, Spiti, Dzongkha, Drenjong, Kyirong-Kagate, Jirel, and Sherpa.

2.2 Dialect variation

Within Tibetic, the Sherpa language is comprised of several dialects, named for the areas in which they are spoken: Shorong (Nep: Solu), Pharak, Khumbu, Rolwaling, and Dram. The Sherpa-speaking community of Dram is now very small, since the Sherpas there have intermarried with people of the Tö-speaking community, and have been gradually adopting the Tö dialect.

The differences between the dialects involve minor elements of the phonology (sound patterns) and morphology (word structure). There is also variation in some lexical expressions (vocabulary). Despite these differences, however, there is still a high degree of mutual intelligibility. As noted, this dictionary is based on the Khumbu dialect, which is the native speech of two of the co-authors, Gyurme Chodrak and Lhakpa Norbu. Additional data was also collected from other speakers of this dialect during fieldwork in the Khumbu area.

¹ Until quite recently, linguists have typically used the term “Tibetan dialects” rather than “Tibetic languages”. However, as described in Tournadre (2008), this term is not appropriate, since the various Tibetic languages are not mutually intelligible. Adaptation of the term “Tibetic” parallels use of the term “Sinitic” to refer to the diverse range of Chinese languages.

2.3 Languages closely related to Sherpa

Sherpa phonology and vocabulary bear many similarities with the Tö and Tsang dialects of the Ü-Tsang or “Central Tibetan” language, which are spoken on the northern side of Jomolangma (Mount Everest). Some Kham influences can also be identified, as well as a few features shared with Dzongkha and Drenjong, two Tibetic languages spoken south of the Himalayas, predominantly in Bhutan and Sikkim. As far as morphology and syntax are concerned, one may also observe similarities with Tö and Tsang, but Sherpa has undergone its own evolution, especially in terms of verb morphology². The influences of the Tö, Tsang, and Kham dialects on Sherpa can be explained by historical factors: the Sherpa migrated from Tibet via Kham (in eastern Tibet) to Tö (in western Tibet) before settling in the present Solukhumbu area.

Jirel is another Tibetic language which is closely related to Sherpa. Most Jirel speakers live in Jiri, a village in the Dolakha district, near the Solu area. Jirel has preserved a number of conservative phonological features which were lost in Sherpa (such as the final /t/ sound, as discussed in section 2.1 of Appendix 3). The mutual intelligibility between Sherpa and Jirel is not high. Jirel has been more strongly influenced by Nepali and Hindu language and culture than has Sherpa.

Yolmo is another Tibetic language spoken in Sindhupalchok and Nuwakot districts. It is often referred to as “Helambu Sherpa” by the Nepalese people. However, as demonstrated by Anna Maria Hari (2004: 699), Yolmo is closely related to Kagate, and is not a Sherpa dialect.

2.4 Emergence of a writing system for Sherpa

In the Solukhumbu, as in many other Tibetic-speaking areas outside Tibet, knowledge of the Tibetan or “Sambhota” script is mainly limited to religious scholars (monks and nuns). Lay Sherpas are educated mainly in Nepali and English. As a result, when Sherpa speakers wish to communicate in writing, they are more likely to use the Nepali or English languages rather than Sherpa itself.

Another important factor leading to the decline of the Sherpa language is that many Sherpas have settled outside of the Solukhumbu area, mainly in Kathmandu, but also in Darjeeling, Hong Kong, Great Britain, and North America. Over time, they – and their children – use the dominant languages of these areas more and more.

² The unique verbal morphology of Sherpa is discussed in detail in Appendices 3 and 4.

Aware of this difficult linguistic situation and aware of the fact that the absence of a written standard can hasten the extinction of a language, the Tengpoche Rinpoche, an important Buddhist leader in the Solukhumbu, has urged the development of a written Sherpa language. He has received strong support from two of the co-authors of this dictionary, Lhakpa Norbu and Gyurme Chodrak, and more generally from the Sherpa elite, both lay and religious.

Thus in the present work, we use the writing system developed by Thonmi Sambhota in the 7th century, at the behest of the Tibetan king Songtsan Gampo. We refer to this script as the “Sambhota script”, in honor of its inventor, rather than as the “Tibetan script”. The latter term focuses on the connection to Literary Tibetan and “Standard Tibetan” ; we prefer to emphasize its usefulness for all of the Tibetic languages.

In the past, there have been a number of attempts to document and describe Sherpa using the Latin and Devanagari scripts. The linguistic and cultural advantages of our choice of the Sambhota script are discussed in some detail in Appendix 2.

2.5 Previous studies of the Sherpa language

Despite the international fame of the Sherpa people, there have been relatively few studies of the Sherpa language up to the present time. In the 1970's, a series of articles were published by Burkhard Schöttelndreyer (1970, 1971, 1973, 1975, 1978, 1980), Heiderose Schöttelndreyer (1971), Kent Gordon (1969, 1970), Austin Hale (1970, 1973, 1975), and Stephen Watters (1999), under the auspices of the Summer Institute of Linguistics. Most of these articles addressed the sounds and sound patterns (the phonetics and phonology) of the Solu dialect, and some of them are not easily accessible even for linguists because of the theoretical framework used by the authors. In the 1980's, Talmy Givón (1982) and Anthony Woodbury (1986) published articles on Sherpa evidentiality. More recently, Barbara Kelly (2004) published a sketch grammar and a glossary based on her MA thesis, and Thomas Graves (2007) devoted his PhD to the variety of Sherpa spoken in Hile. Both of these works concern the Solu dialect.

A number of Sherpas have compiled word lists, lexicons, and glossaries. These Sherpa authors include Ang Pinjo Sherpa (1999), Lupon Ngawang Jigdrel Sherpa (2006), and Lhakpa Doma et. al. (2006). The most complete lexicographic work on the Sherpa language so far is Gyurme Chodrak's (2008) *Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long*, "The great Sherpa dictionary: a clear mirror".

3. Sherpa romanization

In all three sections of this dictionary – Sherpa-English-Tibetan-Nepali, English-Sherpa, and Nepali-Sherpa – the pronunciation of Sherpa words is indicated using the familiar Latin alphabet. The system of "romanization" that we have developed and adopted for use here has been kept as simple as possible: we use only letters which are available on any computer, without requiring any special fonts. The transcription system we have chosen allows rendering all of the phonological oppositions found in Sherpa. The only special signs are those used to indicate the high and low tones.

Sherpa romanization includes the following consonants: **p, ph, b, t, th, d, tr, thr, dr, ky, khy, gy, k, kh, g, ', ts, tsh, ch, chh, s, z, shr, sh, j, h, lh, l, r, m, n, ny, ng, w, and y**, and the following vowels: **i, e, a, u, o, ü, and ö**. The Sherpa pronunciation represented by these letters is described below. The romanized letters are shown in a plain font, with the pronunciation indicated between slashes (/).³

3.1 Pronunciation of the letters

p : similar to *p* in English *spot* or *spell*. It is not aspirated.

Ex.: /pāu/ 'skin', /pēnpu/ 'chief, leader', /pīn/ 'relatives, cousins'

ph : similar to *p* in English *pot* or *poor*. This sound is aspirated. The aspiration is stronger when **ph** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: /phītok/ 'afternoon', /phē/ 'flour', /ph_hlip/ 'butterfly', /ph_harak/ 'Pharak region'

³ In the body of the dictionary, romanized pronunciation is shown in plain font without slashes. In Appendix 1, we discuss the system of transliteration from the Sambhota script; This will be shown in italics.

Some Sherpa speakers may pronounce *p* and *ph* in place of /f/ in foreign loanwords such as ‘phone’: /**ph**ōn/ or /fōn/. However, in native Sherpa words, **ph** always corresponds to an aspirated /ph/, and never to /f/.

b : similar to *b* in English *bye-bye*.

Ex.: /**b**alwa/ ‘frog’, /**b**ermang/ ‘cat’, /**b**uta/ ‘bellows’

Some Sherpa speakers may produce *b* for /v/ in foreign loanwords such as ‘TV (television)’: /trī**b**i/ or /trīvi/.

t : similar to *t* in English *stop* or *stone*, but with the tip of the tongue against the back of the teeth. It is not aspirated.

Ex.: /tāmnye/ ‘language’, /tā/ ‘horse’, /tōr/ ‘to lose’

th : similar to *t* in English *top*, but with the tip of the tongue against the back of the teeth as in French ‘tasse’. The /t/ is aspirated. The aspiration is stronger when **th** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone. Note that *th* is not pronounced like the English ‘think’.

Ex.: /thāngpu/ ‘in good health’, /thāp/ ‘stove’, /thūrme/ ‘short’, /thama/ ‘then’, /tharung/ ‘still, yet’

d : similar to *d* in French *dur* or in English *down*, but with the tip of the tongue against the back of the teeth.

Ex.: **d**ang ‘yesterday’, **d**ongpu ‘tree’, **d**aasa ‘place’

tr : This sound does not exist in English. It is called a “voiceless retroflex plosive” and is pronounced with the tip of the tongue curled back to touch the hard palate or alveolar ridge. It is roughly similar to *tr* in English *astronomy*.

Ex.: **tr**āapa ‘stairs’, **tr**ōlum ‘butter churn’, **tr**ūm ‘to crush’

thr : The sound *thr* is pronounced like *tr* but aspirated, as in English *true*. Note that the notation *thr* is not pronounced like the English ‘thr’, in ‘throw’. Once again, the aspiration is stronger when **thr** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **thr**rāk ‘blood’, **thr**īiwa ‘bile’, **thr**a ‘wheat’, **thr**al ‘tax’, **thr**ik ‘knife’

dr : This sound does not exist in English. It is called a “voiced retroflex plosive”. It is roughly similar to *dr* in *drew*, but with the tip of the tongue curled back to touch the hard palate or alveolar ridge.

Ex.: **dro** ‘to go’, **draa** ‘rice’, **drâ** ‘enemy’

ky : similar to *cu* in English *acute*. It is not aspirated.

Ex.: **kyî** ‘dog’, **kyē** ‘to be born’, **kyīrmu** ‘pleasant’

khy : similar to *cu* in English *acute*. The aspiration is stronger when *khy* occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **khyē** ‘to be able’, **khyorong** ‘you’, **khyōwa** ‘husband’, **khyir** ‘will do’, **khyongpu** ‘rough’

gy : similar to the sequence of letters *gu* in English *regular*.

Ex.: **gyalung** ‘mirror’, **gyalam** ‘main road’, **gyaamu** ‘fat’

k : similar to *k* in English *skip*. It is not aspirated.

Ex.: **kâlak** ‘crow’, **kûr** ‘bread’, **kêltang** ‘waist’

In informal speech, the sound /k/ at the end of a word is reduced to a glottal stop (see below), and is barely pronounced.

kh : similar to *k* in English *kill*. The aspiration is stronger when **kh** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **khāamu** ‘expert’, **khāp** ‘needle’, **khēmu** ‘cheap’, **khani** ‘where’, **khangpa** ‘house’

g : similar to *g* in English *go*.

Ex.: **gu** ‘nine’, **gomu** ‘evening’, **gorak** ‘raven’

’ : This sign corresponds to a glottal stop. In American English this sound is found at the beginning and in the middle of the expression ‘uh oh’. It is also found in cockney English in some words such as *what* pronounced as *wha’*.

Ex.: **gye’** ‘eight’, **kē’** ‘sound’

Nota bene: The glottal stop sign **’** is also used to mark verbs ending in /k/ since this sound is normally weakened.

Ex.: jo' 'to put' instead of jok.

ts : similar to *ts* in English in *patsy* or *lots*.

Ex.: **tsô** 'lake', **tsēng-ge** 'clean', **tsēt** 'to wake s.o up'

tsh : similar to *ts* in German *Zeit* 'time' or *zehn* 'ten' or English *patsy*, but aspirated.

Ex.: **tshāndi** 'hot', **tshāsi** 'very', **tshūlim** 'this side'

ch : similar to *ch* in English *itching*. It is not aspirated.

Ex.: **chīndi** 'heavy', **chēla** 'tongue', **chē-nga** 'fifteen'

chh : similar to *ch* in English *chair*. The aspiration is stronger when **chh** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **chhū** 'water', **chhīnpa** 'liver', **chhāaram** 'ice', **chhūrung** 'funeral cairn'

s : similar to *s* in English *song*.

Ex.: **sū** 'who', **sēm** 'mind', **sêr** 'hail'

z : similar to *z* in English *zoo*. Alternatively, this sound may be pronounced as a voiced dental affricate [dz], i.e., *d* quickly followed by *z* as in *adze*.

Ex.: **zopkyok** 'male hybrid of yak and cattle', **zīm** 'to catch', **zeemu** 'beautiful'

shr : This sound does not exist in English. It is roughly similar to *sh* in English *shoe*, but it is pronounced with the tip of the tongue curled back to touch the hard palate or alveolar ridge, like Nepali *ṣaḍyantra* 'conspiracy', *varṣa* 'monsoon', *biṣaya* / *viṣaya* 'subject, discipline'. This sound is called a "retroflex fricative".

Ex.: **shrā** 'hair', **shrāndi** 'hard', **shrīn** 'to guard', **shrīk** 'monkey'

sh : similar to *sh* in English *shoe*.

Ex.: **shār** 'east', **shī** 'die', **shēl** 'glass'

j : similar to *s* in English *vision* and *pleasure*, and to *zh* in *Brezhnev*. Alternatively, it may be pronounced as the voiced palatal affricate [dʒ], i.e. *j* in English *juice* or *jazz*.

Ex.: **jīiwa** 'fear', **jenpi** 'wheat flour', **jet** 'to forget'

h : similar to *h* in English *hair*, when it is pronounced with a high tone.

Ex.: **hū**ru ‘energetic’, **hā**mpa ‘brutal’

When occurring with a low tone, **h** is pronounced as [ɦ], a voiced glottal fricative, which is very weak and sometimes barely perceptible.

Ex.: **h**orong ‘we’, **h**in ‘(I) am’, **h**ama gaga ‘grandmother’

lh : this sound does not exist in English. It corresponds to a heavily-aspirated *l*, as in Lhasa.

Ex.: **lh**â ‘to look at’, **lh**āawa ‘wind’, **lh**ô ‘south’

l : similar to *l* in English *long*.

Ex.: **l**emu ‘good’, **l**aaka ‘work’, **l**imik ‘key’

r : similar to *r* in English *right* (but with retracted rather than rounded lips).

Ex.: **r**ang ‘honey’, **r**iki ‘potato’, **r**ingpu ‘long’

m : similar to *m* in English *money*.

Ex.: **m**aasa ‘sleeping bed’, **m**anja ‘clothes’, **m**ar ‘butter’

n : similar to *n* in English *no*.

Ex.: **n**am ‘when’, **n**atri ‘forest’, **n**empi ‘night’

ny : similar to *ny* in English *canyon*.

Ex.: **ny**a ‘fish’, **ny**o ‘to buy’, **ny**ēt ‘to find’

ng : similar to *ng* in English *song*.

Ex.: **ng**ül ‘silver’, **ng**â ‘five’, **ng**āmu ‘early’

w : similar to *w* in English *west*.

Ex.: **w**ē ‘(I) have’, **w**ok-la ‘under’, **w**azik ‘fox’

y : similar to *y* in English *yes*.

Ex.: **y**anglong ‘again’, **y**ampa ‘other’, **y**ambu ‘Kathmandu’

i : similar to *i* in English *machine*.

Ex.: **ch**īndi ‘heavy’, **ky**ī ‘dog’, **shr**īn ‘to guard’, **d**īn ‘seven’

e : similar to *e* in English *hey*, or to *é* in French *été*.

Ex.: jet ‘to forget’, kyē ‘to be born’, phē ‘flour’

a : similar to *a* in English *father*.

Ex.: draa ‘rice’, laaka ‘work’, gyalung ‘mirror’

o : similar to *o* in English *so*.

Ex.: gomu ‘evening’, gorak ‘raven’, khyōwa ‘husband’

u : similar to *o* in English *two*.

Ex.: gu ‘nine’, chhū ‘water’, sū ‘who’

Two additional sounds – *ö* and *ü* – also occur in Sherpa, but they are marginal in the system.

ö : does not occur in English. It is similar to the sound *eu* in French *bleu* ‘blue’.

Ex.: jöntang ‘ability’, khön ‘to dress’

ü : does not occur in English. It is similar to the sound *u* in French *rue* ‘street’ or to *ü* in German *Bücher*.

Ex.: dü ‘demon’, khün ‘a loss’

3.2 Tone registers

In our transcription system, high tone is marked by a line over the vowel, and low tone is marked by a line under the vowel. High tone is produced with a high pitch, giving the impression that the speaker is “singing”, while low tone is produced with a low pitch corresponding to the “normal register” of the speaker.

Ex.: /sā/ ‘tooth’ vs. /sa/ ‘to eat’; /nām/ ‘sky’ vs. /nam/ ‘when’; /lāa/ ‘musk deer’ vs. /laa/ ‘month’; /nāa/ ‘day after tomorrow’ vs. /naa/ ‘barley’; /nāng/ ‘to give’ (H) vs. /nang-la/ ‘inside’.

In words of more than one syllable, tone is only marked on the first syllable, because the tone distinction is neutralized on the second syllable.

Ex.: /laaka/ ‘work’, /lakpa/ ‘hand’, /rongpa/ ‘low-lander’

3.3 Tone contours

In some words, high and low tones are produced with different contours: level, falling or rising. If we take into account both the contour and the register, we can distinguish four types of tone: high level, high-falling, low level and low-rising. We use a circumflex (^) to indicate a contour tone, so the four possible tone types are indicated by the following signs:

high level : ā; *high-falling*: â; *low level*: a; *low rising* : â

Ex.: /kyîrmu/ ‘pleasant’ vs. /kyîrmu/ ‘round’ ; /tōngpa/ ‘empty’ vs. /tôngpa/ ‘fermented millet chang drunk through straw’; /dâkpu/ ‘owner’ vs. /dakpu/ ‘we (inclusive)’

3.4 Vowel length

Vowels may be short or long. In some cases, vowel length is crucial in distinguishing meanings. Longer vowels are indicated in the romanized transcription by repeating the vowel.

Ex.: /ra/ ‘goat’ vs. /raa/ ‘cotton’; /do/ ‘stone’ vs. /doo/ ‘dough figurines and thread-crosses’; /na/ ‘to be sick’ vs. /naa/ ‘barley’; /tāa/ ‘sign, mark’ vs. /tā/ ‘horse’.

4. Sherpa script in the dictionary

In the past, entries in Sherpa dictionaries and glossaries have been given using the Devanagari, Latin, or Sambhota (“Tibetan”) alphabets. The most comprehensive Sherpa dictionary available to date – the *Shar pa’i tshig mdzod chen mo kun gsal me long*, “The great Sherpa dictionary: a clear mirror” composed by our co-author Gyurme Chodrak – is written using the Sambhota alphabet. This script has been used to write literary Tibetan for more than a thousand years, since it was developed by Thonmi Sambhota in the 7th century. In recent decades, languages such as Dzongkha (the national language of Bhutan), Ladakhi and Drenjong (the language of Sikkim) have also begun to use this script.

Since Sherpa is derived from Old Tibetan, its vocabulary and its grammar exhibit many regular correspondences with Classical Literary Tibetan. Thus it is quite easy to use the Sambhota alphabet to transcribe Sherpa. Another obvious advantage to using this script is that it better suits the Sherpa phonology and tones than does Devanagari (as discussed in greater detail in Appendix 2).

The use of the Sambhota script for writing Sherpa is described below.

4.1 The alphabet

The Sambhota alphabet has thirty consonants and four diacritic vowels. The tables below show each of the consonant and vowel letters, and how they are pronounced in Sherpa.

Table 1: The thirty consonants བསལ་བྱིད་གསུམ་ཅུ་

ཀ་ k _a	ཁ་ kh _a	ག་ kh _a	ང་ ng _a
ཅ་ ch _a	ཆ་ chh _a	ཇ་ chh _a	ཉ་ ny _a
ཏ་ t _a	ཐ་ th _a	ད་ t _a	ན་ n _a
པ་ p _a	ཕ་ ph _a	བ་ ph _a	མ་ m _a
ཙ་ ts _a	ཛ་ tsh _a	ཌ་ z _a	ཝ་ w _a
ཞ་ sh _a	ཟ་ s _a	འ་ h _a	ཡ་ y _a
ར་ r _a	ལ་ l _a	ཤ་ sh _a	ས་ s _a
ཧ་ h _a	ཨ་ ā		

Table 2: The four diacritic vowels དབྱེད་སྐད་བཞི་

ཇི་ i   ཇུ་ u   ཇེ་ e   ཇོ་ o

In the following sections, the pronunciation of letter names is shown in parentheses, while the sound represented by the letter is shown between slashes. For example, for English, we could say that the name of the letter ‘b’ is pronounced (bee), and that the sound represented by this letter is /b/. Likewise, for Sherpa, we say that the name of the letter ཀ་ is pronounced (k_a), and the sound represented by this letter is /k/.

The sounds represented by the Sambhota letters in Sherpa are practically identical to the sounds of Standard Tibetan (or Lhasa dialect) pronunciation. However, in some cases when letters occur in certain combinations, the Sherpa sounds differs from those of Standard Tibetan⁴. A few specific details of Sherpa pronunciation are provided below; further details can be found in section 4.3.

⁴ Just as the pronunciation of the Latin alphabet in Italian, Spanish and French is generally very similar, though some combinations of letters such as *chi*, *ci*, *gi*, etc. are pronounced in a very different way in the three languages.

The letter ཨ (h̄a) represents the sound of a voiced glottal fricative (phonetically [ɦ]). However, it should be noted that ཨ (h̄a) occurs only with a low tone, and is much less audible than the letter ཨ̄ (h̄ā) which is produced with a high tone.

The distinction in the pronunciation of some letters is neutralized in certain contexts. This is the case for the letters ཏ (nga) and ཏ̄ (nyā); ཤ (sha) and ཤ̄ (chhā); and ས (sa) and ས̄ (zā).

The letter ཏ (nga) represents the sound /ng/ in front of the vowel sounds /a/, /u/, and /o/ (ཏ /nga/, ཏ̄ /ngu/, and ཏ̄̄ /ngo/), but becomes closer to the sound /ny/ (just like the letter ཏ̄ (nyā)) in front of the vowel sounds /i/ and /e/ (ཏ̄̄̄ /nyi/ and ཏ̄̄̄̄ /nye/). This neutralization is not reflected in the spelling.

The letter ས (sa) represents the sound /s/, except that it becomes /z/ (just like the letter ས̄ (zā)) when it occurs with a written prefixed letter. (This is discussed in greater detail in section 4.3 below).

Likewise, the letters ཤ (sha) and ཤ̄ (chhā) are both pronounced /jʃa/ when they occur with a written prefixed letter.

Combinations used for transliterating Devanagari-Sanskrit

Apart from the 30 letters of the Sambhota alphabet, some additional letters such as the 6 reversed letters ཨོག་པ་བྱུག་ and the five subscript *ha* ཨ་ཐུག་པོ་ལྔ་ are used to transliterate the retroflex and aspirated sounds of the Sanskrit-Devanagari alphabet. These letters are not used in Sherpa and we will not discuss them here.

The 3 letters ཏ̄ trā ཏ̄̄ thrā ཏ̄̄̄ nā are used in a marginal way to transcribe some foreign loanwords.

Ex.: མ་ཏི་ /māni/ “jewel” (borrowed from the Sanskrit), མོ་ཏོ་ /mōtra/ “car” (borrowed from the English motor) and ཏོ་ལ་ར་ /throlar/ “dollar”.

4.2 Spelling issues

The number of Sherpa publications – in either the Latin, Devanagari, or Sambhota alphabets – is still very limited, and there has been no standardization of spelling in any of these systems. In this dictionary, our general principle has been to use the traditional spelling of Classical Literary Tibetan whenever there is a clear, regular correspondence with Sherpa pronunciation. When the

correspondence is irregular or absent, we propose a phonetic rendering. That is, we use the Sambhota letters that best represent the Sherpa pronunciation.

This principle of using the traditional spelling whenever possible was also applied by Lopon Gyurme Chodrak (2008) in his dictionary. This preserves the etymology of many Sherpa words, and reflects the long history of the Sherpa language and its relationship to Literary Tibetan and other Tibetic languages.

4.3 Syllable structure

In Sherpa, as in written Tibetan, a syllable consists of

- a **radical letter** called མིང་གཞི་ /mingshi/ corresponding to one of the thirty consonants introduced above.

It may additionally consist of:

- a **vowel** called དམངས་ /yāng/. As shown in Table 2, there are four vowels – ཨི་ /ī/, ཨུ་ /ū/, ཨེ་ /ē/, and ཨོ་ /ō/ – which are indicated with diacritical marks above or below the consonants (note that the letter ཨ་ (ā) is considered to be a consonant in the Tibetan grammatical tradition, because it referred, originally, to a glottal stop). There is also a default vowel /a/ which is not marked by any specific sign but it is inherent to the thirty consonants of the alphabet. Note that there is no tones associated with the vowels themselves. The tones come from the radical letter with which it occurs.
- a **superscribed letter** མགོ་ཅན་ /gochen/ placed immediately above the radical. There are three superscribed consonants : ར་ (ra), ལ་ (la), and ས་ (sā).
- a **subscribed letter** འདོགས་ཅན་ /dokchen/ placed immediately below the radical. There are four subscribed consonants : ཡ་ (ya), ར་ (ra), ལ་ (la), and ར་ (wa).
- a **prefixed letter** སྒྲོན་འདུག་ /ngonjuk/ placed immediately before the radical letter. There are five prefixed consonants : ཀ་ (kha), ཏ་ (nga), ཏ་ (tha), མ་ (ma), and འ་ (ha).
- a **suffixed letter** ཇེས་འདུག་ /jenjuk/ placed immediately after the radical. There are ten first suffixes : ཀ་ (kha), ཏ་ (nga), ཏ་ (tha), ཏ་ (na), བ་ (pha), མ་ (ma), འ་ (ha), ར་ (ra), ལ་ (la), and ས་ (sā).

- **a second suffixed letter** ཡང་རྟུག་/yangjuk/ placed immediately after the first suffixed letter. The only second suffix letter is སླ་/sā/. This is used rarely, and only for spelling reasons; it is never pronounced.

Vowels

As mentioned above, the vowel /a/ is inherent to all radicals, unless a different vowel sound is indicated by a diacritic either above or below the radical. The vowel signs ^ˆ /i/, ^ˆ /e/ and [˘] /o/ are written above the radical consonant while the vowel sign _˘ /u/ is written below. In written Sherpa, as in Literary Tibetan, the radical is in most cases easily identified since it bears the vowel symbol.

Ex. : རྩ་ /rā/. This basic syllable is simply composed of a radical letter: རྩ་ /rā/ with no diacritic. རྩི་ /ri/ This syllable is composed of a radical letter རྩ་ /rā/ with the diacritic sign ^ˆ /i/. Similarly we have རྩུ་ /re/, རྩུ་ /ru/, and རྩོ་ /ro/.

Superscribed and prefixed letters

From the point of view of their pronunciation, both “prefixed letters” and “superscribed letters” occur before the radical consonant and may thus be called “preradical consonants”. In modern Sherpa, as in modern literary Tibetan, these letters correspond to the traditional spelling, but are usually not pronounced. However, their presence is reflected in the impact they have on tone and aspiration.

The three superscribed consonants are : རྩ་ (rā), ལྱ་ (lā), and སླ་ (sā).

Each of these three superscribed consonants may appear with a limited number of radicals, or root letters. The shape of the letters རྩ་(rā), ལྱ་(lā), and སླ་ (sā) are slightly modified when they are written above the radical letters, as shown in the charts below.

Table 3: The 12 consonants with the superscript ར་ (ra)

ཀ་	kā	ཁ་	ག་	ga	ཀླ་	ngā
ཅ་		མ་	ཇ་	ja	ཅླ་	nyā
ཉ་	tā	ལ་	ཏ་	da	ཉླ་	nā
ད་		ས་	ཐ་	ba	ཏླ་	mā
ཙ་	tsā	མ་	ཇ་	za	ཏླ་	
ཞ་		ཡ་	པ་		ཏླ་	
ར་		ཤ་	ཅ་		ཏླ་	
ལ་		ཆ་			ཏླ་	

Table 4: The 10 consonants with the superscript ལ་ (la)

ཀ་	kā	ཁ་	ག་	ga	ཀླ་	ngā
ཅ་	cā	མ་	ཇ་	ja	ཉ་	
ཉ་	tā	ལ་	ཏ་	da	ཉ་	
ཏླ་	pā	ས་	ཐ་	ba	ཏླ་	
ཙ་		མ་	ཇ་	za	ཏླ་	
ཞ་		ཡ་	པ་		ཏླ་	
ར་		ཤ་	ཅ་		ཏླ་	
ལ་	lhā	ཆ་			ཏླ་	

Table 5: The 11 consonants with the superscript ས་ (sā).

ཀ་	kā	ཁ་	ག་	ga	ཀླ་	ngā
ཅ་		མ་	ཇ་		ཅླ་	nyā
ཉ་	tā	ལ་	ཏ་	da	ཉླ་	nā
ཏླ་	pā	ས་	ཐ་	ba	ཏླ་	mā
ཙ་	tsā	མ་	ཇ་		ཏླ་	
ཞ་		ཡ་	པ་		ཏླ་	
ར་		ཤ་	ཅ་		ཏླ་	
ལ་		ཆ་			ཏླ་	

As mentioned above, all the preradical letters – both the superscribed letters ར་ (ra), ལ་ (la) ས་ (sā) and the prefixed letters ཀླ་ (kha), ཏླ་ (nga), ཉླ་ (tha), ཏླ་ (ma), and ཏླ་ (ha) – are silent, but they play a crucial role in indicating tone and loss of aspiration.

When they carry a prefixed letter or a superscript, the radicals ཀ (kha), ཅ (cha), ཉ (tha), and བ (pha) lose their aspiration and become voiced. In that setting, they are thus pronounced, respectively, as /gɑ/, /jɑ/, /dɑ/, and /bɑ/.

Ex.: དགུ་/gu/ ‘nine’, མགོའ་/goo/ ‘head’, གོ་གོ་/gaga/ ‘grandfather, elder’, མཇལ་/jal/ ‘to meet’ (H), འཇིའ་བ་/jjiwa/ ‘fear’, སྡོང་ཕུ་/dongpu/ ‘tree’, འདོར་པ་/dorpa/ ‘desire’, འབྲུད་ཉི་/buta/ ‘bellows’, སྐྱེར་མང་/bermang/ ‘cat’.

When the four nasal consonants carry a prefixed letter or a superscript, they shift to a high tone. In that setting, ཎ (nga), ཉ (nya), ཉ (na), and མ (ma) are pronounced respectively as /ngā/, /nyā/, /nā/, and /mā/.

Ex.: ཎ་/nga/ ‘I’ vs. ཉ་/ngā/ ‘five’; ཉམ་/nam/ ‘when’ vs. གཤམ་/nām/ ‘sky’

When ཡ (ya) is prefixed, it, too, takes on a high tone /yā/.

Ex.: གཤཡག་/yak/ ‘yak’ vs. ཡར་/yar/ ‘upwards’

There are two specific combinations in which the prefix ཉ has a more significant impact on pronunciation: ཉའ་/ā/ and ཉཤ་/yā/.

Ex.: ཉའོང་ཆ་/ōngcha/ ‘power’, ཉཤ་/ū/ ‘head (H)’, ཉཤར་ཅུ་/yāru/ ‘summer’

In rare cases, when they occur at the beginning of the second syllable of a two-syllable word, the prefixed or superscribed letters are still pronounced. For example, the nasal sound /n/ in མི་འདུག་/mindu/ corresponds to the letter འ (ha) at the beginning of the second syllable. The /p/ in དགུ་བཅུ་/guphu/ comes from the letter བ (pha) found at the beginning of the second syllable. The same is true for the /r/ of ལྷ་གྲོན་/chhargu/ ‘Himalayan Griffon (vulture), where the medial /r/ sounds comes from the superscribed letter ར (ra), found in the second syllable (གྲོན་)

In some cases, an intersyllabic /p/ which is not etymological occurs between two syllables of a compound word. Just as in Standard Tibetan, we do not note this intersyllabic /p/ in the spelling.

Ex.: ལྷུ་དགཤ་/gyupdak/ ‘quality’, རྟོ་ཆའ་/tāpcha/ ‘horse saddle paraphernalia’, བཟོ་ལྷ་/zopta/ ‘appearance’

Subscribed letters

The subscribed letters correspond to sounds that occur after the radical letter, and can thus be called “postradical”. Unlike preradicals (either prefixed or superscribed), the subscribed postradical letters usually modify the pronunciation of the radical consonant.

There are four subscribed consonants : the letters ཡ (ya), ར (ra), ལ (la), and ས (wa).

When these letters are subscribed, their shape is more or less modified as follows⁵:

Table 6: Modified forms of the subscribed consonants

ཡ	ya	ར	ra	ལ	la	ས	wa
---	----	---	----	---	----	---	----

Table 7: The 7 consonants with the subscript ཡ (ya)

ཀྱ	kyā	ཀྱ	khyā	ཀྱ	khyā	ལྱ	
ཅ		ཅ		ཅ		ཅ	
ཇ		ཇ		ཇ		ཇ	
ཇྱ	chā	ཇྱ	chhā	ཇྱ	chhā	ཇྱ	nya
ཅ		ཅ		ཅ		ཅ	
ཇ		ཇ		ཇ		ཇ	
ཇ		ཇ		ཇ		ཇ	
ཇྱ	*hyā	ཇྱ		ཇྱ		ཇྱ	

Table 8: The 13 consonants with the subscript ར (ra)

ཏྱ	trā	ཏྱ	thrā	ཏྱ	thra	ཏྱ	
ཅ		ཅ		ཅ		ཅ	
ཏྱ	*trā	ཏྱ	*thrā	ཏྱ	thra	ཏྱ	
ཏྱ	trā	ཏྱ	thrā	ཏྱ	thra	ཏྱ	*mā
ཅ		ཅ		ཅ		ཅ	
ཏྱ		ཏྱ		ཏྱ		ཏྱ	
ཏྱ		ཏྱ		ཏྱ	*shā	ཏྱ	shrā
ཏྱ	shrā	ཏྱ		ཏྱ		ཏྱ	

⁵ The star indicates that the combinations are only used in literary Tibetan but they are not used in Sherpa.

Table 9: The 6 consonants with the subscript ལ་ (la)

ལྷ་	lā	ལྷ་		ལྷ་	lā	ལྷ་	
ཅ་		ཅ་		ཅ་		ཅ་	
ཏ་		ཏ་		ཏ་		ཏ་	
ཎ་		ཎ་		ཎ་	lā	ཎ་	
ཅ་		ཅ་		ཅ་		ཅ་	
ཞ་		ཞ་	lā	ཞ་		ཞ་	
ལྷ་	lā	ལྷ་		ལྷ་		ལྷ་	lā
ཏ་		ཏ་		ཏ་		ཏ་	

Table 10: The 16 consonants with the subscript ལ་ (wa)

ཀླ་	kā	ཀླ་	khā	ཀླ་	khā	ཀླ་	
ཅླ་	cā	ཅླ་		ཅླ་		ཅླ་	nya
ཏླ་	tā	ཏླ་		ཏླ་	thā	ཏླ་	
ཎླ་		ཎླ་		ཎླ་		ཎླ་	
ཅླ་	tsā	ཅླ་	tshā	ཅླ་		ཅླ་	
ཞླ་	shā	ཞླ་	sā	ཞླ་		ཞླ་	
རླ་	rā	རླ་	lā	རླ་	shā	རླ་	sā
ཏླ་	hā	ཏླ་		ཏླ་		ཏླ་	

We now briefly summarise the main modifications in pronunciation induced by the subscribed letters.

The subscribed letter ལ་ (ya)

With the velars ཀླ་ (kā), ཀླ་ (khā), and ཀླ་ (khā), the subscribed ལ་ (ya) yields the palatal plosives /kyā/, /khyā/, and /khyā/, respectively (see Table 7 above). The combination ཏླ་ is pronounced /gyā/ when it is preceded by a prefixed or superscribed letter.

Ex.: ཏླ་ /kyī/ ‘dog’, ཏླ་ /kyūru/ ‘sour’, ཏླ་ /kyē/ ‘to be born’, ཏླ་ /gyema/ ‘intestine’

With the labials པ་ (pā), ཕ་ (phā), and བ་ (phā), the subscribed ཡ (ya) yields the palatal fricatives /chā/, chhā/, and /chhā/ (see Table 7 above). The combination རྩ is pronounced /ja/ when it is preceded by a prefixed or superscribed letter.

Ex.: རྩའུ་ག་ /chhargu/ ‘vulture’, རྩང་ /chhang/ ‘north’, རྩུ་ཅུ་ག་ /chhuruk/ ‘coral’, རྩུ་མི་ /chhūwi/ ‘dry’ cheese’, རྩུ་རྩ་ /jar/ ‘to stick’

With the nasal མ་ (mā), the subscribed ཡ (ya) yields /nya/.

Ex.: མྱམས་ལྷུང་ /nyamnyung/ ‘experience’

The subscribed letter ར (ra)

With the velars ཀ་ (kā), ཁ་ (khā), and ཁ་ (khā), the dentals ཏ་ (tā), ཐ་ (thā), and ཏ་ (thā), and the labials པ་ (pā), ཕ་ (phā), and བ་ (phā), the subscribed ར (ra) yields the retroflex plosives /trā/, /thrā/ and /thra/. (See Table 8 above). When they are preceded by a prefixed or superscribed letter, the combinations རྩ thrā, རྩ thrā, and རྩ thrā lose their aspiration and are pronounced as the voiced sound /dra/.

Ex.: རྩོལ་ལུ་མ་ /trölum/ ‘churn’; རྩམ་ /draa/ ‘rice’; རྩལ་ལ་ /trāla/ ‘forehead’, རྩམ་ཆེན་ལུ་ /dra chhāamu/ ‘nice’

The radical རྩ (sā) with a subscript ར (ra) is pronounced /shrā/.

Ex.: རྩ་ /shrā/ ‘hair’, རྩེལ་མ་ /shrēlma/ ‘pea’, རྩིན། /shrīn/ ‘cloud’, རྩ་འདི་ /shrāndi/ ‘hard, solid’

Combinations of the letters མ་ (mā) and ཤ་ (shā) with a subscribed ར (ra) are extremely rare. These combinations only occur in Sherpa in the case of borrowings from Literary Tibetan; they do not appear in this dictionary.

The combination of ཏ་ (hā) with a subscribed ར (ra) is also rare but it occurs in some Sherpa words. It is pronounced /shrā/ in the same way as རྩ

Ex.: རྩིལ་ལུ་ /shrīlmu/ ‘performance’; རྩིན་གོ་ག་ /shrēkok/ ‘scrap of dried food’

The subscribed letter ལ (la)

All combinations that contain a subscript ལ la produce the sound /lā/ with a high tone; the lone exception is རྩྩ་ zla, which is pronounced /da/. (See Table 9 above.)

Ex.: མེད་དྲོ་ /lēta/ ‘brain’, ལྷོ་ /lū/ ‘song’, ལྷོ་བ་ /lōp/ ‘to teach’, ལྷོ་མ་ /lōm/ ‘to fry’, ལྷོ་བ་དགུ་བ་ /dawa guwa/ ‘the ninth month’

The subscribed letter བ (wa)

Combinations including a subscribed བ (wa) are very rare and do not change the sound of the radical to which it is attached. The subscribed /wa/ is used only because it corresponds to the traditional spelling.

Ex.: ལྷོ་བ་ /thrawa/ ‘monk’, ལྷོ་ལྷོ་བ་ /sayok/ ‘nettles’. ལྷོ་ལྷོ་བ་ /shamung/ ‘hat’

Suffixed letters

The final consonant letters are called “suffixed letters”. There are ten suffixes: ཀ (kha), ཅ (nga), ད (tha), ན (na), བ (pha), མ (ma), འ (ha), ར (ra), ལ (la), and ས (sā). Except for ད (tha), འ (ha), and ས (sā), these suffixes are pronounced more or less clearly, as we will see below.

The suffixed letter ཀ (kha) is pronounced /k/ as in ལེ་མི་གཤམ་ /lijmik/ ‘key’, ལྷོ་རྒྱལ་ /gorak/ ‘raven’. However the /k/ is often reduced to a glottal stop which transcribed by an apostrophe /’/: ལྷོ་གཤམ་ /no’/ ‘to be situated’, ལེ་མི་གཤམ་ /lijmi’/ ‘key’, ལྷོ་རྒྱལ་ /gora’/ ‘raven’.

The suffixed letter ཅ (nga) is pronounced /ng/ as in ལྷོ་ལྷོ་བ་ /shāmung/ ‘mushroom’, ལྷོ་བ་ /lang/ ‘to get up/ to be enough’.

The suffixed letter ན (na) is pronounced /n/ as in ལྷོ་དེ་ལྷོ་ /din/ ‘seven’, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ /jenpi/ ‘wheat, flour’, ལྷོ་བ་ /gunpu/ ‘winter’.

The suffixed letter བ (pha) is pronounced /p/ as in ལྷོ་བ་ /nup/ ‘west’, ལྷོ་བ་ /lōp/ ‘to teach’, ལྷོ་བ་ /khāp/ ‘needle’.

The suffixed letter མ (ma) is pronounced /m/ as in ལྷོ་མ་ /lōm/ ‘to fry’, ལྷོ་མ་ /lam/ ‘road’, ལྷོ་མ་ /sūm/ ‘three’.

The suffixed letter ར (ra) is pronounced /r/ as in ལྷོ་རྒྱལ་ /mar/ ‘butter’, ལྷོ་རྒྱལ་ /kūr/ ‘bread’, ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ /phermi/ ‘wife’.

The suffixed letter ལ (la) is pronounced /l/ as in ལྷོ་ལྷོ་ /phal/ ‘wool’, ལྷོ་ལྷོ་ /ru/ ‘snake’;

The suffixed letter ན (tha) is not pronounced, but instead usually generates in the final position a glottal stop which is transcribed by an apostrophe /'/: མེད་ /weˀ/ ‘to have’; སྐད་ /keˀ/ ‘sound, language’; བརྒྱད་ /gyeˀ/ ‘eight’; or simply disappears in the middle of a word: རྒྱུད་རྩེ་ /khyorong/ ‘you’; སྤྱིད་ལྷུག་ /kyīduk/ ‘community; network’; བེད་པ་ /phēpa/ ‘Tibetan’. In some instances, the /t/ is maintained in the middle of a word. In such a case, the ན is reduplicated in the Sambhota spelling⁶: མྲོད་དྲ་ /throta/ ‘stomach’; ལྷེད་དྲ་ /lēta/ ‘brain’; བཞེད་རུང་ /jet-tuza/ ‘(I) forgot’; བེད་ཅིན་ /pēt-tin/ ‘(I) opened’

The suffix ར (ha) is not pronounced but usually causes lengthening of the preceding vowel འཕྲམ་ draa ‘rice’; ལྷཱའ་བ་ /lāawa/ ‘steam’; མྲོའ་ /pōo/ ‘incense’. In some cases, the ར ha does not produce lengthening, but rather is used in order to reflect the traditional spelling of Literary Tibetan: འཇེའ་ /ja/ ‘rainbow’.

The suffix ས sā occurs only in a few words (about 20 items) of the present dictionary and it is used in most cases for etymological reasons. It mainly appears after the vowels a, e, and i. The suffix /s/ is always mute, but usually generates a lengthening of the vowel in monosyllabic words. Moreover, when the suffix /s/ occurs after the vowel /a/ it causes a change in the preceding vowel: a → e དཀའ་ལས་ /kāle/ ‘difficulty, hard work’; ཁ་བས་ /khāpse/ ‘goodies’; གནས་ /nēe/ ‘holy place’; གཉིས་ /nyī/ ‘two’. In some rare words, we use a second suffix ས (sā) which reflects the traditional spelling found in Literary Tibetan, but is never pronounced.

Ex.: ལུགས་སོ་ /lūkso/ ‘custom’. བརྩེ་ཐབས་ /tsītap/ ‘respect’, སངས་རྒྱས་ /sānggye/ ‘Buddha’.

4.4 Pronunciation of the second syllable

In Sherpa, as in most other Tibetic languages, the onset of the second syllable is usually weakened (a phonological tendency referred to as “lenition”). The initial aspirated consonant loses its aspiration, and the syllable does not bear a distinctive tone. For instance, the word ལྷཱ་ /chhū/ ‘water’ is pronounced with an aspirated consonant /chh/ when produced as an isolated word, but without aspiration when it occurs as the second syllable of a compound word. Thus in the compound word མིག་ལྷཱ་ /mīkchu/ ‘tear’ (Lit. ‘eye water’), ལྷཱ་ /chhū/ ‘water’ is pronounced without aspiration. The loss of aspiration and the absence of distinctive tone are represented in the romanization (which shows the

⁶ In the romanization, the /t/ is not reduplicated when the word is a noun. In the case of a verb, one encounters a reduplication when the verb is followed by some verbal suffixes. The second /t/ belongs to the verbal suffix but it remains silent.

pronunciation), but is not marked in the spelling; this is consistent with the traditional spelling in Classical Tibetan. This allows preservation of the same spelling for the word *water* regardless of its position within the compound word.

Another reflection of second syllable lenition is that, in some environments, the initial consonant undergoes voicing. For instance, based on its spelling, we would expect the word བ་ཇུ་ ‘saliva’ (Lit. ‘mouth water’) to be pronounced /khāchu/; instead, it is usually pronounced [khāju], with a voiced /j/ rather than the voiceless /ch/. Since the change from a voiceless to a voiced consonant follows an entirely regular pattern and is predictable, we do not indicate it in the spelling. And we do not mark it in the romanized pronunciation, either; instead, we consistently write /chu/ ‘water’ so that it is transcribed in the same way for khāchu ‘saliva’ and mīkchu ‘tear’.

The presence or absence of voicing is predictable, and depends on the final consonant of the first syllable and the initial consonant of the second syllable. For example, when the second syllable of a word begins with the letter ། (pā), this consonant remains voiceless [p] if the preceding consonant is a /k/ but it becomes voiced [b] if the preceding consonant is a vowel or a nasal. Compare the following words: འདྲོཀཔ། [drokpa], འཇོངཔ། [throngpa], བཀཔ། [phakpa], ཙམཔ། [tsāmba]. The reality is however slightly more complex, since in many cases, the initial consonant of the second syllable is neither fully voiced nor voiceless but in between the two sounds. In the romanization, we write respectively /drokpa/, /throngpa/, /phakpa/, /tsāmpa/ because the voicing is entirely natural and predictable.

In brief, following the traditional orthography of Literary Tibetan, the loss of aspiration and distinctive tone in the second syllable is not marked in the spelling, but appears in the romanization. The parameter of voicing (k/g, p/b, ch/j, ts/z, tr/dr, t/d) is not marked in either the Sherpa spelling or in the romanization.

Another important shift occurring in the initial consonant of the second syllable should be noted: the consonant ། which corresponds to phā (or bā) becomes /wa/.

Ex.: བཞིཔ། /phalip/ ‘butterfly’; བཟུང། /phamung/ ‘cow’; འབྲུག་ཏུ། /buta/ ‘bellows’; ཤར་བ། /shārwa/ ‘Sherpa’; མཁྲིའཔ། /thriiwa/ ‘bile’; སྐལ་བ། /balwa/ ‘frog’

5. Guide for the user of this dictionary

The dictionary is composed of three sections: Sherpa-English-Tibetan-Nepali, English-Sherpa, and Nepali-Sherpa.

In the Sherpa-English-Tibetan-Nepali section, entries are listed according to Sherpa alphabetical order, indicated in the table in section 4.1. The Sherpa words are presented first, followed by the romanization, and then by the translations in English, Standard Tibetan, and Nepali. When the Sherpa form is lexically different from the Standard Tibetan form, we also provide the etymology found in Classical Literary Tibetan.

As noted, the romanization provided corresponds to pronunciation in the Khumbu dialect; we hope in subsequent editions of the dictionary to provide also Solu and Pharak versions, when they differ. In some rare cases, two pronunciations are given. They correspond to variations between the Khumbu consultants we worked with.

For each entry, we indicate the lexical category, or word class, in square brackets [n.] “noun”, [adj.] “adjective”, [v.] “verb”, etc. (A complete list of abbreviations used in the dictionary can be found at the end of this section.) For verbs that have different stems according to the various tense-aspects and moods, the stem forms are given in a summary chart in Appendix 4 at the end of the dictionary. We also specify whether each verb is [v.inv] “involuntary or non volitional verb” or [v.vol] “voluntary or volitional verb”. In Sherpa, as in other Tibetic languages, this grammatical opposition is fundamental.

We must thus distinguish རྗེན། /chhet/ [v.inv.] ‘to enflame, to catch on fire, to spread (for fire)’ vs. རྗེན། chēt [v.vol.] ‘to light, to ignite (on purpose)’; རྗེན། /chhō/ [v.inv.] ‘to be broken’ vs. རྗེན། /chō/ [v.vol.] ‘to break (on purpose)’, རྗེན་ཚད་ /nyī’ tshēt/ ‘to wake up’ [v.inv.] vs. རྗེན་ཚད་ /nyī’ tsēt/ ‘to wake from sleep’ [v.vol.].

The Sherpa verbs are given in their present tense form without a nominalizing suffix (or infinitive marker).

When appropriate, entries also indicate if the word belongs to honorific (H) or humilific speech (h). The former is used to show respect, while the latter is a special form used in 1st person speech to show humility or deference.

List of abbreviations

adj.: adjective
adv.: adverb
alt.: alternative spelling
arch.: archaism
art.: article
aux.: auxiliary
co: connective
dem.: demonstrative
Eng: English
Etym.: Etymology
H: honorific
h: humilific
idiom.: idiomatic expression
ind.pr.: indefinite pronoun
int. pr. interrogative pronoun
inv : involuntary or non volitional verb
mod : modal verb
Mong : Mongolian
n.: noun
Nep : Nepali
num : numeral
pers. pr. : personal pronoun
pl.: plural
post : postposition (like prepositions, but placed after the noun.)
poss.: possessive
poss. adj.: possessive adjective
poss.pr.: possessive pronoun
pr. n. : proper noun
reg.: regular verb
Syn.: synonym
sg.: singular
Skt : Sanskrit
Tib.: Tibetan
v.: verb
vol : volitional or controllable (verb)

Sherpa-English-Tibetan-Nepali dictionary

गā kā

ग़ाका | kākā [n.] (Sambhota) alphabet ग़ाका

समबोटा लिपि

गाक़ा V+kātak [v. suff.] to be obliged, to be compelled (Syn.: गाकेन | kāme') Ex.: क'ख' अङ्गो गाक़ा सुद' सुद' | nga ma-dro-kātak chhūng-sung 'I was compelled to go' ख' +V.+गाकेन | बाध्य हुनु, विवश हुनु

गाक़िर | kātir [n.] large copper plate क'र'स'ग'लेद' तामाको ठूलो थाल

गाके | kāni [n.] village entrance gate with mantras श्रेद' श्रेव'अ'अहुग'स'अ'श्रे बुद्धको मन्त्र सहितको प्रवेशद्वार

गाकेन | kāme' [v. suff.] to be obliged, to be compelled (Syn.: गाक़ा kātak) ख'+V.+गा केन | बाध्य हुनु, विवश हुनु

गायुङ | kāyung, kāyu [n.] porcelain cup or and bowl द'गा'र'अ'अ' चीनियाँ कप

गाके | kāre [n.] wooden flask for serving alcohol क'द'गै'वी'द'खा जाँड राख्ने काठको ठेकी

गा'अ'सी | klās [n.] class अ'द'क'अ' कक्षा

गा'अ'जे | kālej [n.] (<Eng.) college श्रे'व'अ'क'के'अ' कलेज

गा'अ'सु'तर | kāmputarar [n.] (<Eng.) computer श्रे'व'अ'क'के'अ' कम्प्युटर

गाका | kāa [n.] pillar ग'का खम्बा

गा'अ'ख' | kālma [n.] shrub rhododendron खे'र'गा शै'शै'ख'खे'ग गुराँसको होचो होचो प्रजाति

गा'अ'ख' | kākak [n.] crow ख'र' काग

गा'क़ा | kītap [n.] (<Nep.) book दे'ग किताब

गा'अ'के | kīlo [n.] kilogram कु'अ'दे' किलो(तौल)

गा'अ'सु' | kūngpu [n.] butter lamp cup गे'द'सु' पानस

गा'अ'र | kūr [n.] pancake, bread व'ग'अ'व'ग रोटी

गा'अ'सु' | kūrmu [n.] boil, abscess ग'क'अ'अ'सु'र पिलो

गा'अ'पी | kūrshi [n.] (< Nep.) chair गु'व'अ'ग कुर्सी

गा'अ'र | kēra [n.] banana गे'र' केरा

गा'अ'र' | kēmra [n.] (Nep. < Eng.) camera क'अ'र' क'अ' व'क्यामरा

गा'अ'र | kōo [n.] leather गे'व' छाला

गा'अ'र' | kōnam [n.] head strap for carrying load, tump line दे'ग'अ'सु'अ'सु'दे'अ'व'ग'अ' नाम्लो

गा'अ'र' | kōtra [n.] (< Nep.) room अ'द'खे'ग कोठा

गा'अ'र' | kōtre [n.] walnut अ'ख'र' ओखर

गा'अ'र' | kōpi, kōfi [n.] (<Eng.) coffee गे'अ'र' कफी

गांभीर्ये | kāmītri [n.] (<Eng.) committee कर्मसं
 धा समिति
 गोंसु | kōmu [n.] broom अशुभाखा कुचो
 गोंसे | kōre [n.] small eating bowl made of
 brass ब्रैसेन्डा डबका
 गोंसगदन् | kōmden [n.] seating mat made of
 animal pelt सगसगदन् छालाको
 चकटी
 ग्ये | kyī [n.] dog छै कुकुर
 ग्येच्युन् | kyīpchang [n.] jackal छैच्युन् स्याल
 ग्येङ्क्यन् | kyīptsa lang [v.inv.] to come on
 heat or oestrus (for a dog) छिङ्क्यन्
 यौन उत्तेजनामा आउनु (कुकुर)
 ग्येरेवा | kyīrewa [n.] hunter छिरेवा सिकारी
 ग्येपुक | kyīpruk [n.] puppy, young dog छि
 झुण छाउरो
 ग्येपेण | kyīshik [n.] flea छिपेण उपियाँ
 ग्येयो | kyīlo [n.] year of the dog छियो कुकुर
 वर्ष
 ग्येयन् | kyīja [n.] dog excreta छिझुण कुकुरको
 दिसा
 ग्येय | kyī [v.vol.] to tie अछिण खँखा बाँध्नु, कस्नु
 ग्येयसुर | kyīsur [n.] dwarf rhododendron ससु
 सेहोणदन्दन्सवैसेहोणसैवेणसवेण राँसको
 होचो प्रजाति

ग्येयतुम्पा | kyīrtumpa [adj.] circular, round
 कुम्पा वृत्ताकार, गोलाकार
 ग्येयग्येय | kyōngkyong [adj.] hollow,
 concave ग्येयग्येय खाल्टो परेको,
 खोपिल्टो परेको, दबेको
 ग्येयपा | trāapa [n.] stairs स्तम्भसंवेण भन्ज्याड
 ग्येयगत | trīkatr [n.] (<Eng.) ticket श्रसै टिकट
 ग्येय | trī(t) [v.vol.] to lead, to guide अछिण बाटो
 देखाउनु, डोउन्ज्यानु
 ग्येय | trīn [n.] tin (metal), container made of
 tin झुणसग्येय टिनको भाँडा
 ग्येयन् | trē-ngen [adj.] reluctant to be
 sociable, shy र्के लज्जालु
 ग्येयसुन् | trēlung [n.] ankle-bone अन्डु
 गोलीगाँठो
 ग्येयसुम्पा | trōlum [n.] wooden butter churn अन्डु
 खँ दही मथने ढुङ्गो
 ग्येय | trōl [n.] custom, tradition अन्डु चलन,
 परम्परा
 ग्येय | trū(t) [v.vol.] to wash अन्डु धुनु
 ग्येयसु | trūnpu [n.] water well अन्डु इनार
 ग्येयन् | lēta [n.] brain अन्डु दिमाग
 ग्येय | lū [n.] water serpent deity, nāga ग्येय नाग
 ग्येयग्येय | lūptur [n.] ritual offering to a
 nāga ग्येयग्येय नाग पूजा

ॠगल'लसल | k le [n.] difficulty, hard work ॠगल'
 लसल कठिन, गलहो
 ॠगल'कु | kārchu [n.] yoghurt ॠो दही
 ॠगल'कु | k ru [adj.] white ॠगल'सो सेतो
 ॠगल'क्षी | k rwi [n.] roasted flour
 (tsampa) ॠस'सल सलतु
 ॠगल'स ॠ k rsha [n.] agaric (meadow
 mushroom) ॠगल'स लेकली च्यलउ
 ॠगल'सलसुर | k rsur [n.] milk and butter
 offerings to spirits ॠगल'सलसुर घलउको
 धुप
 ॠगो'क'स'क'स'गलसुसल | k nchok s m [n.] the
 three jewels of Buddhism (Buddha,
 Dharma, Sangha) ॠगो'क'स'क'स'गलसुसल बुद्ध
 धरुडकल तीन डहलतुवडूरुण कलड
 (बुद्ध, धरुड, संघ)
 ॠगो'क'स'क'स'गल | k nnyer [n.] caretaker of a holy
 site (H) ॠगो'क'स'क'स'गल डुजलरी
 ॠगो'र'सु | k ormu [adj.] scarce, rare ॠगो'र'सो
 सजललै नडलईने, दुलरुडड
 ॠगु'ड'सल | ky ma [adj.] ordinary, plain ॠगु'ड'सल
 सलधलरण, सलदल
 ॠगु'ल | tr l [v.vol.] to wrap स'स'सल डहलरनु,
 लगलउनु
 ॠगु'गल | tr ' [v.vol.] to stir, to agitate ॠगु'गल
 उतेजलत हुनु, आनुदोललत हुनु

ॠगु'सल | tr m [v.vol.] to crush, to smash into
 pieces ॠगु'सल डुडलउनु, डुकुरल डलरुनु
 ॠगु'सल'द'गु'सल | trōktrok [adj.] uppity, naughty
 ॠगु'सल'द'गु'सल डदडलस, चककके
 ॠगल'गल | k ' [v.vol.] to split, to cut (wood) स'स'सल
 चलरुनु
 ॠगल'ड | k  [n.] order, command ॠगल'ड आदेश
 ॠगल'ड'ड'गु'सल | k pkyin [v.vol.reg.] to scold, to
 criticize (H) ॠगल'ड'ड'गु'सल हडुकलउनु, गलली
 गरुनु, आलोकनल गरुनु (आ)
 ॠगल'ड'ड'गु'सल | kānggyur [n.] Buddhist canon
 ॠगल'ड'ड'गु'सल वुद्ध गरुनुथ
 ॠगल'ड'ड'गु'सल | k ju [n.] Buddhist teaching (H)
 ॠगल'ड'ड'गु'सल वुद्धको उडदेश
 ॠगल'ड'ड'गु'सल | k drin [n.] kindness (H) ॠगल'ड'
 डीसल कृडल, दडल
 ॠगल'ड'ड'गु'सल | kāndri [n.] question (H) ॠगल'ड'ड'गु'सल
 डुरसुड
 ॠगल'ड'ड'गु'सल | k l [v.vol.] to spin (wool) ल'l'

वक्रशर्षेण **trākshok** [n.] plastic paper वक्रशर्षेण
 नरम प्लास्टिक
 कौ **kā** [n.] irrigation canal कुरुवा नहर, कुलो
 कंग्पा **kāngpa** [n.] foot, leg कंग्पा खुट्टा,
 पाठ
 कंग्तेन **kāngten** [adv.] especially कें
 बरबाखा खास गरी, विशेष गरी
 कंग्नी **kāngni** [adv.] never कं'ब'क'स'+V.NEG।
 कहिले पनि
 कंग्लक **kānglak** [n.] limb, arm, leg कंग्लक
 हातखुट्टा
 कंग्जेनपा **kāa jēnpa** [adv.] barefoot कंग्जेनपा
 खाली खुट्टा
 कंग्नाम **kāanam** [n.] trousers *Etym.*: कंग्नाम
 “leg cloth” केंसबा सुरुवाल
 कंग्तंग **kēltang** [n.] waist कंग्पा कम्मर
 कौमा **kōma** [n.] weeding tool कौमा गोडमेल
 गर्ने औजार
 कौ **kō** [v.vol.reg.] to carve; to dig कौ
 खोप्नु, खन्नु
 कौंग **kōng** [n.] scabies कंग'ब'क'न लुतो
 कुरुमा **kūrma** [n.] thief कुरुमा चोर
 कुप **kūp** [n.] vagina कुप योनी
 क्यंग्मा **kyāngma** [adj.] single, alone क्यंग्मा
 एकसरो

क्योङ्ग **kyōng** [v.vol.] to stretch, to extend क्योङ्ग
 पसानु, तेस्योउनु
 काम **kāma** [n.] barren or non-milking animal
 काम बाँझो, थारो
 कार **kāra** [n.] belt, sash कार पेटो, पटुका
 कारुङ्ग **kārung** [n.] window *Etym.*: कारुङ्ग।
 “star hole” क्योङ्ग इयाल
 के **kē** [n.] sound, language के आवाज,
 भाषा, ध्वनि
 केद्रा **kēdra** [n.] fame केद्रा विख्याति
 केग्या **kē' gya'** [v.vol.] to shout, to make
 noise केग्या कराउनु
 केग्युर **kē' gyur** [v.vol.reg.] to translate के
 ग्युर अनुवाद गर्नु, उल्था गर्नु
 केग्युरुमी **kēgyurru mī** [n.] translator के
 ग्युरवा अनुवादक
 केद्रा **kēdra** [n.] noise, shout केद्रा हल्ला
 केतुङ्ग **kē' tōng** [v.vol.] to call
 केंस बाउनु
 केलोक **kēlok** [n.] noise, shout केलो हल्ला
 कान्दी **kāndi, kēndi** [adj.] pasty, thick
 (liquid) कान्दी बाक्लो
 काम्तंग **kāmtang** [n.] pincers, tongs काम्ता
 चिम्टा

རྐུ་ལྷུ། kāmpu [adj.] dry རྐུ་ལོ། सुख्खा,
 सुकेको
 རྐུར་མ། kārma [n.] star རྐུར་མ། तारा
 རྐུལ་ལ། kāla, kālda [n.] share, portion རྐུལ་བ།
 भाग, अंश
 རྐུ། kū [n.] statue རྐུ། मूर्ति
 རྐུ། kū *honorific prefix* རྐུ། आदर बुझाउने
 उपसर्ग
 རྐུ་རྐུང་། kūkyang [adj.] alone (H) རྐུ་རྐུང་།
 एक्लो (आ)
 རྐུ་ཁམས་བཟང་ལྷུ། künkam sangpu [idiom.]
 How do you do? (H) རྐུ་ཁམས་བཟང་།
 कुशलै (आ)
 རྐུ་མདུན། kūmdün [n.] in the presence of (a
 lama) རྐུ་མདུན། उपस्थितिमा
 (लामाको)
 རྐུ་པར། kūpar [n.] photograph, painting (H) རྐུ་
 པར། फोटो, चित्र, तस्बिर(आ)
 རྐུ་ཚོ། kütse [n.] life (H) རྐུ་ཚོ། जीवन,
 जिन्दगानी (आ)
 རྐུ་གཟུགས། kūsuk [n.] body (H) རྐུ་
 གཟུགས། शरीर (आ)
 རྐུ་ཡིན། kūyin [n.] wage (H) རྐུ་ཡིན། दक्षिणा
 རྐུ་རིམ། kūrīm [n.] prevention or healing
 ritual for misfortune (H) རྐུ་རིམ་
 རིམ། ग्रहशान्ति पूजा

རྐུ་དྲ། kū(t) [v.vol.reg.] to put to work, to use
 (people, animal) རྐུ་ལ། काममा
 लागाउनु, प्रयोग गर्नु
 རྐུ་རྐུ། kūr [v.vol.] to send རྐུ་རྐུ། पठाउनु
 རྐུ་གྱེ། kēk [n.] obstacle, vulnerable time in a
 person's life རྐུ་གྱེ། दसा, विघ्न बाधा
 རྐུ་མོན། kōn [v.vol.] to put on, to wrap, to cover
 རྐུ་མོན། पहिच्याउनु, लगाईदिनु
 རྐུ་མོལ་པ། kōmpa [n.] thirst རྐུ་མོལ་པ། तिर्खा
 རྐུ་རྐོར། kōr [v.vol.reg.] to circumambulate, to
 go around, to wander རྐུ་རྐོར། परिक्रमा
 गर्नु, घुम्नु
 རྐུ་རྐོར། kōra [n.] circumambulation རྐུ་རྐོར།
 प्रदक्षिणा, परिक्रमा
 རྐུ་རྐོར་ལ། kōr-la [post.] about, regarding རྐུ་རྐོར་ལ།
 बारेमा
 རྐུ་རྐོར་ལམ། kōrlam [n.] circumambulation path
 རྐུ་རྐོར་ལམ། परिक्रमा मार्ग, परिपथ
 རྐུ་ལོ། kōl [v.vol. reg.] to boil རྐུ་ལོ། उमाल्नु
 རྐུ་བྱང་། kyātang [n.] dawn རྐུ་བྱང་། मिर्मिरे
 རྐུ་ལྷིང་ངེ། kyāding-ŋi [adj.] whitish རྐུ་ལྷིང་ངེ།
 सेताम्मे
 རྐུ་སང་ངེ། kyāsang-ŋi [adj.] crystal clear རྐུ་
 སང་ངེ། निर्मल, कञ्चन, सफा
 རྐུ་ག་པ། kyākpa [n.] faeces, excreta, shit རྐུ་ག་པ།
 दिसा

ལྷན་པ་གཏོང་། kyäka tōng [v.vol.] to
defecate, to shit ལྷན་པ་གཏོང་། དང་མེད་ གན་

ལྷན་པ་ཤོར། kyäka shōr [v.inv. reg.] to
release faeces (involuntarily) ལྷན་པ་
ཤོར། དང་མེད་ འཇུག་པུ་

ལྷན་པ་ལང་། kyäklang [v.inv.reg.] to get
spoiled, to get habituated ལྷན་པ་ལང་།
འགྲོ་བའི་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་སང་། kyäksang [n.] anus ལྷན་པ་སྐོ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་བཅོལ་བ། kyäpchölwa [n.] refugee ལྷན་པ་
བཅོལ་བ། ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ཆང་། kyäachang [n.] housewarming
drink ལྷན་པ་ཆང་། ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyiduk [n.] 1. economic status ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyin [v.vol.reg.] to borrow (food,
money) ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
(ལྷན་པ་ ལྷན་པ་)

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyinkap [n.] high quality
embroidery ལྷན་པ་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyinpa [n.] replacement ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyir [v.vol.reg.] to turn, to spin ལྷན་པ་
ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyirmu [adj.] pleasant ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyirmu [adj.] round ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyiltum [n.] cross-legged
position ལྷན་པ་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyü [n.] porridge ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyüwa [n.] vomit ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyü' [v.vol.] to vomit ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyüngma [n.] nausea ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyür [v.vol.reg.] to throw out, to
discard ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyuru [adj.] sour, acidic tasting ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyē [v.inv.] to be born, to grow ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyēsuk [n.] labor pain ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyēa [n.] interest (money) ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyēsa [n.] birth place ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyēn [n.] fault, defect, damage ལྷན་པ་ ལྷན་པ་
ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

མྱེན་འདོན། kyēnden [v.vol.] to criticize མྱེན་

འདོན། आलोचना गर्नु

མྱེས་ཀ། kyēka [n.] present, gift ལྷན་མྱེས་ ལས་

ཉན་ལ། कोसेली, उपहार

མྱོ་མྱོ། kyōkye [n.] sadness, self pity མྱོ་བ།

དུ་མྱོ། दिक्दारी, लाचारी

མྱོ་མྱོ་ལང་། kyōkye lang [v.inv.] to be sad མྱོ་བ་

མྱོ། दिक्दार हुनु, लाचार हुनु

མྱོ་སྐྱང་། kyōnang [n.] feeling of sadness, self

pity མྱོ་སྐྱང་། दिक्क, लाचार

མྱོ་མ། kyōma [n.] false accusation, libel ཕྱི་མ།

बकबाद्

མྱོབ། kyōp [v.vol.] to defend, to protect མྱོབ།

མྱོབ། बचाउनु, रक्षा गर्नु

མྱོལ། kyōl [v.vol.] to deliver, to carry, to bring

མྱོལ། पुऱ्याउनु

མྱོཏུ། kyōu [adj.] weak, poor མྱོཏུ། ཉམ་ཐག་པ།

མྱོཏུ། कमजोर, गरिब

བསྐྱར་མ། kyārma [adv.] again, repeatedly ཡང་

བསྐྱར། फेरि, फेरिफ

ཁ་ khā

ཁ་ khā [n.] 1. mouth ཁ་ མུམ་ 2. surface ཁ་

སེམས་

ཁ་སྐད་ khāke' [n.] spoken language ཁ་སྐད་

ཆུ་ལུག་ ཁ་སྐད་

ཁ་སྐྱོམ་ khā kōm [v.vol.reg.] to be thirsty ཁ་

སྐྱོམ་ ཁ་སྐྱོམ་ ལྟོ་

ཁ་ཁྲིལ་ལང་ khā khyēwa lang [v.inv.] to feel

embarrassed ཁ་ཁྲིལ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་མཁའ་མུ་ khā khāamu [adj.] eloquent ཁ་

མཁའ་མུ་ ལྟོ་

ཁ་མཁའ་མུ་གྱི་ khā khāamu khyi [v.vol.] to

flatter ཁ་མཁའ་མུ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་, ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་ཁུད་ khā khu(t) [v.inv.reg.] to become

mute ཁ་ཁུད་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་

ཁ་ཁྲེལ་ khā khye [v.vol.] to separate, to

split ཁ་ཁྲེལ་ ལྟོ་

ཁ་ཁྲོང་མུ་ khā khyongpu [adj.] sharp-

tongued ཁ་ཁྲོང་མུ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་ཁྲོང་མུ་ khā gyaamu [adj.] rude ཁ་ཁྲོང་མུ་

ལྟོ་ (ལྟོ་), ལྟོ་

ཁ་ཁྲིལ་ལྟོ་ khā chīndi [adj.] taciturn, not

talkative person ཁ་ཁྲིལ་ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་

ཁ་ཆུ་ལྟོ་ khā chākpa [adj.] broken mouth,

chipped edge ཁ་ཆུ་ ལྟོ་, ལྟོ་

(ལྟོ་)

ཁ་ཁུ་ khāchu [n.] saliva, drool ཁ་ཁུ་ ལྟོ་

ཁ་མུ་ khāmchu [n.] legal dispute ཁ་

མུ་ ལྟོ་

ཁ་འཇམ་མུ་ khā jampu [adj.] soft-spoken ཁ་

འཇམ་མུ་ ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་

ཁ་བརྟེན་མུ་ khā tērmu [adj.] reliable ཁ་བརྟེན་མུ་

ལྟོ་

ཁ་བརྟེན་མུ་ khātak [n.] silk offering scarf ཁ་

བརྟེན་མུ་ ལྟོ་

ཁ་འཇམ་མུ་ khāndap [n.] argument, quarrel ཁ་

འཇམ་མུ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་འཇམ་མུ་གྱི་ khāndap gya' [v.vol.] to argue,

to quarrel ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་དམ་མུ་ khā thampu [adj.] tightly sealed,

securely tight (bag) ཁ་དམ་མུ་ ལྟོ་

ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་དོག་མུ་ khā thokpu [adj.] 1. tight-lipped,

taciturn ཁ་དོག་མུ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་ ལྟོ་

ལྟོ་ ལྟོ་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khāk chhērmu** [adj.] important,
urgent ཁ་མེ་ལྷོ་ལོ་ མཚའ་བཟོ་བྱེད་, འགྲུག་

ཁ་མེ་དེ། **khākme'** [adj.] blameless,
faultless ཁ་མེ་དེ། གཤམ་ཕུག་, འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ། **khāp** [n.] needle ཁ་མེ། སྤྱི་ལོ་

ཁ་མེ། **khām** [pr.n.] Khams, area in Eastern
Tibet ཁ་མེ། མཁམ་, འཇོལ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ ཕྱོགས་

ཁ་མེ་སངས། **khāmsang** [idiom.] 1. to get
fresh air *Ex.*: ཁ་མེ་སངས་ལ་འགྲོ་ལོ།
khāmsang-la dri 'let's go to get fresh
air!' ཁ་མེ་སངས་ འགྲོ་བའི་ མེ་ཏུ་
འགྲོ་བའི་, ལྷན་ རྒྱལ་ མཁམ་ མེ་ཏུ་
[v.inv.] to become alert ཁ་མེ་
སངས་ འགྲོ་བའི་ལྷན་ལོ། འགྲོ་བའི་ ལྷན་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khāaten** [n.] decorative rug ཁ་མེ་ལྷོ།
སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khārnup** [adv.] the day before
yesterday ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khē ling** [v.vol.] 1. to take
responsibility, to agree ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་
to promise འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khūsimpu** [adj.] quiet, peaceful ཁ་མེ་ལྷོ།
འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khūng** [n.] source, proof ཁ་མེ་ལྷོ།

འགྲོ་བའི་, འགྲོ་བའི་, འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khūngkyol** [v.vol.] to provide
explanation, to prove ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khūmte' / khūngte'** [pr.n.]

Khunde (place name) ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khēmu** [adj.] cheap ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khēpsang** [n.] profit, benefit ཁ་མེ་ལྷོ།
འགྲོ་བའི་, འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khōwa** [pers. pr.] they (H) *Etym.*: ཁ་
ལོ་ "he, this person" ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khōra** [n.] butter container ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khōkpa** [n.] stomach *Etym.*: ཁ་མེ་ལྷོ།
"the inside of the trunk of the
body" ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khōngpa** [pers. pr.] she, he (H) ཁ་མེ་ལྷོ།
འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khyēpar** [n.] difference ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khyēntsaru** [adj.] unusual,
amazing ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་ འགྲོ་བའི་

འགྲོ་བའི་

ཁ་མེ་ལྷོ། **khyimpok** [n.] spoon ཁ་མེ་ལྷོ། འགྲོ་བའི་
འགྲོ་བའི་

ॐ khyē [v. inv.reg.] to be able, can हुनु
 सक्नु, सक्षम हुनु
 ॐ khyēp [n.] (<Nep.) times कस बेर खेप,
 पल्ट, चोटी
 ॐ khyōwa [n.] husband ॐ लोगने
 ॐ khyōk pheza [n.] adult male
 Etym.:* ॐ 'young adult' ॐ
 'nephew' ॐ युवा, वयस्क
 ॐ thrātra pātra [adj.] variegated,
 checkered ॐ छिबिरे, टाटेपाटे
 ॐ thrāk [n.] blood ॐ रगत
 ॐ thrī [n.] throne ॐ गद्दी
 ॐ thrōwo [n.] wrath ॐ रिस, क्रोध
 ॐ khāndroma [n.] dakini, female
 celestial being ॐ स्वर्गकी
 परी
 ॐ khāamu [adj.] expert ॐ
 सिपालु, विशेषज्ञ
 ॐ khēnpo [n.] abbot ॐ लामा
 विद्यामा निपुण व्यक्ति
 ॐ thrīiwa [n.] bile ॐ पित्त
 ॐ khēnpa [n.] artemisia species
 (plants) ॐ तितेपाती
 ॐ khūr [v.vol.reg.] to carry, to
 bring ॐ बोक्नु, ल्याउनु

ॐ khēl [v.inv.reg.] to fall on, to coincide
 with ॐ मिल्नु, संयोग पर्नु
 ॐ khōn [v.inv.] to be upset ॐ रिस
 उठ्नु
 ॐ khōrlu [n.] wheel ॐ चक्र,
 चक्का, पाङ्ग्रा
 ॐ khōl [v.inv.reg.] to get boiled[ॐ
 उम्लनु
 ॐ khyām [v.vol.reg.] to wander, to loiter
 ॐ भौँतारिनु
 ॐ khyīr [v.inv.reg.] to rotate, to spin
 ॐ फन्का मार्नु, घुम्नु
 ॐ khyēwa lang [v.inv.] to feel cold
 ॐ जाडो हुनु
 ॐ khyōl [v.inv.reg.] to reach, to be
 delivered ॐ पुग्नु
 ॐ thrūng [v.inv.reg.] to be born (H)
 ॐ पैदा हुनु, जन्म लिनु,
 जन्मनु
 ॐ thrūl [v.inv.reg.] to have an illusion
 ॐ भ्रममा पर्नु, मोहित हुनु
 ॐ thrōl [v.vol.] to fall apart (wooden
 chang container or wooden milking pail
 when they become dried) ॐ खुकुलो
 हुनु, फुस्क

གང་ཅག་ཅག **khang thratrak** [adv.] as good
as possible གང་ཅག་ཅག འཇུག་ སུམ་བུ་

རྒྱུ་

གང་པ། **khangpa** [n.] house ཁང་པ། མེ་མོ་

གང་པ་མར་རུ། **khangpa maru** [n.] jail *Etym.*:

ཁང་པ་དམར་པོ། “red house” བཟོན་ཁང་།

འཇུག་ཁང་།

གང་ལ། **khang-la** [int.pr.] why, what for ? ག་

རེ་གུ་མཇུག་ཀྱི་ལྟོ་

གང་ལ་ཟེ་སྒྲིག་། **khangla sjsin** [co.] because

[used at the beginning of a clause] གང་

ཡིན་ཟེ་རྒྱུ་ལྟོ་ འཇུག་ཀྱི་ལྟོ་

གང་སང་། **khangsang** [adv.] 1. everything གང་

ཡང་། འཇུག་ཀྱི་, སུམ་བུ་ 2. nothing

(+NEG.) གང་ཡང་། ཀེ་མི་ པའི་, སུ་ལྟོ་

གངས་རྒྱུ། **khagri** [n.] snowy mountain གངས་

རྒྱུ་ མི་མེད་ མི་ལོ་

གཤམ་གཟུང་། **khapchu** [n.] cover, lid འཇུག་ཀྱི་ལྟོ་

འཇུག་ཀྱི་, འཇུག་ཀྱི་

གམ་ལུ། **khambu** [n.] peach ཁམ་ལུ། འཇུག་

གམ། **khaa** [n.] snow ཁམ་ གངས་ མི་ལྟོ་

གམ་རྒྱུ་ ཁམ་ གམ་ [v.inv.] to snow ཁམ་འཇུག་

མི་ལྟོ་ པའི་

གམ་པ། **khaapa** [n.] thangka painter, artist

Etym.: མཁས་པ། “expert” འཇུག་ཀྱི་པ།

འཇུག་ཀྱི་པ།

གམ་པ། **khaawa, khalwa** [n.] crack གམ་པ།

འཇུག་ཀྱི་

གམ་པ། **khaasha** [n.] barking deer གམ་པ། འཇུག་

འཇུག་

གམ་པ། **khau** [n.] charm box jewelry གམ་པ།

མཁོ་ལུ་ འཇུག་ཀྱི་ འཇུག་ཀྱི་

འཇུག་

གམ་པ། **khauung-ma** [n.] face down *Ex.*: མི་ལྟོ་

གམ་པ། མི་ལྟོ་ མི་ལྟོ་ མི་ལྟོ་

‘This person died face down.’ *Ex. 2*: མི་

ལྟོ་ མི་ལྟོ་ མི་ལྟོ་ མི་ལྟོ་

khauung-ma nyi’ gal-no’ ‘This baby

went to sleep face down.’ འཇུག་ཀྱི་

འཇུག་

གམ་པ། **kharma** [adj.] strong (drink,

taste) གམ་པ། འཇུག་ (འཇུག་ འཇུག་)

གམ། **khāl** [n.] measure word for 20, twenty

Etym.: འཇུག་ “load, burden, standard

Tibetan volume measure equal to 30

lbs” འཇུག་ འཇུག་

གམ་གཟུང་། **khāl chik** [num.] twenty འཇུག་ འཇུག་

གམ་གཟུང་། **khāl nyū** [num.] forty འཇུག་ འཇུག་

འཇུག་

གམ་མེ་རྒྱ། **khālpera ngā** [num.] ninety འཇུག་

འཇུག་ འཇུག་

གམ་མེ་རྒྱ། **khālpera nyū** [num.] thirty

འཇུག་ འཇུག་

गाल'शेर'बलि | **khalpera shi** [num.] seventy
 चतुस्र'सु सत्तरी
 गाल'शेर'वासुम | **khalpera sūm** [num.] fifty ५
 सु पचास
 गाल'वासुम | **khal sūm** [num.] sixty सुगाङ्गा
 साठी
 गाल'बलि | **khal shi** [num.] eighty चतुस्र'सु
 असी
 गाल'गु | **khal ngā** [num.] one hundred चतु
 सय
 गाल'सी | **khaasi'** [co.] if, in case गाल'सी
 यदि
 गु'दो'ग'सु | **khū thokpu** [adj.] congested, slow
 गु'दो'ग'सो लोसे, ढिलो
 गु'र'व | **khūwa** [adj.] idiotic, mute, stupid
 भ्रुगण'स मूर्ख, लाटो
 गु'ये'र'सु | **khū yemu** [adj.] spacious, open गु
 य'र'सो खुला, फराकिलो
 गु'रु'र'के'सु'के | **guru rinpuche** [pr.n.]
 Padmasambhava गु'रु'र'के'सो'के
 पद्मसम्भव
 गु'ग | **khū'** [v.inv.reg.] to get/ be
 bent गु'ग बाङ्गिनु
 गु'र' | **khung** [n.] center, middle गु'र'
 च'गु'या बीच भाग

गु'रु'ग | **khutuk** [adv.] separately, aside, apart
 from च'र'सु अ'गण'सु बेगलै, छुट्टै
 गु'ग | **khün** [n.] loss गु'ग छुट्टै घाटा
 गु'ग'स'सु | **khumbu** [pr.n.] *Khumbu*, Sherpa
 area near Mt. Everest सु'ग'स'सु खुम्बु,
 सगरमाथा नजिकको शेर्पा बस्ती
 गु'ग'स'सु'र'सु'या'गु'ग | **khumbi yulla, khumbi
 yilla** [n.] deity of *Khumbu* सु'ग'स'सु'र'सु'या'
 गु'ग खुम्बु क्षेत्रको कुल देउता
 गु'र | **khur** [n.] tent गु'र पाल
 गु'र'प | **khurpa** [n.] (<Nep.) Gurkha knife च'र'
 यु'या'गु'ग'गु'ग खुकुरी
 गु'र'र'ग | **khurmen** [n.] coolie, porter र'ग'ग'ग'ग'
 गुर'र'ग'ग भरिया
 गु'र'सु | **khurmu** [adj.] expensive र'ग'ग'ग'
 र'ग' महँगो
 गु'र'सु | **khuru** [n.] load, luggage सु'र'सो भारी
 गु'र'सु'र'ग | **khurshing** [n.] frame for carrying
 load सु'र'सु'र'ग भारी बोक्दा प्रयोग
 गर्ने फ्रेम
 गु'र'स'सु'या'गु'ग | **khesar gyalu** [pr.n.] King
 Gesar (the Tibetan epic hero) गु'र'स'सु'या'
 र'ग' खेसार राजा (तिब्बती
 महाकाव्यका नायक)
 गु'र' | **kheng** [inv.reg.] to be full गु'र' भरिनु

खोखा | **khēm** [v.inv.reg.] to become dry खोखा
कक्षा सुक्नु

खोङ्गा | **khō-nga** [n.] collar, lapel, neckband
खोङ्गा कलर

खोचेटु | **khochetu** [adj.] capable; useful खो
केटा सक्षेपण लायाक, सक्षम,
उपयोगी

खोरि | **khore** [poss. pr.] his खोरि उसको

खोरुङ्ग | **khorong** [pers. pr.] he, himself खोरुङ्ग
ऊ

खोलेखोले | **khole kole** [adv.] slowly,
gradually खोलेखोले बिस्तारै

खोलेखेवस | **khole phēp** [idiom.] good bye खो
लेखेवस बिस्तारै जानुहोस्

खोकासु | **khokpu** [adj.] bad *Etym.:* खोकासो
“dilapidated, in ruins” खकासो नराम्रो,
बिग्रेको

खोङ्गु | **khongtru** [n.] anger खोङ्गु रिस

खोङ्गुखि | **khongtru khyi** [v.vol.] to be
angry खोङ्गुखि रिसाउनु

खोङ्गुलाङ्ग | **khongtru lang** [v.inv.] to get
angry खोङ्गुलाङ्ग रिस उठ्नु

खोङ्गु | **khō** [n.] misfortune, hindrance खोङ्गु
कक्षा दुर्भाग्य, बाधा

खोङ्गु | **khōn** [v.vol.reg.] to put on, to dress, to
wear खोङ्गु पहिरनु, लगाउनु

खोङ्गुपा | **khōmpa** [n.] step खोङ्गुपा पाइला

खोङ्गु | **khōo** [v.inv.reg.] to hear खो सुन्नु

खोङ्गुके | **khōochen** [n.] brocade खोङ्गु
केखा खोचेन (रेशमको महङ्गो
कपडा)

खोङ्गु | **khawa** [n.] livestock with white mark
on its face खोङ्गु अनुहार सेतो भएको
जनावर

खोङ्गुङ्गुङ्गुङ्गु | **khyaa-nang khyaa-ni**

[idiom.] V+nang+V+ni doing
something repeatedly *Ex.:* खोङ्गुङ्गुङ्गुङ्गु
nang na-ni ‘being sick repeatedly’ *Ex.2:*
खोङ्गुङ्गुङ्गुङ्गु ngyu-nang ngyu-ni ‘crying
continuously’ खोङ्गुङ्गुङ्गुङ्गु बारम्बार

खोङ्गुङ्गुङ्गु | **khyaaasin** [co.] therefore, if that is
so खोङ्गुङ्गुङ्गु त्यसो भएमा, तसर्थ,
त्यसैले

खोङ्गु | **khyi** [v.vol.] to do खोङ्गु सञ्चिनु गर्नु

खोङ्गुङ्गुङ्गु | **khyitang** [n.] manner, method खोङ्गु
ङ्गुङ्गु विधि, तरिका

खोङ्गुङ्गुङ्गु | **khyitap** [n.] means to do something
खोङ्गुङ्गुङ्गु उपाय, समाधान, माध्यम

खोङ्गुङ्गुङ्गु | **khyi mā khyē** [v.inv.] to fail to do
something *Ex.:* खोङ्गुङ्गुङ्गु dro mā khyē
‘couldn’t go/reach’ *Ex.2:* खोङ्गुङ्गुङ्गु sa mā

khyē 'couldn't eat it' थ्रें खीं खुवा गर्न
 नसक्नु, असफल हुनु
 थ्रें'र' khyirang [pers. pr.] you (plural)
Etym.: *थ्रें'र' 'you' (plural) थ्रें'र'
 र्को तिमीहरु
 थ्रें'रे' khyire [poss. pr.] your (plural) थ्रें'
 र'को तिमीहरुको
 थ्रें'र'को khyimtsi [n.] neighbour थ्रें'र'को
 छिमेकी
 थ्रें'र' khyir [v.vol.] will do (future of 'to do')
 थ्रें'र' khyil [v.inv.reg.] to gather, to
 accumulate (water) थ्रें'र' जम्मा हुनु,
 जम्नु
 थ्रें'र' khyen [n.] uphill, upslope थ्रें'र' उकालो
 थ्रें'र' khyerpa [n.] exposed earth bank/
 soil थ्रें'र' र'को थ्रें'र' पहिरो
 थ्रें'र' khyee [v.vol.reg.] to disband, to
 disperse थ्रें'र' छरिनु
 थ्रें'र' khyongpu [adj.] rough, coarse, crude
Etym.: थ्रें'र' "strong, tough, self-
 sufficient, competent" थ्रें'र' खस्रो,
 रुखो
 थ्रें'र' khyore [poss. pr.] your (singular) थ्रें'
 र'को तिमी
 थ्रें'र' khyorong [pers. pr.] you (singular)
 थ्रें'र' तिमी

थ्रें thra [n.] wheat थ्रें गहुँ
 थ्रें'र' थ्रें'र' thrandrik [n.] preparation थ्रें'
 र' थ्रें'र' तयारी
 थ्रें'र' थ्रें'र' thrandrik khyi [v.vol.] to
 prepare, to organize थ्रें'र' थ्रें'र' तयारी
 गर्नु, व्यवस्था गर्नु
 थ्रें'र' थ्रें'र' thra drikpu [adj.] well-equipped,
 well-organized थ्रें'र' थ्रें'र' व्यवस्थित,
 सुसज्जित
 थ्रें'र' थ्रें'र' thrangshi [n.] gonorrhoea थ्रें'र' थ्रें'र'
 स्त्री यौन रोग
 थ्रें'र' थ्रें'र' thramdok [n.] paste-like mixture थ्रें'
 र' लेदो
 थ्रें'र' thral [n.] 1. tax थ्रें'र' कर 2. line,
 row थ्रें'र' लहर, पङ्क्ति
 थ्रें'र' थ्रें'र' thraldri' [v.vol.] to sit down in rows
 थ्रें'र' थ्रें'र' लहरै बस्नु
 थ्रें'र' thri [n.] crack थ्रें'र' चिरा
 थ्रें'र' थ्रें'र' thrimung, thremung [n.] elbow थ्रें'
 र' कुहिनो
 थ्रें'र' thrik [n.] knife थ्रें'र' छुरा
 थ्रें'र' thrip [n.] spiritual contamination थ्रें'र'
 विकार
 थ्रें'र' थ्रें'र' thripkyen [n.] epileptic fit थ्रें'र' थ्रें'र'
 छारे रोग

थ्रिम्पु| **thrimpu** [adj.] fast, quick *Etym.*: थ्रिम्

थ्रिम् “tight, firm” थ्रिम्पु थ्रिम्पु छिटो,

चाँडो

थ्रिम| **thrim** [n.] justice, law, rule थ्रिम्पु

न्याय, कानून, नियम

थ्रिम्कंग| **thrimkang** [n.] court,

tribunal थ्रिम्कंग अदालत, विशेष

अदालत

थ्रिम ला मन्द्रो| **thrim la mondro** [idiom.]

illegal, against the law *Etym.*: थ्रिम्पु
थ्रिम् “not following the laws” थ्रिम्पु

थ्रिम्पु गैरकानुनी

थ्रिम ला द्रो| **thrim la dro** [idiom.]

legal थ्रिम्पु थ्रिम्पु कानुनी

थ्रु| **thru** [n.] boat थ्रु डुङगा

थ्रुपशि| **thrupshi** [n.] square थ्रुपशि चारकुने,

वर्गाकार

थ्रुप| **thru(p)** [v.inv.reg.] to achieve, to fulfill,

to complete थ्रुपु पूरा हुनु, समाप्त

हुनु, सकिनु

थ्रुवक| **threwak** [n.] ruin of a house थ्रिम्पु

थ्रिम्पु घरको भग्नावशेष

थ्रिम्गे| **threngge** [adj.] cold थ्रिम्गे चिसो

थ्रिम्का| **threngka** [n.] number थ्रिम्का

सङ्ख्या

थ्रोमा| **throma** [n.] potentilla थ्रोमा एक

प्रकारको कन्दमूल

थ्रोक्| **throk** [n.] windfall, unexpected

gain थ्रोक् नसोचेको भौतिक

उपलब्धि

थ्रोक्पा| **throkpa** [n.] landslide थ्रोक्पा पहिरो

थ्रोक्पि गोला| **throkpi gola** [pr.n.] *Tropke*

gola, a Tibetan-speaking area in

Nepal. थ्रोक्पि गोला थ्रोक्पि गोला

थ्रोक्पि गोला

थ्रोक्मा| **throngma** [n.] ant थ्रोक्मा कमिला

थ्रोक्साङ्ग| **throktsang** [n.] ants' nest थ्रोक्साङ्ग

कमिलाको गुँड

थ्रोक्चोक| **throngchok** [n.] rituals performed by

monks in village households थ्रोक्चोक

गाउँघरमा गरिने पूजा

थ्रोक्पा| **throngpa** [n.] household थ्रोक्

थ्रोक्पा घरपरिवार

थ्रोक्| **throng** [v.inv.reg.] to die (H) थ्रोक्

स्वर्गवास हुनु

थ्रोक्टा| **throta** [n.] stomach, belly थ्रोक्टा थ्रोक्

थ्रोक्टा भुँडी, पेट

थ्रोक्| **throl** [v.inv.reg.] 1. to be untied

(shoelaces, belt) थ्रोक् फुस्किनु, फुक्नु

(पेटी, पटुका, तुना) 2. to come on

heat or oestrus (for a *dri*) [past

tense] यौन उत्तेजनामा आउनु (गाईवस्तु)
 थ्रोङ्गु थ्रुङ्गु [n.] advice *Etym.:* ?थ्रोङ्गु
 “advice, talks” + थ्रुङ्गु “to please” वस्त्रवस्त्र
 सुझाव
 थ्रोङ्गुथ्री थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु [v.vol.] to advise
 वस्त्रवस्त्रथ्रुङ्गु सल्लाह दिनु, सुझाव
 दिनु
 थ्रोङ्गु थ्रुङ्गु [n.] ritual friend (between
 females) थ्रोङ्गुथ्रोङ्गुथ्रोङ्गु मितिनी
 थ्रोङ्गु थ्रुङ्गु [n.] ritual friend (between
 males) थ्रोङ्गुथ्रोङ्गु मीत
 थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु [n.] monk थ्रुङ्गु लामा
 थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु [n.] monk’s quarters थ्रुङ्गु
 लामाको घर
 ला [n.] wage, salary ला ज्याला, तलब
 ला [n.] servant, helper ला नोकर,
 सहयोग गर्ने व्यक्ति
 लार्त्सी [n.] musk pod लार्त्सी कस्तुरीको
 बिना
 लाक [n.] eagle लाक गरुड
 लाङ [n.] ox लाङ गोरु
 लाङपेसा [n.] elephant tusk,
 ivory वरुण हातीको दाँत, हस्तिहाड
 लाङ्गु [n.] elephant लाङ्गु हाती

लाङ्गु [n.] willow species लाङ्गु बैँस
 प्रजातिका बिरुवा
 लाङ्गु [n.] year of the ox लाङ्गु गोरु
 वर्ष
 ला [n.] musk deer ला कस्तुरी
 लाङ्गु [n.] park, garden लाङ्गु भुङ्गु
 बगैचा
 ला [n.] song ला गीत
 लाङ्गु [n.] to sing लाङ्गु
 लाङ्गु गीत गाउनु
 लाङ्गु [n.] flute लाङ्गु मुरली
 लेमु [n.] small bamboo basket ले
 ला चोयाको सानो ढकिया
 लेङ्गु [n.] dumb, mentally
 retarded लेङ्गु लाटो, सुस्त
 मनस्थितिको
 लेङ्गु [v.inv.] to cough लेङ्गु खोक्नु
 लेङ्गु [pr.n.] Mustang, a
 Tibetan-speaking area in Nepal लेङ्गु
 वरुण मुस्ताङ
 लेङ्गु [n.] electric powerplant
 लेङ्गु विद्युत उत्पादन केन्द्र
 लो [n.] lungs लो फोकसो
 ला [v.inv.reg.] to like, to love ला
 मन पराउनु, माया गर्नु

དགའ་སྐྱོང་། **gaanang** [n.] expression of
 appreciation དགའ་སྐྱོང་། कृतज्ञताको
 अभिव्यक्ति
 དགའ་སྐྱུར། **gaasur** [n.] feeling of
 happiness དགའ་ཚོས། कृतज्ञता
 དགའ་ལང་། **gaa lang** [v.inv.] to become happy
 དགའ་པོ་ཡོང་། खुशी हुनु
 དགུ **gu** [num.] nine དགུ नौ
 དགུ་བཅུ། **gupchu** [num.] ninety དགུ་བཅུ། नब्बे
 དགུ་ཐུག། **gutuk** [n.] soup made of nine
 ingredients traditionally consumed
 during losar དགུ་ཐུག་འཇུག་པའི་ལོ་འདྲེན་གྱི་སྐབས་སུ།
 अन्न मिसाएर पकाइने खोले
 དགུ་མེད་། **guning** [adv.] three years ago དགུ་
 མེད་། परार
 དགུན་ཕུ། **gunpu** [n.] winter དགུན་ཁལ། हिउँद
 དགོ་ཚེ། **gergen** [n.] teacher དགོ་ཚེ། शिक्षक
 དགོ་ཐུག། **getruk** [n.] student, pupil དགོ་ཐུག།
 विद्यार्थी
 དགོ་བ། **gewa** [n.] merit, virtue དགོ་བ། पुण्य,
 धर्म
 དགོ་ཚུལ། **getsul** [n.] monk with novice vows
 དགོ་ཚུལ་ལྡན་པའི་ལོ་འདྲེན་གྱི་སྐབས་སུ།
 དགོ་བཤེས། **geshi** [n.] monk with advanced
 degree དགོ་བཤེས་པའི་ལོ་འདྲེན་གྱི་སྐབས་སུ།
 गरेका भिक्षु

དགོ་སྐྱོང་། **gelung** [n.] fully ordained monk,
bikshu དགོ་སྐྱོང་། ब्रह्मछारी भिक्षु
 དགོ་ཐུ། **gomu** [n.] evening དགོ་ཐུ། साँझ
 དགོ་ལོ། **gonglo** [n.] age (H) དགོ་ལོ། उमेर
 (आ)
 དགོ་ངས་པ། **gongpa** [n.] thought, idea (H)
 དགོ་ངས་པ། विचार
 དགོ་བྱ་གྱི། **gotra khyi** [v.vol.] to laugh གད་མོ་
 དགོ་བྱ། हाँस्नु
 དགོ་བྱ་ཤོར། **gotra shōr** [v.inv.reg.] to
 laugh གད་མོ་ཤོར། खित्का छोड्नु
 དགོ་བྱ་ལང་། **gotra lang** [v.inv.] to laugh གད་
 མོ་ལོ། हाँसो उठ्नु
 དགོ་བྱ་ལོང་། **gotro lōng** [v.vol.] to joke, to
 make someone laugh གད་མོ་ལོང་།
 རྟོ་སྐྱོང་། རྟོ་སྐྱོང་།
 དགོ་བྱ་ལྷེ། **gonde** [n.] monastery དགོ་བྱ་ལྷེ། गुम्बा
 དགོ་ལ། **goo** [mod.v.] need, must དགོ་ལ། བཟོ་བྱུང་
 གནུ
 དགའ། **drâ** [n.] enemy དགའ། शत्रु
 དགོ་ལ། **goo** [v.vol.reg.] to split, to
 share དགོ་ལ། བཟོ་བྱུང་ གནུ
 དགོ་ལ་ལོ། **gooni so** [v.vol.] to share
 (food) དགོ་ལ་ལོ། བཟོ་བྱུང་ བཟོ་བྱུང་ བཟོ་བྱུང་ བཟོ་བྱུང་
 बाँडिचुँडी खानु

वृद्धोऽयम् | **drewu** [n.] elderly man (H) वृद्धो
 यो वृद्ध
 वृद्धोऽयम् | **dreṃu** [n.] elderly woman (H) वृद्धो
 यो वृद्धा
 अग्निदण्डम् | **galwa** [n.] piece of firewood अग्निदण्डम्
 यम् दाठरा
 अशुभम् | **gulcham** [n.] cold, flu (H) अशुभम्
 कम् रुघाखोकी (आ)
 अशुभम् | **guldar** [n.] ceremonial scarf (H)
 अशुभम् खादा
 अग्रे | **goo** [n.] 1. head *Etym.*: अग्रे “head”
 अग्रे टाउको 2. top, apex अग्रे टुप्पो,
 शीर
 अग्रे | **goo kōr** [v.vol.reg.] to distract, to
 take advantage of, to cheat अग्रे चोर्ने
 । भुलाउनु, ठगनु
 अग्रे | **goo khōr** [v.inv.reg.] to be
 distracted अग्रे अलमलिनु
 अग्रे | **goo thēnpu** [adj.] independent
 (person) अग्रे सक्षम, काम गर्न
 सक्ने
 अग्रे | **goo thōm** [v.inv.reg.] to be
 puzzled, to be confused अग्रे अन्वोलमा
 पनु, दोधारमा गर्नु
 अग्रे | **goo dimu** [adj.] fast, clever अग्रे
 चलाख, बाठो

अग्रे | **goo dṃng** [v.vol.] to bargain hard
 अग्रे चोर्ने चोर्ने मोलतोल गर्नु
 अग्रे | **gūomen** [n.] headache
 medicine अग्रे टाउको दुख्दा खाने
 औषधी
 अग्रे | **gūoyap** [n.] grease used for hair
 oil अग्रे कपालमा
 लगाउने घिउ
 अग्रे | **dronkang** [n.] guest house अग्रे
 भर्मा धर्मशाला, होटल
 अग्रे | **dronpu** [n.] guest अग्रे पाहुना
 अग्रे | **gak thokpu** [adj.] narrow,
 constricted अग्रे साँगुरो ठाउँ
 अग्रे | **gen** [n.] responsibility, duty अग्रे
 जिम्मेवारी, दायित्व
 अग्रे | **gen khūr** [v.vol.reg.] to take
 responsibility अग्रे जिम्मेवारी
 लिनु
 अग्रे | **gam** [v.vol.] to eat dry powdery food
 अग्रे फुक्कै खानु
 अग्रे | **gaire** [adj.] all, entire अग्रे
 सबै
 अग्रे | **gu'** [v.vol.] to summon, to call, to send
 for अग्रे बोलाउनु
 अग्रे | **geng** [v.vol.] to fill up अग्रे भर्नु

अभोव | **gē(p)** [v.vol.] to cover अभोवसा छाउनु,
ढाक्नु

अभोखा | **gēm** [v.vol.] to dry अभोखा सुकाउनु

अभोया | **gēl** [v.vol.] to load on, to hang
अभोया बोकाउनु, झुन्ड्याउनु

अभो | **gō** [n.] beginning अभो सुरु

अभोअहुँद | **gō zu(t)** [v.vol.] to begin अभोअहुँद
सुरु गर्नु

अभोअखुँद | **gonam** [n.] woven woolen cloth
अभोअखुँद ऊनी कपडा

अभोअला | **gōma-la** [post.] before, at first अभोअ
ला अघि

अभोअ | **gom** [v.vol.reg.] to step over, to step
across Ex.: अभोअके वक्राकेण gom-ni gal-
no' 'he went by stepping
over' अभोअ नाघ्नु

अभोअ | **gōo** [n.] lead, pilot अभोअ गुवा

अभोअ | **gor** [v.inv.reg.] to take time अभोअ
समय लाग्नु

अभोअ | **gyang** [v.inv.reg.] to be delayed, to be
postponed अभोअ दिलो हुनु, पछाडि
सानु

अभो | **gyi** [v.inv.] to be all right; to fit अभो
हुनु

अभो | **gyi** [v.vol.] to come (present; Syn.: हुँद
hung) अभो आउनु

अभोअ | **gyiwi'** [idiom.] it's all right अभोअ
सै, हुन्छ, ठिक छ

अभोअ | **gyur** [v.inv.reg.] to change, to
alter अभोअ फेरिनु, साटिनु

अभोअ | **gyēpa** [n.] regret, remorse अभोअ
पश्चात्ताप, पछुतो

अभोअ | **dramchak** [n.] slap on the face
अभोअ खुँद थप्पड

अभोअ | **dramshi** [n.] foundation, base अभोअ
शिला जग

अभोअ | **dramsa** [n.] molar teeth अभोअ
बडगारा

अभोअ | **drampa** [n.] cheek अभोअ गाला

अभोअ | **draa** [v.inv.reg.] to be full (stomach)
अभोअ खुँद अघाउनु

अभोअ | **dri(p)** [v.vol.reg.] to block, to cover,
to shade अभोअ ढाक्नु, छोप्नु

अभोअ | **dril** [v.inv.reg.] to topple, to fall down
अभोअ लड्नु

अभोअ | **druḷwa** [n.] traveler अभोअ यात्री,
बटुवा

अभोअ | **drengpa** [n.] tricoloma lentinus (a
kind of mushroom) अभोअ त्रिकोला लेंटिनस एक
किसिमको च्याउ

अभोअ | **drēl shē'** [n.] explanation,

commentary **འགྲེལ་པོད།** व्याख्या,
 टिप्पणी
འགོ། dro [v.vol.] to go **འགོ།** जानु
འགོ་སྒྲངས། drotang [n.] custom, system **འགོ་**
 སྒྲངས། चालचलन, रीतिरिवाज
འགོ་ས། drosa [n.] place to go, destination **འགོ་**
 ལུལ། जानु पर्ने ठाउँ, गन्तव्य
འགོ་སྲུང། drosung [n.] expenditure, expense
 འགོ་སྲུང། खर्च
འགོ་སྲུང་རྒྱུ། drosung gya' [v.vol.] to sponsor,
 to fund **འགོ་སྲུང་གཏོང།** खर्च व्यहोर्नु
འགོ་འདྲི། dri [idiom.] let's go *Ex.*: **འགོ་འདྲི།**
 horong dri 'Let's go together!' **དེ་འགོ་**
 जाऊँ
འགོ་ལ། dro! [v.vol.] to untie (shoelaces, belt)
 འགོ་ལ། फुकाउनु, खोल्नु
ག་ག། gaga [n.] grandfather, elder **གོ་མོ།** बाजे,
 हजुरबा
ག་པ། gawa [n.] old (male), elder **ག་པོ།** बूढो
 मान्छे
ག་མ། gama [n.] old (female), elder **ག་མོ།**
 बुढी मान्छे
ག་རི། gari [n.] (<Nep.) car **མོ་ལ།** कार, सानो
 गाडी
ག་རི་གཏོང་གྲུ་མི། gari tōnggu mi [n.] driver **མོ་**
 གཏོང་མཁམ། ड्राइभर, चालक

གོན་ཚུལ། genchu [n.] living a religious life at
 old age **གོན་ཚོས།** बुढेसकालको धार्मिक
 जीवन
གོན་པ། genpa [n.] senior **གོན་པ།** बुढापाका
གོལ། gaa [v.inv.reg.] to become old **གོ།** बूढो
 हुनु
གུ་ཚུ་བ་ལང། gutsuwa lang [v.inv.] to feel hot
 ཚང་པ་མོས། ཚང་པ་ཚོ། गर्मी लाग्नु
གུ། gü(t) [v.inv.reg.] to decline, to
 deteriorate (health) **གུ།** घट्नु,
 खस्किनु
གུན་འབྲུམ། gundrum [n.] grape, raisin **གུན་**
 འབྲུམ། अङ्गुर
གོ་རྩ། gorak [n.] raven **གོ་རྩ།** रूलो काग
གོ་ལི། goli [n.] (<Nep.) ball **གོ་ལི།** भकुण्डो
གོ་ར་ལུ། gorpu [adj.] hard-working *Etym.*: **གོ་**
 ལོ། “capable, strong” **འཛོལ་ལོ།** सक्षम,
 मेहनती
གུ། gya [n.] 1. lowlands, plains, Teraï **གུ་ཐང།**
 तराई, मधेस 2. serow **གུ་ར།** जडगली
 बाख्राको एक प्रजाति
གུ་ཤར། gyagar [n.] India **གུ་ཤར།** भारत
གུ་ཤར། gyagar [n.] Indian **གུ་ཤར་གྱི་མི།**
 भारतीय

ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyagung** [n.] back of human body
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaling** [n.] clarinet, religious
 instrument ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyachok** [n.] table (Chinese style) ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ (चीनियाँ ढाचाको)
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gya chermu** [adj.] broad, wide,
 extensive ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་, ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyanak** [n.] China ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyami** [n.] Han Chinese ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyamtsu** [n.] ocean, sea ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyalam** [n.] main path, road ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyalung** [n.] mirror ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyashok** [n.] Chinese paper ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gya'** [v.vol.] to make, to build ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaktre** [n.] competition,
 dispute ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་, ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyangda** [n.] congregation bell ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyang ringpu** [adj.] far, distant
 (time, space) ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་

ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyen** [n.] butter or tsampa dab placed on
 wall or cups for good luck ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyen kū(t)** [v.vol.reg.] to put
 auspicious markings of tsampa or butter
 on the bride and grooms head during
 the wedding ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyencha** [n.] jewelry ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaptsa** [n.] reinforcement, support
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyap-la** [post.] behind ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaamu** [adj.] fat (person),
 fatty ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaawi** [n.] food supply, provisions
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaashing** [n.] part of land given for
 subsistence ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyau** [n.] beard ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyar** [n.] millet (grain) ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyarzi** [n.] clay pot ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyal** [v.inv.reg.] to win ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyalui phödrang** [n.] king's
 palace ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་

कुल्लापल | **gyalkap** [n.] state, nation कुल्लापल

देश, राष्ट्र, राज्य

कुल्लापलरिपुके | **gyalwa rinpuche** [pr.n.]

Dalai Lama कुल्लापलरिपुके दलाई लामा

कुल्लामु | **gyalmu** [n.] queen कुल्लामो रानी

कुल्लालु | **gyalu, gyalwu** [n.] king कुल्लालो राजा

कुल्लाला | **gyalsa** [n.] capital, city कुल्लाला

राजधानी

कुल्लापलक | **gyupdak** [n.] quality (clothes, food),

character (man) (Syn.: सुपुतसे

pūutse') कुल्लापल गुण, गुणस्तर

कुल्लापलसु | **gyumdre** [n.] causality,

consequence कुल्लापलसु कर्म

कुल्लापलक | **gyuk** [v.] go away ! (imperative)

कुल्लापल जाऊ

कुल्लामे | **gyema** [n.] intestine कुल्लामे आन्द्रा

कुल्लामेरो | **gyerok** [n.] mustache कुल्लामेरो जुँगा

कुल्लामेसु | **gyeshar** [n.] ginger कुल्लामेसु अदुवा

कुल्लामेसु | **gangpa** [n.] balloon, bladder कुल्लामेसु

बेलुन, पिसाब थैली

कुल्लामेसु | **gapcha** [n.] yak saddle set कुल्लामेसु

काठीको सरसामान

कुल्लामेसु | **gaptan** [n.] saddle blanket कुल्लामेसु

काठीमुनि राखिने बाक्लो कपडा

कुल्लामेसु | **gangpu** [adj.] all, everybody कुल्लामेसु

सबै

कुल्लामेसु | **gam** [n.] box कुल्लामेसु बाकस

कुल्लामेसु | **gar** [n.] weight measure कुल्लामेसु तुलो

कुल्लामेसु | **gyirpu** [adj.] big कुल्लामेसु ठूलो

कुल्लामेसु | **gu(t)** [v.vol.] to wait कुल्लामेसु पर्खनु

कुल्लामेसु | **gurkyok** [adj.] bent, crooked कुल्लामेसु

बाङ्गो, बाङ्गिएको

कुल्लामेसु | **gul** [v.inv.reg.] to move, to shake कुल्लामेसु

हल्लाउनु, चल्नु

कुल्लामेसु | **gerki** [adj.] private, personal कुल्लामेसु

निजी, व्यक्तिगत

कुल्लामेसु | **gō** [n.] door कुल्लामेसु ढोका

कुल्लामेसु | **gotri** [n.] wooden floor कुल्लामेसु ढोका

कुल्लामेसु काठको भुईँ

कुल्लामेसु | **go-nga** [n.] testicles Etym.: कुल्लामेसु "eggs"

कुल्लामेसु अण्डकोष

कुल्लामेसु | **gō chē(t)** [v.vol.reg.] to close the

door कुल्लामेसु ढोका बन्द गर्नु

कुल्लामेसु | **golcha** [n.] padlock कुल्लामेसु ताल्या

कुल्लामेसु | **godar** [n.] flag that signals the birth of

a child कुल्लामेसु दसैको दिन

कुल्लामेसु दसैको दिन

गाडिने ध्वजा

कुल्लामेसु | **gō dung** [v.vol.] to knock at the door

कुल्लामेसु ढोका ढकढकाउनु

कुल्लामेसु | **gomung** [n.] plank कुल्लामेसु फल्याक

གྲོ་ཡངས། gopyang [n.] door plank གྲོ་ཡེལ།

ढोकाको फल्याक

གྲོ་ཡོལ། goyol [n.] door curtain གྲོ་ཡོལ།

ढोकाको पर्दा

གྲོ་ལག། golak [n.] gate of a fence གྲོ་ལག་པའི་

ཕེད། तगारो

གྲོག་པ། gokpa [n.] garlic, onion གྲོག་པ། लसुन

གྲོག་ལུ། gokchu [n.] garlic sauce གྲོག་ལུ།

लसुनको रस

གྲོག་ལུ་མུ་མ། goktsum [n.] mortar and pestle (for

chili) སློ་པན་བསྐྱར་པ། खल, खुर्सीनी

पिस्ने भाँडो

གྲོང་། gong [n.] price གོང་ཚང། རློན་པ། मूल्य

གྲོང་། gong [v.vol.] to gather, to pile གྲོང་།

जम्मा पार्नु, थुपार्नु

གྲོམ། gom [v.vol.reg.] to meditate གྲོམ། ध्यान

गर्नु

གྲོམ་ཆེན། gomchen [n.] yogi, ascetic,

hermit གྲོམ་ཆེན། तपश्ची

ལྷོག་ gyik [n.] small cloth bag ལྷོད་ལྲོད།

कपडाको सानो झोला

ལྷོད་ལུང། gyibung [n.] three-stone fireplace

ལྷོད་ལུ་འགེལ། अगेना

ལྷོལ་ gyil [v.vol.] to hold back, to dam up

(water) ལྷོལ། पानी थुन्नु, छेक्नु

ལྷུད། gyur [v.vol.reg.] to change, to modify,
translate ལྷུད། परिवर्तन गर्नु,

फेरबदल गर्नु

བླ་སྒྲེང་། dramnyang [n.] a three-stringed lute,

kind of guitar བླ་སྒྲེན། तीनतारे

सारडगी

བློག་ dri' [v.vol.] to arrange, to set up བློག་

मिलाउनु, तयार पार्नु

བློག་ལམ། driklam [n.] discipline བློག་གི་མམ་པ།

अनुशासन

ལྷུའུ་ dru(p) [v.vol.reg.] to achieve ལྷུའུ་ प्राप्त

गर्नु

ལྷུམ་མཚོད། drumchi' [pr.n.] Drumji, a Sherpa

religious festival ལྷུ་མཚོད། डुम्जी (

शेर्पाहरूको चाड)

གྲོལ་མ། drolma [pr.n.] the goddess Tara གྲོལ་མ་

མ། तारा (देवी)

བརྐལ་ gal [v.vol.] went, left (*past tense of*

འགོ་ 'to go'; Syn.: བོན། phin) Ex.: ང་ལ་མ་གྲོལ་

ལ་བརྐལ་ལོན། nga yambu-la gal-lin 'I

went to Kathmandu.' བརྐལ། མེད། गयो

བརྐུ་མཚུངས། gyamchu' [n.] an offering of one

hundred butter lamps བརྐུ་མཚོད། सय

बत्ती

བརྐུ་བཞི། gyapshi [n.] exorcism ritual བརྐུ་བཞི།

झारफुक

བརྒྱ་ལོར། **gyalor** [n.] hundred-rupee note བརྒྱ་

ཡི་ཤོག་དངུལ་ སལ་ རུཤིལ་ཀོ་ རོཏ་

བརྒྱད། **gye'** [num.] eight བརྒྱད། འཇ་

བརྒྱད་སྟོང་པ། **gye' tōngpa** [n.] name of a

Buddist sutra བརྒྱད་སྟོང་པ། རུད་ སྟླ་

གནམ་

བརྒྱུ། **gyuu** [v.vol.reg.] to string (rosary,

rope), to thread (needle) བརྒྱུ། འཇ་,

ཞི་རེ་འཇ་

བརྒྱུར་པ། **gyurpa** [n.] lineage, line བརྒྱུར་པ། བཤ་

ཕུལ་ལོ།

ང་ nga

ང་ | nga [pers. pr.] I ང་ | མ

ང་རེ | ngare [poss.pr.] mine ང་རྒྱུ་ མེ་རེ

ངང་རྒྱུད། ngang-gyi' [n.] patience ངང་རྒྱུད། ཐེ་རྩྭ་

ངང་པ། ngangpa [n.] wild duck ངང་པ།

ཇཱ་གལ་ རྩོ་སྤོ་

ངའན་སྒྲ། ngandra [n.] temper (nature, disposition) Etym.: ངའན་སྒྲ་ “a roar” ངའན་

ཇོ་ཤ་

ངམ་པ། ngampa [n.] ledge; wall རྩོ་གལ་

ཀའ་ལོ་

ངའང་ | ngaang [pers.pr.+adv.] me also ངའང་ |

མ་ པའི་

ངའི་ | nyé [poss.adj.] my ངའི་ མེ་རེ

ངར། ngar [n.] temper (nature, disposition),

energy ངར། རེ་ཇ, ཀཟ་, རྩོ་འུ་ལོ་, མེ་རེ

ངར་རྒྱལ། ngargyal [adj.] aggressive ངར་རྒྱལ།

འཀ་རྩོ་མཀ

ངར་གཤོང་ | ngardong [n.] shin-bone ངར་གཤོང་ |

འལ་ རྩོ་

ངར་མ། ngarma [adj.] strong, vigorous,

energetic ངར་མ། རྩོ་འུ་ལོ་, རའི་ལོ་

ངའ་གསོ། ngaaso [v.vol.] to rest ངའ་གསོ་རྒྱལ།

འའ་རྩོ་ རྩོ་

ངེད་པ། ngiwa [pers.pr.] we (exclusive) Etym.:

ངེད། “I” (H), “we” ངེད་ རྩོ་

ངེད་རྒྱུད། ngirang [pers.pr.] we, ourself

(exclusive) ངེད་རྩོ་ རྩོ་

ངེད་རེ། ngire [poss.pr.] our (exclusive) ངེད་རེ།

རྩོ་

ངུ། ngu [v.inv.] to cry, to weep ངུ། རྩོ་

ངུ་འཛིན་འདེབས། nguzin de(p) [v.vol.] to

pretend to cry ངུ་རྩོ་འདེབས། རེ་འཇ་སུ་

རྩོ་

ངུ་ལབ། ngulap [n.] weeping while talking ངུ་

ལབ། རྩོ་ལོ་ རེ་ལོ་

ངུ་ལབ་འཚོར། ngulap chhōr [v.inv.reg.] to

weep while talking, to talk emotionally

ངུ་ལབ་རྒྱལ་ རྩོ་ལོ་ རེ་ལོ་

ངོ་ཐོག། ngotok [adj.] real, true རྩོ་ཐོག་ལོ་

སྩོ་ལོ་, རའི་ལོ་

ངོ་གཤོང་ | ngodong [n.] face རྩོ་གཤོང་ འུ་རྩོ་

ངོ་མ། ngoma [adj.] real, original རྩོ་མ།

སྩོ་ལོ་

ངོ་ཚ། ngotsa [n.] shame རྩོ་ཚ། རྩོ་

ངོ་ཚ་ལང། ngotsha lang [v.inv.] to be

ashamed, to be embarrassed རྩོ་ཚ།

ལའི་ལོ་ རྩོ་

ངོ་ལོག་ ngolo' [v.vol.reg.] to protest རོ་ལོག་ལྟེང་།

विरोध गर्नु, उजुरी गर्नु

ངོ་ཤེས་གཏོང་། ngoshi tōng [v.vol.] to

introduce རོ་སློང་གཏོང་། परिचय गर्नु,

चिनाउनु

ངོ་ཤེས་ ngo shēe [v.inv.reg.] to recognize, to

identify, to know (somebody) རོ་ཤེས་།

चिन्नु

ངོ་སྤྱོད་ ngosū [n.] appreciation རོ་སྤོལ་ རྒྱུ་མཁོ་

ངོ་སྤྱོད་གཏོང་། ngosū tōng [v.vol.] to show

appreciation རོ་སྤོལ་གཏོང་། རྒྱུ་མཁོ་ གནུ་,

कदर गर्नु

ངོ་བུ་ཤུར་རྒྱུ་ ngopshur gya' [v.inv.] to tell

off, to embarrass རོ་ཚ་སློང་། གཤམ་ གནུ་

ངོ་མ་ ngom [v.inv.reg.] to be satisfied,

content, satiated རོ་མ་ ཚེས་ མིའི་ མཉམ་ གནུ་

ངོ་མ་སྤྱོད་ ngomsu [n.] showing off, flaunting,

bragging རོ་མ་སྤོལ་ རྒྱུ་, འཇམ་མེད་,

तडकभडक

ངོ་མ་སྤྱོད་ ngomsu kū(t) [v.vol.reg.] to

show off, to flaunt, to brag རོ་མ་སྤོལ་ གནུ་།

तडकभडक गर्नु

ངོ་འཛིན་ ngoonzin [n.] process of

identifying an incarnation རོ་འཛིན་།

औतारीको पहिचान विधि

ངོ་འཛིན་གྱི་ ngoonzin khyi [v.vol.] to identify

an incarnation རོ་འཛིན་ལྟེང་། འུ་ཏཱ་རི་རི་ཀོ་

पहिचान गर्नु

དངངས་སྐྱོག་ ngāngtrak [n.] rush, panic ལྷེས་

ཚབ་ བྱ་སྤོལ་, འཇམ་མེད་

དངུལ་ ngul [n.] silver དངུལ་ ཇོ་ཏི་

དངུལ་རྩིང་། ngülting [n.] silver bowl for

offering water དངུལ་རྩིང་། ར་ཤམ་ ཇཏཱ་འཇམ་

ཇོ་ཏི་ཀོ་ མཱོ་ཏོ་

དངུལ་འཛིན་། ngülzin [n.] cheque book དངུལ་

འཛིན་ ཇེ་ཇུ་ཇུ་, ར་སི་དེ་

དངུལ་ཤམ་། ngülsham [n.] wooden bowl lined

with silver དངུལ་ཤམ་ཇུ་ ཇོ་ཏི་ལེ་ མོ་ཏོ་ཀོ་

ཀའ་ཀོ་ ཇུ་རུ་

མངར་སྤྱོད་ ngārmu [adj.] sweet མངར་སྤོལ་།

གུ་ལི་ལོ་

མངོའ་ཤེས་ ngōoshi [n.] forethought,

prediction མངོའ་ཤེས་ མའི་ཤེས་ལའི་

རྩི་ ngā [n.] drum རྩི་ ཇཱ་ལའ་ཏོ་

རྩི་རྩིང་། ngālding [n.] drumstick རྩི་རྩིང་།

ཇཱ་ལའ་ཏོ་ ཇཱ་ལའ་ཏོ་ ཇཱ་ལའ་ཏོ་

རྩི་ ngāma [n.] tail རྩི་ ཇཱ་ལའ་ཏོ་

རྩི་ ngā' [v.vol.] to cut (grass), to harvest རྩི་

ཀའ་དུ་

རྩི་མཁོ་ ngāmsik [adj.] magnificent,

majestic རྩི་མཁོ་ ཇཱ་ལའ་ཏོ་,

खाइलाग्दो

ह्रस्वस्य ngāmsak [n.] greed ह्रस्वस्य लोभ

ह्रस्वस्य ngūlchu [n.] sweat ह्रस्वस्य पसिना

ह्रस्वस्य ngā [num.] five ह्रस्वस्य पाँच

ह्रस्वस्य ngāpchu [num.] fifty ह्रस्वस्य पचास

ह्रस्वस्य ngāalor [n.] five-rupee note ह्रस्वस्य

पंचरुपैयाँको पाँच रुपियाँको नोट

ह्रस्वस्य ngā threngge [adj.] bad, inferior,

low in quality, mean ह्रस्वस्य छुचो,

इज्जत नभएको

ह्रस्वस्य ngātok [adv.] earlier, earliest ह्रस्वस्य

कस्य चाँडै

ह्रस्वस्य ngā thronpu [adj.] robust ह्रस्वस्य

बो राम्रो, खाइलाग्दो

ह्रस्वस्य ngāmu [adv.] early ह्रस्वस्य चाँडै

ह्रस्वस्य ngāmu shēp [idiom.] may you die

soon! ह्रस्वस्य मरिजा! (श्राप)

ह्रस्वस्य ngāla [adv.] earlier, earliest, first Ex.:

ह्रस्वस्य ngāla shô? 'come earlier!' Ex.2:

ह्रस्वस्य ngāla so 'eat first!' Ex.3: ह्रस्वस्य

ह्रस्वस्य ngāla khyi 'let's do that first!'

Ex.4: ह्रस्वस्य ngāla dri 'let's go

earlier!' ह्रस्वस्य चाँडै

ह्रस्वस्य ngāli [int.pr.] what time? ह्रस्वस्य कुन

समय, कति वजे

ह्रस्वस्य ngālok [n.] labor reciprocity ह्रस्वस्य

कस्य पर्म, खेताला

ह्रस्वस्य ngāse [adv.] earlier, earliest, fairly early

ह्रस्वस्य अलि चाँडो, सबेरै

ह्रस्वस्य ngāa [n.] mantra ह्रस्वस्य मन्त्र

ह्रस्वस्य ngāatri [n.] pillow ह्रस्वस्य सिरानी

ह्रस्वस्य ngūnpu [adj.] blue ह्रस्वस्य निलो

ह्रस्वस्य ngāawa [n.] tantric priest ह्रस्वस्य

स्य तान्त्रिक

ह्रस्वस्य ngūrmu [adj.] blue (sky), green

(vegetation) ह्रस्वस्य निलो, हरियो

ह्रस्वस्य ngōyam [n.] mould ह्रस्वस्य ढुसी

उ̣ chā

उ̣सिंदसु| chāsingpu [adj.] troublesome,

dangerous *Etym.*: उ̣सुक्खो

“troublesome” हेकाळको अप्ठ्यारो,
खतरनाक

उपासु| chākpu [adj.] careful, safe उपाखेका उपा

खेका होसीयार, सुरक्षित

उपासुखी| chākpu khyi [v.vol.] to take care, to

be careful उपाखोसुसा उपाखोखो

खेका होसियारी गर्नु, सतर्क हुनु

उपादर| chāpdar [n.] white thin cotton

clothes उपादर सूतीको पातलो

सेतो कपडा

उपाळण| chāalak [n.] thing, object उपाळण

वस्तु, सामग

उपाखी| chāawi [n.] mosquito सुगाखी

लाम्खुट्टे

उपाखेका| chāndok [post.] as उपाखेका हेका

जस्तै

उपाके| chāni [n.] (<Nep.) sugar सुकाका चिनी

उपा| chāla [int.pr.] why उपाखेका कान

उपाखेका| chāla sīsin [co.] because [used at

the beginning of a clause] उपाखेका

किनभने

उपाके| chānni [n.] wooden cup उपाके काठको

फुरु

उपाके| chūptok [n.] beak उपाके चुचो

उपाके| chūtu [n.] lips उपाके ओठ

उपाके| chēmak [n.] spit, spittle उपाके थुक,

ज्याल

उपाके| chē(t) [v.vol.reg.] to shine, to light a fire

Etym.: उपाके “to spread, sweep over”

खेका बाल्नु

उपाके| chōkdra [adj.] 1. similar उपाके

मिल्दोजुल्दो 2. same, identical उपाके

का दुरुस्तै

उपाके| chōktsi [n.] table उपाके टेबल

उपाके| chōptok [n.] interference,

meddling उपाके बढता जान्दछु

भन्ने व्यवहार

उपाके| chōrten [n.] stupa उपाके स्तुप

उपाके| chhōrpen [n.] altar attendant उपाके

दखेका पूजा, विधिमा सहायक

उपाके| chik [num.] one उपाके एक

उपाके| chikpa [adj.] same, identical उपाके

का उस्तै, उही

उपाके| chikparang [adj.] exactly the

same, identical उपाके मिल्दोजुल्दो,

एउटै खालको

चङ्खिङ्ग [adv.] alone, only one,
 just one चङ्खिङ्ग एकलै, एउटा मात्रै
 चङ्खिङ्ग [ind.pr.] not even one
 चङ्खिङ्ग एउटै पनि
 चङ्खिङ्ग [n.] urine चङ्खिङ्ग पिसाब
 चङ्खिङ्ग [v.inv.] to urinate
 (involuntarily) चङ्खिङ्ग पिसाब
 फुस्किनु
 चङ्खिङ्ग [v.inv.reg.] to be squeezed चङ्खिङ्ग
 च्यापिनु
 चङ्खिङ्ग [n.] spoiling, pampering
 चङ्खिङ्ग सुगन्ध, पुलपुलि, माति
 चङ्खिङ्ग [v.vol.] 1. to break चङ्खिङ्ग भङ्गनु 2.
 to reduce (the price) चङ्खिङ्ग घटाउनु
 (मूल्य)
 चङ्खिङ्ग [v.vol.] to get ready (for a trip),
 to prepare चङ्खिङ्ग तयार हुनु
 (यात्रा)
 चङ्खिङ्ग [v.vol.] to meet (h) चङ्खिङ्ग भेट्नु
 (आ)
 चङ्खिङ्ग [v.vol.reg.] to cut (a rope), to
 stop (water) चङ्खिङ्ग काट्नु, छेक्नु,
 थुन्नु
 चङ्खिङ्ग [n.] ground floor चङ्खिङ्ग
 बन्दो भुइँ

चङ्खिङ्ग [n.] monastery charter चङ्खिङ्ग
 चङ्खिङ्ग गुम्बाको नियम
 चङ्खिङ्ग [v.vol.] to bind, to tie चङ्खिङ्ग
 बाँध्नु
 चङ्खिङ्ग [num.] ten चङ्खिङ्ग दश
 चङ्खिङ्ग [num.] eleven चङ्खिङ्ग
 एघार
 चङ्खिङ्ग [num.] twelve चङ्खिङ्ग
 बाह्र
 चङ्खिङ्ग [num.] thirteen चङ्खिङ्ग
 तेह्र
 चङ्खिङ्ग [num.] fourteen चङ्खिङ्ग
 चौध
 चङ्खिङ्ग [num.] sixteen चङ्खिङ्ग सोह्र
 चङ्खिङ्ग [num.] seventeen चङ्खिङ्ग
 सत्र
 चङ्खिङ्ग [num.] nineteen चङ्खिङ्ग
 उन्नाइस
 चङ्खिङ्ग [n.] ten-rupee note चङ्खिङ्ग
 दश रुपैयाको नोट
 चङ्खिङ्ग [n.] highly nutritious food,
 nutrient चङ्खिङ्ग पोषण
 चङ्खिङ्ग [num.] fifteen चङ्खिङ्ग पन्ध्र
 चङ्खिङ्ग [n.] eighteen चङ्खिङ्ग
 अठार
 चङ्खिङ्ग [n.] willow tree चङ्खिङ्ग बेंस

ལྷཱ་ལ། chāa [n.] metal, iron ལྷཱ་གསལ། ཐཱཱུ།

फलाम

ལྷཱུ་དྲ་གར། chāakar [n.] metal sheet ལྷཱ་གསལ་ཤོག་

जस्ता पाता

ལྷཱུ་སྐྱལ། chāagam [n.] metal trunk, chest

ལྷཱ་གསལ་སྐྱལ། རཱཱ་ཀས

ལྷཱུ་ཐབ། chāatak [n.] metal chain ལྷཱ་གསལ་ཐབ།

साङ्गो

ལྷཱུ་ཐབ། chāatap [n.] metal hearth or stove

ལྷཱ་གསལ་ཐབ། ཆལཱཱུ་ཀོ་ རུལྷོ

ལྷཱུ་རྩི། chāari [n.] fence, enclosure ལྷཱ་གསལ་རྩི།

बार

ལྷཱི་འདྲི། chīndi [adj.] heavy ལྷཱི་འདྲི་ གཏྲོ་

ལྷཱུ་ལ། chēe [n.] dung ལྷཱི་བ། གོཔར

ལྷཱུ་ལ། chēla [n.] tongue ལྷཱི་ འཇིབྲོ

क' chhā

क| chhâ [n.] pair क| जोडी

क'रख्ण| chhā jō' [v.vol.] to respect, to

honour क'रख्ण| आदर गर्नु, मान्नु

क'ख्खेस'सु| chhā nyōmpu [adj.] even, equal

क'ख्खेस'सो एकनासे

क'खे| chhāme' [idiom.] I don't know, I'm

not familiar with क'खे| थाहा छैन

क'खे| chhāwe' [idiom.] I know, I'm familiar

with *Etym.*: क'खे| “to be familiar with”

क'खे| थाहा छ

क'का'प| chhākpa [adj.] broken, damaged क'का'

पा फुटेको, टुक्रिएको

क'क'ये| chhāngpi' [n.] chang offering to god

क'क'ये देउतालाई चढाउने जाँड

क'क'या| chhāngma [n.] chang (alcohol)

seller क'क'या जाँड व्यापारी

क'क'यु'ली| chhāptruli [adj.] indispensable

अवैक्यो अपरिहार्य, नभई नहुने

क'क'या'प| chhīppa [n.] horse (H) क'क'या'हा घोडा

(आ)

कु| chhū [n.] water कु| पानी

कु'कु'ये| chhūkyo [n.] water ladle कु'कु'ये' पानी

उभाउने डाडु

कु'कु'या| chhūta' [n.] water mill कु'

कु'कु'या पानीघट्ट

कु'कु'या'क| chhūden [n.] nappy, diaper कु'

कु'कु'या'क थाडना

कु'कु'या'क| chhūmik [n.] source, spring कु'

कु'कु'या'क पानीको मुहान

कु'कु'ये| chhūtsi' [n.] hour कु'कु'ये घण्टा

कु'कु'ये'क'री| chhūtsi gari [n.] (<Sherpa-Nep.)

watch, clock कु'कु'ये घडी

कु'कु'या'क| chhūluma [n.] pool of water from a

spring source कु'कु'या'क मुहानको पानी

कु'कु'या'क| chhūpla' [n.] boiled water कु'

कु'कु'या'क उमालेको पानी

कु'कु'ये'री'प| chhūrimpa [n.] wave कु'

कु'कु'ये'री'प उछाल

के'कु'ये'क| chhēchung [n.] size के'कु'ये'क नाप,

आकार

के'कु'ये'क| chhēshel [n.] magnifying glass के'

के'कु'ये'क ठूलो पार्ने ऐना

के'कु'ये'क| chhēshok [adj.] biggest, largest,

greatest के'कु'ये'क सबभन्दा ठूलो

के'कु'ये'क| chhērpa [n.] punishment, penalty,

sentence के'कु'ये'क दण्ड, जरिवाना

के'कु'ये'क| chhēe [adj.] big, large *Etym.*: के'कु'ये'क

“bigger” के'कु'ये'क ठूलो

के'कु'ये'क| chhēemu [n.] prostitute के'कु'ये'क वेश्या

केंडु | **chēu** [n.] sexual maniac (male) डै
 र्णो रन्डो
 केंडेन्डु | **chhō medu** [adj.] meaningless,
 aimless केंडेन्डु निरर्थक, लक्ष्यहीन
 केंडेन्डु | **chhō wetu** [adj.] meaningful,
 sensible केंडेन्डु अर्थपूर्ण
 केंडो | **chhōm** [v.vol.] to dance (ritual dance. It
 sometimes refers to lay people dances.)
 डकडो डवसडैडुडो नडडु
 केंडो | **chhō'** [v.inv.reg.] to allow, to be
 allowed केंडो गर्न डलनु, गर्न हुनु,
 गर्न डडनु
 केंडो | **chhō'** [v.inv.] 1. to be broken डण डडडुडु
 2. to be reduced (price) डण डूलुडु
 डडनु
 केंडुडुडुडु | **chhōoluk** [n.] religious sect केंडु
 डुडुडुडु डडडुडु डडडुडुडु
 डकैडु | **chhik** [n.] a flat stone grinder
 डकैडु डलडुडु
 डकैडुडु | **chhīnpa** [n.] liver डकैडुडु डलेडु
 डकैडुडुडु | **chhēdru** [n.] colleague,
 companion डकैडुडुडुडु डडुडु,
 डहडुडुडु, डहकडुडु
 डकैडुडुडु | **chhēchang** [n.] *chang* (H) डकैडु
 डुडु डडुडु (डड)
 डकैडुडुडु | **chhōpa** [n.] religious offering डकैडुडुडु
 डेडुडुडुडु डडडुडु डुरडु, डेडु

डकैडुडुडु | **chhōndru** [n.] grain offering to be
 tossed in the air डकैडुडुडु डडुडुडुडुडु
 डडडुडुडु अडुन, अडेडु
 डकैडुडुडु | **chhōmin** [n.] butter lamp
 offering डकैडुडु डडुडु डडुडु
 डकैडुडुडुडु | **chhōyok** [n.] assistant altar
 attendant डकैडुडुडुडु डहडुडुडु डडुडु
 डकैडुडुडुडु | **chhōsham** [n.] altar डकैडु
 डडुडुडु डडुडुडु, डुडुडुडु डुडुडु
 डकडुडुडु | **chhākla** [adv.] secretly, behind the
 scenes डुडुडुडु डुडुडुडु, डुडुडुडु डडुडु
 डकडुडुडुडु | **chhāmdral** [n.] jumping around,
 not standing still डडुडुडुडु डुडुडुडु
 डडुडु (डनडुडु)
 डकडुडुडुडुडु | **chhāmdral gyā'** [v.vol.] to
 jump around, to not stand still डडुडु
 डडुडु डुडुडुडु डुडुडु डडुडु
 (डनडुडु)
 डकडुडुडुडु | **chhārshi** [n.] plan, program डकडु
 डडुडु डुडुडु
 डकैडु | **chhī(p)** [v.vol.reg.] to ride
 (H) डकैडु डडुडु (डुडुडु,
 डुडुडुडुडुडु)

ཇ་ chha

ཇ་ | **chha** [n.] tea ཇ་ | चिया

ཇ་མངར་རླུ། **chha ngārmu** [n.] sweet tea ཇ་

མངར་མོ། गुलियो चिया

ཇ་ཐང་། **chhatang** [n.] black tea ཇ་ཐང་། कालो

चिया

ཇ་དམ། **chhadam** [n.] thermos ཇ་དམ། थर्मस

ཇ་སྒྲིག། **chhadik** [n.] large pot for brewing

tea ཇ་བསྐོལ་སའི་སྒྲིག། चिया उमालने

རྒྱུ་ མཱློ་

ཇ་མེད། **chhapi** [n.] first offering of tea ཇ་མེད།

མགའ་བའ་ལཱ་ཇ་ ཇ་མེད། चिया

ཇ་བཟ་རྒྱུང་། **chhapakchung** [n.] Chinese brick

tea ཇ་བཟ་རྒྱུང་། चीनियाँ इटा चिया

ཇ་མོ་སྐྱང་མ། **chhamo lāngma** [pr.n.] Mount

Everest (8848 meters) Jomolangma (in Nepali Sagarmatha) is the residence of the deity called ཇ་མོ་མི་གཞོན་པ་བཟང་མ།

Jomo Miyo Langsangma. ཇ་མོ་སྐྱང་མ།

སམ་ར་མཐའ་

ཇ་ཚྭ་ས། **chhatsak** [n.] tea strainer ཇ་

ཚྭ་ས། चिया छान्ने

ཇ་ལུད། **chhalu** [n.] wasted tea *Etym.*: ?ཇ་

“tea” + ལུད། “fertilizer, manure” ཇ་སྒྲིག་ས།

चियाको थैयो

ཇ་ག་པ། **chhakpa** [n.] brigand, bandit ཇ་ག་

པ། लुटेरा, डाका

ཇ་ང། **chhang** [n.] local alcohol made from

grain ཇ་ང། जौड

ཇ་ད། **chhe(t)** [v.inv.] to be cut off (for a rope),

to be short of (breath) ཇ་ད། छिन्नु,

ཇ་དྲུང་

ཇ་བ་ཏོག། **chhaptok** [n.] bedpan ཇ་བ་ཏོག། कोपरा

ཇ་བ་གཞི། **chhapshi** [n.] shape, appearance ཇ་བ་

གཞི། बाहिरी रूप

ཇ་བ་གསང་། **chhapsang** [n.] urine (H) ཇ་བ་གསང་།

पिसाब

ཇ་མ་ལུང་། **chhamdur** [n.] tsampa mixed with

tea (paste) ཇ་མ་ལུང་། चियामा घोलेको

सातु

ཇ་མ་པ། **chhampa** [n.] flu, cold ཇ་མ་པ། रुघा

खोकी

ཇ་མ། **chhaa** [n.] manure, fertilizer *Etym.*: ཇ་མ།

“horse food” ཇ་མ། मल

ཇ་མ་རྒྱུན། **chhaakyen** [n.] drunken argument

Etym.: ཇ་མ་རྒྱུན། “chang circumstances”

ཇ་མ་རྒྱུན། ཇ་མ་རྒྱུན། जड्याहा कुरा,

किचकिच

ཇ་མ་ཁང་། **chhaakang** [n.] toilet, latrine *Etym.*:

ཇ་མ་ཁང་། “water house” ཇ་མ་ཁང་། चर्पी

ཇ་མ་ཚེན་པ། **chhaa chhīnpa** [n.] maple tree

ཇ་མ་ཚེན་པ། ཇ་མ་ཚེན་པ། रूख

ॐरुनरु| **chhaanang** [n.] jealousy *Etym.*: कणस
 झुनरु “love and hatred” क्षणरुणरु ईष्यरु,
 आररुस
 ॐरुवरु| **chhaawa** [n.] debt, loan सुरुळरुणरु ऋण,
 सापटी
 ॐरुसरु| **chhaaram** [n.] ice *Etym.*: अणुणरुसुरुसु
 “glacier” अणुणरुसुरुसु वरुफ
 ॐरुवरु| **chharwa** [n.] rain कुरुसु वरुषरु
 ॐरुनरु| **chhe(t)** [v.inv.] to enflame, to catch on
 fire, to spread (for fire) अकुरुनरु वलनु,
 सलकनु
 ॐरुनरु| **chhodar** [n.] a tall prayer flag attached
 to a pole नरुकुरुणरु अगुलु धवज
 ॐरुनरु| **chhong** [v.vol.] to jump अकुरुनरु हाम
 फालनु
 ॐरुनरु| **chhao** [n.] dharma, religion कुरुसु धरुम
 ॐरुनरु| **chhaoa** [n.] a religious person कुरुसुसु
 धारुमरुक वरुयकुरुत
 ॐरुसुसुसु| **chhoosem** [n.] piety, religiosity
 कुरुसुसुसु धारुमरुक वरुचरुधरु
 ॐरुसुसुसु| **chhoorimpa** [n.] disciplinarian
 at a public festival कुरुसुसुसुसुसु नरुणु
 कुरुसुसुसु गुडुवकुरु अनुशरुसन हेरुनरु
 मरुनुळरु
 ॐरुनरु| **chhura** [n.] platform for resting water
 basin कुरुकुरुनरुसुसुसुसु पानरुकुरु भरुडरु
 ररुसुनरु ठरुड

ॐरुसुनरु| **chhuwang** [n.] blister कुरुकुरुनरु कुरु
 सुसु पानरु फुक
 ॐरुसुसुनरु| **chhuurung** [n.] funeral cairn,
 tomb सुसुसुसुसुसुसुसुसुसुसु सुरुसरुक
 अरुनरु| **jal** [v.vol.] to meet, to visit
 (H) अरुनरु भेटनु
 अरुनरु| **jalka** [n.] audience अरुनरु दरुशन
 गनु
 अरुनरु| **jaldar** [n.] ceremonial scarf (H)
 अरुनरु खरुदरु
 अरुनरु| **jala** [n.] audience, religious visit to
 a monastery or a temple (H) अकुरुनरु अरुनरु
 धारुमरुक सुथल र वरुयकुरुत कुरु दरुशन
 अरुनरु| **jingpa** [n.] neck अरुनरु गधन,
 घरुटी
 अरुनरु| **juk-la** [post.] after, later अरुनरु हेसुसु
 पछरुडरु, पछरु
 अरुनरु| **jam thing-ngi** [adj.] relieved
 (from pain, agitation) अरुनरु रुरुनरु
 कुरुकुरुकरु पारुकु, नरुकु भरुकु,
 मुकुरु
 अरुनरु| **jam thing khyi** [v.inv.] 1. to be
 relieved from *Ex.*: कुरुनरुसुसुसुसुसुसुसुसुसु
 रुरुनरु कुरुनरुसुसुसुसुसुसुसुसुसु
 thing khyaa-sung ‘I was relieved after
 taking out the thorn’ कुरुनरुसुसुसुसुसुसुसुसुसु
 कुरुकुरुकरु मरुलनु, मुकुरु हुनु
 2. to be quiet, to be calm *Ex.*: अरुनरुसुसुसुसुसुसुसुसु

ལ་བཀྲལ་ནི་འཇམ་བེད་གུང་སུང་། ā-nga-tiwa
 phī-la gal-ni jam thīng khyaa-sung 'It
 was quiet after the children went
 out' རྫོང་རྫོང་ལྱིད། हल्का महसुस गर्नु
 འཇམ་དྲཱ། jamdar [n.] flint stone, sharpening
 stone འཇམ་དྲཱ། དྲཱ་རྫོ། सान गगाउने
 རུཊྭ་
 འཇམ་སྲ། jampu [adj.] soft (touch) འཇམ་
 རོ། नरम, चिप्लो
 འཇེ། ja [n.] rainbow འཇེ། ཇུང་རྒྱུ་ལྷོ་
 འཇིག་རྟེན་པ། jiktenpa [n.] layman མི་
 ལྷ། सामान्य मानिस
 འཇིད། ji(t) [v.vol.] to insert; to allow
 འཇུག་གུ་སྲུ་, अनुमति दिनु
 འཇིབ། ji(p) [v.vol.reg.] to suck, to suckle འཇིབ།
 ཇུ་སྲུ་, ཇུ་སྲུ་འུ་
 འཇིའ་བ། jiiwa [n.] terror, fear *Etym.*: འཇིག་སྲུ་པ།
 “fear” རེད་སྲུང་། डर, त्रास
 འཇིའ་བ་སྲུང་། jiiwa kū(t) [v.vol.reg.] to
 frighten, to scare འཇིག་སྲུ་པ་སྲུང་། डर
 རེ་མཁུ་འུ་, तर्साउनु
 འཇིའ་བ་ལང་། jiiwa lang [v.inv.] to be afraid,
 to fear *Etym.*: འཇིག་སྲུ་པ་ལང་། “fear rises”
 འཇིག་སྲུ་ རེད། डराउनु, तर्सिनु
 འཇོ། jo [v.vol.] to milk འཇོ། རུ་མ་ རུ་མུ་
 འཇོ་རུང་། jotung [n.] bamboo milking pail འཇོ་
 རྫོང་། ལག་རྫོང་། རུ་མ་ རུ་མུ་ རུ་མུ་, རུ་མུ་

འཇོག་ཇོ། [v.vol.] to put, to leave འཇོག་ རུ་མུ་,
 ཇོ་ཇུ་
 འཇོན་ཐང་། jöntang [n.] ability འཇོན་ཐང་།
 ། མཐུ་, རོ་ཇུ་མུ་
 འཇོམ། jom [v.inv.reg.] to reduce (a pain)
 འཇོམ། ཇུ་ཇུ་, མཐུ་ ཇུ་
 འཇོན་སྲ། jönpu [adj.] capable, hard-working,
 active འཇོན་སྲ། འཇོན་ཐང་། सक्षम, मेहनती
 ཇོ། jê [v.vol.] to change, to
 exchange ཇོ། སྲུ་ཇུ་
 ཇོེ། jee [n.] imprint, trace, mark ཇོེ། འུ་འུ་-
 པུ་, ཇུ་ཇུ་
 ཇོེར་པ། janpa [adj.] raw or uncooked
 (food) ཇོེར་པ། འུ་པུ་ཇུ་, ཇོ་ཇོ་
 ཇོེར་པི། jenpi [n.] wheat flour ཇོེའི་པ། ཇུ་ཇོ་
 པུ་
 ཇོར་ལྷོ་ཇོ། jara jire [adj.] messy, untidy ཇོར་ལྷོ་
 ཇོ། ལམ་ལུ་ཇུ་
 ཇོང་སྲ། jangmu [adj.] green ཇོང་སྲ། ཇུ་ཇུ་
 ཇོེར་ཇོ། jaatsa [n.] salt (H) ཇོེར་ཇོ། ཇུ་
 (འུ་)
 ཇོེར་ལུ། jaalen [n.] reply; message; times
 (H) ཇོེར་ལུ། ཇུ་ཇུ་, ཇོ་ཇུ་ (འུ་)
 ཇོེད་ལང་། jiyang [n.] weight ཇོེད་ལང་། ཇོ་ཇུ་
 ཇོེད། je(t) [v.vol.reg.] to forget ཇོེད། ཇུ་ཇུ་

१ nya

- १| **nya** [n.] fish १| माछा
- १| **nyasha** [n.] fish meat १| माछाको मासु
- १| **nyakpa** [n.] indentation, concave
shape १| काटेर वा दबेर भित्र
पसेको आकार
- १| **nyangma** [n.] strand (of hair), blade
(of grass) १| त्यान्द्रो
- १| **nyen** [v.vol.] to listen १| सुन्नु
- १| **nyam** [v.inv.reg.] to diminish, to
deteriorate, to degenerate १|
नासिनु, बिग्रनु
- १| **nyamnyung** [n.] experience १|
अनुभव
- १| **nyamtsi'** [n.] experimenting/
feeling out १| प्रयोग, अनुभव
- १| **nyamlen** [n.] religious practice,
application; experience १| धर्म
सम्बन्धी ज्ञान
- १| **nya** [n.] weight measure १| तुलो
- १| **nyai** [v.vol.] to lie down, to go to
sleep १| ढल्कनु, सुत्नु
- १| **nyalsa** [n.] sleeping place,
bedroom १| खाना सुत्ने कोठा

- १| **nyima** [n.] 1. sun १| घाम, सूर्य 2.
day १| दिन [pr.n.] 3. Nyima १|
निमा
- १| **nyimi khungla** [n.] daytime १|
दिउँसो
- १| **nyishu thāmpa** [num.] twenty १|
सु बीस
- १| **nyin khang** [adv.] whole day १|
दिनभर
- १| **nyirnu** [n.] noon, midday १|
मध्यान्ह
- १| **nyiwak** [n.] double layer १|
दुई पत्र
- १| **nyilok** [adv.] double, two times १|
दुई पल्ट, दोहोरो
- १| **nyung-nga dro** [v.inv.] to
decrease (involuntarily) १| घट्नु
- १| **nyung-nga tōng** [v.vol.] to
decrease १| घटाउनु
- १| **nyungme** [adj.] a little, a few १|
थोरै, अलिकति
- १| **nyungshok** [adj.] minimum १|
सबभन्दा थोरै, न्यूनतम
- १| **nyerin** [n.] partiality *Etym.* : १|
“distance; partiality” १| पक्षपात

ॐरुडर | **nyêrmang** [n.] wrath, anger ॐरु
 ॐरु ॐरुध, ररस
 ॐरुडर ॐरु | **nyêrmang khyi** [v.inv.] to be
 angry, upset ॐरुडर ॐरु ररसउनु
 ॐरुडर ॐरु | **nyêrmang lang** [v.inv.] to get
 angry, upset ॐरु ॐरु ॐरु ररस उनु
 ॐरु ॐरु | **nyërme** [adj.] thin (meat), lean ॐरु ॐरु
 ॐरु ॐरु डरतलु, दुडुलु
 ॐरु | **nyee** [v.inv.reg.] to go wrong, to make a
 mistake ॐरु ॐरु ॐरु गलुतु गनु, डुल
 गनु
 ॐरु | **nyo** [v.vol.] to buy ॐरु ॐरु करनुनु
 ॐरु ॐरु | **nyopcha** [n.] shopping ॐरु ॐरु करनुडुल
 ॐरु ॐरु | **nyokpu** [adj.] drowsy ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु
 ॐरु गनु नडुडुडु, आनुडु
 ॐरु ॐरु | **nyori** [n.] large amount ॐरु ॐरु डुडुडु
 ॐरु | **nya** [n.] calf muscle ॐरु ॐरु डुडुडुल
 ॐरु ॐरु | **nyen** [n.] harm, injury, damage ॐरु ॐरु
 ॐरु ॐरु हरनु, कतु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyr' gal** [v.inv.] to go to sleep, to
 fall asleep [only used with the past
 tense] ॐरु ॐरु ॐरु नरडुडुडु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyr' throo** [v.inv.reg.] to be/feel
 sleepy ॐरु ॐरु ॐरु नरडुडु डरगनु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyr' tsê(t)** [v.vol.reg.] to wake from
 sleep ॐरु ॐरु ॐरु डुडुडुडुनु

ॐरु ॐरु ॐरु | **nyr' tshê(t)** [v.inv.reg.] to wake
 up, to be woken up, to be awakened
 ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु डुडुडुडुडुनु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyila shôr** [v.inv.reg.] to fall
 asleep ॐरु ॐरु ॐरु नरडुडुडुडु
 ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु | **nyitsok gya'** [v.inv.] to be/feel
 sleepy ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु नरडुडु
 डरगनु
 ॐरु ॐरु | **nyü** [num.] two ॐरु ॐरु दुडु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyilor** [n.] two-rupee note ॐरु ॐरु
 ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु दुडु रुरुडुडुडुडु नुडु
 ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु | **nyên sâmin** [n.] relatives and
 in-laws ॐरु ॐरु ॐरु नरतुकुडुडुडु,
 आडुनुत, नरतगुतु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyërma** [n.] wrinkle ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyërmu** [n.] younger sister of
 husband or wife ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु सरतु
 ॐरु ॐरु ॐरु ॐरु | **nyêrtsang** [n.] storehouse ॐरु ॐरु ॐरु
 डुडुडुडु
 ॐरु ॐरु | **nyêe** [v.inv.reg.] to like (H); to be
 happy (H) ॐरु ॐरु डुडु डरतनु, डुडुसु
 डुडु
 ॐरु ॐरु | **nyêe** [v.vol.reg.] to knead, to soften by
 rubbing ॐरु ॐरु डुडुनु, डुडुनु
 ॐरु ॐरु ॐरु | **nyingpa** [adj.] old (for things) ॐरु
 ॐरु डुडुडुडु

རྩོད་མ། nyīngma [pr.n.] old school of
 Tibetan Buddhism རྩོད་མ་པ། ཇིང་མ།
 सम्प्रदाय
 རྩོད། nyē(t) [v.inv.reg.] to find རྩོད། བཟུང་
 རྩོད་ལུ། nyökchu [n.] dirty water རྩོད་ལུ་ བོད་འཇོག་
 पानी, धमिलो पानी
 རྩོད་འཇོག་པ། nyētsol [v.vol.] to look for trouble,
 to annoy རྩོད་འཇོག་པ། རྩོད་པོ་ མོ་ཇུ་,
 चिढाउनु
 རྩོད་ལུང་། nyāmchung [adj.] humble རྩོད་ལུང་།
 नम्र
 རྩོད་། nyīng [n.] heart རྩོད་། མུཏུ
 རྩོད་ཇེ། nyīngje [n.] compassion རྩོད་ཇེ། ཀུརུ་ལྷོ་
 རྩོད་ལུང་མ། nyīngtsum [idiom.] expressing
 pleasure at someone else's
 misfortune རྩོད་ལུང་མ། ལུ་ཅི་ཅི་ཅི་
 རྩོད་འགྲུལ། nyīngdru [n.] diligence,
 persistence རྩོད་འགྲུལ། བརྩོན་འགྲུལ། བཀའ་ལྷན་གྱི་
 लगनशीलता
 རྩོད་སངས། nyīngsang [adj.] relieved,
 without worries རྩོད་སངས། ལྷོ་བའི་ལོ་ ལྷོ་བའི་,
 निश्चिन्त

རྩོད་། nyūng [v.inv.reg.] to be sick (H) རྩོད་།
 बिरामी हुनु (आ)
 རྩོད་གཞི། nyūngshi [n.] sickness, illness
 (H) རྩོད་གཞི། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ (आ)
 རྩོད། nyē [v.vol.] to borrow རྩོད། ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་
 सामान चलाउनु
 རྩོད། nyēn [v.vol.] to loan རྩོད། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་
 लिनु, पैचो लिनु
 རྩོད་ལུ། nyērmu [adj.] pleasant to hear,
 interesting རྩོད་ལུ། ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་
 आनन्ददायी
 རྩོད། nyōl [v.vol.] to put to
 sleep རྩོད། ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་
 ལྷོ་ལྷོ་ nyā [v.vol.] to lend ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་
 दिनु, पैचो दिनु
 ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ nyāpu kyīpu khyi [v.vol.] to
 exchange, to lend and to borrow ལྷོ་ལྷོ་
 ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་
 ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ nyāpcho [n.] abusing, mistreating
 ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་

ṭ tā

ṭṣāṣā | **tāsala** [n.] a round cooking pot ṭṣāṣā
तसला

ṭṣṭṣṭ | **tēnten** [adj.] certain ṭṣṭṣṭ पक्का,
निश्चित

ṭṣṭṣṭ | **tēnten khyi** [v.vol.] to fix, to
confirm ṭṣṭṣṭ पक्का गर्नु,
निश्चित गर्नु

ṭi | **tī** [sg.art.] the (*singular definite article*)

ṭiṣā | **tīwa** [pl.art.] the (*plural definite article*)

ṭiṅ | **tīng** [n.] bowl for offering water ṭiṅ
भगवानलाई पानी चढाउने सानो
कचौरा

ṭiṅzi-la gal-no' | **tīngzi-la gal-no'** [idiom.]
completely forgot ṭiṅzi-la gal-no' भुसुकै

ṭiṣā | **tīpli** [n.] tea kettle ṭiṣā चिया
कितली

ṭiṣā | **tēri** [adj.] all, everybody ṭiṣā सबै,
सबैजना

ṭiṣā | **tōke** [adv.] still ṭiṣā थपक्क

ṭiṣā | **tōngmar mentok** [n.]
flower of rhododendron arboreum
Etym.: *ṭiṣā | **tōngmar** | **mentok** “flowers with red
extremities” ṭiṣā लालीगुराँस

ṭiṣā | **tōktsi** [n.] hoe ṭiṣā कोदालो,
कुटो

ṭiṣā | **tōklang** [n.] T-stick used for resting
load ṭiṣā टोकमा

ṭiṣā | **tōrwa** [n.] trap ṭiṣā पासो

ṭiṣā | **trāksi** [n.] taxi, cab ṭiṣā ट्याक्सी
ṭiṣā त्रेङ्का **trēngka** [n.] money ṭiṣā पैसा,
रुपियाँ

ṭiṣā | **trībi** [n.] (<Eng.) television ṭiṣā
टेलिभिजन

ṭiṣā | **tāmnye'** [n.] language, word,
speech ṭiṣā कुरा, बोली, भाषा

ṭiṣā | **tīng ringpu** [adj.] deep ṭiṣā
गहिरो

ṭiṣā | **tūmpi** [n.] water bottle ṭiṣā
तुमलेट

ṭiṣā | **tōng** [v.vol.] to send ṭiṣā पठाउनु,
छोड्नु

ṭiṣā | **tōngpa** [n.] fermented millet *chang*
drunk through a straw ṭiṣā
तोड्बा

ṭiṣā | **tōr** [v.vol.reg.] to scatter, to disperse
ṭiṣā छर्नु, छिरल्नु

गार्तुंखा | **torma** [n.] effigy made of
 dough गार्तुंखा पिठोको मूर्ति, तोर्मा,
 पिण्ड
 गार्तुंखु | **törwu** [idiom.] destructive bastard !
 (curse) दख्खंअवेवसासुसासदिंकेणपेण हरामी!
 बह्ण ता' | **tā'** [v.vol.] to grind अन्न पिस्नु, पिँधनु
 बह्णुखा | **tûm** [v.vol.reg.] to wrap, to
 pack गह्णुखा पोको पार्नु, लपेट्नु
 हा | **tā** [n.] horse हा घोडा
 हाँका | **tāpcha** [n.] horse saddle set हाँका ष'
 काठीको सामान
 हाँदरगाँदर' | **tāmdar tōng** [v.vol.] to race a
 horse, to gallop हाँकुणा घोडा दौडाउनु
 हाँमङ' | **tāmang** [pr.n.] Tamang, Nepali ethnic
 group speaking a Bodic language हाँमङ'
 तामाङ
 हाँये | **tālo** [n.] year of the horse हाँये घोडा
 वर्ष
 हाँया | **tākpa** [adv.] always, regularly हाँया
 सधैं
 हाँयाखा | **tāngma** [n.] medal, badge हाँया
 खा पदक, तक्मा
 हाँया | **tāa** [n.] sign, logo, mark हाँया छापा
 हाँयागुणा | **tāa gya'** [v.vol.] to make a mark or a
 sign हाँयागुणा चिह्न लगाउनु
 हाँयागुणा | **tēgal** [n.] horse saddle हाँयागुणा काठी

हाँदर' | **tāngting** [n.] sound of a bell, bell हाँदर'
 हाँदर' हाँदर' घण्टी
 हाँदर'गुणा | **tāng nyā** [v.vol.] to follow हाँदर'गुणा
 पछ्याउनु
 हाँदर'पा | **tāngpa** [n.] heel of the foot हाँदर'
 पा घोडाको काठी
 हाँदर'या | **tāng-la** [post.] after, behind हाँदर'
 या पछाडि
 हाँदर'या | **tāu** [n.] colt हाँदर'या बछेडा
 हाँदर'यागुणा | **tāmdril** [n.] ceremony, auspicious
 occasion, celebration हाँदर'
 यागुणा शुभअवसर
 हाँदर'यागुणा | **tōlu** [n.] hybrid of ox and dzomo हाँदर'
 यागुणा बाच्छो
 हाँदर'यागुणा | **tāpkyo** [n.] saucepan हाँदर'यागुणा
 तापके
 हाँदर'यागुणा | **tāpdri** [n.] penknife हाँदर'यागुणा सानो छुरी
 हाँदर'यागुणा | **tāp gya'** [v.vol.] to fold हाँदर'यागुणा
 पट्याउनु
 हाँदर'यागुणा | **tāri** [n.] axe हाँदर'यागुणा बन्चरो
 हाँदर'यागुणा | **tāk** [n.] tiger हाँदर'यागुणा बाघ
 हाँदर'यागुणा | **tākpa** [n.] birch tree हाँदर'यागुणा भोजपत्र
 हाँदर'यागुणा | **tāklo** [n.] year of the tiger हाँदर'यागुणा बाघ
 वर्ष
 हाँदर'यागुणा | **tēn** [n.] seating mat, carpet हाँदर'यागुणा
 ओच्छ्यान, गलेँचा

རྩོམ་སྒྲི། **tênja** [n.] saddle blanket made of
 felt རྩོམ་སྒྲི་མེ་མོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ ཀ་འུ་མུ་ལི་ ར་མེ
 བ་ལ་ལོ་ ཀ་མ་བ་ལ
 རྩོམ་སྒྲི་ལྷོ་ལྷོ། **tāp dīmu** [adj.] user-friendly,
 easy to use རྩོམ་སྒྲི་ལྷོ་ལྷོ་ ས་འུ་ལོ
 རྩོམ། **tūn** [v.vol.reg.] to connect, to establish
 relationship རྩོམ་སྒྲི་ ས་མེ་མེ་ ར་མེ
 རྩོམ་ལ། **tēng-la** [post.] on, above རྩོམ་ལ། མ་འུ་
 རྩོམ་ལ། **tēngkang** [n.] two-story house རྩོམ་སྒྲི་
 ར་མེ་མེ་མེ་མེ་ལ། དུ་ཤི་ ས་ལ་ལེ་ མེ
 རྩོམ། **tē** [n.] 1. upper, above རྩོམ། འ་མེ
 ས་འུ་ 2. Tö, area in Western Tibet
 རྩོམ། སེ་, སེ་ལ་ལོ་ལོ་ ས་མེ་མེ་ མ་མེ
 རྩོམ་སྒྲི། **tētung** [n.] jacket རྩོམ་སྒྲི། འ་མེ་མེ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tēpa** [n.] Töpa, people from Tö རྩོམ་
 ལ། སེ་མེ་, སེ་མེ་ལོ་ འ་མེ་མེ་ མ་མེ
 རྩོམ། **tēn, tōn** [n.] autumn, fall རྩོམ་སྒྲི་ ས་མེ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tēn** [v.vol.reg.] to consult a doctor,
 medium རྩོམ་སྒྲི་ འ་མེ་མེ་ལོ་, དེ་མེ་ལོ་
 རྩོམ། **tēr** [v.vol.] to give རྩོམ་སྒྲི་ དི་ལོ་

རྩོམ་སྒྲི། **tōngpa** [adj.] empty, blank, void རྩོམ་
 ལ། མ་ལོ་, སེ་ལོ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tōnglor** [n.] thousand-rupee note རྩོམ་
 རྩོམ་སྒྲི་ལོ་ མེ་མེ་ལོ་ མེ་མེ་ལོ་ ལོ་
 རྩོམ། **tōr** [v.inv.reg.] to lose *Etym.*: རྩོམ་ “to
 lose, to scatter” རྩོམ་ མེ་ལོ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tākche** [n.] study, research,
 examination རྩོམ་སྒྲི། འ་མེ་མེ་
 འ་མེ་མེ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tērmu** [adj.] stable, safe རྩོམ་སྒྲི་
 སེ་ལོ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tēngyur** [n.] Tengyur, Buddhist
 Canon commentaries རྩོམ་སྒྲི། རོ་ལོ་
 མེ་ མེ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tōre** [n.] compliment, praise རྩོམ་
 ལ། སེ་མེ་
 རྩོམ་སྒྲི། **tōre lōng** [v.vol.] to praise, to
 admire རྩོམ་སྒྲི། རྩོམ་སྒྲི། རྩོམ་སྒྲི། སེ་མེ་
 མེ་

थ thā

थम् | thāma [n.] tobacco, cigarette थम्सुर्ती,

चुरोट

थम् | thāma [n.] low class थम्सुर्ती

पिछडिएको वर्ग

थम्पा | thākpa [n.] rope थम्पा डोरी

थम्पाठ | thāk chē(t) [v.vol.reg.] to decide थम्पा

गम्ना निर्णय गर्नु

थम्पिन्गु | thā ringpu [adj.] far, distant थम्पिन्गु

थो टाढा

थम्गु | thāngpu [adj.] in good health, well थम्गु

थो बनेथो आराम, स्वस्थ

थम्गुये | thāngpu ye [idiom.] How are you?

(greeting) बनेथोथोथो सन्चै

थम्गुवे | thāngpu we' [idiom.] I am fine!

(greeting) बनेथोथो सन्चै छु

थम्गाम् | thāngma [n.] food grain spread out for

sun drying थम्गाम्सुर्तीथम्गाम्सुर्तीथम्गाम्सुर्ती

थम्का | thēka [adj.] straight, direct थम्का

थम्का सिधा, सोझो

थम्पा | thāp [n.] stove थम्पा चुलो

थम्पाम् | thāama [n.] weaver थम्पाम् कपडा बुन्ने

व्यक्ति, बुनकर

थम् | thār [v.inv.reg.] to escape थम् बाँच्नु

थम्काम् | thākshing [n.] ruler, measuring

stick थम्काम् रुलर, नाप्ने गज

थम् | thīm [v.inv.reg.] to get absorbed, to

soak थम् सोस्नु

थम्पा | thūwa [n.] drop (of a liquid) थम्पा

थो थोपा

थम्पुम् | thūmu [adj.] accurate (divination) थम्पुम्

थो राम्पो (ज्योतिष)

थम्पा | thūkpa [n.] noodle, pasta, noodle

soup थम्पा थुक्पा

थम्पुन्दि | thūndi [adj.] seriously ill थम्पुन्दि

थोथोथो सिकिस्त

थम्पुम् | thūu [n.] mind (H) थम्पुम् आत्मा

थम्पुम्के | thūuche [idiom.] thank you थम्पुम्केके

धन्यवाद

थम्पुम्सेम् | thūusem [n.] heart (H) थम्पुम्सेम्

हृदय

थम्पुम् | thūp [n.] durability थम्पुम्केकेके टिकाउपन

थम्पुम् | thū(p) [v.inv.reg.] to be able, to handle

थम्पुम् सक्नु

थम्पुम् | thūl [v.vol.reg.] to pack up थम्पुम्केकेके काम

बन्द गर्नु, काम सक्नु

थम्पुम्केके | thūrme [adj.] short थम्पुम्केकेके छोटी

थम्पुम्केके | thēsi [n.] stamp, seal थम्पुम्केकेके छाप

थेसुम| thēsum [n.] doubt थैकेम| शङ्का

थेन| thēn [v.vol.reg.] to go out, to come out Ex.:

थेनथेन| phī-la thēn 'Get out!' थैन| बाहिर

निस्कनु

थेचु| thēpchu [n.] button थेचुके| ठः टाँक

थोक| thōk [n.] roof, ceiling थैना| छाना

थो(p)| thō(p) [v.inv.reg.] to get, to

win थैना पाठनु, हासिल गर्नु

थो| thōo [v.inv.] to hear थैना सुन्नु

थामा| thāma [n.] edge, periphery थामा| छेउ,

किनारा

थुकु| thūkpu [adj.] thick थुकुना| बाक्लो

थु(t)| thū(t) [v.vol.reg.] to connect, to

join थुना| थुना| जोड्नु

थेनपु, थोनपु| thēnpu, thōnpu [adj.] high थैकेने|

अग्लो

थेपुतोक| thēptok [n.] thumb थैकेने| बुढी

ओला

थेने| thōng [v.inv.reg.] to see थैकेने| देखु

थोलीशोक| thōli shōk [idiom.] sorry !

Etym.: थैकेनेशोक "confession" थैकेने

दना माफ गर्नुम्

थामु| thāmu [n.] fight, quarrel थामुने| झगडा

थामुग्या| thāmu gya' [v.vol.] to fight, to

quarrel थामुनेने| थामुनेने| झगडा

गर्नु

थेन| thēn [v.vol.reg.] to pull, to drag

थेन| तान्नु

१ tha

- १०३॥ **thanta** [adv.] now १०३॥ अहिले
 १०४॥ **thama** [co.] then १०४॥ अनि
 १०५॥ **tharung** [adv.] still, yet १०५॥ अझै
 १०६॥ **thaling** [adv.] this time १०६॥
 यसपालि
 १०७॥ **thalu** [adv.] this year १०७॥ यो वर्ष
 १०८॥ **thasak** [adv.] until now, up to now १०८॥
 वस अहिलेसम्म
 १०९॥ **thang, -tang** [co.] and १०९॥ र
 ११०॥ **thangku** [n.] thangka, traditional
 Buddhist painting ११०॥ थाङ्का
 १११॥ **thangpu** [adj., adv.] first, firstly १११॥
 पहिलो
 ११२॥ **thangpo ngōnla** [adv.] in
 ancient time ११२॥ प्राचीन कालमा
 ११३॥ **thangpo thangpo** [adv.] old
 days, ancient time ११३॥ उहिले
 उहिले
 ११४॥ **thepa** [n.] faith ११४॥ विश्वास
 ११५॥ **tha(p)** [v.vol.] to measure the length (of
 an object) or the volume (of grain) ११५॥
 कुण नाप्नु
 ११६॥ **thapsang** [n.] kitchen ११६॥
 भान्साकोठा

- ११७॥ **thaap** [n.] means, solution, treatment
 ११७॥ साधन, समाधान, उपाय
 ११८॥ **thampu** [adj.] tight, strict ११८॥ कडा
 ११९॥ **thaashing** [n.] Fir tree species
 Etym.: ११९॥ “pine tree” ११९॥
 गोब्रे सल्ला
 १२०॥ **thaasam** [adv.] around this time १२०॥
 १२०॥ आजभोलि
 १२१॥ **thartak** [n.] prayer flags strung on
 rope १२१॥ डोरीमा टाँगेको ध्वजा,
 तोरण
 १२२॥ **thara** [n.] buttermilk १२२॥ मही
 १२३॥ **tharshing** [n.] square flag on
 bamboo stem १२३॥ निगालोमा
 टाँगेको ध्वजा, तोरङ्ग
 १२४॥ **thalchak** [n.] slap १२४॥ झापड
 १२५॥ **thalchak gya'** [v.vol.] to slap
 with the palm १२५॥ झापड हान्नु
 १२६॥ **thalmu** [adj.] relaxed, free,
 available १२६॥ फुर्सदिलो
 १२७॥ **thaltsam** [n.] ash १२७॥ खरानी
 १२८॥ **thala** [n.] dust, silt, soil १२८॥ धुलो,
 माटो
 १२९॥ **thi** [sg.dem.] that; s/he १२९॥ त्यो
 १३०॥ **thiwa** [pl.dem.] those; they १३०॥ ती

ནིང་སང་། **thingsang** [adv.] nowadays, these

days དེང་སང་། आजकाल

རུ་ལུ། **thulu** [n.] turnip ལུང་ལ། सलगम

རུ་ག། **thūk** [n.] poison ལུག་པུ་བྱ། विष

རུང་། **thung** [n.] conch (shell) རུང་། शङ्ख

རུང་། **thung** [v.vol.] to drink རུང་། पिउनु

རུང་ལུང་། **thukung** [n.] chimney རུང་ལུང་།
चिम्नी

རུང་ད། **thuta** [n.] smoke རུང་པ། धुँवा

རུང་ཆེན། **thuuchen** [n.] holiday, festival རུས་
ཆེན། शुभ दिन

རུར་ལུ། **thurmu** [adj.] harmonious, getting
along well རུར་ལུ་ལོ་མེད་ལུ་མེད་ལུ་མེད། मिलनसार

རུར་ས། **thursa** [n.] cemetery, cremation
site རུར་སོང་། चिहान, घाट

རུལ། **thul** [n.] down slope, downhill
ལུང་། ओरालो

རེན་དོག། **thentok** [n.] meaning, reason རོན་
དག་ལ། कारण, अर्थ

རོག། **tho?** [v.vol.] to apply, to use *Etym.*:
ཐོག་ལ། “to take, carry” བེད་ལྷོད་གཏོང་།
प्रयोग गर्नु

རོག་ལུ། **thokpu** [adj.] narrow, tight རོག་ལོ་
སྐྱོང་། साँगुरो

རོང་ལ། **thong-la** [adv.] at first རོང་ལ། पहिले

རོམ། **thom** [n.] bear རོམ། भालु

རོམ། **thoo** [n.] hammer རོམ། हथौडा, घन

རོར་རྒྱུང་ལ། **thor kyāngma** [n.] improper dress
རོར་ལ་རྒྱུང་པ་ལྟོན་པ།

རོལ་ཕོ། **tholpo** [pr.n.] *Dolpo*, name of
Tibetan-speaking area in Nepal རོལ་
ཕོ། डोलपो

རའ་བཀུར། **thraakur** [idiom.] please ! རླུ་ལྷོད་རླུ་
ལྷོད། कृपया!

རའ། **thren** [v.inv.reg.] to remember, to
recollect རའ། सम्झना गर्नु, याद
गर्नु

རའ་ཏ་ལང་། **threnta lang** [v.inv.] to miss, to
remember རའ། ཡིད་ལ་འཁོར་། सम्झना
आउनु

རའ་པ། **threnpa** [n.] consciousness,
memory རའ་པ། सातो, होस

རའ་གདན། **thraaden** [n.] chopping block ར་
གདན། अचानो

རའ་ས། **thraasa** [n.] memory, recollection ར་
གསོ། याद, संझना

རི། **thri** [v.vol.reg.] to ask *Ex.*: ལབ་བཤད་རིའི་ལྷིང་།
lapshe' thri-wi' '(I) am asking (you)'
ལྷི་སོཏྱུ

རི་ག། **thriwa** [n.] question རི་ག། प्रश्न

རི་མ། **thrima** [n.] smell རི་མ། बास्ना, गन्ध

རིན་ཆེར་ལུ། **thrin chhērmu** [adj.] very
kind རིན་ཆེན་ལོ། दयालु

थ्रिल् | **thril** [v.vol.reg.] to roll, to wrap थ्रिल्
बेनु

थ्रिल्लु | **thrilu** [n.] bell थ्रिल्लु घण्टी

थ्रुल्लु | **thrulu** [n.] ball of yarn/ thread थ्रु
शु धागोको डल्लो

थ्रुक | **thruk** [num.] six थ्रुक छ

थ्रुकु | **thrukchu** [num.] sixty थ्रुकु साठी

थ्रुङ-यिक | **thruk-yik** [n.] secretary थ्रुङ
यिक सचिव

थ्रे | **thre** [n.] mule थ्रे खच्चर

थ्रे | **thre'** [v.inv.reg.] to improve, to
recover थ्रे राम्रो हुनु, सन्चो हुनु

थ्रेकपा | **threkpa** [n.] soot, dirt थ्रेकपा धुवाँसो,
कालो मोसो

थ्रेङ्गु | **threngpu** [adj.] honest, just, fair थ्रेङ्गो
इमान्दार

थ्रेङ्ग | **thre(t)** [v.inv.reg.] to slip थ्रेङ्ग चिप्लनु

थ्रेङ्गु | **threngmu** [adj.] warm थ्रेङ्ग तातो

थ्रेङ्गुला | **threngla** [n.] morning थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला बिहान

थ्रेङ्गुला | **threngla** [n.] orphan थ्रेङ्गुला टुहुरा

थ्रेङ्गुला | **dang** [n.] rope used to tie cattle थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला दाम्लो

थ्रेङ्गुला | **daa** [n.] tune, melody थ्रेङ्गुला सुर,
धुन

थ्रेङ्गुला | **daa-ngen** [n.] Impeyan pheasant

(national bird of Nepal) *Etym.*: ?थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला “harmonious melody” थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला थ्रेङ्गुला थ्रेङ्गुला

थ्रेङ्गुला | **dungma** [n.] beam, girder थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला दलिन

थ्रेङ्गुला | **dung-la** [post.] in front, ahead,
before थ्रेङ्गुला अगाडि

थ्रेङ्गुला | **dongchang** [n.] welcoming
drink थ्रेङ्गुला स्वागतमा दिइने पेय
पदार्थ

थ्रेङ्गुला | **dakpu** [n.] owner थ्रेङ्गुला मालिक

थ्रेङ्गुला | **dakpu** [pers.pr.] 1. we (inclusive) थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला हामी 2. you (singular, H) थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला तपाईं

थ्रेङ्गुला | **daadakpu** [adv.] oneself

Etym.: थ्रेङ्गुला “owner, self” थ्रेङ्गुला आफै

थ्रेङ्गुला | **djimu** [adj.] comfortable थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला आरामदायी

थ्रेङ्गुला | **dü', di'** [n.] demon (male)
थ्रेङ्गुला राक्षस

थ्रेङ्गुला | **din** [num.] seven थ्रेङ्गुला सात

थ्रेङ्गुला | **dinchu** [num.] seventy थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला सत्तरी

थ्रेङ्गुला | **durmu** [n.] demon (female) थ्रेङ्गुला
थ्रेङ्गुला राक्षसनी

वदेक| den [v.inv.reg.] to be true
 वदेक| जायज हुनु, ठिक हुनु,
 वदेक'प| denpa [n.] truth वदेक'प| सत्य
 वद'द| dang [adv.] yesterday 'ब'स'द' वद'द'
 हिजो
 वद'द के'ब'पि| dang nempī [adv.] last
 night वद'द'व'गे'द' हिजो राती
 वद'द'स'ग| dangka [n.] light, brightness
 वे'द| द'ग'स'व'द'स'ग प्रकाश, उज्यालो
 वद'द| da [n.] arrow वद'द| धनुष बाण
 वदे'रे| dore [adj.] similar, alike *Etym.:* वदे'रे
 "color, appearance" वद'स'वै'क| जस्तै,
 मिल्दोजुल्दो
 वदे'द'सु'र| dopur [n.] knot वद'द'स'ग गाँठो
 वदे'ग| dok [n.] color के'क'वदे'ग के'स'ग'वै| रङ
 वदे'ग'गो| dokge [adj.] similar, alike वद'
 ववै'क| जस्तै, मिल्दोजुल्दो
 वदे'द'सु| dongmu [n.] butter tea churn वदे'द'
 वे'नुनचिया घोलने ढुङ्गो
 वदे'द| doo [n.] dough figurines and thread-
 crosses prepared and discarded to get
 rid of evil spirits वदे'स'ग मन्साएर
 फालेको सामाग्री
 वद'द'स'ग| dampak [n.] clay वद'द'स'ग लिप्ते
 माटो
 वद'द'स'ग| dam [v.vol.] to choose
 वदे'स'ग छान्नु, रोज्नु

वद'द| dar [v.inv.reg.] to shiver वद'द| काम्नु
 वद'द'स'ग'सी'ग'कु'ग| darsi' gyā' [v.inv.] to shiver
 वद'द| काम्नु
 वदे'द| di [sg.dem.] this वदे'द| यो
 वदे'द'ग| diwa [pl.dem.] these वदे'के' यी
 वदे'द'द'ग| dirang [pl.dem.] that's all, that's
 it वदे'ग'स'द' वदे'द'द'ग यति मात्र
 वदे'द'ग| ding [v.vol.] to lay वदे'द'ग| बिछ्याउनु
 वदे'क| den [v.vol.] to take out (thorn) वदे'क|
 निकाल्नु
 वदे'व'स'ग| de(p) [v.vol.] to sow, to plant वदे'व'स'ग|
 रोप्नु, छर्नु, सार्नु
 वदे'द| dee [adv.] here वदे'द| यहाँ
 वदे'द'स'ग| dompa [n.] span of a person's
 outstretched arms वदे'द'स'ग दुवै हात
 फैलाएर लिङ्गे नाप
 वदे'द| doo [v.vol.] to tie, to attach, to fasten;
 to wear (ornaments) वदे'द'स'ग बाँध्नु,
 लगाउनु
 वदे'द'स'ग| dorpa [n.] desire, greed वदे'द'
 स'ग लोभ, चाहना
 वद'द'क'द'सु| dra chāamu [adj.] proper,
 nice वद'द'क'द'स'ग'वे' राम्रो, उचित
 दे'ग'सु| dikdra [n.] thumping sound of
 footstep दे'ग'सु| हिँड्दा निस्केको
 आवाज

हुँ | **dung** [v.vol.] to beat हुँ कुट्नु, पिट्नु

हुँदीक | **durpin** [n.] (< Nep.) binoculars हुँदीक

वेया दुरबिन

हुँया | **dul** [n.] dust हुँया ब्यासा धुलो

होँ | **do** [n.] stone होँ ढुङ्गा

होँजे | **dorje** [n.] vajra होँजे बज्र

होँचउया | **dopchal** [n.] stone pavement होँचउया

विछयाएको ढुङ्गा

होँसा | **doprak** [n.] pebble होँसुण मसिनो

ढुङ्गा

होँस | **dor** [v.vol.] to rub, to

sharpen होँस रगड्नु, धारिलो

बनाउनु, उद्याउनु

हुँवा | **dap** [n.] double, twice हुँवा दुईगुना

हुँम'ऊँ | **demchang** [n.] a stage in the wedding ceremony हुँम'ऊँ हुँम'ऊँ

होँया विवाहको एक चरण

हुँम'ही | **demmi** [adj.] full (with liquid) हुँम'ही

होँसा भरिएको

हुँस'ही | **duri** [adj.] semi-liquid हुँस'ही लेदो

हुँस'सु | **dangpu** [adj.] harassing, nagging हुँस'सु

होँ पिरोलने, दिक्क गराउने

हुँसा'सा | **dikpa** [n.] negative act, sin हुँसा'सा

पाप

हुँस'सा | **dingma** [n.] flat area हुँस'सा मैदान

हुँसा'सा | **dukpa** [adj.] hardship हुँसा'सा

होँसा गाहो, कठिन

हुँसा'हीकुँसा | **dukshi gyau** [idiom.] may you

have a bad death (curse) मरिजा!

हुँस | **dur** [v.vol.reg.] to compare हुँस तुलना

गर्नु

हुँस'सा'सा | **dermang** [n.] plate, saucer हुँस'सा

थाल

हुँस'सु | **dongpu** [n.] tree हुँस'सु रुख

हुँस'सा'सा | **dongral** [n.] cotton wick, lamp wick

हुँस'सा बत्ती बाल्ने लोता, धागो

हुँसा'सा | **da(p)** [v.inv.reg.] to be thrashed हुँसा

छारिनु

हुँसा'सा | **de(t)** [v.vol.reg.] to stay, to

live हुँसा बस्नु, बाँच्नु

हुँसा'सा | **den** [v.vol.] to show हुँसा देखाउनु

हुँसा'सा'सा | **daasa** [n.] place; place to sit,

seat हुँसा'सा ठाउँ, बस्ने ठाउँ

na

na [v.inv.] to be sick
 बिरामी हुनु
 ननिंग [adv.] last year
 बर्से कर्ने
 पोहोर साल
 natsa [n.] sickness
 बर्क बिमार
 namsa [n.] clothes (H)
 बसत्र
 शाक (आ)
 nari [adv.] frequently
 बुरनु बारम्बार
 naktur [n.] tsampa porridge for children
 बुरनु लियो
 nakpu [adj.] black
 बर्पो कालो
 naktsong [n.] illegal trade
 बर्के
 कालो बजारी
 naksa [n.] (<Nep.) photograph, picture
 बसत्र बसत्र फोटो, नक्सा
 nang-la [post.] in, inside
 बर्ला भित्र
 nangtruk [n.] civil war, internal conflict
 बर्लु गृहयुद्ध, आन्तरिक झगडा
 nangcha [n.] household items
 बर्क घरका सामाग्रीहरु
 nangtam [n.] local language, dialect
 बर्तम् स्थानीय भाषा
 nangpa [n.] insiders
 बर्के आफन्त

nangtsa [n.] internal organs, entrails
 बर्के आन्द्रा-भुडी
 nangtsang [n.] couple, husband and wife
 बर्के लोग्ने-स्वास्नी
 nangsü [n.] age (in years)
 बर्के वर्ष
 ne' [n.] sickness
 बर्के बिमार, रोग
 nepu [n.] sick person, patient
 बर्के बर्के बिरामी, रोगी
 nelok [n.] relapse (illness)
 बर्के बर्के
 nam [int. pr.] when
 बर्के गद्गु कहिले
 nam [adv.] whenever
 गद्गु क'क'क'क'
 जहिले
 namlang [adv.] ever, never (+NEG)
 बर्के सधैं
 namlang [adv.] always
 गद्गु क'क'क'क'
 क'क'क'क'क'
 जहिले पनि
 namlang yinna [idiom] it cannot be!
 क'क'क' असहमतिको अभिव्यक्ति
 namsang [adv.] always
 बर्के सदैव
 nam shrōo [v.inv.] to get dark
 बर्के रात पर्नु
 naa [n.] barley
 बर्के उवा

ॠरगुन **naatrak** [n.] (<Nep.) drama ॠरगुन
 नाटक
 ॠरसुन **naatri'** [n.] forest *Etym.*: ॠरगुनसुन
 "amid forest" ॠरगुनसुन ॠरगुनसुन वन
 जङ्गल
 ॠरकुन **naachung** [n.] young person ॠरगुनसुन
 गुरुन जवान
 ॠरनुन **naati** [n.] (<Nep.) grandson;
 grandchildren ॠरगुन नाति
 ॠरनुन **naatini** [n.] (<Nep.) granddaughter ॠर
 गुन नातिनी
 ॠरन **naala, naalo, nalda, nalza** [n.] person
 of the same age ॠरगुन समकालीन
 ॠरन **naalokpa** [n.] right way, right hand
Etym.: ॠरन "turned towards the
 inside" ॠरगुन सुलु
 ॠरन **naasa tōng** [v.inv.] to be
 perished, ruined *Ex.*: ॠरगुनसुन ॠरन
 वन ॠरन *kāmputarar-ti naasa tāng-no'*
 'This computer has been ruined.' ॠर
 वन ॠरन उनुन, नानुन
 ॠरन **nars** [n.] (<Eng.) nurse ॠरगुन नरुन
 ॠर **ni** *imperative particle* ॠरन आगुनसुन
 ॠर **ni** [co.] and, after ॠरन अनुन, पनुन
 ॠरनुन **V+ning sin** [v.suff.] already *Ex.*: ॠरनुन
 ननुन ॠरनुन ॠरनुन *nga sama soo-ning sin-*
sung 'I have already eaten.' *Ex.2:* ॠरनुन
 ॠरनुन ॠरनुन *khō laaka khyaa-ning*

sin-no' 'He has already worked.' ॠरनुन
 ॠरनुन गरुनसुन
 ॠरनुन **nūk** [n.] younger brother ॠरनुन भाडु
 ॠरनुन **nup** [n.] west ॠरनुन पनुनसुन
 ॠरनुन **nu(p)** [v.vol.reg.] to sink ॠरनुन डुनुन
 ॠरनुन **nūp** [adv.] at night ॠरनुन राती
 ॠरनुन **nūpri** [pr.n.] *Nubri*, Tibetan-speaking
 area ॠरनुन ॠरनुन ॠरनुन ॠरनुन ॠरनुन
 नुनुरी (ठनुन)
 ॠरनुन **nūpla** [adv.] at night ॠरनुन रातमा
 ॠरनुन **num** [n.] 1. younger sister ॠरनुन
 बनुननी 2. breast, nipple ॠरनुन ॠरनुन
 दुधको मुनुन
 ॠरनुन **nuu** [v.vol.reg.] to dare to do something
 ॠरनुन साहस गनुन, आनुन
 ॠरनुन **nuru** [n.] jewel ॠरनुन रनुन
 ॠरनुन **nepal** [pr.n.] (<Nep.) Nepal वनुन
 युनुन नेपाल
 ॠरनुन **nempi** [n.] night ननुन रात
 ॠरनुन **neule** [n.] civet cat ॠरनुन वन बिरालु
 ॠरनुन **no'** [v.inv.] there is, there are
 (*sensory*) ॠरनुन
 ॠरनुन **nor** [n.] wealth, possession, material ॠरनुन
 सुनुन सम्पति, धन
 ॠरनुन **nūr** [v.inv.reg.] to make a mistake ॠरनुन
 गनुन

ཚོར་འཁྲུལ། **nortrul** [n.] mistake, error ཚོར་འཁྲུལ།

गलती, त्रुटि

ཚོར་རེ། **nore** [adj.] alike, similar འདྲ་པོ། དུ་རུ་སྐྱེ།

मिल्दोजुल्दो

གནག **nāk** [n.] female yak ལྷོ། གནག ཇོ་རི།

གནག་རྩུབ་བི། **nāktsubi** [adj.] dark, gloomy ཉག་

རྩུབ་ལེ། འཕྲལ་རའོ།

གནང་། **nāng** [v.vol.reg.] 1. to give (H.) གནང་།

दिनु (आ) 2. to do (H.) གནང་། གུ་
(आ)

གནངས་ལུད། **nāngpu** [adv.] two years from

now གནངས་ལོད། དུའི་ བཅོམ་ པཅི།

གནམ། **nām** [n.] 1. sky གནམ། ཉམ་མཁའ། འཁམ་ཤ།

2. weather, climate གནམ་གཤིས། མའོ་སམ་

གནམ་གང་། **nāngang** [n.] new moon གནམ་གང་།

འོ་སི།

གནམ་གྲུ། **nāmdru** [n.] airplane གནམ་

གྲུ། འཇམ་ཏེ་འཇམ་ཤ།, འཇམ་མའོ།

གནམ་གྲུ་བབས་ས། **nāmdru bapsa** [n.]

airport གནམ་བབས་ཤ། འཇམ་མའོ་སམ་

གནམ་ལ་འགེལ། **nām-la gel** [v.vol.reg.] to hang

གནམ་ལ་འགེལ། འཇམ་ཏེ་འཇམ་ཤ།

གནམ་གཤིས། **nāmshi** [n.] weather, climate

གནམ་གཤིས། འཇམ་མའོ་སམ་

གནའ། **nāa** [adv.] day after tomorrow གནངས་

ཉིན། པཤི།

གནའ། **nāa** [v.inv.reg.] to cost གནས། མའོ་

གནའ་གུང་ཆེར་ལུ། **nāagung chermu** [adj.]

valuable, costly གནས་ཆོད་མཐོ།

ལ། འཇམ་མའོ་

གནའ་སྤངས། **nāatang** [n.] situation གནས་སྤངས།

པཤི་ཐི་ཐི།

གནའ་བ། **nāawa** [n.] permission གནང་བ།

འཇམ་མའོ།

གནས་སྐོར་རེ། **nēkore** [n.] pilgrim གནས་སྐོར་བ།

ཐི་ཐི་ཐི་ཐི།

གནོད་། **nōng** [n.] guilt གནོད་། འཔལ་ལུ།

གནོར་བ། **nōrpa** [n.] harm by evil spirit གནོད་པ།

འཇམ་མའོ།

མནན། **nēn** [v.vol.] to press, to control གནོན།

དམའོ་ཐི་ཐི།, ཐི་ཐི་ཐི།

མནའ་མ། **nāma** [n.] bride མནའ་མ། དུ་འཇམ་

མནའ་སྐྱོལ། **nāpkyol** [v.vol.] to vow, to

promise, to swear མནའ་སྐྱོལ། ཀས་མམ་

མའོ་ཐི་ཐི།, ཐི་ཐི་ཐི། གུ་

མནའ་བསྐྱལ་གྱི། **nāpkyal khyi** [v.vol.] to vow,

to promise, to swear དམ་བཅའ་

འཇོག་ ཀས་མམ་ མའོ་

མནའ་བསམ། **nāasam** [n.] thought, intention

Etym.: མནོད་བསམ། “thought” བསམ་མའོ།

ཐི་ཐི་ཐི།, མའོ་སམ་

མནལ། **nāl** [n.] sleep (H) མནལ། འཇམ་མའོ།

མནལ། **nāl** [v.inv.reg.] to go out (butter lamp)

(H) *Ex.*: མཚོད་མིན་མནལ་ཚོག་ **chhōmin nāl-**

no' 'The butter lamp went out' बत्ती
 रखा'बत्ती'निभन्नु
 बत्ती'बत्ती' nālam [n.] dream (H) बत्ती
 बत्ती सपना (आ)
 बत्ती' नो [v.inv.reg.] to
 think बत्ती' बत्ती' विचार गर्नु, सोच्नु
 बत्ती nāk [n.] pus बत्ती पिप
 बत्ती'बत्ती' nāmthar [n.] biography, life story बत्ती'
 बत्ती' आत्मकथा
 बत्ती'बत्ती' nāmtok [n.] superstition, bad feeling
 बत्ती'बत्ती' अन्धविश्वास, अपशकुन
 बत्ती'बत्ती' nāmpa [n.] kind, sort, type बत्ती'बत्ती'
 बत्ती' प्रकार
 बत्ती' nārtsa [n.] temple, flat part on side of the
 head बत्ती' कन्चट
 बत्ती' nāchu [n.] runny nose बत्ती' पातलो
 बत्ती' सिँगान
 बत्ती' nātak [n.] snuff बत्ती' नस
 बत्ती'बत्ती' nāmin nātsok [n.] variety बत्ती'
 बत्ती'बत्ती' विभिन्न प्रकारको
 बत्ती' nāung [n.] nose बत्ती' नाक
 बत्ती' nāktsi [n.] ink बत्ती' मसी

बत्ती' nāngchung [n.] holding in low
 esteem, not valuable, unimportant बत्ती'
 बत्ती' नगन्य, महत्त्वहीन
 बत्ती' nā(p) [n.] snot, nasal mucus बत्ती'
 बत्ती' सिँगान
 बत्ती'बत्ती' nāpchi [n.] handkerchief बत्ती'बत्ती'
 बत्ती' रुमाल
 बत्ती' nāmbu [n.] woolen cloth बत्ती' ऊनी
 बत्ती' कपडा
 बत्ती' nāama [n.] yarn बत्ती' ऊनी, धागो
 बत्ती'बत्ती' nāawa kyīrmu [adj.]
 peaceful बत्ती'बत्ती' शान्तिपूर्ण
 बत्ती' nāarak [n.] nose blood, bloody
 nose बत्ती' नाथो फुटेर बगेको रगत
 बत्ती' nūm [n.] oil बत्ती' तेल
 बत्ती' nūmtsi [n.] grease बत्ती' चिल्लो,
 बत्ती' घिउतेल
 बत्ती' nēnpa gya' [v.vol.] to
 add बत्ती' थप्नु
 बत्ती' nūl [v.vol.reg.] to grind; to
 knead बत्ती' पिस्नु, पिँध्नु

प'ग'गो | pāgaga [n.] grandfather श्वेत्तो ऽ

श्लेषा बाजे

प'ह | pāta [n.] 1. leech छु'असु शीक'असु

जुका 2. belief, trust अिद'केस

पत्यार, विश्वास

प'ह'श्री | pāta khyi [v.inv.] to believe, to

trust अिद'केस'श्लेद' पत्यार गर्नु,

विश्वास गर्नु

प'प | pāpa [n.] father ऽ'प' बुबा, पिता

प'अण'स'गो'गो | pāla gaga [n.] grandfather

(H) श्वे'अण'स' बाजे (आ)

प'स'द'स' | pāsang [pr.n.] Pasang प'स'द'स'

पासाङ

प'स'द'स' | pāsang [n.] Venus प'स'द'स' शुक्र

ग्रह

प'स'ी | pās [n.] (<Eng.) permit अण'अ'श्लेद'स'

अनुमति, स्वीकृति

प'द' | pāng [n.] lap प'द' काख

प'द'प' | pāngpa [n.] embrace, hug अ'स'स'

अ'सुद' अँगालो

प'द'प'अ'दे'प'स' | pāngpa de(p) [v.vol.] to

hug, to embrace अ'स'स' अँगालो

हाल्लु

प'द'हो'ग'प'सु'द' | pētok shāmung [n.]

boletus lecinum (a kind of

mushroom) प'द'हो'ग'सु'द'ग'उ'ग' एक

प्रकारको च्याउ

प'द'प' | pēma [n.] lotus प'द'प' कमल

प'द'प'अ'द'अ'के'हो'ग' पēmi mentok [n.] lotus

flower अ'हो'ग'प'द'प' कमलको फूल

प'द'हुँ | pētsu [n.] spinach प'द'हुँ रायोको

साग

प'द'अ'द' | pēlang [n.] buttock क्लु'ग' अ'द'अ'के'द'

चाक

प'दु' | pāu [n.] skin, hide प'द'स'स' छाला

प'द'श्ले'स' | pārdrom [n.] picture frame प'द'

श्ले'स' फोटोको फ्रेम

प'द'प'द' | pārshing [n.] wooden printing

block प'द'प'द' काठमा कुँदेर

बनाइएको छाप

प'द'प' | pārwa [n.] printer प'द'प' छापने

व्यक्ति

प'द'अ'स'स' | pāltram [n.] variegated अ'स'स'प'

अ'स' टाटेपाटे

प'द'अ' | pāala [n.] (<Nep.) times,

turn अ'स' अ'द'स' खेप, चोटी

प'दु'अ'ते'प'अ'स'स' | pāu roti zosa [n.] (<Nep.)

bakery प'द'अ'स'स'अ'द'अ'स' पाउरोटी

बनाउने ठाँउ

प'ी | pī [co.] because [used after the verb of

the first clause] *Ex.*: མདང་ནེམ་པི་
གཉིད་མ་ལོག་པི་འ་རིང་ཉོག་སུ་ནོག་ dang
nempi nyi' ma-lo'-pi haring
nyokpu-no' 'Today I am drowsy
because I did not sleep last
night.' བས། ཅང་། བྱིན་མེད་
པི་ཅར་མ། pītsarma [adv.] upside down
མགོ་གཞུགས་བསྐྱོད་པ། མགོ་རྩིང་སྐྱུར་བ།
འཕྲོ་
པི་ཕྱང་། pīwang [n.] one-stringed
instrument played with a bow བི་
ཕྱང་། འཇམ་མེད་ བཟུ་
པིར། pīr [n.] paint brush བིར། བྲས་
པིས་མུང་། pīmung [n.] knee བུས་མོ། ཕྱུ་
པུ། pūka, pūkok [n.] kiss རོ། རུམ་བུ་,
མའ་ཇོ་
པུ།པ་མྱི། pūka khyi [v.vol.] to kiss རོ་ལྷེད།
རོ་སྐྱེལ། རུམ་བུ་ གན་
པུ་ལི་སི། pūlis [n.] police ཉེན་གཏོག་པ།
སྤྱི་པུ་མི། རྒྱུ་
པུ་འ་རུམ། pūurum [n.] pigeon ལུག་ཕོ་
པུ་འ་
པུ་ར་རང་། pūrang [n.] funeral cairn,
memorial ལུ་ཁ་ལང་། ལྷ་མཚན་
པུ་ལ། pūl [v.vol.reg.] to offer, to give (h)
ལུ་ལ། རུ་ཅན་
པེན། pēn [n.] (<Eng.) pen ལྷ་སྐྱ་ ལེལ་མེད་

པོ་ག་པི་ pōkshi [n.] fermented grain
(chang) ལྷང་སྐྱུ་མ། འཇམ་མེད་ཀྱི་ འཇོ་
པུ། chā' [v.vol.] to clean a room, to
sweep ལུག་ བཅོམ་
པི་ག་པི་ trīkpe [adj.] little, small *Etym.*:
?ཕྱ་ལོ་ “thin, small” ལུང་ལུང་། མཚན་མོ།,
སུ་
པི་ག་པི་ཅིག་ trīkpechik [adv.] a little, a bit
ལུང་ལུང་། ཉོག་ཅམ། འཇམ་མེད་
པི་ག་མོ། trīngme [adj.] little, small
(female) *Etym.*: ?ཕྱ་ལོ་ “thin, small”
ལུང་ལུང་། སུ་
པུ་བ། trūwa [adj.] smaller ལུང་བ། མེད་
སུ་
པུ་ལང་པུ། pāngpu [n.] witness པུ་ལང་ལོ།
སུ་
པུ་ལུ། pāu [n.] hero པུ་ལང་ལོ། ལུ་ རུ་
པུ་ལ་ལུ། pāmu [n.] heroine པུ་ལང་ལོ། ལུ་
མེད་
པུ་ལང་པ། pūngpa [n.] shoulder པུ་ལང་པ།
ལུ་
པུ་ལོ། pē [n.] 1. story ལྷ་སྐྱ་ ལེལ་ 2. example
པུ་ལོ། ལུ་
པུ་ལོ་ཆ། pēcha [n.] loose-leaf Tibetan-style
book པུ་ལོ་ཆ། ལུ་ལུ་པུ་ལུ་ལུ་ལུ་
པུ་ལོ་གསལ། pēsar [n.] new fashion པུ་
གསལ། ལུ་ ལུ་

ॠॢॢॢॢॢ **pēla** [n.] conversation, discussion
 ॢॢॢॢॢॢ कुराकानी, छलफल
 ॠॢॢॢॢॢ **pēla khyi** [n.] to converse, to
 discuss ॢॢॢॢॢॢ कुराकानी गर्नु,
 छलफल गर्नु
 ॠॢॢॢॢॢ **pēnpu** [n.] chief, leader ॢॢॢॢॢॢ
 नेता, मुखिया, प्रमुख
 ॠॢॢॢॢॢ **châng** [v.inv.reg.] to be
 suspended (by rope) ॠॢॢॢॢॢ डोरीमा
 झुन्डिनु
 ॠॢॢॢॢॢ **trāla** [n.] forehead ॠॢॢॢॢॢ
 निधार
 ॢॢॢॢॢॢ **pāk** [n.] tsampa dough ॢॢॢॢॢॢ
 मुछेको सातु
 ॢॢॢॢॢॢ **pākpur** [n.] bowl for serving
 tsampa ॢॢॢॢॢॢ ॢॢॢॢॢॢ सातु राख्ने
 भाँडा
 ॢॢॢॢॢॢ **pāng** [n.] meadow ॢॢॢॢॢॢ चउर
 ॢॢॢॢॢॢ **pām** [n.] dwarf juniper ॢॢॢॢॢॢ होचो
 प्रजातिको धुपी
 ॢॢॢॢॢॢ **pāmu** [adj.] suitable, appropriate
Etym.: ॢॢॢॢॢॢ “suitable” ॢॢॢॢॢॢ
 ॢॢॢॢॢॢ सुहाउँदो, मिल्दो
 ॢॢॢॢॢॢ **pāa** [n.] sauce eaten with solid food
 (rice) ॢॢॢॢॢॢ तिहुन, तरकारी
 ॢॢॢॢॢॢ **pīma** [adj.] joint, common *Etym.*:
 ॢॢॢॢॢॢ “collective” ॢॢॢॢॢॢ साझा

ॢॢॢॢॢॢ **pīn** [n.] relatives, cousins ॢॢॢॢॢॢ
 ॢॢॢॢॢॢ एउटै पुर्खाको सन्तान
 ॢॢॢॢॢॢ **pū** [n.] fur, feather ॢॢॢॢॢॢ भुत्ला, प्वाँख
 ॢॢॢॢॢॢ **pūutse** [n.] quality ॢॢॢॢॢॢ
 गुणस्तर, गुण
 ॢॢॢॢॢॢ **pērangpu** [n.] poor people ॢॢॢॢॢॢ
 ॢॢॢॢॢॢ गरीब
 ॢॢॢॢॢॢ **pēn** [n.] fart, gas ॢॢॢॢॢॢ पाद
 ॢॢॢॢॢॢ **pēn tōng** [v.vol.] to fart ॢॢॢॢॢॢ
 ॢॢॢॢॢॢ पादु
 ॢॢॢॢॢॢ **pēn shōr** [v.inv.] to fart
 (involuntarily) ॢॢॢॢॢॢ पादु
 ॢॢॢॢॢॢ **pēnpa** [pr.n.] Penpa ॢॢॢॢॢॢ पेम्बा
 ॢॢॢॢॢॢ **pēnpa** [n.] Saturn ॢॢॢॢॢॢ शनि
 ग्रह
 ॢॢॢॢॢॢ **pēm** [n.] ability to cause spiritual
 harm ॢॢॢॢॢॢ बोक्सी
 ॢॢॢॢॢॢ **pērtangma** [adj.] naked,
 nude ॢॢॢॢॢॢ ॢॢॢॢॢॢ नाङ्गो
 ॢॢॢॢॢॢ **pōng** [v.vol.] to give up ॢॢॢॢॢॢ
 त्याग्नु
 ॢॢॢॢॢॢ **pō(t)** [v.vol.] to move to another
 place ॢॢॢॢॢॢ सार्नु, अन्यत्र लैजानु
 ॢॢॢॢॢॢ **pōo** [n.] incense ॢॢॢॢॢॢ धुप
 ॢॢॢॢॢॢ **pōkar** [n.] plastic ॢॢॢॢॢॢ
 ॢॢॢॢॢॢ कडा प्लास्टिक

ཕྱོད་པོར་ [v.vol.] to light ཕྱོད་ བཟུང་
ཕྱོད་རང་པོ་ pōorang [n.] stick incense ཕྱོད་
རང་པོ་ སིང་གི་ ཐུམ་
ཕྱུང་ཀུ་ chāngku [n.] wolf ཕྱུང་ཀྱི་ བློ་མོ་
ཕྱུང་པུ་ chāngpu [adj.] clever, smart,
intelligent ཕྱུང་པོ་ ཇུ་མཉམ་, བཅའ་
ཕྱུན་ chēn [n.] eye (H) ཕྱུན་ འཕྲི་མ་ (ཨ)

ཕྱུན་ཤེལ་ chēnshel [n.] eyeglasses
(H) ཕྱུན་ཤེལ་ ཇུ་རྩ་མ་ (ཨ)
ཕྱོད་པོ་ chōrpa [adj.] naughty ཕྱོད་པོ་ཕྱི་
པོ་ ཕྱོད་ཕྱོགས་མེད་པ་ བད་མཁའ་
ཕྱུང་ལྷོ་ trülku [n.] incarnate lama ཕྱུང་
ལྷོ་ འུ་ཏཱ་རི་ ལམ་མ་
ཕྱུང་ལོ་ trëllo [n.] (<Tib.) year of the
monkey ཕྱུང་ལོ་ བཟུང་ འཕྲི་

phā

धा'लीमा | phālim [n.] other side, next one धर'

धुंणुणा उता पटिट

धका | phēn [v.inv.reg.] to be useful धका काम्

लागनु

धक'सोअसा | phēsem [n.] good intentions,

helpful thoughts धक'सोअसा सदाशय,

राम्रो विचार

धर'रुवा | phāanup [adv.] three days ago धर'रुवा

तीन दिन अघि

धर'वा | phāawa [n.] frugality Ex.: हेद'गा'धर'

वा'खा'श्री'री | trēnga phaāwa ma-khyi 'Don't
be frugal with money !' धर'वा

सोअसा चुकचुकी, पछुतो, थकथकी

धर'वा'श्री | phāawa khyi [v.vol.] to be frugal,

careful with money धर'वा'सोअसा'श्री'दी

चुकचुकाउनु, पछुताउनु

धी'झोलासा | phikok [n.] skin, wrapper क'वा'दर'

वेद'र'ण'शी'धणसा'वा बोक्रा

धी'र'ण | phitok [n.] afternoon धुं'र'ण दिउँसो

धी'रु | phīmu [adj.] late धुं'र'ण ढिलो

धी'सो | phise [adj.] latish, fairly late र'ण'अ'अ'धुं'र'ण

अबेर

धी'याव | phiyap [n.] raincoat, rainwear क'र'योसा

बर्सादी

धी'या | phī-la [post.] outside धुं'या बाहिर

धी'या'धेक | phī la thēn [v.vol.] to go out, to

come out धुं'या'धेक बाहिर निस्कनु

धी'र'ण | philok [n.] inside out धुं'र'ण उल्टो

धी'र'ण'वा | philokpa [n.] wrong way, left

(hand) Etym.: धुं'र'ण'वा "turned towards

the outside" वा'र'ण'वा उल्टो, देब्रे

(हात)

धी'र'मी | phīmi [n.] outsiders (people) धुं'र'मी

बाहिरको मान्छे

धुवा | phūk [n.] cave धुवा ओढार

धुद'रु | phūngpu [n.] dead body धुद'र'ण शव

(आ)

धुद'रु | phūru [pr.n.] Puru धुद'रु'ण फुरु

धुद'रु | phūru [n.] Jupiter धुद'रु'ण वृहस्पति

ग्रह

धुवा'गो'दी | phūlkopi [n.] (<Nep.) cauliflower

खे'र'ण'वा'द'क'वा फूलकोबी

धी | phē [n.] flour धुं'ण पिठो

धी'अ'र | phēmar [n.] delicacy made of tsampa

and butter धुं'अ'र घिउमा मुछेको

सातु

धी'ई'ण | phēzak [adv.] little further away धर'

अ'अ'ण अलि उता

धी'द'ण | phē(t) [v.vol.reg.] to bite (by an insect, a

dog) धुं'ण टोकनु

धेवस| phē(p) [v.vol.reg.] to come, to go
 (H) धेवस आउनु, जानु
 धेवस| phēplam [n.] walkway (H) धेवस
 लस बाटो (आ)
 धे| phēe [n.] marmot धे| मुसा जस्तो
 जङ्गली जीव
 धे| phōtrok [n.] mixer, blender दधुण्डेदस
 फिङ्की, हाते मदानी
 धे| phōtrokpa [adj.] temperamental धे|
 धुदधुद रिसाहा
 धे| phōyar [n.] male calf धे| बाच्छो
 धे| phō' [v.inv.reg.] to be hit/ struck; to be
 hurt (feelings) धे| लागनु, ठोक्किनु
 धे| phōn, fōn [n.] (<Eng.) phone धे|
 धस फोन
 धे| phōn tōng [v.vol.] to phone धे|
 धस गनु
 धे| phōo [adv.] thither, over there धे| धी
 उतातिर
 धु| chhāk [n.] hand (H) धु| बाहुली, हात
 (आ)
 धु| chhāngdzō' [n.] treasurer of a
 monastery धु| गुम्बाको
 मूल्यावान वस्तु
 धु| chhīgya [n.] foreigner धु| विदेशी

धु| chhūrwi, chhūrpi [n.] dry cheese धु|
 स छुर्पी, दुर्खा
 धु| chhūrship [n.] powdered cheese धु|
 धे मसिनो छुर्पी
 धु| thrātok [n.] envy धु| डाहा
 धु| thrēng-nga [n.] rosary धु|
 ध जपमाला
 धु| phār [v.inv.reg.] to increase, to rise
 (price) धु| बढनु, उढनु
 धु| phār [v.vol.reg.] to jump, to bound
 Etym.: धु| “to fly” धु| उफ्रिनु
 धु| phēl [v.inv.reg.] to increase, to
 multiply (population) धु| बढनु,
 फेलिनु
 धु| phūr [v.vol.reg.] to fly, to take
 off धु| उढनु
 धु| thrē(t) [v.inv.reg.] to
 meet धु| धुण भेटनु
 धु| thrūl shē(t) [v.vol.reg.] to
 flirt धु| मस्कनु, जिस्कनु
 धु| thrē' [n.] horizontal (plane), sideways
 धु| तेसी

फा

बन्दा | **pha-nga** [n.] grain storage bin अन्न

सिक्कासुन्दरसिद्धिदेव बन्दा अन्न
राख्रे काठको बाकस

बन्दा | **phama** [n.] parents धम्मा

मातापिता

बन्दा | **phamak** [n.] hoarfrost बन्दा

तुसारो

बन्दा | **phamung, phamu** [n.] cow बन्दा

धुमना गाई

बन्दा | **phazi** [n.] yak-hair sack झुन्झुन्दा

चौरीको रौंको बोरा

बन्दा | **phalang** [n.] cattle (cows and

bulls) बन्दा | गाईगोरु, गाईबस्तु,
बस्तुभाउ

बन्दा | **phalip** [n.] butterfly झुम्झुम्दा

पुतली

बन्दा | **phakpa** [n.] pig धम्मा सुँगुर

बन्दा | **phaklo** [n.] year of the pig धम्मा

सुँगुर वर्ष

बन्दा | **phaksha** [n.] pork धम्मा सुँगुरको

मासु

बन्दा | **phap** [n.] yeast धम्मा मर्चा

बन्दा | **phap khyi** [v.inv.] to be worried

सिक्कासुन्दरसिद्धिदेव चिन्ता गर्नु

बन्दा | **phap lang** [v.inv.] to be

worried सिक्कासुन्दरसिद्धिदेव सुताउनु,
चिन्तित हुनु

बन्दा | **pha(p)** [v.vol.] to descend, to

land बन्दा झर्नु, ओर्लनु

बन्दा | **pham** [v.inv.reg.] to lose, to be

defeated बन्दा हार्नु, पराजित हुनु

बन्दा | **phampu** [adj.] (to be) lost,

loss बन्दा हार, क्षति

बन्दा | **phaa gal** [v.vol.] to go

away बन्दा उता जानु

बन्दा | **phaate** [n.] shelf बन्दा तखता

बन्दा | **phaa phō** [adv.] thither, over

there बन्दा उतातिर

बन्दा | **phaawa** [n.] father and son धम्मा

बाउ छोरा

बन्दा | **phaamama** [n.] family बन्दा

परिवार, जहान

बन्दा | **phar** [post.] middle, in between

बन्दा धम्मा बीच

बन्दा | **phar khēn** [n.] other side of the

river धम्मा खोला पारि

बन्दा | **phar chik** [adv.] sometimes,

occasionally बन्दा कहिलेकाहीँ

वरःक | **pharcha** [n.] loss, harm *Etym.:*
 वरःकन | “cut in between; hindrance”
 वरःकन | छेद | दशा
 वरःदो | **phardo** [n.] intermediate state of
 consciousness वरःदो मृत्युपछि
 अर्को अवस्थको टुङ्गो
 नलागेसम्मको आत्मा
 वरःझन | **pharnang** [n.] space,
 atmosphere वरःझन | वायुमण्डल,
 अन्तरिक्ष
 वरःवा | **pharwa** [adj.] middle वरिदर्थे
 बीचको
 वरःदसरा | **pharak** [pr.n.] middle area
 between *Solu* and *Khumbu* सुखाँसे
 झन वरःशुभ्रुवा फराक, सोलु र
 खुम्बु बीचको भाग
 वरःवरीद | **phandring** [adj.]
 medium वरिद वरीद | मध्यम,
 बीचको
 वरःतुर | **phar tshūr** [adv.] here and
 there, back and forth थर
 कुँन | यताउता
 वरःतुर वरःशो | **phar tshūr dro** [v.vol.] to
 travel वरिद वरःशुभ्रुवा वरिद | यताउता
 जानु, यताउता गर्नु
 वरःला | **phar-la** [post.] in between वरःला
 बिचमा
 वरःला | **phal** [n.] wool वरःला ऊन

वीरदिस | **phijim** [adj.] pregnant श्रुष
 बा गर्भवती
 वीरिस | **philim, filim** [n.] (<Eng.)
 movie श्लेश वरःकन | चलचित्र, सिनेमा
 वीरिस | **phishing** [n.] oak वरःविस | खसु
 वीर | **phik** [n.] animal calf वीरु | बाच्छा,
 बाच्छी
 वीर व | **phingpa** [n.] felt थुँद व | ऊन
 जमाएर बनाएको कम्बल,
 निमाजी
 वीर व | **phingsha** [n.] felt hat थुँद व | ऊन
 जमाएर बनाएको टोपी
 वीर | **phi(t)** [v.inv.reg.] to come
 off वीर | फुस्कनु, निस्कनु
 वीर | **phin** [v.vol.] went (*past tense of* वरिद
 ‘to go’; Syn.: वरःला | gal) Ex.: वरःला
 गाल वरिद वीर | nga laaka-la phin-tin ‘I
 went to work.’ थुँद | गयो
 वीर व | **phuchung** [n.] boy, son वीर व |
 छोरो, केटी
 वीर व | **phulum** [n.] sleeve वीर व |
 बाहुला
 वीर व | **phunggu** [n.] donkey वीर व | गधा
 वीर | **phu(t)** [v.vol.] to blow वीर व | फुक्नु
 वीर | **phum** [n.] girl, daughter वीर व | छोरी,
 केटी

घुम्पा| **phumpa** [n.] ritual vase घुम्पा
 कलश
 घुम्पेखा| **phum pheza** [n.] young
 woman *Etym.*: *घुम्पेखा| “girl,
 child-nephew” खेणसस| तरुनी
 घेङ्गाम| **phagam** [n.] flour storage bin घु
 देणसभ्रःसदि खेद डेण पिठो राख्रे
 बाकस
 घेद| **phē** [pr.n.] Tibet घेद| तिब्बत
 घेदण| **phēka** [n.] half घेदण आधी,
 आधा
 घेद| **phēja** [n.] Tibetan salt tea घेद|
 तिब्बती नुन चिया
 घेदपा| **phēpa** [n.] Tibetan घेदपा तिब्बती
 घेदखेण| **phemen** [n.] Tibetan medicine
 (H) घेदखेण तिब्बती औषधि
 घेक| **phēnpu** [pr.n.] Bonpo घेक
 बोन्पो, एक किसिमको प्राचीन
 धर्म
 घेद| **phēe** [n.] rat, mouse घेद| डेडे| मुसा
 घेदमा| **phēema** [n.] sand घेदमा बालुवा
 घेदगेण| **phēkok, pharok** [n.] walking
 stick घेदका| घेदका लौरो, छडी
 घेदखेद| **phērmi** [n.] wife, spouse घेद
 घेद| श्रीमती, पत्नी
 घेखा| **phēza** [n.] child *Etym.*: घेखा
 “child-nephew” is compound of

घेखा “child” and खेण “nephew”
 घेखा घुम्पु घुम्पु (Arch.) शिशु,
 बच्चा
 घेद| **phē(t)** [v.inv.] to be moved (from
 one place to another one) खेण फेनु,
 सनु
 घेद| **phēo** [n.] ritual for releasing
 consciousness खेण मृत
 शरीरबाट आत्मालाई मुक्ति
 दिने विधि
 घे| **chhā** [n.] bird घे चरा
 घेखेण| **chharkyak** [n.] bird droppings घे
 खेण सुली, बिष्टा
 घेखेण| **chhargu** [n.] Himalayan griffon
 (vulture) घेखेण गिद्ध
 घेखु| **chhamu** [n.] hen घेखेण कुखुरी
 घेखेण| **chhalo** [n.] year of the rooster घे
 खेण चरा वर्ष
 घेखेण| **chhasha** [n.] bird meat, chicken घे
 खेण चराको मासु
 घेखेण| **chhakpe** [n.] loose-leaf
 Tibetan-style book (H) घेखेण
 घेखेण पुस्तक
 घेखेण| **chhawang** [n.] hand
 blessing घेखेण घेखेण आशीर्वाद

हस्तलिपि चहक्रि [n.] hand-writing (H);

letter (H) हस्तलिपि अक्षर, हस्त
लिपि

यकबाल चहारा [n.] yak-hair blanket चह

चौरीको चौरीको रौंको
कम्बल

उत्तर चहंग [n.] North चह उत्तर

शहामुंग चहंग-गुंग [n.] boletus suilus (a

kind of mushroom) शहामुंग
क्याउ

चहंगशिंग चहंगशिंग [n.] writing board

(slate) चहंगशिंग लेखे पाटी, स्लेट

चहाम्पु चहाम्पु [adj.] loving, kind,

affectionate चहाम्पु दयालु,
मायालु

चहमेन्तोक चहमेन्तोक [n.] egg Etym.:

चहमेन्तोक “the flower of the hen” चह
अण्डा

चहौ चहौ [n.] rooster चहौ भाले

चहिया चहिया [num.] one million Etym.:

चहिया “ten million” चहिया दश
लाख

चहिया लता चहिया लता [n.] year of the

mouse चहिया मुसा वर्ष

चहिलाप चहिलाप [n.] blessing चहिल

प्रसाद

चहिया चहिया [n.] traditional men's

dress चहिया पुरुषले लगाउने
बखु

चहुरुक चहुरुक [n.] coral चहुरुक मुगा

चहुकु चहुकु [adj.] rich चहुकु धनी

चहुंगमा चहुंगमा [n.] livestock

Etym.: चहुंगमा “cattle” चहुंगमा
गाईबस्तु

चहुंग चहुंग [v.inv.reg.] to get, to

obtain चहुंग पाउनु

चहर्मु चहर्मु [n.] woman, wife

Etym.: चहर्मा “cook, housewife” चहर्मा
दमा आइमाई, श्रीमती

चह्राक चह्राक [n.] rocky mountain

चह्राक चह्राकको पहाड, पहरु

चह्राका चह्राका [n.] echo चह्राका

प्रतिध्वनि

चह्रत चह्रत [v.vol.reg.] to scratch, to

scrape चह्रत कन्याउनु,
कोट्याउनु

चह्रा चह्रा [n.] buckwheat चह्रा फापर

चह्रा चह्रा [v.inv.reg.] to be separated, to

divorce चह्रा छुट्टिनु, छोडपत्र
गर्नु

चह्री चह्री [v.vol.] to write चह्री लेखु

चह्री चह्री [v.vol.reg.] to be marketable,

to sell चह्री बिक्री हुनु

རྟེ་ཀ། **threka** [n.] wooden barrel རི་དམ།
 འེ་ཀི།
 རྟེ་མོ། **threme** [adj.] thin, small མེ་མོ།
 ས་ནའོ།, མ་སེ་ནའོ།
 རྟེ་འེ་ལོ་ག་པ། **threyokpa** [n.] pika mouse རྟེ་
 ས། རྩ་ཕུ་ཅེ་ར་ རྟེ་མའུ་གོ། རི་མའུ་ལོ།
 མུ་ས།
 རྟེ་ག། **thre'** [v.vol.reg.] to cut རྟེ་ག་ མའུ་ག་
 ཀ་ཏ་ནུ།
 རྟེ་ལ་ལུ། **threlmu** [adj.] busy རྟེ་ལ་ལ།
 རྟེ་ལ་སྤྱོད།
 རྟེ་འ། **throo** [v.vol.reg.] to escape, to run
 རྟེ་འ།, རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **throo** [n.] taste, flavor རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **lāma** [n.] lama, Buddhist priest རྟེ་
 ར། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **lē(t)** [v.vol.reg.] to chew, to
 ruminare རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། **lō dīmu** [adj.] happy,
 content རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **lōpshe'** [n.] courage, bravery རྟེ་
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **ōng** [n.] initiation ritual རྟེ་འ།
 རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **ōngcha** [n.] power, authority
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།

རྟེ་འ། རྟེ་འ། **ōng chhēnbu** [adj.]
 powerful རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། **ōngla duu** [v.vol.] to
 control རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **ōl** [v.vol.reg.] to mix *Etym.*: རྟེ་འ།
 “to move” རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **ū** [n.] head (H) རྟེ་འ། རྟེ་འ། (འ།)
 རྟེ་འ། **ūtra** [n.] hair (H) རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 (འ།)
 རྟེ་འ། **ūna** [n.] oath, pledge (H) རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **ūsha** [n.] hat (H) རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 (འ།)
 རྟེ་འ། **ūr̥ti** [n.] pressing iron རྟེ་འ།
 རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། **ūu** [n.] breath རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། **ūu tōng** [v vol] to breathe
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། **ūu thēn** [n.] to breathe in, to
 inhale རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། **yārchang** [n.] summer
 festival རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ། **yār̥tsa gūnbu** [n.]
 caterpillar fungus (cordiceps
 sinensis) རྟེ་འ། རྟེ་འ། རྟེ་འ།
 རྟེ་འ། རྟེ་འ།

दसुर'रु| **yāru** [n.] summer दसुर'रा वर्षा
 याम (ग्रीष्मकाल)
 दबग'र' | **bakpa** [n.] mask दबग मुखुन्डो
 दबर' | **bar** [v.inv.reg.] to burn, to
 blaze दबर' बलनु, सल्कनु
 दबे'र' | **bi(t)** [v.vol.] to take off, to pull
 out दबे'र' फुकालनु, झिक्नु,
 खोलनु, निकालनु
 दबु' | **bu** [n.] worm, crawling insect
 दबु किरा
 दबुद'र' | **buta** [n.] bellows दबुद'रा
 खलौती
 दबुर'र' | **burwa** [n.] insect दबुशूर'र' किरा
 दबे'र' | **be(t)** [v.vol.] to open दबे'र' खोलनु
 दबे'र' | **bora** [n.] jute sack दबे'र'
 र'र' जुटको बोरा
 दबे'र' | **bo'** [v.vol.] to unload, to take off
 दबे'र' सामान उतार्नु, झार्नु
 दबे'र' | **bolten** [n.] cushion दबे'र'
 गर'र' नरम ओछ्यान
 दबे'र' | **bolmu** [adj.] 1. abundant,
 plentiful दबे'र' र' र' प्रशस्त
 2. soft दबे'र' र' कमलो, नरम
 दबे'र' | **jor** [v.inv.reg.] to receive, to get
 दबे'र' प्राप्त हुनु, पाउनु
 दबे'र' | **draa** [n.] rice दबे'र' चामल, भात

दबे'र' | **draasil** [n.] sweet buttered
 rice दबे'र' र' लट्टे, खाजा,
 चामे
 दबे'र' | **drelu** [n.] fruit दबे'र' र' बतिला,
 कलिलो फल
 दबे'र' | **drimzo** [n.] cross between nak
 (female yak) and cattle (Syn.: र'
 र' urang) दबे'र' र' नाक र'
 बहरको ठिमाहा बाच्छो
 दबे'र' | **dring** [adj.] medium quality दबे'र'
 मध्यम स्तरको
 दबु' | **dru** [n.] grain दबु अन्न
 दबु' | **druk** [n.] dragon दबु काल्पनिक
 अजिङ्गर
 दबु' | **druk gya'** [v.inv.] to
 thunder दबु र' र' मेघ गर्जिनु
 दबु' | **drukpa** [n.] Bhutanese दबु'
 र' भुटानका बासिन्दा
 दबु' | **drukyl** [n.] Bhutan दबु'
 र' भुटान
 दबु' | **druklo** [n.] year of the
 dragon दबु' र' अजिङ्गर वर्ष
 दबे'र' | **drelwa** [n.] 1. relation,
 contact दबे'र' र' सम्पर्क 2. gift to
 lama दबे'र' र' र' र'
 दबे'र' लामालाई दिइने दक्षिणा

འབྲོག་པ། **drokpa** [n.] pastoralist འབྲོག་པ།
 गाईबस्तु पाल्ने
 འབྲོང་ཕུ། **drongpu** [n.] lowlander
 (man) རྫོང་མོ། बेँसीमा बस्ने
 (पुरुष)
 འབྲོང་མུ། **drongmu** [n.] lowlander
 (woman) རྫོང་མོ། बेँसीमा बस्ने
 (महिला)
 བ་འཇེར། **bazar** [n.] (<Nep.) marketplace,
 bazaar བོལ། बजार
 བ་ཡ་སྐོག་འོ། **baysikop** [n.] cinema, movie
 རྫོག་བརྒྱུ། चलचित्र, सिनेमा
 བ་རྒྱུབ། **balap** [n.] rapids, waterfalls
Etym.: བ་རྒྱུབ། “wave” བ་རྒྱུ། छहरो
 བ་འཇེར། **baaza** [n.] (<Nep.) musical
 instrument རྫོང་དབྱེངས། बाजा
 བ་འདྲུའི། **batti** [n.] (<Nep.) light (from
 lamp) རྫོག་བཟོ།
 བ་འདྲུའི་ལྷོ་འོ། **batti pör** [v.vol.] to turn on
 light རྫོག་ལྷོ་འོ། བཟོ། བ་འཇེར།
 བེ་འཇེར། **bela** [co.] (<Nep.) when, during,
 while ལུས་སྐུ། སྐབས་ལ། समय, बेला
 བོར་ལུག། **botr lu'** [v.vol.]
 (<Eng.+Sherpa) to vote བོས་ལོག་
 ལུག་མཐུ་ལ། हाल्नु

བ་རྒྱུབ། **bakyo** [n.] water scooping
 ladle ལུག་ལྷོགས། पानी उभाउने डाडु
 བ་ལུ། **balu** [n.] rice *chang* འབྲས་ཚང་
 ། चामलको जाँड
 བ་ལེང་། **bashing**[n.] dry bamboo stick བ་
 ལེང་། सुकेको निगालो
 བ་ལ་མ་རྒྱུ། **bāk** [n.] a lot of བ་ལ་ལོ། प्रशस्त
 བ་ལ་མ་རྒྱུ། **bak** [n.] bamboo mat ལུག་མ་ལས་བཟོས་
 བ་ལེང་དམ། चोयाको चित्रो (घर
 छाप्नको लागि)
 བ་ལ་མ་རྒྱུ་གེ། **bakbak gari** [n.]
 (<Sherpa-Nep.) motorbike ལུག་
 མ་ལེང་མ་ལེང་མ་ལེང་
 བ་ལ་ལ་། **bang** [v.vol.] to soak, to wet ལྷོང་
 ། भिज्नु, रुझ्नु
 བ་ལ་ལི། **bang-ngi** [adv.] many, a lot,
 plenty ལེང་ལས། ལྷོ་ལོ། प्रशस्त
 བ་ལ་ལ་། **bangza** [n.] food scraps for
 animal feed ལུག་མ་ལས་ལྷོ་ལོ།
 བ་ལ་ལ་། **bandra** [n.] share, portion,
 allotment ལོ་བསྐྱེ། ལུག་མ་ལེང་།
 བ་ལ་ལ་། **babcha** [n.] stack, ream (of
 paper) *Etym.*: ལོ་བསྐྱེ། “package” ལོ་བསྐྱེ།
 ལུག་མ་ལེང་། ལུག་མ་ལེང་།
 བ་ལ་ལ་། **bandakopi** [n.] (<Nep.)
 cabbage ལུག་མ་ལེང་ལོ་བསྐྱེ།
 བ་ལ་ལ་ལོ།

झरुङ्गिया | **baatsil** [n.] fine bamboo basket

झुणझुङ्ग सोली

झरुङ्ग | **barsang** [n.] scratch with

claws *Etym.*: झरुङ्गो “palm, finger and nails or claws” झरुङ्गो नङ्गाले चिथोरेका डामहरु

झरुङ्ग | **barsang de(p)** [v.vol.]

to claw झरुङ्गो कुणा नङ्गाले चिथोर्नु

झरुङ्गना | **balnakpa** [n.] thigh बङ्गना

तिघा

झरुङ्ग | **balwa** [n.] frog झरुङ्ग भ्यागुता

झरुङ्ग | **baltsir** [n.] rice *chang* residue

ऊरुङ्गना जाँडको छोक्रा, पास

झरुङ्ग | **bin** [v.vol.] to give (past of झरुङ्ग)

झरुङ्ग दिनु

झरुङ्ग | **bukla** [n.] inside बुङ्गना

भिन्न

झरुङ्ग | **bukshal** [n.] cymbals झरुङ्गना

झरुङ्गो झ्याम्टा

झरुङ्ग | **ber** [n.] (<Eng.) beer झरुङ्ग बियर

झरुङ्ग | **bermang** [n.] cat *Etym.*: झरुङ्गो

“palm, finger and nails or claws” बे

झरुङ्ग झरुङ्ग बिरालो

झरुङ्ग | **botal** [n.] (<Eng.) bottle बेरुङ्गना

बोटल

झरुङ्ग | **bompū** [adj.] thick, large, big

(thread, rope, post) झरुङ्गो मोटो,

ठूलो

झरुङ्ग | **jar** [v.vol.] to stick, to attach, to

paste झरुङ्ग टाँस्नु

झरुङ्ग | **jindak** [n.] sponsor, donor,

owner झरुङ्ग दाता, मालिक

झरुङ्ग | **jinsak, jinshak** [n.] fire-offering

ritual झरुङ्ग यज्ञ, होम

झरुङ्ग | **jong** [v.vol.] to practice, to

train झरुङ्ग अभ्यास गर्नु

झरुङ्ग | **jongdar khyi** [v.vol.] to train,

to exercise झरुङ्ग तालिम

दिनु, अभ्यास गर्नु

झरुङ्ग | **drullo** [n.] (<Tib.) year of the

snake झरुङ्गो सर्प वर्ष

མ་ ma

མ། **ma** *negation with the past tense and imperative. It is also used as a variant of the negation mi for verbs ending in the vowel /a/* མ། འཇུག་པའི་མཚན་མཚལ་
उपसर्ग

མཱེ། **mani** [n.] prayer, mantra མཱེ། མཚན་མཚལ་
प्रार्थना

མཱེ་ལུ་འཇུག་། **mani chhünkur** [n.] water-
driven mani wheel མཱེ་ལུ་འཇུག་། པ་ལོ་ལོ་
चलने मानी

མཱེ་ལུ་འཇུག་། **mani laakur** [n.] hand-held
prayer wheel མཱེ་ལུ་འཇུག་། ལྷ་ལོ་ལོ་
मानी मानी

མཱེ་ལྷ་འདྲེ། **mani lhāang** [n.] mani temple མཱེ་
ལྷ་འདྲེ། ལྷ་ལོ་ལོ་
मानी घर

མཱེ་དཔེ། **mape** [n.] master copy མཱེ་དཔེ། ལྷ་ལོ་
प्रति

མཱེ་བྱ། **majen** [n.] cook མཱེ་བྱ། མཱེ་ལོ་ མཱེ་ལོ་
भान्से

མཱེ་རྩ། **martsa** [n.] principal, asset མཱེ་རྩ། ལྷ་ལོ་
पूजी

མཱེ་ལུ་མཱེ། **marap** [n.] unprincipled, immoral མཱེ་
ལུ་མཱེ། མཱེ་ལོ་ལོ་
अनैतिक, सिद्धान्तविहीन
व्यक्ति

མཱེ་ལུ་གྱི་ལོ། **malak khyji** [idiom.] do it
quickly! (imperative) མཱེ་ལུ་གྱི་ལོ་
ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
छिटो गर्नु

མཱེ་ལོ། **malok** [adv.] just now མཱེ་ལོ་
तत्काल

མཱེ་ལོ། **makpa** [n.] son-in-law,
bridegroom མཱེ་ལོ། ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
जवाइँ, बेहुलो

མཱེ་ལོ། **maksu** [n.] groom staying with
bride's family མཱེ་ལོ། ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
घरजवाइँ

མཱེ་ལོ། **mang chē** [n.] majority, most part མཱེ་
ལོ། ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
बहुमत, अधिकांश

མཱེ་ལོ། **mang-nyung** [n.] quantity, amount
མཱེ་ལོ། ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
मात्रा

མཱེ་ལོ། **mangmu** [adj.] a lot, many མཱེ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
धेरै

མཱེ་ལོ། **mangshok** [adj.] largest, most མཱེ་
ལོ། ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
सबभन्दा धेरै

མཱེ་ལོ། **maama** [n.] mother and children

Etym.: མཱེ་ལོ་ “mother and daughter” མཱེ་
ལོ་ ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
आमा र छोराछोरी

མཱེ་ལོ། **maamo** [adv.] down there མཱེ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
तल

མཱེ་ལོ། **maasa** [n.] sleeping bed, bed མཱེ་
ལོ། ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
ओछ्यान

མཱེ་ལོ། **maasa chōo** [v.vol.] to make bed

Etym.: ལྷ་ལོ་ “to draw up, prepare,
construct, adjust” ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
ओछ्यान
लगाउनु

མཱེ་ལོ། **manja** [n.] clothes ལྷ་ལོ་ ལྷ་ལོ་
कपडा

མཱེ་ལོ། **mauka** [n.] (<Nep.) opportunity ལྷ་
ལོ་ ལྷ་ལོ་
मौका

मरु | **mar** [n.] butter मरु घिउ
 मरु | **mar** [adv.] downwards मरु तलतिर,
 मुन्तिर
 मरुसु | **marku** [n.] melted butter मरु
 सु पगालेको घिउ
 मरुगण्डिबण | **martip** [n.] boletus luridus (a
 kind of mushroom) एबेदिबिणसबेण एक
 किसिमको च्याउ
 मरुतु | **maru** [adj.] red मरुतो रातो
 मरुतु | **maltur** [n.] bedding मरुतु सिरक-
 डसना
 मि | **mi** [n.] man, human being मि अकरण
 बुझाउने उपसर्ग
 मि | **mi, mī** negation with verbs ending in the
 vowel /i/ to the present tense or the
 future मि
 मिहे | **mi chhē** [n.] senior person, superior मरु
 बा गेणबसउका ठूलो मान्छे, वरिष्ठ
 व्यक्ति
 मिमङ्ग | **mimang** [n.] people, public मि
 मङ्ग जनता
 मिमि | **mitsi** [n.] human life-span मिमि आयु
 मिमिबस | **mimtsok** [n.] crowd Etym.: मि
 “man” + मिबस “to assemble” मि
 मङ्ग मीड
 मिमि | **mitok** [n.] generation मिमि पुस्ता

मिमि | **mizir** [n.] jealousy मिमि ईर्ष्या,
 शङ्का
 मिमि | **mishi** [n.] temperament मिमि
 स्वभाव, प्रकृति
 मिमि | **mishi** [n.] human death मिमि मर्ण
 मानिसको मृत्यु
 मिमि | **misir** [n.] subject मिमि प्रजा, जनता
 मिमि | **mik** [n.] eye मिमि आँखा
 मिमि | **mik kārū** [n.] westerners,
 caucasian Etym.: मिमि “white
 eyes” मरु मरु गोरु, पश्चिमेली
 मिमि | **mikchu** [n.] tear (from eye) मिमि
 आँसु
 मिमि | **mingmar** [pr.n.] Mingmar मिमि
 मङ्ग मिङ्मा
 मिमि | **mingmar** [n.] Mars मिमि
 मङ्ग मङ्गल ग्रह
 मिमि | **miktsar** [n.] eye mucus मिमि
 कचेरा
 मिमि | **milok** [n.] angry look मिमि
 रिसपूर्ण हेराइ, आँखा तराइ
 मिमि | **mikshel** [n.] eyeglasses,
 goggles मिमि चस्मा
 मिमि | **miksang** [n.] small hole मिमि
 मिमि सानो प्वाल, दुलो
 मिमि | **ming** [n.] name मिमि नाम

ॐदद॑ **mīta** [n.] throat ॐदद॑ घाँटी
 ॐदद॑ग॒र्द॑ **mīta tōng** [v.vol.] to swallow ॐद॑
 ग॒र्द॑ निल्लु
 ॐद॑ **mīn** [aux.] negation of the linking verb
 ॐद॑ **hin** ॐद॑ होइन
 ॐद॑कु॒द॒र्द॑ **mīnchung tōle** [n.] dwarf ॐदु॒कु॒द॑
 । बामपुडके, बाउन्ने
 ॐद॑ॐद॑ **mīnsin** [co.] if it is not Ex.: उ॒द॒ग॒र्द॑
 ॒द॒ॐद॑ॐद॑द॒दु॒द॑ ॐद॑द॒र्द॑ chālak-ti hore
 mīn-sin khūr-ni ma-dro 'If that item is
 not ours, don't take it!' ॐद॑द॒ नत्र
 भने, नभएमा, अन्यथा
 ॐद॑र्द॑ **mentok** [n.] flower ॐर्द॑ फूल
 ॐ **mū, mū** variant of the negation ॐ **mī, mī**
 used to the present and future with
 verbs ending in the vowel
 /u/ ॐ नकारात्मक जनाउने उपसर्ग
 ॐर्द॑ **mutik** [n.] pearl मोती
 ॐर्द॑ **mutsang** [adv.] together, in group
 Etym.: *ॐ "with"र्द॑ "nest" ॐद॑
 ग॒र्द॑ सँगसँगै, समूहमा
 ॐद॑ **mūla** [adv.] together Etym.: ॐद॑
 "together" ॐद॑सँगै, साथ
 ॐद॑द॒द॑ **musalman** [n.] Muslim द॒द॑
 सलमान
 ॐद॑द॒द॑ **munnak** [n.] darkness ॐद॑
 द॒द॑ अँध्यारोपना

ॐद॑ **mur** [v.vol.reg.] to chew ॐद॑ चपाउनु
 ॐ **me** [n.] fire ॐ आगो
 ॐ **me, mē** variant of the negation ॐ **mī, mī**
 used to the present and future with
 verbs ending in the vowel /e/
 ॐ अकरण जनाउने उपसर्ग
 ॐद॑द॒द॑ **metak** [n.] firebrand, spark ॐ
 द॒द॑ आगोको झिल्का
 ॐद॑द॒द॑ **metang** [n.] blue pine (pinus
 wallichiana) द॒द॑द॒द॑ ॐद॑द॒द॑ एक
 किसीमको सल्ला
 ॐद॑द॒द॑ **mē-tsāngge** [n.] menstruation
 Etym.: ॐद॑द॒द॑ "impure" ॐद॑द॒द॑
 रजस्वला, महिनावारी
 ॐद॑द॒द॑ **mewak** [n.] rifle, gun ॐद॑द॒द॑ बन्दुक
 ॐद॑द॒द॑ **me-la shōr** [v.inv.reg.] to catch on
 fire ॐद॑द॒द॑ पोलिनु
 ॐद॑द॒द॑ **melang** [n.] charcoal brazier ॐद॑द॒द॑ ॐ
 द॒द॑ कोइला बाल्ने भाँडो, मकल
 ॐद॑द॒द॑ **me-la shrē** [v.vol.] to burn ॐद॑द॒द॑
 द॒द॑ जलाउनु, पोल्नु
 ॐद॑ **me** negation of the linking verb ॐद॑ **wē**
 ॐद॑ अकरण, सूचक, उपसर्ग
 ॐद॑ **mem** [n.] father-in-law द॒द॑द॒द॑द॒द॑
 ससुरा
 ॐ **mq, mō** variant of the negation ॐ **mī, mī**
 used to the present and future with

verbs ending in the vowel

/o/ ॐ अकरण बुझाउने उपसर्ग

ॐ॒त्र॑ **motrar** [n.] (<Eng.) car, vehicle ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ कार, सवारी

ॐ॒त्र॑ **mone'** [n.] gynecological problems ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ स्त्री रोग

ॐ॒त्र॑ **mqowa** [n.] faith, respect ॐ॒त्र॑

आदर, विश्वास

ॐ॒त्र॑ **moyam** [n.] female calf ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ बाच्छी

ॐ॒त्र॑ **more** [poss.pr.] her ॐ॒त्र॑ उनको

ॐ॒त्र॑ **mqorong** [pers.pr.] she ॐ॒त्र॑ उनी

ॐ॒त्र॑ **momo** [n.] stuffed dumpling ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ मोमो

ॐ॒त्र॑ **mqksang** [n.] momo steamer ॐ॒त्र॑

मोमो पकाउने भाँडो

ॐ॒त्र॑ **māk** [n.] war ॐ॒त्र॑ युद्ध, लडाइँ

ॐ॒त्र॑ **mākmi** [n.] soldier ॐ॒त्र॑ सिपाही

ॐ॒त्र॑ **māmu** [adj.] low ॐ॒त्र॑ होचो

ॐ॒त्र॑ **mārtum** [adj.] dizzy, giddy ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ रिँगटा लाग्ने, घुमाउने

ॐ॒त्र॑ **mārtum lang** [v.inv.] to feel

dizzy, giddy ॐ॒त्र॑ रिँगटा लाग्नु

ॐ॒त्र॑ **mārtsi** [n.] chili pepper *Etym.*: ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ “bloody” ॐ॒त्र॑ खुर्सानी

ॐ॒त्र॑ **mō'** [n.] backbiting ॐ॒त्र॑ निन्दा

ॐ॒त्र॑ **mō' khyi** [v.vol.] to run down

someone behind his/her back ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ निन्दा गर्नु, कुरा काट्नु

ॐ॒त्र॑ **mōta** [n.] curse ॐ॒त्र॑ श्राप, सराप

ॐ॒त्र॑ **mōta gya'** [v.vol.] to curse ॐ॒त्र॑

राप्नु

ॐ॒त्र॑ **nyāla** [n.] hell ॐ॒त्र॑ नर्क

ॐ॒त्र॑ **mā** [n.] injury, wound ॐ॒त्र॑ घाउ

ॐ॒त्र॑ **māmen** [n.] medicine for wound,

ointment ॐ॒त्र॑ घाउको औषधी

ॐ॒त्र॑ **māpcha** [n.] peacock ॐ॒त्र॑ मयुर

ॐ॒त्र॑ **māma gaga** [n.] grandmother ॐ॒त्र॑

बज्यै

ॐ॒त्र॑ **mīlam** [n.] dream ॐ॒त्र॑ गहिँ

ॐ॒त्र॑ सपना

ॐ॒त्र॑ **mōlcha** [n.] ploughshare *Etym.*: ॐ॒त्र॑ “to

plough”+ ॐ॒त्र॑ “iron”: ॐ॒त्र॑ फाली

ॐ॒त्र॑ **mīkdung** [n.] pit, hole in the ground

Etym.: ॐ॒त्र॑ “hoof” ॐ॒त्र॑ “hole” ॐ॒त्र॑

खाल्डो

ॐ॒त्र॑ **mīkdung gya'** [v.vol] to bury ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ खाल्टोमा गाइनु

ॐ॒त्र॑ **mīkdung gya'u** [idiom.] may you

be buried in a hole ! (curse) ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ खाल्डोमा भित्र पुरिजाओस् (

सराप)

མི་ལམ་མཐོང་། *mīlam thōng* [v.inv.reg.] to
 dream གཞིང་ལམ་གཏོང་། सपना देखु
 མྱ་ལུ་ར། *māsur* [n.] dwarf rhododendron ཅེ་ལེས་
 བཀའ་ལོ་ལཱ་ལི་ གུ་རྟ་སྐྱོ་ལོ་ རྒྱ་ལོ་ རྒྱ་ལོ་
 མྱ་ལ་རེ། *māare, māara* [n.] insult,
 humiliation མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ་གཏོང་། *māara tōng* [v.vol.] to insult, to
 down grade མྱ་ལ་རེ་གཏོང་། མྱ་ལ་རེ་གཏོང་།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mē* [n.] lower part/ region མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mēn* [n.] medicine, drug མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mēnkang* [n.] hospital, clinic མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mārchak* [adj.] making fun of,
 disparaging མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mārmu* [adj.] very useful མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mīnpur* [n.] eyebrow མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mūkpa* [n.] low cloud, mist མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།

མྱ་ལ་རེ། *mūsil* [n.] light rain, drizzle མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mōlam kyōr* [v.vol.reg.] to recite
 a prayer མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mōlam gya'* [v.vol.] to pray, to
 bless མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *mōlam dēn* [v.vol.] to recite a
 prayer མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *nyīng-ne* [n.] fasting retreat མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *nyūngma* [n.] bamboo མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *nyūk* [n.] pen མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *nyē, nyō* [v.inv.] to become mentally ill མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *nyēnpu, nyōnpu* [n.] madman, crazy
 man མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། *nyērmu, nyōrmu* [n.] madwoman,
 crazy woman མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།
 མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ། མྱ་ལ་རེ།

ཙ tsā

ཙཀ་ལི། **tsākli** [n.] small Buddhist
 painting ཙཀ་ལི། ས་ནའོ་ བིཏེ་ ཅིབྱ
 ཙཀ་སྒྲ། **tsākdra** [n.] matches ཙཀ་སྒྲ། ལུ་ཟེ། སལ་ལྷེ།
 ཙཅ། **tsē(t)** [v.vol.reg.] to wake from sleep ལཱིཏྱ
 ལ། བེའོ་འྲྀ་འྲུ་
 ཙཅེ་དམ། **tsenden** [n.] sandalwood ཙཅེ་
 དམ། ལྷཱི་མཁུ་ཏ་, ཅའྲྀ་འྲུ་མཁུ་
 ཙམ་པ་ལ་མེ་མོ་རྟོ་ལ། **tsāmpaka mentok** [n.]
 Tatelo flower མེ་རྟོ་ལ། ཙམ་པ་ལ་ ཏཏེ་ལ་མཁུ་
 པུ་ལ།
 ཙོ་ལམ། **tsilam** [n.] lightning ལྷོ་ལ་འྲུ་ལ། བེ་འྲུ་ལི།
 ཙུ་རུ་ལ། **tsūruk** [n.] traditional wool
 blanket བུ་རུ་ལ་ལ་ལུ་ལ། འྲུ་མཁུ་ལོ་ མའྲུ་
 ཙུ་ལ་ལུ་ལ། **tsūk khyaa** [int.pr.] how ལ་འྲུ་ལ།
 མའྲུ་ལི།
 ཙུ་ལ་ལྷཱི་ལ། **tsūm khyi** [idiom.] shut up ! ལ་
 ཙུ་ལ་ ཅུཔ་ ལ་ལ།
 ཙེའི་ཙེལ། **tsēechik** [adv.] a little bit, a little
 while ལ་ལ་ལ་ལ། འྲུ་ལ་ལ་ལ་ མེ་མི། ལ་ལ་ལ་ལ་
 ཙེའུ། **tsēu** [n.] bamboo basket ལྷུ་ལ་ལྷོ་ལ། འོ་མཁུ་
 ཙོ། **tsô** [n.] lake, pond ལ་ལོ། ཏ་ལ།, པོ་མེ་ལི།
 ཙོ་ལ་ལོ། **tsökge** [n.] still position ཙོ་ལ་ལོ། ལྷཱི་ལོ།,
 འཏལ་

ཙོ་ལ་ལུ། **tsökpu** [n.] upright position ཙོ་ལ་
 ཙོ་ལ་ ལིཏཱ་ འ་ལས་
 ཙོ་ལ་ལུ་བལྟེ། **tsökpu de(t)** [v.inv.reg.] to sit in
 an upright position ཙོ་ལ་ཙོ་ལ་ལྷོ་ལ། ལིཏཱ་
 འ་ལས་ལ་ལ་ ལའྲུ་
 ཙོ་ལ་ལུ་ལྷོ་ལ། **tsökpu lōng** [v.vol.] to put upright
 ཙོ་ལ་ཙོ་ལ་ལྷོ་ལ། ལིཏཱ་ ལ་ལུ་
 ལཱིཏྱ་དམ། **tsāngdra** [n.] cleanliness, hygiene
 ལཱིཏྱ་དམ། ལ་ལཱེ།, ལ་བ་ཅཅ་ཏ་ཏ་
 ལཱིཏྱ་ལུ། **tsāngpu** [n.] river ལཱིཏྱ་ལོ། འྲུ་ལི།,
 མེ་ལོ་
 ལཱིཏྱ་ལོ། **tsāngge** [adj.] clean ལཱིཏྱ་ལ་ ལ་ལཱེ།
 ལཱིཏྱ་ལ། **tsē(p)** [v.vol.reg.] to shred ལཱིཏྱ་ལ། ཏུ་མཱ་
 པ་ལུ་
 ལཱིཏྱ་ལ་ལྷཱི་ལ། **tsāa gya** [v.vol.] to wrestle ལུ་ལ་
 ལུ་ལ་ལ་ལུ་ལ་ལུ་ལ་ལུ་ལ། མུ་སྒྲུ་ལི། མེ་ལའྲུ་
 ལཱིཏྱ་ལ། **tsir** [v.vol.reg.] to squeeze, to
 wring ལ་ལོ་ལ། ལི་ཅོ་ལུ་
 ལཱིཏྱ་ལ་ལ་ལ། **tsōngkang** [n.] jail, prison ལཱིཏྱ་ལ་ལ་ལ།
 འོ་ལ།, ལུ་ལ་ལ་ལ་ལ་
 ལཱིཏྱ་ལ་ལ་ལ། **tsōotam** [n.] vulgar words ལཱིཏྱ་ལ་
 ལ་ལ་ལ་ ཅཱཱ་ ལ་ལཱེ།, འ་ལྷཱི་ལ་ལ་ ལ་ལཱེ།
 ལཱིཏྱ་ལ། **tsē** [v.vol.] to strain, to filter, to sift ལ་ལོ་ལ།
 ཅཱཱ་ལའྲུ་, ཅཱཱ་ཏུ་ལ་ལ་ལུ་

वसेम | tsēm [v.vol.reg.] to sew, to stitch འཚོམ།
 सिलाउनु
 वसें | tsōng [v.vol.] to sell འཚོང། बेचनु
 वसें | tsō(t) [v.vol.] to cook འཚོད། पकाउनु
 त्स | tsā [n.] vein ཐག་ཚ། नसा
 त्स-वै-लामा | tsāwi lāma [n.] root lama/ guru ཚ་
 वरै-लामा मुख्य लामा, गुरु
 त्स-अ-के-पु | tsāa chhēnpu [adj.] sacred, holy ཚ་
 के-पु पवित्र
 त्स-अ-रे | tsāare, tsāara [n.] bottom, root ཚ་
 फेद
 त्स-अ-ला | tsāa-la [post.] near, beside, by མིས་
 ला नजिक, छेउमा
 त्स-अ-कु-ग्या | tsāmgyen [n.] decoration made of
 tsampa त्स-अ-कु-ग्या सातुको सजावट
 त्स-अ-पि-कु-यु | tsāmpi kyūu [n.] tsampa
 porridge त्स-अ-पि-कु-यु खोले
 त्स-अ-द-र | tsāmdar [n.] ceremonial tsampa
 marking त्स-अ-द-र-ग्या सगुनको
 पिठोको टीका
 त्स-अ-प-मा | tsāmpa [n.] roasted barley flour त्स-अ-प-मा
 भुटेको उवाको सातु
 त्स-अ-द-रि-ग्या | tsāmdri' [n.] strained nerve ལུས་ཀྱི་ཚ་
 श्रि-ग्या
 त्सि | tsī [n.] paint ཚོན། रङ, रोगन
 त्सि-ग्या-तों-ग्या | tsī tōng [v.vol.] to paint ཚོན་གཏོང། रङ
 लगाउनु, पोतु

त्सि-का-पा | tsikpa [n.] rock wall ཚིག་པ། ढुङ्गाको
 पर्खाल
 त्सि-का-पा-र-ग्या | tsiksang [n.] hole in the wall ཚིག་
 [ཁུང་] पर्खालको प्वाल
 त्सि-मि | tsīmi [n.] game ཚིང་མོ། खेल
 त्सि-मि-से | tsīmi tsē, tsērmi tsē [v.vol.] to
 play ཚིང་མོ་ཚེ། खेलनु
 त्सि-प-क्यो-क | tsīpkyok [n.] rib cage ཚུས་ཐུས། करड
 त्सि-मि | tsīm [n.] rib ཚིབ་མ། करड
 त्सि-र-पा | tsīrpa [n.] yak hair ཚིང་པ། चोरीको रौं
 त्सि-ग्या-ग्या | tsīi gya' [v.vol.] to account, to
 calculate ཚིས་ཀྱིས། हिसाब गर्नु
 त्सि-वा | tsīwa [n.] accountant ཚིས་པ། लेखापाल
 त्से | tsē' [v.vol.] to pile up, to stack up ཚེག།
 थाक लगाउनु, थुपार्नु
 त्सो-म | tsōm [v.vol.] to compose ཚོས། रचनु, लेखु
 त्स | tsā [n.] grass ཚྱ། घाँस
 त्स-आ | tsāa [n.] pasture, rangeland ཚྱ་ཁུ། चराउने
 ठाँउ
 त्स-अ-ता-क | tsātak [n.] grass/straw/hemp rope ཚྱ་ཐག།
 घाँसको अथवा खरको डोरी
 त्सि-सा | tsīsa [n.] hayfield ཚྱ་ཁིང། घाँसबारी,
 खरबारी
 त्सि-अ-प-सा | tsītap [n.] respect བཙེན་
 བཀུན། सम्मान, आदर

क tshā

- कंदी | tshāndi [adj.] hot कंथो तातो
 कंसी | tshāsi [adv.] extremely, very बेइया दयेबी
 शीदा सारे
 कसा | tsāk [n.] brother-in-law, son-in-law सभा
 भा भिनाजु, ज्वाइँ
 कसापरा | tshākpar [n.] newspaper कसापरा
 पत्रिका
 कंसा | tshāng [n.] 1. bird's nest सुकंसा चराको
 गुँड 2. baby basket सुसुठुलसुँसा कोको
 कसा | tshē' [n.] estimation कसा अनुमान
 कसा | tshē(t) [v.inv.reg.] to be woken up शक्ति
 अइया शक्ति दयेया बिउँझाउनु
 कसाश्री | tshē' khyi [v.vol.] to estimate, to
 limit कसाश्री अइकल गर्नु
 कसादा | tshēta [n.] heatstroke कसा औले
 ज्वरो
 कसासा | tshēnikpa [n.] scientist कसासा
 वैज्ञानिक
 कसा | tshāp [n.] substitute कसा सट्टा,
 विकल्प
 कसा | tshām [n.] daughter-in-law, sister-in-
 law *Etym.*: कसा "niece" सभा
 भा वुहारी, भाउजु
 कसा | tshāa [n.] fever कसा ज्वरो, रोग

- कसासोक | tshāatsok [n.] garbage, trash,
 rubbish कसाश्री फोहोर, मैला
 कसासा | tshāari [n.] urine smell शक्ति
 पिसाबको गन्ध
 कसा | tshār [n.] times कसा बेइया सभा पटक,
 गुणा
 कसासुदा | tshārche(t) [v.vol.reg.] to
 torture कसासुदा सास्ती दिनु, दुःख
 दिनु
 कसासादा | tshālda [n.] level of spiciness सभा
 सरीसरी नुन खोसानी
 कसासा | tshīnggur [n.] body joints सभासा
 जोनी
 कसासा | tshīlu [n.] fat कसासा बोसो
 कसाश्री | tshūtri [n.] (<Nep.) holiday,
 vacation कसासा बिदा, छुट्टी
 कसासा | tshūlim [dem.] this side कसासा
 वल्लो
 कसासा | tshūr [adv.] hither, this way कसासा
 यतातिर, त्यतातिर
 कसासा | tshūr khēn [n.] this side of the river
 कसासा खोला वारि
 कसासा | tshūrṭi [idiom.] on the way back कसासा
 बेसा फकिदा खेरि
 कसासा | tshē [n.] life कसासा जीवन

केंबो tshēkok [n.] chest केंबो छाती
 केंघर tshētar [n.] animal spared from being
 slaughtered for religious merit केंघर
 जीवनदान पाएको जनावर
 केंद्वर tshēwang [n.] long life
 empowerment केंद्वर दीर्घायुको
 आशीष
 केंरिंग्बु tshē ringbu [n.] long life केंरिंग्बो
 दीर्घायु, लामो आयु
 केंरिया tshēril [n.] long-life pills केंरिया
 दीर्घायुको लागि प्रसाद
 केंर्या tshāngka [n.] relatives केंर्या
 आफन्त, नातेदार
 केंर्या tshēmbu [n.] sewing, stitching केंर्या
 सिलाई
 केंर्या tshērma [n.] green vegetables केंर्या
 सागपात
 केंर्या tshērmang [n.] thorn केंर्या काँडा
 केंर्या tshē chū [n.] tenth day of the lunar
 month केंर्या शुक्लपक्षको दसौं
 दिन, शुक्लदशमी
 केंर्या tshēwa [n.] date केंर्या मिति, तारिख
 केंर्या tshērang [n.] date केंर्या मिति
 कें tshō [n.] group, division कें केंर्या
 समूह, भाग
 कें tshōng [n.] business, trade कें ब्यापार

केंर्या tshōngkang [n.] shop केंर्या
 पसल, दोकान
 केंर्या tshōngdi [n.] conference, meeting
 केंर्या बैठक, गोष्ठी
 केंर्या tshōngpa [n.] merchant, trader केंर्या
 व्यापारी, पसले
 केंर्या tshōo [int.pr.] how much, how many केंर्या
 कति
 केंर्या tshō'lhā [v.vol.] to test, to
 experiment केंर्या परिक्षण गर्नु,
 जाँच गर्नु
 केंर्या tshōmkok [n.] mortar and pestle
 केंर्या खल (कुटने)
 केंर्या tshoo [n.] 1. blessed offering made of
 dough केंर्या प्रसाद 2. color केंर्या रङ
 केंर्या tshōru [adj.] dirty, contaminated केंर्या
 फोहर, दूषित
 केंर्या tshā [n.] salt केंर्या नुन
 केंर्या tshāwar [n.] (<Skt.) clay tablets,
 small religious images made from clay
 केंर्या माटोका स-साना देउताहरू
 केंर्या tshēra [adj.] lazy केंर्या अल्छी
 केंर्या tshēra lang [v.inv.] 1. to
 become lazy केंर्या अल्छी
 लाग्नु, झर्को लाग्नु 2. to get
 bored केंर्या

མཚོས་མ། tshēma [n.] twins མཚོས་མ།

जुमल्याहा, जुमल्याही

མཚོས་ཤེ། tshēre [n.] male twins མཚོས་ཤུག

जुमल्याहा (छोरा)

མཚོན་ཆ། tshōncha [n.] weapon མཚོན་ཆ།

हतियार

འཚར། tshâr [v.inv.reg.] to grow འཚར། བཏནུ

འཚོག། tshi' [v.inv.reg.] to get burned འཚོག།

जलनु

འཚོག་པ། tshikpa [adj.] burnt, scorched འཚོག་

པ། ཟུལ་ཆོ

འཚུབ། tshū(p) [v.inv.reg.] to be covered

(cloud, smoke) འཚུབ། རཱཀིའུ

འཚོལ། tshōl [v.vol.] to look for, to search

འཚོལ། མཚོའུ

अङ्गुलीया **zuptok** [n.] index finger अङ्गुली

अङ्गुली चोर औला

अङ्गुली **zuu** [n.] finger अङ्गुली औला

अङ्गुली **ze** [n.] leprosy अङ्गुली कुष्ठ रोग

अङ्गुली **zene'** [n.] leprosy अङ्गुली कुष्ठ रोग

अङ्गुली **zerwa** [n.] wart अङ्गुली जिउमा

आउने मुसा

अङ्गुली **zeemu** [adj.] beautiful, pretty अङ्गुली

आ रामी, सुन्दरी

अङ्गुली **zopkyok** [n.] *dzo*, male hybrid of yak

and cow अङ्गुली चौरा र गाईबाट

जन्मेको बाच्छा

अङ्गुली **zoprak** [n.] calf of a *dzo* अङ्गुली

बाच्छी

अङ्गुली **zom** [n.] female hybrid of yak and

cow अङ्गुली चौरा र गाईबाट जन्मेको

बाच्छा / बाच्छी

अङ्गुली **zaruk** [n.] wooden ladle अङ्गुली

काठको डडु

अङ्गुली **zaptsi** [n.] scissors अङ्गुली काँची

अङ्गुली **zamling** [n.] world अङ्गुली

संसार

अङ्गुली **zara** [n.] snack, breakfast अङ्गुली

खाजा

अङ्गुली **zilung** [n.] handle अङ्गुली समात्रे

भाग

अङ्गुली **zim** [v.vol.reg.] to catch, to hold, to

arrest अङ्गुली समात्रे, गिरफ्तार गर्नु

अङ्गुली **zem** [v.vol.reg.] to avoid, to refrain

from अङ्गुली जोगिनु, बीचमा नपर्नु

अङ्गुली **zuta** [n.] (<Nep.) shoe अङ्गुली जुता

अङ्गुली **zu'** [v.vol.] to plant, to erect, to

establish अङ्गुली रोप्नु, खोल्नु,

गाड्नु

अङ्गुली **ze'** [v.vol.] to climb अङ्गुली चढ्नु

अङ्गुली **zom** [v.vol.reg.] to gather, to meet

अङ्गुली भेला हुनु, जम्मा हुनु

अङ्गुली **zompu** [adj.] well-endowed, well-

equipped अङ्गुली भेला, जम्मा

अङ्गुली **zama** [n.] clay pot अङ्गुली माटोको भाँडो

अङ्गुली **zama kōwar** [n.] yellow-throated

marten अङ्गुली मलसाँप्रो

अङ्गुली **zarok** [n.] bouldery area अङ्गुली

रुङ्गाले भरिएको ठाउँ

अङ्गुली **zima** [n.] eyelash अङ्गुली परेला

अङ्गुली **ziwu** [n.] shepherd, herder अङ्गुली गोठालो

अङ्गुली **zinok** [n.] lie अङ्गुली झुटो बोली

ङ्ङिर्केवा लप | **zinok la(p)** [v.vol.] to tell lies हुक्

र्केवा झुटो बोल्नु

ङ्ङिर्केवा ञ्ङे | **zinok zo** [v.vol.] to tell lies हुक्

ञ्ङे झुटो बोल्नु

हुक् ञ्ङे | **zurma** [adj.] counterfeit, fake हुक् ञ्ङे

किर्ते, नक्कली

མ་ wa

མ་ལྷ། **washa** [n.] fox fur hat མ་ལྷ། ཕལ་འཇུག་ཀོ

རྟོ་ཀོ་ ཏོཕི

མ་གཟེག་ **wazik** [n.] fox མ་མོ། ཕལ་འཇུག་

མ་ལུང་། **walung** [n.] *Walungchung Gola*, a

Tibetan-speaking area in Nepal མ་ལུང་།

འོ་ལ་ཇ་ཇུ་ཇུ་གོ་ལ་

མེད། **wé'** [aux.] to have, to be located

(egophoric) མེད། ལྷུ་

མེད་ཇ། **weza** [aux.] to have, to exist

(factual) མེད་ཇེད། ལྷུ་

མེད་ལ། **wok-la** [post.] under, beneath ལོག་

ལ། ཏལ, མུ་འི

श sha

- बिना **shak** [n.] 24-hour period बिना रात
 बिना **shaktsi** [n.] greasy food बिना **चिल्लो**
 बिना **shang** [n.] width बिना **चौडाइ**
 बिना **shap** [n.] foot, leg (H) बिना **खुट्टा,**
 पाठ
 बिना **shapchi** [n.] servant (H) बिना **शुी**
 सेवक
 बिना **shabru** [n.] dance बिना **नाच**
 बिना **shabru gya'** [v.vol.] to dance
 बिना **नाचनु**
 बिना **shablam** [n.] boot, shoe (H) बिना
 जुता (आ)
 बिना **shaa** [n.] eating bowl (H) बिना **खाने**
 भाँडो (आ)
 बिना **shaa** [v.inv.reg.] to get torn बिना
 च्यातिनु
 बिना **shaawa** [n.] lasso बिना **च्यातिएको**
 बिना **shaasa** [n.] place for night halt
 बिना **बास बस्ने ठाउँ**
 बिना **sharwa** [n.] blind male बिना **बेद**
 ना अन्धो
 बिना **sharma** [n.] blind female बिना **बेद**
 बा अन्धी
 बिना **shal** [n.] mouth (H) बिना **मुख (आ)**

- बिना **shalak** [n.] meal; food (H) बिना
 खाणा (आ)
 बिना **shaldra** [n.] facial appearance बिना
 रसा **मुहार (आ)**
 बिना **shide** [n.] (<Tib.) peace बिना **शान्ति**
 बिना **-jik** [sg.art.] a/ an बिना **एउटा**
 बिना **shing** [n.] agricultural field बिना
 खेतबारी
 बिना **shingpa** [n.] farmer, agriculturalist बिना
 ना किसान, कृषक
 बिना **shi(t)** [v.inv.] to melt बिना **पगाल्नु**
 बिना **shimu** [adj.] powdery, fine बिना
 र्शो मसिनो, धुलो
 बिना **shimdur** [n.] pasty mixture of
 tsampa and tea (H of **शुम्पु**) बिना
 शुम्पु चियामा घोलेको सातु
 बिना **shimpu** [adj.] delicious, tasty बिना
 स्वादिलो
 बिना **shu** [v.vol.] to say, to ask (h) बिना **सोध्नु**
 (आ), बिन्ती गर्नु
 बिना **shuk ji(t)** [v.vol.] to let in, to
 allow in बिना **पस्न दिनु, प्रवेश दिनु**
 बिना **shetrel** [v.inv.reg.] to be
 annoyed *Etym.*: बिना **“to dislike, to**
hate” शुभ र्शो बर्को दिक्क हुनु

बेझ्दङ् | **shedang** [n.] upset, anger बेझ्दङ् | षेदङ्गो
खिन्नता, रिस

बेझ्दङ्-लङ् | **shedang lang** [v.inv.] to be
distressed, exhausted घदःकङ् | खिन्न
हुनु

बेऽसु | **shesu** [n.] honorific speech बेऽसु
आदरबोधक बोली

बेऽन | **shen** [v.vol.reg.] to ride बेऽन | चढनु

बो | **sho** [n.] yoghurt बो | दही

बोऽकेऽसु | **shoo chhemu** [adj.] strong
(healthy) सुगणःके | बलियो

बोऽल | **shor-la** [co.] while Ex.: दसःत्रःत्रःदःशोऽव
बोऽलःदःसुःकेऽसुःदःसुःव | nge sama sa drop
shor-la khūr-ni hung-gup 'I will come
to give (it to you) while I go to eat.' बोऽलः
सु साथ-साथै

बुऽसुङ् | **shamung** [n.] hat, helmet बुऽसुङ् | टोपी,
टोप (आ)

बोऽसःकऽव | **shichaawa** [n.] resident
person बोऽसःकऽवःसः स्थानीय व्यक्ति

बोऽसु | **ju** [n.] bow बोऽसु | धनुष

बोऽसुङ् | **jung** [n.] floor बोऽसुङ् | तलको
समथर भाग, भुङ्

बोऽद | **jee** [adv.] three days after tomorrow
बोऽदःकेऽन

बोऽदऽव | **shongpa** [n.] wooden basin बोऽदऽव |
काठको आरी

बोऽकेऽन | **jenta, jonta** [n.] young man बोऽकेऽन |
तन्नेरी

बोऽकेऽसु | **jerma, jormu** [n.] young
woman बोऽकेऽसु | तरुनी

बोऽन | **ji** [num.] four बोऽन | चार

बोऽसु | **juu** [v.vol.reg.] to stay, to sit (H)
बोऽसुःव | बस्नु (आ)

बोऽद | **shee** [v.vol.reg.] to eat (H) बोऽद | खानु
(आ)

बोऽदऽसुऽव | **shetuk** [n.] noodle soup (H) बोऽदऽसुऽव |
थुकपा (आ)

बोऽदऽसुऽव | **sheru** [n.] deep fried bread or dough
बोऽदऽसुऽव | तेलमा तारेको रोटी

- स sa [v.vol.] to eat खानु
- समा sama [n.] food खाणा
- समासा sama sa [v.vol.] to eat a meal खाणाखाणा
खाना खानु
- ससुर saur [n.] itch ससुरा चिलाउनु
- सयचिक sa y chik [num.] (<Nep.) one
हundred ससु सय
- साला sala [adv.] tomorrow साँढेका कदसा
सा भोलि
- संग्दर sangder [n.] copper plate संग्दर
तामाको थाल
- सग्त se(t) [v.vol.reg.] to run out of सग्त सकिनु
- सेन sen [n.] cooked flour dough सेन ढिँडो
- सेज्जङ्ग senjang [n.] corn chang सेज्जङ्ग ससुरा
का मकैको जाँड
- साम्पा saampa [n.] bridge साँघु, पुल
- सा sa [n.] copper सा तामा
- सि si [v.vol.] to say, to tell से सा भन्नु
- सिना sina [post.] compared to, than साँढे
कसुरा/सिना ngārja sina shrūja shimpa
'Compared to the sweet tea, butter tea
is more tasty'. सा भन्दा, तुलनामा
- सिन् sin [v.inv.reg.] to finish सेन का सक्नु
- सिर sir [v.vol.] will say (future of सि 'to say,
to tell')

- सिलावा silwa [n.] dew सिलावा शीत
- सेरमुङ्ग sermung [n.] blood pheasant (a kind
of bird) सेरावा/सेरमुङ्ग चिलिमे,
(एक प्रकारको चरा)
- सुक suk [n.] pain, ache सुका दुखाइ, पीडा
- सुर sur [n.] corner सुर कुना
- सुरसुमा sursum [n.] triangle सुरसुमा
तिनकुने, त्रिकोण
- सुमार somar [n.] strong cheese सुरसुमा
सुमा कडा गन्ध भएको चिज
- सोम som [n.] wooden water carrier, pail सोमा
काठको पानी बोक्ने भाँडो
- सोर sôr [n.] sickle सोरा हँसिया
- सायोक sayok, साये [n.] nettles साँघु सिस्नु
- दावा dawa [pr.n.] Dawa दावा
- दावागुवा dawa guwa [n.] 9th lunar month दावा
गुवा नवौँ महिना (असोज-
कार्तिक)
- दावाग्येपा dawa gyepa [n.] 8th lunar
month दावाग्येपा आठौँ महिना
(भदौ-असोज)
- दावागावा dawa ngāwa [n.] 5th lunar month दावा
गावा पाँचौँ महिना (जेठ-असार)

क्व'वडु'गडिग'स' द'awa chūchikpa [n.] 11th

lunar month क्व'वडु'गडिग'स' एघारौ
महिना (मड्सिर-पुस)

क्व'वडु'ग' द'awa chūwa [n.] 10th lunar month

क्व'वडु'ग' दसौँ महिना (कार्तिक-
मड्सिर)

क्व'वडु'गडि'स' द'awa chū-nyīwa [n.] 12th

lunar month क्व'वडु'गडि'स' बाह्रौँ
महिना (पुस-माघ)

क्व'वडि'स' द'awa nyīwa [n.] 2nd lunar month

क्व'वडि'स' दोस्रो महिना (फागुन-
चैत्र)

क्व'वद'सु' द'awa thangpu [n.] 1st lunar month

क्व'वद'सो पहिलो महिना (माघ-
फागुन)

क्व'वदि'ग' द'awa dīpa [n.] 7th lunar month

क्व'वदि'ग' सातौँ महिना (साउन-
भदौ)

क्व'वडु'ग' द'awa thrukpa [n.] 6th lunar

month क्व'वडु'ग' छैटौँ महिना
(असार-साउन)

क्व'वडि'ग' द'awa jīwa [n.] 4th lunar month क्व'व'

वडि'ग' चौथो महिना (वैशाख- जेठ)

क्व'वग'सु'स' द'awa sūmpa [n.] 3rd lunar

month क्व'वग'सु'स' तेस्रो महिना
(चैत्र- वैशाख)

क्व'सो' dato [n.] calendar सँसो पात्रो

क्व'व'ख'द' द'alza [n.] friend सँस'स' साथी

क्व'व'ख'द'सु' द'alza khyi [v.vol.] to help सँस'स'

डु'द' सहयोग गर्नु

ग'ड' द'za [n.] day of the week ग'ड' दिन

ग'ड'द'डि'ग' द'za nyīma [n.] Sunday ग'ड'द'डि'ग'

आइतबार

ग'ड'द'व'स'द' द'za pāsang [n.] Friday ग'ड'द'व'

स'द'स' शुक्रबार

ग'ड'द'सु'ड' द'za pēnpa [n.] Saturday ग'ड'द'सु'ड'

शनिबार

ग'ड'द'सु'र'सु' द'za phūru [n.] Thursday ग'ड'द'सु'र'सु'

बिहिबार

ग'ड'द'सि'ग'द'स' द'za mingmar [n.] Tuesday

ग'ड'द'सि'ग'द'स' मङ्गलबार

ग'ड'द'क्व'ग' द'za dāwa [n.] Monday ग'ड'द'क्व'

ग' सोमबार

ग'ड'द'लु'ग' द'za lhākpa [n.] Wednesday ग'ड'द'

लु'ग' बुधबार

ग'ड'द'सु' sarmu [adj.] steep ग'ड'द'सु' भिरालो

ग'डि' d'zi [n.] a type of precious stone (a kind of

onyx or agate stone) ग'डि' मालामा

प्रयोग गरिने रत्न (जी)

ग'डि'ग' zik [n.] leopard ग'डि'ग' चितुवा

ग'डि'स' zim [v.vol.reg.] to sleep, to lie down

(H) ग'डि'स' सुत्नु, पल्टनु (आ)

ग'डु' d'zuu [n.] body लु'ग' ग'डु'ग'स' शरीर

ཟང་། **saang** [n.] restaurant ཟང་། रेस्टुरेन्ट
 ཟི། **zi** [v.inv.] to get drunk ཟི། पिएर मात्तु
 ཟེཔ། **zēpa** [n.] tolerance ཟེཔ།
 सहनशीलता
 ཟེཎི། **zēndi** [n.] (<Nep.) marriage party,
 wedding party ཟེཎི། जन्ती
 ཟེཎི་མཉི། **zēndi khyi** [v.vol.] to marry ཟེཎི་
 མཉི། बिहे गर्नु
 ཟོ། **zo** [v.vol.] to make, to create; to repair (a
 car) ཟོ། ཉམས་བཟོ་བྱེད། बनाउनु, मर्मत
 गर्नु

ཟོ་ལམ། **zo lāmu** [adj.] easy ཟོ་ལམ། सजिलो
 ཟོཏ། **zopta, zopte** [n.] appearance, shape ཟོཏ།
 ལྡོ་ལྡོ་ལྡོ། आकार, अनुहार
 ཟོཏ་ལེམ། **zopta lemu** [adj.] good-
 looking ཟོཏ་ལེམ། आकर्षक, राम्रो
 ཟོཏ་ལྷུ་རྒྱུ། **zopgyur gya'** [v.vol.] to renovate,
 to repair (a house) ཟོཏ་ལྷུ་རྒྱུ། ཟོཏ་ལྷུ་
 རྒྱུ། मर्मत गर्नु

२ ha

२३॥ **hane, hana** [adv.] a while ago २३॥

अघि

२४॥ **hama** [n.] mother २४॥ आमा

२५॥ **hama gaga** [n.] grandmother *Etym.:*

२५॥ “old mother” २५॥ बज्यै

२६॥ **hawa** [n.] father २६॥ पिता, बुबा

२७॥ **hawa hama** [n.] parents २७॥

२७॥ आमा-बुबा

२८॥ **hama draplang** [pr.n.] Mt

२८॥ Amadablam २८॥

२८॥ आमाडब्लाम हिमाल

२९॥ **hamu** [n.] female (animal, plant) २९॥

२९॥ पोथी

३०॥ **hazar chik** [num.] one thousand

३०॥ हजार

३१॥ **hazar chū thāmpa** [num.]

३१॥ ten thousand, one myriad ३१॥

३१॥ हजार

३२॥ **hau** [n.] male (animal, plant) ३२॥

३२॥ भाले

३३॥ **haring** [adv.] today ३३॥

३३॥ आज

३४॥ **ham khyi** [v.inv.] to try harder ३४॥

३४॥ कोसिस गर्नु

३५॥ **hambum** [n.] woman ३५॥

३५॥ आइमाई

३६॥ **hu thū'** [v.inv.reg.] to be desperate ३६॥

३६॥ बाध्य हुनु

३७॥ **hutung** [adv.] 1. really ३७॥

३७॥ २. true ३७॥

३८॥ **hulak** [n.] bonded labor ३८॥

३८॥ ज्यालाबिनाको काम

३९॥ **hukpa** [n.] owl ३९॥

३९॥ लाटोकोसेरो

४०॥ **hung** [v.vol.] to come (*present tense*;

४०॥ Syn.: ४०॥

४१॥ **hungkung** [n.] income ४१॥

४१॥ आम्दानी

४२॥ **hungpap** [n.] economy ४२॥

४२॥ आर्थिक, अर्थतन्त्र

४३॥ **hur** [n.] noise, sound ४३॥

४३॥ हल्ला

४४॥ **hūrtuk** [n.] storm, wind ४४॥

४४॥ हावा,

४५॥ **hurduk** [n.] slingshot ४५॥

४५॥ घुयँत्रो

४६॥ **huru** [n.] noise, cacophony

४६॥ ४६॥

४७॥ **huru den** [v.vol.] to shout at

४७॥ somebody, to scold ४७॥

४७॥ गाली गर्नु, हपार्नु

४८॥ **homa** [n.] milk ४८॥

४८॥ दुध

दे॒ख॒दे॒स॒शु॒न्ग॒ | **homi shāmung** a kind of
 boletus (mushroom) स॒खे॒दे॒सै॒शस॒शै॒ण एक
 प्रकारको च्याउ
 दे॒दि | **hōi** [n.] lower one, younger one दे॒स॒खा |
 मुनिको, कान्छो
 दे॒से | **hore** [poss.pr.] our (*inclusive*); your (H)
 स॒के॒दि हाम्रो
 दे॒से॒न्ग | **horong** [pers.pr.] 1. we (*inclusive*)
Etym.: हु॒न्ग (arch.) “we” हु॒न्ग ‘we’ स

हौं हामी (समावेशी) 2. you (H) छिन्
 स॒न्ग तपाइँ (आ)
 दे॒न्ग | **ho'** [n.] light (from sun) दे॒न्ग प्रकाश
 दे॒क॒स | **honpa** [adj.] deaf man दे॒क॒स बहिरो
 दे॒स॒के | **horche** [idiom.] thank you सु॒ग॒स॒हे॒के |
 धन्यवाद
 दे॒स॒खा | **holma** [adj.] deaf woman दे॒क॒खा बहिरी
 दे॒स॒ग | **hol** [v.inv.reg.] to get mixed दे॒से॒ मिसिनु

ཡུང་བཤད། **yuu shē(t)** [v.vol.reg.] to seek
 respect ཡུས་ཤོད། मान खोज्नु
 ཡུར་མ། **yurma** [n.] weed རྩ་སྒྲིགས། झारपात
 ཡུལ། **yul** [n.] village ཡུལ། ས་རྒྱ། गाउँ
 ཡུལ་གྱི་མི། **yulkyimi** [n.] villager ཡུལ་མི། गाउँले
 ཡེང། **yee** [v.inv.reg.] to be distracted གཡེང།
 अल्मलिनु
 ཡེང་ཏེ། **yeete** [adj.] easily distracted རྣམ་གཡེང།
 सजिलै अलमलिने
 ཡེ་མུ། **yemu** [adj.] spacious, wide གཡེངས་པོ།
 फराकिलो
 ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ། **yeshi tshōgyal** [pr.n.]
 YesheTshogyal, Padma Sambhava's
 consort ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ། पद्मसम्भवको
 शक्ति
 ཡེང་གི། **yengge** [adj.] light (weight) ཡང་པོ།
 हलुङ्गो
 ཡེན་ཆབ། **yenchap** [n.] holy water ཡེན་ཆབ།
 देउतालाई चढाउने पानी
 ཡེན་ཏན། **yenten** [n.] knowledge, education
 ཡེན་ཏན། ज्ञान, शिक्षा
 ཡེར་མ། **yerma** [n.] milking animal ཡར་མ། དུ་ཏུ་
 ཡོལ་མོ། **Yolmo** [pr.n.] *Yolmo*, a Tibetan-
 speaking area in Nepal བལ་ཡུལ་གྱི་ས་ཁུལ་
 ལྷིག་ ཧེ་ལ་མ་བུ་ སྤེན་

ཡོང་མོ། **yolo** [n.] year of the hare ཡོས། खरायो
 वर्ष
 གཡམ་ག གཡམ་ག **yāk** [n.] yak གཡམ་ག ཡལ་
 གཡམ་འགྲུགས། **yāngguk** [n.] *yangguk*,
 prosperity-securing ritual གཡམ་འགྲུགས།
 घरको मङ्गलको लागि गरिने
 पूजा
 གཡམ་ག གཡམ་ག **yāp** [n.] sun room གཡམ་ག ཀོ་སྤྱི
 གཡམ་འབ། **yāawa** [adj.] right གཡམ་ས་པ། दाहिने
 གཡམུ། **yû** [n.] turquoise གཡམུ། ལྷོ་ལོ། मुगा
 གཡམུ་ག གཡམུ་ག **yûk** [adj.] entire, all རྩོམ་པ། सबै
 གཡེའ་རྩི། **yētri', ētri'** [n.] yeti *Etym.*: གཡམ་འ་
 རྩི། གཡམ་འ་རི་ལ་གནས་པའི་རྩི་མོང། 'a brown
 bear living in slate mountains' མི་
 རྩི། ཡལྱི།
 གཡོག་པུ། **yōkpu** [n.] male servant གཡོག་པུ།
 सेवक, सहयोगी
 གཡོག་པུ་གྱི། **yōkpu khyi** [v.vol.] to serve གཡོག་
 པུ་གྱི། སྤྱོད། सघाउनु, सेवा गर्नु
 གཡོག་པུ། **yōkmu** [n.] female servant གཡོག་པུ།
 नोकर्नी
 གཡོག། **yō(p)** [v.vol.] to step གོ་ས་པ་ཤོ། बढाउनु,
 ལམ་ཀའ་ཏུ།
 གཡོག། **yō(p)** [v.inv.] to reach རྩོམ་པ། ལམ་ཀ་
 (हात), सार्नु (पाइला)
 གཡེན་པ། **yēnpa** [adj.] left གཡེན་པ། དེ་བློ

र ra

- रा | **ra** [n.] goat रा बारा
- रामु | **ramu** [n.] she-goat राँ बारा
- रान्ग | **rāng** [pr.] self रान् आफू
- रान्ग | **rang** [n.] honey रान्गुँ मह
- रान्गजुन्ग | **rangjung** [n.] nature, natural रान्गजुन्ग
प्रकृति, प्राकृतिक
- रान्ग | **ren** [v.vol.reg.] to call for help रान्गुँ अर्से
बोलाउनु
- रान्ग | **ren** [v.inv.reg.] to be the time (to do
something) रान्ग भेला हुनु
- रान्गबन्ना | **rabne** [n.] consecration ritual रान्ग
बन्ना पवित्रीकरण
- राम | **ram** [v.inv.reg.] to collapse रान्गुँ
भत्कनु
- राम्पु | **rampu** [adj.] stable, strong राम्पु
मजबुत, बलियो
- रान्ग | **raa** [n.] 1. cotton रान्ग सूती 2.
embankment रान्ग तटवन्ध, बाँध
- रान्गुन्ग | **raatuk** [n.] shirt, blouse रान्गुन्ग
ब्लाउज
- रान्गु | **rau** [n.] he-goat रान्गु बोका
- रान्ग | **ralwa** [n.] dreadlocks, matted hair रान्ग
गुँ जटा, लट्टा
- रान्गु | **ri** [n.] mountain रान्गु पहाड

- रान्गु | **ri** [n.] potato रान्गु आलु
- रान्गु | **riki** [n.] potato *Etym.*: रान्गु “mountain
yam” रान्गु आलु
- रान्गु | **riki kūr** [n.] potato pancake रान्गु
बन्ना आलुको रोटी
- रान्गु | **ritropa** [n.] hermit रान्गु तपस्वी,
जोगी
- रान्गु | **riwa** [n.] hurry रान्गु हतार
- रान्गु | **rimung, rīmu** [n.] drawing, pattern,
design रान्गु चित्र
- रान्गु | **rimung** [n.] weasel रान्गु न्याउरी
मुसा
- रान्गु | **riwong** [n.] rabbit रान्गु खरायो
- रान्गु | **rikpa** [n.] intelligence रान्गु बुद्धि
- रान्गु | **rikpa nōnpu** [n.] intelligent रान्गु
बुद्धिमान, विवेक
- रान्गु | **ringpu** [adj.] long रान्गु लामो
- रान्गु | **rusel, ringsel** [n.] relics रान्गु
अस्तु
- रान्गु | **rin** [n.] price रान्गु मूल्य, भाउ
- रान्गु | **rinpuche** [n.] precious lama रान्गु
धर्म-गुरु
- रान्गु | **rimpa** [n.] by turn, in order रान्गु
क्रमशः

रैय| rij [v.vol.reg.] to roll रैय| हातले माडेर
बनाउनु

रैय|रु| rilu [n.] pill रैय|रु| औषधीको गोली

रु| ru [n.] clan रु| गोत्र

रु|रुको| rukok [n.] bone रु|रुको| हड्डी

रु|रुग्मा| ru-ngarma [adj.] short-tempered,
fiery-tempered रु|रुग्मा| जोशिलो

रु|रुग्मा| rumang [n.] sheep and goat dropping
रैय|रु| बर्कोला, जुतो

रु|रुग्मा| rumal [n.] (<Nep.) towel रु|रुग्मा|
ताँलिया

रु| ru' [v.vol.reg.] to collect रु| जम्मा गर्नु

रु| ru' [n.] avalanche रु| हिमपहिरो

रु| ru(p) [v.vol.reg.] 1. to pack up रु|
रुग्मा झोला मिलाउनु 2. to gather रु|
रुग्मा भारी मिलाउनु

रु| ru| [v.inv.reg.] to rot रु| सड्नु, कुहिनु

रु| ru| [n.] snake रु| सर्प

रु|रुग्मा| rulwa [adj.] rotten रु|रुग्मा| कुहेको,
सडेको

रैय|रु| redio [n.] (<Eng.) radio रु|रु| रेडियो

रैय| rewa [n.] hope रैय| आशा

रैय| rewa [idiom.] never, don't think about it
! रु|रु| कदापि

रैय|रु| rērau [n.] Himalayan tahr (a kind of
animal) रैय| झारल

रैय| rere [adj.] one each रैय| एकएक, हरेक

रैय|रु| rere khyani [adv.] one at a time
रैय|रु| क एक गरेर

रैय| rēsa [n.] support base रैय| सहारा,
आधार

रैय| reṣa [n.] walled base for tent रु|
रु| पाल टाड्नको लागि उठाएको
पर्खाल

रैय| re' [v.vol.reg.] to touch रैय| छुनु

रैय| rengma [n.] fly (generic term) रु|
रु| मौरी

रैय| rel [v.vol.reg.] to join
together रु| जोड्नु

रैय| rel [n.] (<Eng.) train रु| रेल

रैय| rē [n.] corpse रु| शव, मुर्दा

रैय|रु| rotuk [n.] upper back (of the body) रु|
रु| ढाड

रैय|रु| roblang [n.] zombie रु|रु| वायु,
प्रेतात्मा

रैय| ro' [v.vol.] to read रु| पढ्नु

रैय| rong [n.] low elevation land रु| औल
अथवा होचो भू-भाग

रैय| rong [v.vol.] to count the beads of a
rosary, to recite रु| जप्नु

རོང་པ། **rongpa** [n.] lowlander རོང་པ། औलमा
बस्ने मानिस

ལྷའ་པ། **läawa** [n.] steam ལྷའ་པ། बाफ

ལྷིག་པ། **likpa** [n.] penis ལྷིག་པ། लिङ्ग,
पुरुष जाननेन्द्रिय

ལྷིག་ལུབ་པ། **likshup** [n.] condom ལྷིག་
ལུབ་པ། ढाल, कन्डोम

ལུང་། **lüng** [n.] air, wind ལུང་། हावा, बतास

ལུང་དར། **lüngdar** [n.] prayer flags ལུང་དར།
ཧཱུའ་ཇམ།

ལུང་ལང་། **lüng lang** [v.inv.] to get angry ལོང་ལོ་
ལང་། रिस उठ्नु

ལྷོན་པ། **lênpa** [adj.] wet, damp ལྷོན་པ། भिजेको

ལྷོམ། **lōm** [v.vol.] to fry ལྷོམ། ལྷོམ་པར་ཁྱུ་ལྷོམ་པར་ཁྱུ་

ལ་ la

ལ། **lā** [n.] mountain pass ལ། भन्ज्याड

ལ་རྒྱ **lārgya** [n.] reciprocity *Etym.*: ལ་རྒྱ།

“loyalty, patriotism” མན་རྒྱུན་རྒྱུ་ལ། འཇམ་
འཇམ་ལོ་ལོ་ལོ་

ལ་དུག **laduk** [n.] high altitude sickness ལ་དུག

འཇམ་ལོ་ལོ་ལོ་ ལ་དུག་གི་ ལ་དུག་

ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ། **layberi** [n.] (<Eng.) library ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ་

ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ་ ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ་

ལ་ག་ཆ། **lakcha** [n.] tool, instrument, weapon

ལ་ག་ཆ། ལ་ག་ཆ། ལ་ག་ཆ།

ལ་ག་པ། **lakpa** [n.] hand ལ་ག་པ། ལ་ག་པ།

ལ་ག་པ་རྒྱུ་གྲ་ **lakpa gya'** [v.vol.] 1. to use one's

hand (when eating) ལ་ག་པ་ལ་ལ་ལ་ལ། ལ་ག་པ་
ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་

ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་

ལ་ག་པ་གཞོན་། **lakpa tōng** [v.vol.] to give a

hand, to help ལ་ག་པ་གཞོན་། ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་
ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་ ལ་ག་པ་

ལ་ག་པ་རིང་ལུ། **lakpa ringpu** [n.] thief ལ་ག་པ་རིང་ལུ།

ལ་ག་པ་རིང་ལུ། ལ་ག་པ་རིང་ལུ།

ལ་ག་པ་འི་མཐེལ། **lakpi thil** [n.] palm of

hand ལ་ག་པ་འི་མཐེལ། ལ་ག་པ་འི་མཐེལ།

ལ་ག་པ་ལེས། **lakshe** [n.] skill ལ་ག་པ་ལེས། ལ་ག་པ་ལེས།

ལ་ག་པ་ལེས། ལ་ག་པ་ལེས།

ལང་། **lang** [v.vol.] to get up, to stand up ལང་།

ལང་། ལང་། ལང་།

ལང་། **lang** [v.inv.] to be enough, to suffice

ལང་། ལང་། ལང་། ལང་།

ལན། **len** [n.] message ལན། ལན། ལན། ལན།

ལན། ལན། ལན། ལན།

ལན་རྒྱུ་གྲ་ **len gya'** [v.vol.] to answer, to

reply ལན་རྒྱུ་གྲ་ ལན་རྒྱུ་གྲ་ ལན་རྒྱུ་གྲ་

ལན་ལབ། **len la(p)** [v.vol.] to pass on a

message, to carry a message ལན་

ལན་ ལན་ ལན་ ལན་

ལབ། **la(p)** [v.vol.] to speak ལབ། ལབ། ལབ། ལབ།

ལབ་ཏུ་གྲ་གྲ་ **laptak gya'** [v.vol.] to scold ལབ་ཏུ་

ལབ་ཏུ་གྲ་གྲ་ ལབ་ཏུ་གྲ་གྲ་ ལབ་ཏུ་གྲ་གྲ་

ལབ་ལའད། **lapshe'** [n.] speech, talk ལབ་ལའད།

ལབ་ལའད། ལབ་ལའད། ལབ་ལའད།

ལབ་ལའད་གྱི། **lapshe' khyi** [v.vol.] to talk, to

say ལབ་ལའད་གྱི། ལབ་ལའད་གྱི། ལབ་ལའད་གྱི།

ལབ་ལའད་ལབ། **lapshe' la(p)** [v.vol.] to talk, to

say ལབ་ལའད་ལབ། ལབ་ལའད་ལབ། ལབ་ལའད་ལབ།

ལམ། **lam** [n.] road ལམ། ལམ། ལམ། ལམ།

ལམ་འདེལ། **lam den** [v.vol.] to guide ལམ་འདེལ།

ལམ་འདེལ། ལམ་འདེལ། ལམ་འདེལ།

ལམ་པ། **lampa** [n.] leader of an animal caravan

ལམ་པ། अगुवा जनावर

ལང། **laa** [n.] month *Etym.*: ལྷོ། or ལྷོ། “month”

ལྷོ། महिना

ལང་ཀ། **laaka** [n.] work, task, job, activity ལས་ཀ

काम

ལང་ཀ་གྱི། **laaka khyi** [v.vol.] to work ལས་ཀ

བྱེད། काम गर्नु

ལང་ཀམ། **laakam** [n.] cane, walking stick ལག

རྩྭ། ལམ་རྩྭ། लठ्ठी, छडी

ལང་བ། **laawa** [n.] organizer ལས་པ། आयोजक

ལང་མུ་མུ། **laa munu** [adj.] lazy ལེ་ལོ་ཅན། अलछी

ལང་སོ། **laase** yes, okay ལགས་སོ། हवस्, हुन्छ

ལང་ག་གཅིག། **lak chik** [num.] one hundred

thousand རྩིས་ལྷུང་། लाख

ལང་ག་བརྒྱ་ཐམ་པ། **lak chū thāmpa** [num.] one

million ས་ཡ་གཅིག་པུ་འཇམ་པ། दश लाख

ལུག། **lauk** [n.] radish ལུག་མུ་ལ། मुला

ལས། **lee** [n.] karma ལས། कर्म

ལས་སྒྲུ། **lee lāmu** [n.] easy ལས་སྒྲུ་ལོ། सजिलो

ལི་མིག། **limik** [n.] key ལྷེ་མིག་སྐྱོ། साँचो

ལི་ཅི། **litsi** [n.] corn ལེ་ཅི། मकै

ལིང་། **ling** [v.vol.] to take ལིང། लिनु

ལིང་ཤང། **lingshang** [n.] round bells for

horses ལིང་ཤང་། घण्टीको माला

ལུ་ལུ་སྤྱོད། **lumu sē(t)** [v.vol.reg.] to imitate, to

copy ལད་རྩོམ་བྱེད། ལད་མོ་བྱེད། नक्कल गर्नु

ལུག། **luk** [n.] sheep ལུག་མེའ།

ལུག་ལུ་། **lu'** [v.vol.] to pour, to put

inside ལུག་ལུ་ལུ་, ལུག་ལུ་ལུ་

ལུག་ལོ། **luklo** [n.] year of the sheep ལུག་

ལོ། མེའ། वर्ष

ལུགས་སོ། **lukso** [n.] custom ལུགས་

སོ། ལུགས་ལུ་ལུ་། चालचलन

ལུང་པ། **lungpa** [n.] valley, country ལུང་པ། ठाउँ,

देश

ལུམ་རྩི་རྩི། **lumbini** [pr.n.] Lumbini, birthplace

of the Buddha ལུམ་རྩི་རྩི། लुम्बिनी, बुद्ध

जन्मस्थान

ལེ། **le** Exclamation suffix *Ex.*: དགའ་ལེ། ‘So

happy!’ ལྱིད་ལེ། ‘So pleasant! So nice!’

ལེ་ལེ་ལེ། ‘Great!’ རྩིས་ལེ་ལེ་ལེ། དགའ་བ་

ལེ། ལྱིད་ལེ་ལེ། ལགས་ལེ། ओहो

ལེང་བ་གཏོང། **leewa tōng** [v.vol.] to improve

ལགས་ལེ་ལེ་ལེ། ལུགས་ལེ། सुधानु, सपानु

ལེང་མུ། **leemu** [adj.] good ལེང་མུ། ལགས་ལེ།

राम्रो, असल

ལེང་ཤོག། **leeshok** [adj.] the best *Etym.*: ལེང་ཤོག་

ཤོག། “the best” ལགས་ཤོག། सबभन्दा

राम्रो

ལོ། **lo** [n.] year, age ལོ། वर्ष, उमेर

ལོ་རྒྱུ། **logyu** [n.] history ལོ་རྒྱུ། इतिहास

ལོ་ཏོག་ **lotok** [n.] harvest, crop ལོ་ཐོག་ བའལི་,
अन्न

ལོ་མ། **loma** [adj.] leaf ལོ་མ། པའཏ

ལོ་འམ། **lgam** [n.] cupboard *Etym.*: ལོ་གས་སྐྱམ།
“wall box” ལྷ་སྐྱམ། དའར་ཇ

ལོ་གས་ར། **losar** [n.] New Year ལོ་གས་ར། འལྟོ་
འཤམ་

ལོ་འ་ལ། **lola** [post.] with *Etym.*: ལོ་གས་ལ། “on
the surface, on the side” མཉམ་དུ་ འོགས་
སྟུ་ སྐྱོག་, མའ

ལོ་ག་རྒྱུག་ **lo' gya'** [v.vol.] to repeat ཡང་བསྐྱུར་ཤོད།
དའོ་འོ་རེ་རེ་, དའོ་འོ་ལྟའ་འཕྲུ་

ལོ་ག་ **lo'** [v.vol.reg.] to return, to come back
ལོ་ག་ འཤམ་འཕྲུ་

ལོ་ར། **lor** [n.] a note ལོ་ག་དུལ་ འོ་ཏ

श shā

- श shā [n.] meat, flesh श मासु
 शक्रुद'शु shā gyaamu [adj.] fatty, good
 (animal meat) शक्रुणस'स्य मोटो
 श'शुद' shāmung [n.] mushroom श'सो च्याउ
 शूशुव'स्य shākya thūpa [pr.n.] Shakya Muni
 शूशुव'स्य शाक्यमुनि
 श'स्य shākpa [n.] potato stew श'स्य
 शूण स्याक्पा
 श'स्य shāng [n.] balance, weight measure शू
 श' रूलो खालको तुलो
 श'स्य shēnpa [n.] murderer, killer श'स्य
 हत्यारा, खुनी
 श'स्य shār [n.] east श'स्य पूर्व
 श'स्य shār [v.inv.reg.] to rise, to bloom श'स्य
 उदाउनु, फुल्नु
 श'स्य shārkyak [adv.] immediately श'स्य
 तुरुन्त, तत्काल
 श'स्य shārtuk [n.] crystal, quartz श'स्य
 चकमक पत्थर
 श'स्य shārwa [n.] Sherpa श'स्य शोर्पा
 श'स्य shāu [n.] (<Nep.) apple श'स्य स्याउ
 श'स्य shāu [n.] slaughter animal श'स्य मासुको
 निम्ति काटिने जनावर

- श' shī [v.inv.] 1. to die श' मर्नु 2. to go out
 (light), to extinguish Ex.: श'द'श'श'केण
 batti shī-no' 'The light went out' श'श'श'श'
 श'श'स'श' निभन्नु
 श'श' shīk [n.] louse श'श' जुमा
 श'द' shīng [n.] wood श'द' काठ
 श'द'श' shīngtok [n.] fruit श'द'श' फल
 श'स्य shūkpa [n.] juniper श'स्य धुपीको
 रुख
 श'स्य shūk [n.] strength, power श'स्य शक्ति,
 क्षमता
 श'स्य shūu [n.] paper श'स्य कागज
 श'स्य shē tshāndi [adj.] tender, kind,
 loving श'स्य आत्मीया, घनिष्ठ
 श'स्य shēe [v.vol.reg.] to know, to learn
 श'स्य जान्नु, सिक्नु
 श'स्य shēl [n.] glass श'स्य सिसा, काँच
 श'स्य shēltra [n.] glass window श'स्य
 सिसाको झ्याल
 श'स्य shēldo [n.] crystal श'स्य पारदर्शक
 पत्थर, स्फटिक
 श' shō [n.] dice game श' कौडा
 श'स्य shōmak [n.] large leaf श'स्य पात

འོག་གྲུ། **shōkcha, shūicha [n.]** kite (toy) འོག་
 འཕྲིན། འོག་གྲུ། ཇུང་གྲུ།
 འོད་རུང་། **shōrung [n.]** *Solu*, the southern part
 of the Sherpa region འོད་རྫོང་། སུ་ལུ།
 འོར། **shōr [v.inv.reg.]** to break out, to escape
 འོར། འུམ་ཁུ་ལུ། འུམ་ཁུ་ལུ།
 འོར་ཁོག་། **shōrtok [n.]** wooden container འོར་ཁོག་
 འོར་ཁོག་ཀའ་ཁ་ཀོ། འོར་ཁོག་ཀའ་ཁ་ཀོ།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shākcho [n.]** operation འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shīnpu [n.]** dead person འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shō' [v.inv.]** to tear འོག་གྲུ་འཕྲིན་།

འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shōkpa [n.]** wing འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shōl [v.vol.]** to rinse འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shōl [v.inv.]** to have diarrhea འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shāawa [n.]** apology, confession
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shē(t) [v.vol.reg.]** to say, to tell
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། **shū [v.vol.]** 1. to peel འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་། 2. to
 འོག་གྲུ་འཕྲིན་། འོག་གྲུ་འཕྲིན་།

स s̄a

- स s̄a [n.] 1. soil स माटो 2. tooth स
दाँत
- सपत्रा s̄aptra [n.] map सपत्रा नक्सा
- सगा दवा s̄aga dawa [n.] 4th lunar month,
anniversary of Shakya Muni's
birth, enlightenment and parinirvana
सगा दवा बुद्धको जन्म, मरण र
ज्ञान प्राप्तिको महिना, बुद्ध
पुर्णिमा
- सका s̄acha [n.] place, land सका जग्गा,
ठाउँ
- संखुमा s̄anum [n.] kerosene, petrol सं
खुमा मट्टितेल
- सपशी s̄apashi [n.] farmland सपशी
जग्गा-जमिन
- सपशीलाका s̄apashi laaka [n.]
farming लैलाखा खेती
- ससंत्सम s̄antsam [n.] border ससंत्सम
सिमाना
- सशिंगलाका s̄ashing laaka [n.]
agriculture संत्समलैलाखा कृषि
- साया s̄aya [num.] ten million *Etym.*: साया
“one million” से एक करोड
- सायालाका s̄ayi lakta [n.] signature स
याया आँठा छाप, हस्ताक्षर

- साहेप s̄ahēp [n.] (<Nep.) master, sir स
हेप गुरु, शिक्षक, मालिक
- साक s̄ak [post.] up to, until सक सम्म
- सांग s̄ang [adv.] also सांग पनि
- सांगपु s̄angpu' [adv.] next year सुसांग
सांगपु आघौं
- सांगसांग त्रिन्ले s̄ang sāng trinle [n.]
Sikkimese primula (a kind of
flower) सांगसांग त्रिन्ले
से सिक्किमी प्रिमरोज फूल
- सांग्ये s̄anggye [pr.n.] Buddha सांग्ये
बुद्ध
- से s̄e' [n.] frost kill से तुसारोले
डढेको
- साता s̄aata [n.] (<Nep.) week सात
क्षण हप्ता
- सायकल s̄aykal [n.] (<Eng.) bicycle स
यके साइकल
- सेअम्ची s̄e āmchi [n.] dentist सेअम्ची
दाँतको डाक्टर
- सरकार s̄arkar [n.] (<Nep.) government
सेराकार सरकार
- सर्दार s̄ārdar [n.] (<Nep.) guide स
रदार सरदार, बाटो देखाउने
व्यक्ति, अगुवा

सिङ्नाङ्ग | *sī-naang* [co.] although, even
though, but *Ex.*: *ཇི་གྲུབ་སི་ནང་མ་ཉན།*
sj̄ khyaa sī-naang mā-nyēn 'I told
(her) but (she) did not listen གྲུང་།
तापनि

सिङ्मिंसिन | *sīn-mīnsin* [co.] except for,
unless, otherwise *Ex.*: *འོ་འོ་ལའ་གཤིས་*
ལུ་གྲུབ་སི་ན་སློན་སི་ན་མི་ཟེན་པི། *hore laaka*
thrijmpu khyaa-sin mīnsin mī-sin-pi
'Unless we work fast, we won't
finish (on time)' *མ་གཏོགས།* नत्र
भने, होइन भने

सिमा | *sīlma* [n.] small change (money)
सिमा चानचुन पैसा, खुद्रा

सु | *sū* [int.pr.] who सु को

सुङ्गा | *sūna* [n.] (<Nep.) zero *སྤྱོད་*
शुन्य

सुसाङ्ग | *sūsang* [ind.pr.] 1. anybody *སྤྱོད་*
ཡང་། जो पनि 2. nobody (+ NEG.)
སྤྱོད་ कोही पनि

सुङ्गा | *sūngma* [n.] guardian, protective
deity *སྤྱོད་* संरक्षक देउता

सुङ्गति | *sūngti* [n.] protective string *སྤྱོད་*
སྤྱོད་ रक्षा-बन्धन, धागो

सुम्चु | *sūmchu* [num.] thirty *སུམ་ཅུ།* तीस

सेङ्गी | *sēnggi* [n.] lion *སེང་གེ།* सिंह

सेङ्ग | *sēn* [n.] seed *སོན།* *ས་སོན།* बिउ

सेप्राङ्ग | *sēprang* [n.] horsefly *ཉེ་སྤྱང་མ།*
डाँस

सेमासा | *sēm* [n.] mind *སེམས།* मन

सेमासास्त्रा | *sēmtral* [n.] worry,
anxiety *སེམས་སྤྲུལ།* चिन्ता

सेमासास्त्रा | *sēmtral khyi* [v.inv.] to be
worried, to be anxious *སེམས་སྤྲུལ་བྱེད།*
चिन्तित हुनु

सेमासाउका | *sēmchen* [n.] animal *སེམས་*
ཅན། जनावर

सेमासापुगासा | *sēmshuk* [n.] courage *སེམས་*
ལུགས། आँट, साहस

सेरा | *sēr* [n.] hail *སེར་པ།* असिना

सेराका | *sērka* [n.] crack, crevasse *སེར་*
ཁ། चर्किएको बरफ, बरफको
खाल्टो

सेराकेका | *sērken* [n.] snow leopard *གསེང་མེད།*
हिमचितुवा

सेराङ्गा | *sērna* [n.] avarice, greed,
covetousness *སེར་སྤྱོད་* कन्जुस,
लोभ, लालच

सेराङ्गाके | *sērna chhē* [adj.] miserly,
avaricious *སེར་སྤྱོད་ཅན།* लोभी

सेराङ्गुङ्ग | *sērmung* [n.] nail *སེན་མོ།* नङ

सेराङ्गुङ्गदेवसा | *sērmung de(p)* [v.vol.]
to pinch *སེན་མོ་འདེབས།* चिमट्नु

सेराङ्गु | *sēru* [adj.] yellow *སེར་མོ།* पहेंलो

सोंगाभा | sōngma [n.] straw सोंगाभा पराल
 सोंगाळी | sōkli [n.] saw सोंगाळो करौंती,
 आरो
 सोंदगा | sōoka [n.] spring season सोंसगा
 वसन्त ऋतु
 सोंदहुवा | sōrtup [n.] ring for the finger
 सोंदगदुवा ओंठी
 सोंदाहोवा | sōltok [n.] charcoal सोंदा कोइला
 श्रा | shrā [n.] hair श्रा कपाल
 श्रादी | shrādri [n.] razor श्रादी पती
 श्रादी | shrāndi [adj.] hard, solid श्रादी
 बल्लेबासी कडा, साहो
 श्राप | shrāp [n.] horse's bit श्राप घोडाको
 मुखारी
 श्राभा | shrām [n.] otter श्राभा जल बिरालो
 श्राका | shrāk [n.] monkey श्राका बाँदर
 श्राङ्गोङ्गोङ्गो | shrīng-kongkong [n.]
 spider श्राङ्गो माकुरा
 श्राङ्ग | shrīn [v.vol.reg.] to guard, to protect
 (an area), to defend श्राङ्ग रेखदेख
 गर्नु
 श्राङ्ग | shrīn [n.] high cloud श्राङ्ग धेरै
 माथिको बादल
 श्राङ्गदुआका | shrīndu laaka [n.] guarding
 work, guard duty श्राङ्गदुआका
 संरक्षण कार्य

श्राङ्गि | shrīndri [n.] ghost *Etym.*: श्राङ्गो
 “demon” + ङ्गि “demon” ङ्गि श्राङ्गो
 ङ्गि भूत
 श्राङ्गि | shrīm [n.] milk cream श्राङ्गि श्राङ्ग
 दुधको तर
 श्राङ्गु | shrūgu [n.] protective amulets श्राङ्गु
 जन्तर
 श्राङ्गुकी | shrūngkyop khyi [v.vol.] to
 protect श्राङ्गुकी संरक्षण गर्नु,
 रक्षा गर्नु
 श्राङ्गुङ्गा | shrūng-nga [n.] protective
 amulets श्राङ्गुङ्गा जन्तर
 श्राङ्गुतोका | shrūtōk [n.] thread श्राङ्गुतोका
 श्राङ्गु धागो
 श्राङ्गु | shrū' [v.vol.] to shake श्राङ्गु
 टकटक्याउनु
 श्राङ्गु | shrū' [v.inv.] to shiver, to quiver
 ङ्गु थर्कनु, काम्नु
 श्राङ्गु | shrē [v.vol.] to mix श्राङ्गु मिसाउनु
 श्राङ्गु | shrēme [n.] thin (cloth) श्राङ्गु
 पातलो
 श्राङ्गु | shrē' [v.vol.] to burn, to grill श्राङ्गु
 पोल्नु
 श्राङ्गुमा | shrēlma [n.] pea श्राङ्गुमा केराउ
 श्राङ्गु | shrōk [n.] life-force श्राङ्गु प्राण,
 ज्यान

ལླ་འདྲི། **lāndi** [adj.] thin (liquid) ལླ་པོ།
 पातलो
 ལླ་ག། **lā'** [v.vol.] to boil (milk) ལློལ།
 उमाल्नु
 ལླེབས། **lē(p)** [v.vol.reg.] to arrive ལླེབས།
 आइपुग्नु
 ལློང། **lōng** [v.vol.] 1. to put upright ལློང།
 उठाउनु 2. to beg ལློང། माग्नु 3. to
 wake somebody up Ex.: ཡར་ལློང།
 yar lōng 'wake up !' ལློང།
 विउँझाउनु
 ལློང་མ། **lōngken** [n.] beggar ལློང་པོ།
 मगन्ते
 ལློབ། **lō(p)** [v.vol.] 1. to teach
 ལློབ། सिकाउनु 2. to learn ལློང།
 ལློབ། सिक्नु
 ལློབ་དཔོན། **lōpön, lōwen** [n.] master,
 teacher ལློབ་དཔོན། शिक्षक, गुरु
 ལློབ་མ། **lōoma** [n.] disciple, pupil ལློབ་
 མ། शिष्य, चेला
 ལློབ་ཚན། **lōptsen** [n.] lesson ལློབ་ཚན། पाठ
 གསང། **sāng** [adj.] secret གསང་བ། गोप्य
 གསང་གཏམ། **sāngtam** [n.] secret talk
 གསང་གཏམ། गोप्य कुरा
 གསང་ནང་གསང་ནི། **sāng-nang sāng-ni**
 [adv.] secretly གསང་ཞིང་བསངས་
 བས། गोप्य रूपमा

གསམ། **sēn** [v.vol.reg.] to listen, to hear
 (H) གསམ། सुन्नु (आ)
 གསམ་པ། **sāmpa** [n.] new གསང་བ། नयाँ
 གསམ་པ་བཟོ། **sāmpa zo** [v.vol.] to make
 new གསང་བ་བཟོ། नयाँ बनाउनु
 གསང་འགྲུར། **sāngyur** [n.] information,
 news གནས་ཚུལ། གསང་འགྲུར། सूचना
 གསལ་ལྷ། **sālmū** [adj.] clear གསལ་པོ།
 स्पष्ट, सफा
 གསེལ། **sāl** [v.vol.reg.] to split, to break
 into pieces གསེལ། टुक्रा पार्नु
 གསུང། **sūng** [v.vol.reg.] to say (H) གསུང།
 भन्नु (आ)
 གསུང་ལའ། **sūnglap** [n.] speech (H) གསུང་
 ལོ། कुरा (आ)
 གསུབ། **sūp** [n.] stomach གསུབ་པ། भुँडी
 གསུམ། **sūm** [num.] three གསུམ། तीन
 གསེར། **sēr** [adj.] gold གསེར། सुन
 གསོ་བ་རིག་པ། **sōwa rikpa** [n.] Tibetan
 medical knowledge (H) གསོ་བ་རིག་
 པ། तिब्बती औषधी सम्बन्धी
 ज्ञान (आ)
 གསོན་ལྷ། **sōnpu** [adj.] alive གསོན་པོ།
 जिउँदो
 གསོལ། **sōl** [n.] meal (H) (Syn.: ལལ་ལག
 shalak) ལལ་ལག མोजन

གསོལ། *söl* *honorific prefix for food* གསོལ།

आदरार्थी उपसर्ग

གསོལ་ཇ། *sölja* [n.] tea (H) གསོལ་ཇ། ཇིཤཱ

(आ)

གསོལ་བ། *sölwa* [n.] sauce (H) ལྷགས་མ།

तरकारी (आ)

གསོལ་མར། *sölmar* [n.] butter (H) གསོལ་

མར། གིཅ

བསད། *sē(t)* [v.vol.reg.] to kill གསོད། མའུ་

བསའ། *sāa* [n.] 1. incense བསང་། འུཔ 2.

incense smoke offering,

fumigation བསང་། འུའི

བསིལ། *sīl* [v.inv.reg.] to be cold (H)

བསིལ། ཇིསོ འུའུ, ཅཤཱ ལཱའུ

བསིལ་ལུ། *sīlu, sīlwu* [adj.] cool, chilly

(H) བསིལ་ལོ། ཇིསོ, ཅཤཱ (आ)

བསུ་རུ་ཁ་འུའུ། *sūru khāmbuk, sūru* [n.]

rhinoceros བསུ་རུ་ ཀཱེ

བསོད་བདེ། *sōdi* [n.] luck, karma བསོད་བདེ།

भाग्य, कर्म

हं hā

हंखोस | hā khgo [v.inv.reg.] to understand हंखो

बुझनु

हंसु | hāsu [n.] to blow warm breath (when it

is cold or raining) फाँसना निसासिनु,
सासले रोक्नु, तातो सासले फुकनु

हंयङ | hāyang [n.] aluminium pot हंयङ

आलुमिनियमको भाँडा

हंले | hā le [n.] (<Nep.) rumor हंले

गफ्सा हल्ला

हंरामी | hārame [idiom.] (<Nep.) devil ! हंरामी

रामा हारामी

हंर | hār [n.] (<Nep.) market हंर हाट बजार

हंरप्टा | hāpta [n.] (<Nep.) week हंरप्टा हप्ता,

साता

हंरपा | hāmpa [adj.] aggressive, brutal हंरपा

जबरजस्ती

हंरपाय | hīmalaya [n.] Himalaya हंरपाय

या गढसाकुटा हिमालय

हंरपाक | hūlak [n.] (<Nep.<Mong.) post office

Etym.: हंरपाक “compulsory service”

हंरपाक हुलाक

हंरपाक | hūp khāng [n.] one mouthful हंरपाक

| एक घुटको (पेय पदार्थ)

हंरु | hūru [adj.] fast, energetic हंरु

फुर्तिलो, छरितो

हंरुगाव'तर | hēli kāptar [n.] (<Eng.)

helicopter हंरुगाव'तर हेलिकप्टर

हंरुहोस | hōn tōr [v.inv.reg.] to become dazed,

to be forgetful हंरुहोस हंरुहोस होस
हराउनु

हंरुहोस | shrilmu [n.] performance, show,

amusement हंरुहोस तमासा,

मरोरञ्जन

हंरुहोस | shrēkok [n.] scrap of dried food हंरुहोस

हंरुहोस कटकटिएको जुठो

हंरु | lhā [n.] deity, god हंरु देवी देवता

हंरु | lhā [v.vol.] to look at, to check, to watch

हंरु हेर्नु, जाँच गर्नु

हंरुवा | lhāwa [n.] spiritual medium, shaman हंरुवा

वा धामी, झाँक्री

हंरुसु | lhamu [n.] goddess हंरुसु देवी

हंरुसा | lhasa [pr.n.] Lhasa (capital of Tibet) हंरुसा

सा ल्हासा (तिब्बतको राजधानी)

हंरुसादसा | lhapsang [n.] ritual to appease

deities हंरुसादसा देवता रिझाउन

गरिने पूजा

हंरुसासु | lhāpsu [n.] 1. propitiation ritual हंरुसासु

सासो देवता रिझाउने पूजा 2. cairn

for the lhapsu ritual हंरुसासोसा

देवस्थान, देवीस्थान

ལྷག་ལྷ་མོ་ [v.inv.] to be boiled ལོལ་ལྷ་མོ་ འཕྲོ་ལྷ་མོ་

ལྷག་པ་ [lhākpa [pr.n.] Lhakpa ལྷག་པ་ ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

ལྷག་པ་ [lhākpa [n.] Mercury ལྷག་པ་ ལྷ་མོ་ ལྷ་མོ་

ལྷག་མ་ [lhāngma [n.] leftover, surplus ལྷག་མ་

འབྲེ་ལོ་ ལོ་ལོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhēngya, lhēngye [pers.pr] you

(plural, H) ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ (ལྷོ་ལྷ་མོ་)

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhēnda [n.] patch ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhe-ngen pūshi' [n.] common

hoopoe (a kind of bird) ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhāa [n.] cattle enclosure, corral, pen ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhāawa [n.] wind, breeze ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhaama [n.] braid ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhaama lha' [v.vol.] to braid ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhēyul [n.] paradise ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhēshing shūkpa [n.]

Himalayan hemlock (a kind of tree)

ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhaang [n.] temple ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhē [n.] navel ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhērmu [n.] performance, show,

amusement ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhô [n.] south ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhōwa [n.] hungry ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhōwa lang [v.inv.] to be

hungry ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhöre galup [idiom.] may you

suffer from hunger ! (curse) ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ (ལྷོ་ལྷ་མོ་)

ལྷོ་ལྷ་མོ་ [lhum [v.inv.reg.] to fall down ལྷོ་ལྷ་མོ་

ལྷོ་ལྷ་མོ་ ལྷོ་ལྷ་མོ་

अ ā

अङ्ग | ā-nga [n.] baby, child शिशु शिशु बच्चा,

शिशु

अमोक्ष | ā mō chhō [v.inv.reg.] unable to

do हुँदुखी हुना नसक्नु

अमोक्ष | ā mō chhō [v.vol.reg.] to refuse to

comply ऋणारी नमान्नु

अमक्ष | āmchok [n.] ear अमक्ष कान

अङ्ग | ājang [n.] maternal uncle अङ्ग

मामा

अङ्गी | āji [n.] elder sister अङ्गी दिदी

अङ्गु | āju [n.] elder brother अङ्गु दाइ

अङ्गी | āni [n.] aunt अङ्गी फुपू माइज्यू

अङ्गी | āni [n.] nun अङ्गी आनी, भिक्षुणी

अङ्गी | āpis, āfis [n.] (<Eng.) office अङ्गी

कार्यालय

अङ्गु | āmung [n.] camel अङ्गु ऊँट

अङ्ग | ātsa [idiom.] ouch! अङ्ग अइय्या!

आथा!

अङ्गी | āyi [n.] elder sister अङ्गी दिदी

अङ्ग | ārak [n.] distilled alcohol अङ्ग रक्सी

अङ्ग | āla [adv.] very much, a lot, many अङ्ग

हुन अरु धेरै, थुप्रै

अङ्ग | ālachik [adv.] quite a lot अङ्ग

निकै, धेरै

अङ्गु | ālung [n.] earring अङ्गु कानमा

लगाउने मुन्द्री

अङ्गी | āshi khatak [n.] high quality

khatak अङ्गी उच्च

गुणस्तरको खादा

अङ्गी | āpshok [n.] wing; feather, plume

(Syn.: श्लु | pū) Etym.: अङ्ग अङ्गी

“wing” अङ्गी प्याङ्ग

अङ्गी | āsar [adj.] fickle अङ्गी अस्थिर,

देखावटी

अङ्गी | ākchowa [n.] rhubarb अङ्गी

पदमचाल

अङ्ग | āng [pref.] prefix used to address junior

people अङ्ग अङ्ग Ang Tsering, अङ्ग

अङ्ग Ang Norbu, etc. अङ्ग

सानोलाई गरिने सम्बोधन

अङ्गी | āngki [n.] number अङ्गी अङ्क

अङ्ग | ām [n.] mango (fruit) अङ्ग आँप

अङ्गी | āmtrok, āmtrung [n.] pocket

(formed by fold of traditional

dress) अङ्गी बख्खुमा बनेको

गादो

अङ्गी | āmchi [n.] doctor अङ्गी डाक्टर

अङ्गु | āasu [n.] (<Nep.) hope अङ्गु आशा

अङ्गु | āu [n.] paternal uncle अङ्गु काका

ཡུ་ཁྱོེ་ *āu khyōwa* [n.] adult male ལྷ་མོ་
 गणस्य लोचने मान्छे, पुरुष
 ཡུ་རྟོག་ *ārkyok* [n.] horn རྩོད་མེད་མེད་
 ཡི་ཇི་ *iji* [n.] elder sister གཞེན་མོ་དེད་
 ཡི་སྐ་སྐྱེ་ *iskul* [n.] (<Eng.) school རྫོན་ལྷན་
 विद्यालय
 ཡི་མྱི་ *iwi* [n.] mother-in-law མགས་པ་དང་མནའ་མའི་
 ཡ་མ་ ས་སྐྱ
 ཡི་མྱི་ཤ་སྐྱེ་ *iwi shāmung* [n.] gomphus
 clavatus (a kind of mushroom) ཤ་མེདི་
 རྩེད་གཞིག་ འཇམ་པོ་ལྷོ་ལོ་ ཅུ་འཇམ་པོ་
 ཡུ་ལུ་ *ūku* [n.] chin མ་ལོ་ ཅི་འཇམ་པོ་
 ཡུ་ཇུ་ *ūju* [n.] elder brother གཞེན་མོ་ དུ་ཇུ་
 ཡུ་རང་ *urang* [n.] cross between yak and cow
 (Syn.: འབྲི་མེདི་ *drimzo*) མེདི་མེདི་སྐྱེ་
 མེདི་ ཇོ་ལོ་ ར་ གཱེ་ཇུ་ཇུ་ འཇམ་པོ་
 འཇམ་པོ་ ཇུ་ཇུ་
 ཡུ་རུ་ *ūru* [n.] maternal aunt *Etym.*: ཡུ་རུ་
 “maternal aunt” ལྷ་མོ་ ཇུ་ཇུ་
 ས་འཇམ་པོ་
 ཡུ་ལཱ་ *ūkla* [n.] moon *Etym.*: ?ཡུ་རུ་ལྷ་ “uncle
 moon” ལྷ་མོ་ ཇུ་ཇུ་
 ཡུ་རྟོ་ *ūngku* [n.] oil lamp ལྷ་མོ་ ཇུ་ཇུ་

ཡི་ལ་ *ewa* [n.] difference, distinction ཇུ་ལ་ ཇུ་
 ལ་ འཇམ་པོ་, ཇུ་ལ་
 ཡི་རྟོ་ *engki* [n.] woman’s sleeveless
 dress ཡི་རྟོ་ ཇུ་ལ་
 ཡི་རྟོ་ *en chē(t)* [v.inv.reg.] to be tired ཇུ་
 ཇུ་ ཇུ་ ཇུ་
 ཡི་རྟོ་ *ēprang* [n.] blowfly ལྷ་མོ་ ཇུ་ཇུ་
 ཡི་རྟོ་ *ēmpak* [n.] slate, flagstone ཇུ་ལ་
 ལ་ ཇུ་ཇུ་
 ཡི་རྟོ་ *ērmang* [n.] Sichuan pepper ཇུ་ལ་
 ཇུ་ཇུ་
 ཡི་རྟོ་ *ōlshing* [n.] elongated wooden
 button, toggle ཇུ་ལ་ ཇུ་ཇུ་ ཇུ་ཇུ་
 ཇུ་ཇུ་
 ཡི་རྟོ་ *ōltok* [n.] rope, collar for animal ཇུ་ལ་
 ཇུ་ཇུ་ ཇུ་ཇུ་ ཇུ་ཇུ་
 ཇུ་ཇུ་
 ཡི་ *ōm* initial syllable of many mantras with
 auspicious meaning ཇུ་ལ་ ཇུ་ཇུ་
 ཇུ་ཇུ་ ཇུ་ཇུ་

English-Sherpa dictionary

A

a/ an འིག -jik
abbot མཁན་པོ། khēnpo
ability ག་ཐབས། khatap, འཛོན་ཐང་། jōntang
able, to be ཐུབ། thūp, རྒྱ། khyē
about རྒྱུ་ལ། kōr-la
above (See: **on, upper**)
abscess (See: **boil**)
absorbed, to get ཐིམ། thīm
abundant འཕུལ་མུ། bōlmu
abusing བསྐྱེད་བཅོཅ། nyāpcho
account, to རྩིས་རྒྱུ། tsī gyā'
accountant རྩིས་བ། tsīwa
accumulate (water), to རྒྱུལ། khyil
accurate (divination) ཐིམ་མུ། thīimu
ache (See: **pain**)
achieve, to རྒྱུབ། drup (vol.), རྒྱུབ། thrup (inv.)
acidic (See: **sour**)
active (See: **capable**)
activity (See: **work**)
add, to བསྐྱེད་པ་རྒྱུ། nēnpa gyā'
address ཁ་བྱང་། khājang
admire, to (See: **praise, to**)
adult male རྒྱུ་བེས་ཇ། khyōk pheza, ཨུའུ་རྒྱུ་བ།
 āu khyōwa
advice རྒྱུ་མཁུ། thronggu
advise, to རྒྱུ་མཁུ་གྱི། thronggu khyi
affectionate (See: **loving**)
afraid, to be འཇིའ་བ་ཡང་། jiīwa lang
after རྗེང་ལ། tīng-la, བརྟུག་ལ། juk-la
afternoon ཐི་ཏོག། phitok
again ཡང་འཛོང་། yanglong, བརྒྱུར་མ། kyārma
again and again ཡང་དང་ཡང་། yang tang yang

age དགོང་ལོ། gonglo
age (in years) རྣང་སུ། nangsu
age (See: **year**)
aggressive ར་རྒྱལ། ngargyal, ཉམ་པ། hāmpa
agitate, to (See: **stir, to**)
agree, to ཁས་ལིང་། khē ling
agriculture ས་ཞིང་ལའར་ཀ། sāshing laaka
ahead (See: **front**)
aimless (See: **meaningless**)
air རྒྱུང་། lūng
airplane གནམ་གྲུ། nāmdru
airport གནམ་གྲུ་བབས་ས། nāmdru bapsa
alcohol ཨ་རག། ārak
alert, to become ཁམས་སངས། khāmsang
alike (See: **similar**)
alive གསེན་སུ། sōnpu
all (Syn.: **entire, everybody**)
all right (it's _) འགྲིའི་ཐིང། gyiwi'
all right, to be འགྲི། gyi
allotment (See: **share**)
allow in, to (See: **let in, to**)
allow, to རོག། chhō'
allowed, to be (See: **allow, to**)
alone རྒྱུ་རྒྱུང་། kūkyang (Syn.: **only one, single**)
alphabet ཀ་ཀ། kāka
already (done) རྒྱུ་འཛོང་བེན། khyaa-ning sin
also སང་། sāng
altar མཚོན་གཤམ། chhōsham
alter, to འགྲུར། gyur
although ཡིན་སིན་འང་། yinsi-naang, སིན་འང་། sī-naang

always ནམ་ལང་། namlang, ནམ་སང་། namsang
 (Syn.: **regularly**)
amazing (See: **unusual**)
amount (See: **quantity**)
amusement (See: **performance**)
and འདྲ་། thang, -tang, ནི། ni
anger རོང་ལྷུ། khongtru, ཉེར་མང་། nyêrmang
angry, to be རོང་ལྷུ་གྱི། khongtru khyi, ཉེར་མང་གྱི།
 nyêrmang khyi
angry, to get རོང་ལྷུ་ལང་། khongtru lang, ཉེར་མང་
 ལང་། nyêrmang lang, ལྷུང་ལང་། lüng lang
animal སེམས་ཅན། sēmchen
ankle-bone གྱི་ལྟང་། trēlung
annoy, to ལྷན་འཚོལ། nyētsol
annoyed, to be ཞེ་ཞེལ། shetrel
answer, to ལན་རྒྱུ། len gya'
ant རྒོ་གམ། throngma
anus ལྷུག་སང་། kyāksang
anxiety (See: **worry**)
anxious, to be (See: **worried, to be**)
anybody ལྷུ་སང་། sūsang
anywhere (+ NEG.) ག་ནི་སང་། khaṅisang
apart (to fall) འཕྲོལ། thrōl
apart from (See: **separately**)
apex (See: **top**)
apology འཕལ་བ། shāawa
appearance (facial) ག་མདོག་ khamdok, ཞལ་
 འབྲ། shaldra (Syn.: **shape**)
apple འཕུ། shâu
application (See: **religious practice**)
apply, to དོག་ tho'
appreciation རོ་སུ། ngosü
appropriate (See: **suitable**)
area (bouldery) ཇཱ་རོག་ zaarok

argue, to ཁ་འཐབ་རྒྱུ། khāndap gya'
argument ཁ་འཐབ། khāndap
around this time དུ་མཇམ་ thaasam
arrange, to རྒྱུག་ dri'
arrest, to (See: **catch, to**)
arrive, to ལྷེབས། lēp
arrow མདའ། da
as early as possible གང་སྔ་སྔ། khang ngā-nga
as good as possible གང་བྲག་བྲག། khang thratrak
as much as one can གང་ཐུབ་ཐུབ། khang thütup
as ཅི་མདོག་ chīndok
ascetic (See: **yogi**)
ash དལ་ཅུམ། thaltsam
ashamed, to be རོ་ཚ་ལང་། ngotsha lang
aside (See: **separately**)
ask, to རྒྱི། thri
asleep (to fall) གཉིད་ལ་ཤོར། nyi la shōr (Syn.:
 go to sleep, to)
asset (See: **principal**)
atmosphere (See: **space**)
attach, to (See: **stick, to, tie, to**)
audience མཇལ་ཁ། jalka
aunt (maternal side) ལུ་རུ། ūru
aunt ཨ་ནི། āni
authority (See: **power**)
autumn ལྷོན། tēn, tōn
available (See: **relaxed**)
avalanche རུ་། ru'
avarice སེར་སྤ། sērna
avaricious (See: **miserly**)
avoid, to འཇོམ། zem
awakened, to be (See: **woken up, to be**)
axe ལྷ་རི། tāri

baby ཨང་། ā-nga
back (of human body) གྱུག་། gyagung
back and forth (See: here and there)
backbiting དམོད། mō'
bad གོག་ལུ། khokpu
badge (See: medal)
bakery པུ་རོ་ཏི་བཟོ་ས། pāu roti zōsa
balance ཤངས། shāng
ball མོ་ལི། goli
ball (of yarn/ thread) ལྷ་ལུ། thrulu
balloon གང་པ། gangpa
bamboo ལྷུག་མ། nyūngma
banana ཀེ་ར། kēra
bandit (See: brigand)
barefoot ཀའ་ཇེན་པ། kāa jenpa
bargain hard, to མགོ་འདྲུང་། goo dung
barley flour ཅུ་མ་པ། tsāmpa
barley ནལ། naa
base (See: foundation)
basket ལྷི་ལུ། lēmu
basket (for baby) ཚང་། tshāng
be, to (egophoric) ཡིན། yin, hin, **(factual)** ཡིན་
 རེ། yinza, hinza, **(inferential)** ཡིན་ནོག་
 yinno', hinno'
beak ཅུ་ཏིག་། chūptok
beam གུང་མ། dungma
bear ཏོག་། thom
beard གྱུ། gyau
beat, to ལྷུང་། dung, ལག་པ་ལྷུག་། lakpa gya'

B

beautiful གམ་དོག་མཛེས་ལུ། khamdok zeemu
beautiful མཛེས་ལུ། zeemu
because གང་ལ་བེ་མིན། khangla sjsin, ཅི་ལ་བེ་མིན།
 chīla sjsin
bed མའ་ས། maasa
bed, to make མའ་ས་བཟུང་། maasa chāa
bedding མལ་རུར། maltur
bedpan རབ་ཏོག་། chhaptok
bedroom ཉལ་ས། nyalsa
beer སྒེར། ber
before (See: front) འགོ་མ་ལ། goma-la
beg, to ལློང་། lōng
beggar ལློང་མཁའན། lōngken
begin, to འགོ་འདྲུང་། go zu(t)
beginning འགོ་། go
behind ཉིང་ལ། tīng-la, ལྷུབ་ལ། gyap-la
belief པ་ཏ། pāta
believe, to པ་ཏ་ལྷི། pāta khyi
bell ཇི་ལ་ལུ། thriju
bellows འབྲུད་ད། buta
belly (See: stomach)
belt ཀཱར། kāra
beneath (See: under)
benefit (See: profit)
bent ལྷུར་ལྷོག་། gurkyok
bent, to get/be ལུག་། khu'
beside (See: near)
best ལའ་ཤོག་། leeshok

better (to make something _) ལེའ་བ་གཏོང་
 | leewa tōng
Bhutan འབྲུག་ཡུལ། drukyul
Bhutanese འབྲུག་པ། drukpa
bicycle སའི་ཀལ། sāykal (< Eng.)
big གླིང་ཕུ། gyirpu (Syn.: **thick; bigger**)
bigger ཆེའ། chhēe
biggest ཆེ་ཤོག་ chhēshok
bile མཁྲིས་བ། thriiwa
bind, to (See: **tie, to**)
binoculars རྩུ་མིན། durpin
biography རྣམ་ཐར། nāmthar
birch (tree) ལྷག་པ། tâkpa
bird སྤ། chha
birth place སྐྱེས། kyēsa
bit འྲིག་མེ་ཕིག་ trīkpechik
bite, to མེད། phē(t)
black color ཉག་ཕུ། nakpu
bladder (See: **balloon**)
blade (See: **strand of hair**)
blameless ཁག་མེད། khākme'
blank (See: **empty**)
blanket (of a saddle) སྐ་ལྷན། gaptēn
blaze, to (See: **burn, to**)
blender (See: **mixer**)
bless, to (See: **pray, to**)
blessing འྲིན་ཆོབས། chhinlap
blind (female) ཉར་མ། sharma, **(male)** ཉར་
 བ། sharwa
blister ལྷ་མང་། chhuwang
block, to འཇུག་པ། driṅ
blood ཁྲག་ thrak
bloom, to (See: **rise, to**)

blouse (See: **shirt**)
blow, to བུད། phu(t)
blowfly ཨེབ་རང་། ēprang
blue ལྷན་ཕུ། ngūnpu, **(sky)** ལྷར་ཕུ། ngūrmu
boat སྤ། thru
body བཟུང། zuu, སྐྱ་བཟུངས། kūasuk
body joints ཆོང་གུར། tshinggur
boil (milk), to ལྷག་ lā'
boil ལུར་ཕུ། kūrnu
boil, to སྐོལ། kōl
boiled water ལྷ་ལྷག་ chhūpla'
boiled, to be ལྷག་ lhā', འཁོལ། khōl
bone ལུའོག་ rukok
Bonpo བེན་ཕུ། phenpu
book (Tibetan-style) དཔེ་ཆ། pēcha, བྲག་དཔེ།
 chhakpe
book ཀྱི་ཏ། kītap
boot (See: **shoe**)
border ས་མཚམས། sāntsam
bored, to get མཚོར་ར་ལང་། tshēra lang
born, to be སྐྱེ། kyē, འབྲུང། thrūng (H)
borrow, to སྤོ། nyē, སྐྱིན། kyīn
bottle སྤོ་ཏ། botal, **(of water)** བཟུམ་མི། tūmpi
bottom ལུའེ། tsāare, tsāara
bound, to འཇུག་པ། phir
bow བཟུ། ju
bowl (eating) ཉལ། shaa
box སྐམ། gam
boy བུ་ལྷུང་། phuchung
brag, to (See: **show off, to**)
bragging (See: **showing off**)
braid ལྷ་འམ། lhaama

braid, to ལྷའམ་ལྷག་ lhaama lha'
brain ལྷན་དེ། lēta
branch ཡ་ལག་ yālak
bravery (See: courage)
brazier (charcoal) མི་སྐྱང་། meḷang
bread (See: pancake)
break out, to ཤོར། shōr
break, to གཞོན། chō'
breakfast (See: snack)
breast ལུམ། num
breath དབུལ། ūu, ཉ་སུ། hāsu
breathe in, to དབུལ་འཐེན། ūu thēn
breathe, to དབུལ་གཏོང། ūu tōng
breeze (See: wind)
bride མནའ་མ། nāma
bridegroom (See: son-in-law)
bridge ཟམ་པ། saampa
bridle ཁ་མདའ། khāmta
brigand རག་པ། chhakpa
brightness མདངས་ཀ། dangka
bring, to (See: carry, to; deliver, to)
broad ལྷ་ཆེར་ལུ་ gya chērmu
brocade ཤོ་འཆེན། khoochen
broken mouth ཁ་ཆག་པ། khā chākpa
broken ཆག་པ། chhakpa
broken, to be ཆོག་ chhō'

broom ཀོ་ལུ། kōmu
brother (elder) ཨ་ཕ། āju, ཨ་ཕུ། āju, (younger)
     ལྷུག་ nūk
brother-in-law ཚག་ tsāk
brutal (See: aggressive)
buckwheat སྤུ། thrau
Buddha སངས་རྒྱལ། sānggye
burn, to (vol.) མི་ལ་སྤྲིག་ me-la
     shrē', སྤྲིག་ shrē', (inv.) འབར། bar
burned, to get འཚོག་ tshī'
burnt འཚོག་པ། tshīkpa
bury མིག་དུང་རྒྱལ། mīkdung gya'
business ཚོང་། tshong
busy སྤེལ་ལུ། threlmu
but (See: although)
butcher ཡ་བ། yawa
butter གསོལ་མར། sōlmar (H)
butter མར། mar
butterfly བ་ལིབ། phalip
buttermilk དར་ར། thara
buttock སད་ལང་། pēlang
button ཐེབས་ལུ། thēpchu
buy, to ཉོ། nyō
by (See: near)

C

cab (See: taxi)
cabbage བླ་འན་དགོ་མི། bandakopi
calculate, to (See: account, to)
calendar རྩོམ་ཤོ། dato
calf བིག་། phik
call for help, to རོན། ren
call, to (See: also: summon, to) རྒྱུ་གཏོང་། kē'
     tōng
calm, to be (See: quiet, to be)
camel ཨ་ལུང་། āmung
camera ཀེམ་ར། kēmra
can (See: able, to be)
cane (See: stick)
canon (Buddhist _) བཀའ་འགྲུར། kānggyur
capable འཛོན་སུ། jōnpu, རོ་ཆེད་སུ། khochetu
capital (city) རྒྱལ་ས། gyalsa
car མོ་ཏར། motrar, གཱ་རི། gari
care (to take _) ཅག་སུ་གྱི། chākpu khyi
careful with money, to be (See: frugal, to be)
careful ཅག་སུ། chākpu
careful, to be (See: take care, to)
carpet རྟོན། tēn
carry (a message), to, (See: pass on a message, to)
carry, to འཇུར། khūr (Syn.: deliver, to)
carve, to རོག་། kō'
case (in _of), (See: if)
cat བློར་མང་། bermang
catch on fire, to (See: enflame, to) མི་ལ་
     ཤོར། me-la shōr

catch, to འཛིམ། zīm (Syn.: hold on, to)
cattle (cows and bulls) བ་ཕྱང་། phalang
Caucasian (See: westerners)
cauliflower ཕུལ་གོ་མི། phülkopi
causality རྒྱུ་འབྲས། gyumdre
cave ཕུག་། phūk
ceiling (See: roof)
cemetery འུར་ས། thursa
center ལུང་། khung
certain ཏན་ཏན། tēnten
chain (metal _) ལྷུ་འབྲམ། chāatak
chair ཀུར་ཤི། kūrshi
change (money) སིལ་མ། sīlma
change, to (See: alter, to; modify, to; exchange, to)
character (See: quality of cloth/food)
charcoal རོལ་ཏོག་། sōltok
cheap ཁི་མུ། khēmu
cheat, to (See: distract, to)
check, to (See: look at, to)
checkered བླ་ཁ་པ་ཁ། thrātra pātra
cheek འབྲམ་པ། drampa
cheese (dry) ཕུར་མི། chhūrwi, chhūrpi
cheese (powdered _) ཕུར་ཞིབ། chhūrship
cheque book དདུལ་འཛོན། ngūlzin
chest རོ་ཤོག་། tshēkok
chew, to (See: ruminant, to) མུར། mur
chicken ཕྱ་ཤ། chhasha
chief (See: leader)
child བེས་ཇ། pheza (Syn.: baby)
chili pepper དམར་རྩི། mārtsi

chilly བསིལ་ལ། sīlu, sīlwu
chimney འཇམ་འཇམ་ལ། thukung
chin ལུ་ལ། ūku
China རྒྱ་ནག་ gyanak
Chinese (Han) རྒྱ་མི། gyami
chipped edge (See: broken mouth)
choose, to འདམས་ལ། dam
churn རྩོལ་ལ། trölum, མདོང་ལ། dongmu
cigarette (See: tobacco)
circular རྒྱིར་བྱེད་ལ། kyirtumpa
circumambulate , to (See: go around, to)
civet cat རྩེ་ལྷོ་ལ། neule
civil war རྩང་འཇམ་ལ། nangtruk
clan ལུ་ལ། ru
class ཀ་ལ་མི། klās
claw, to སྐར་སང་འདེབ། barsang dep
clay འདམ་པག་ dampak
clean (a room), to (See: sweep, to)
clean བཟོང་གི་ tsēngge
cleanliness (See: hygiene)
clear གསལ་ལ། sālmu
clever མགོ་འབད་ལ། gōo dīmu, རྩུང་ལ། chāngpu
climate (See: weather)
climb, to འཇོག་ལ། ze'
clinic (See: hospital)
clock (See: watch)
close the door, to རྩོད་པ་ལ། gōō chē(t)
clothes མའན་ཇ། manja, རྩ་བཟའ། namsa
cloud ལྷག་ལ། mūkpa, སྲིན། shrīn
coarse (See: rough)
coffee ཀོ་ཕི། kōfi
coincide with, to (See: fall on, to)
cold རྩང་གི་ threngge (Syn.: flu)

cold, to be བསིལ། sīl
cold, to feel འཇམ་ལང་ལ། khyēwa lang
collapse, to རམ། ram
collar རོང་ལ། khō-nga
colleague མཆེད་གུལ། chhēdru
collect, to ལུ་ལ། ru'
college ཀ་ལེ་ཇེ། kālej
color རོལ། tshōo, མདོག་ལ། dok
colt རྩེ། tū
come, to ལུང་ལ། hung, འཇུ། gyi, རེབས། phēp (H)
come back, to (See: return, to)
come off, to རིད། phi(t)
come on heat or oestrus, to རྩོལ། thro_l, རྩེ་ཚ་ལང་ལ། kyīptsa lang
come out, to (See: go out, to)
comfortable བདེ་ལ། dīmu
command (See: order)
commentary (See: explanation)
committee ཀ་མི་རི། kāmitri
common (See: joint)
community social support network རྩིང་ལུག་ལ། kyīduk
companion (See: colleague)
compare, to ལུར། dūr
compared to རྩི་ན། sina
compassion རྩིང་ཇེ། nyīngje
compelled, to be (See: obliged, to be)
competition རྩུག་གི། gyaktre
complete, to (See: achieve, to)
compliment བཞུད་རེ། tōre
compose, to ཚོམ། tsōm
computer ཀ་མ་ལུ་རེས། kāmputar
concave (See: hollow)

conch (shell) རྩུག་ thung
condom ལྷིག་ལུབ་སེལ་ līkshup
conference ཚོང་འདུན་ tshōngdi
confession (See: apology)
confirm, to (See: fix, to)
confused, to be (See: puzzled, to be)
congested ལུ་ཐོག་སྤུ་ khu thokpu
connect, to (See: join, to; establish relationship, to)
consciousness བློ་སེལ་ thrempa
consequence (See: causality)
constricted (See: narrow)
consult a doctor/medium, to ལྷོན་ tēn
contact (See: relation)
container ལྷིན་ trīn (Syn.: tin)
contaminated (dirty)
content (See: happy)
content, to be (See: satiated, to be)
control, to འོང་ལ་སྤྱུལ་ ōngla du
conversation དཔེ་ལཱ་ pēla
converse (See: discuss)
cook མ་བྱུན་ majen
cook, to བཙོན་ tsō(t)
cool (See: chilly)
coolie (See: porter)
copper ཟེལ་ saa
copy, to བལྟ་ shū (Syn.: imitate, to)
coral ལྷུ་རུག་ chhuruk
corn ལི་ཚོ་ lītsi
corner ལུར་ sur
corpse རོ་ rō
corral ལྷཱ་ lhāa
cost, to ལན་ལཱ་ nāa

costly (See: valuable)
cotton རལ་ raa
cough, to ལྷོ་རྩུག་ lô gya'
count (the beads of a rosary), to རོང་ rōng
counterfeit (See: fake)
country (See: valley)
couple (husband and wife) རང་ཚང་ nangtsang
courage སེམ་སེལ་ལུག་སེལ་ sēmshuk, ལྷོ་ཤེད་ lōpshe'
court ལྷིམ་སེལ་ཁང་ thrimkang
cousins ལྷིན་ pīn
cover ལཱ་བ་ལུ་ལྷུ་ལྷུ་ khapchu'
cover, to ལགོ་བཤམ་ gep (Syn.: block, to)
covered, to be (by cloud; smoke) ལུ་རྩུག་ tshūp
covetousness (See: avarice)
cow བ་ལྷུང་ phamung, phamu
crack ལཱ་ལ་ལཱ་ khaawa, khalwa, ལྷི་ thri
crack (See: crevasse)
crazy (See: madman/ woman)
create, to (See: make, to)
cremation site (See: cemetery)
crevasse སེར་ཁམ་ sērka
criticize, to ལྷིན་འདེན་ kyēnden (Syn.: scold, to)
crooked (See: bent)
crop (See: harvest)
crow ལཱ་ལཱ་ kâlak
crowd ལི་འཚོག་སེལ་ mīmtsok
crude (See: rough)
crush, to ལུ་ལྷུ་ལཱ་ trūm
cry, to ལུ་ ngu
crystal clear ལྷུ་སང་ངེ་ kyāsang-ngi
crystal ལཱ་ར་རུག་ shārtuk, ལེལ་རོ་ shēldo
cup ལིན་ནི་ chīnni
cupboard ལོ་འཇམ་ loam

curse དམེད་ད། mōta

curse, to དམེད་ད་རྒྱལ། mōta gya'

curtain ཡོལ། yol

cushion འབོལ་སྒྲན། bolten

custom རྒོལ། trōl, ལུགས་སོ། lukso (Syn.: **system**)

cut off, to be ཇེད། chhe(t)

cut, to རྩེག། thre', བཅད། chē(t), བཀག། kā'

D

dam up, to (See: **hold back, to**)
damage (See: **fault; harm**)
damaged (See: **broken**)
damp (See: **wet**)
dance ཞབས་བྱ། shābru
dance, to ཞབས་བྱ་བྱ། shābru gya', ཚོས། chhōm
dangerous (See: **troublesome**)
dare to do something, to ལྟུང། nuu
dark, to get ནམ་སྲོལ། nam shrōo
darkness མུན་ནག། munnak
date ཚེས་ལ། tshēwa, ཚེས་རངས། tshērang
daughter (See: **girl**)
daughter-in-law ཚོས། tshām
dawn ལྷོ་བྱང་། kyātang
day after tomorrow ལན་ལ། nāa
day before yesterday ལར་ལྷུབ། khārnup
day ཉི་མ། nyīma, ལཱ། za
days (old _) དང་པོ་དང་པོ། thāngpo thāngpo
days (three _ ago) ཕལ་ལྷུབ། phāanup
daytime ཉི་མའི་གུང་ལ། nyīmi khungla
dazed, to become རྩོན་སྡོམ། hōn tōr
dead body ཕུང་ཕུ། phūngpu
dead person ལཱ་ཉིན་ལ། shīnpu
deaf (man) འོན་ལ། hōnpa, **(woman)** འོལ་
 མ། hōlma
death མི་ལྷི། mīshi
debt རེལ་ལ། chhaawa
decide, to ཐག་གཅད། thāk chē(t)
decline, to ལྷོད། gū(t)

decrease, to ལྷུང་ངའགྲོ། nyūng-nga dro, ལྷུང་ང་
 ལཱ་ཏོང་། nyūng-nga tōng
deep ལཱ་ཏིང་རིང་ཕུ། tīng rīngpu
defect (See: **fault**)
defend, to (See: **protect, to**)
degenerate, to (See: **diminish, to**)
deity ལྷ། lhā
delayed, to be ལགྱང། gyang
delicious ཞིམ་ཕུ། shīmpu
deliver, to ལྷོལ། kyōl
delivered, to be ལཱ་ལྷོལ། khyōl
demon (female) འདུར་ལྷ། dūrma,
 (male) འདུད། dū', dī'
dentist སའི་ཨམ་ཚི། sē āmchi
descend, to འབས། phap
design (See: **drawing**)
desire འདོར་ལ། dorpa
desperate, to be ལུ་ལྷུག། hu thū'
destination འགྲོ་ས། drosa
deteriorate, to (See: **diminish, to; decline,**
to)
dew ཟེལ་ལ། sīlwa
dharma རྩོལ། chhōo
dialect རན་གཏམ། nangtam
diaper (See: **nappy**)
diarrhea, to have ལཱ་ལོལ། shōl
dice game ལོ། shō
die, to ལྷི། shī, ལྷོང་ས། thrōng (H)
difference ལྷུད་པར། khyēpar, ལོ་ལ། ēwa
difficulty དཀའ་ལས། kāle
dig, to (See: **carve, to**)

diligence (See: persistence)
diminish, to ཉམས། nyam
direct (See: straight)
direct, to (See: order, to)
dirt (See: soot)
dirty ཚོར་ཤ། tshōru
disagree, to (See: refuse, to)
disband, to རྒྱེད། khye
discard, to (See: throw out, to)
disciple ལྷོབ་མ། lōoma
discipline ལྷོག་ལམ། driklam
discuss, to དཔེ་ལ་གྱི། pēla khyi
discussion (See: conversation)
disease (communicable) མོ་ནད། khōne'
disparaging མྱེར་ལྷག། mārchak
disperse, to (See: disband, to; scatter, to)
dispute (See: competition)
distant (See: far)
distinction (See: difference)
distract, to མགོ་འཁྲོམ། goo kōr
distracted (easily) ཡིའཏ། yeete
distracted, to be མགོ་འཁྲོམ་པ། goo khōr, ཡིའ། yee
division (See: group)
divorce, to (See: separated, to be)
dizzy དམར་ཏུམ། mārtum
dizzy, to feel དམར་ཏུམ་ལང། mārtum lang
do, to གྱི། khyi, གནད། nāng (H)
doctor ཨམ་ཚི། āmchi
document ཡིག་ཆ། yikcha
dog གྱི། kyī
Dolpo དོལ་པོ། tholpo
donkey ཕུང་གུ། phunggu

donor (See: sponsor)
door མོ། གུང་།
double ལྷག། dap, ཉིམ་ལོག། nyilok
doubt ཐེ་སུམ། thēsum
down grade, to (See: insult, to)
down slope (See: downhill)
down there མའ་མོ། maamo
downhill ཏུལ། thul
downwards མར། mar
drag, to (See: pull, to)
dragon འབྲུག། druk
drama རྣམ་གྲག། naatrak
drawing རི་མུང། rimung, rīmu (Syn.:
     photograph)
dreadlocks རལ་བ། ralwa
dream མི་ལམ། mīlam, མནལ་ལམ། nālam (H)
dream, to མི་ལམ་མཐོང། mīlam thōng
dress, to གོ་ན། khōn
drink, to ཏུང། thung
driver ག་རི་གཏོང་གུ་མི། gari tōnggu mi
drizzle ལྷུའ་སིལ། mūusil
drool (See: saliva)
drop (of a liquid) ཐིའ་བ། thīwa
droppings (of sheep and goat) ཏུ་མང།
     rumang, (of bird) ཐུ་སྐྱག། chharkyak
drowsy ཉོག་ཕུ། nyokpu
drug (See: medicine)
drum ར། ngā
drumstick ར་ལྗོང། ngālding
drunk, to get བཟ། zī
dry ལླམ་ཕུ། kāmpu
dry, to become བོམ། khēm
dry, to འགམ། gēm

duck རང་པ། ngangpa

dumb སྲིན་ཉེན། lēnkyok

dung ལྷེལ། chēe

durability ཐུབ། thūp

during (See: **when**)

dust དལ་ལ། thala, ལྷེལ། dul

duty (See: **responsibility**)

dwarf མིན་རྒྱུང་ཉེལ། minchung tōle

E

each (one _) རེ་རེ། rere
eagle ལྷག་ lāk
ear ཨ་མཚོག་ āmchok
earlier སྔ་ཐོག་ ngātok, སྔ་སེ། ngāse སྔ་ལ། ngāla
earliest (See: **earlier**)
early སྔ་སྔ། ngāmu
earring ཨ་ལུང་། ālung
east ཤར། shār
easy བཟོ་སྒྲུ་མ། zo lāmu, ལེ་སྒྲུ་མ། lee lāmu
easy to use སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྡོག་ལྡོག་ལྡོག་ལྡོག་། tāp dīmu
eat (dry powdery food), to ལག་མ། gam
eat, to ཟ། sa, ཟ་མ་ཟ། sama sa, བཞེལ། shee (H)
echo བྲག་ཚ། thrakcha
economy ལུང་འབབ། hungpap
edge མཐའ་མ། thāma
education (See: **knowledge**)
egg ལྷེ་མེན་ཏོག་ chhe mentok
eight བརྒྱད། gye'
eighteen བཅོ་བརྒྱད། chōpgye'
eighty གལ་བཞི། khāl shi
elbow སྤྱི་མུང་། thrimung, thremung
elder (See: **grandfather, old man, old woman**)
elderly (man) བཞིས་བྲུ། drewu, (**woman**) བཞིས་སྔ། dremu
electric powerplant ལྷོག་ཁང་། lōkkang
electricity སྤེ་ལྷུ་ལི། bijuli
elephant ལྷང་ཕུ། lāngpu
eleven བཅུ་གཅིག་ chūchik

eloquent ཁ་མཁའ་མུ། khā khāamu
embankment རལ། raa
embarrass, to (See: **tell off, to**)
embarrassed, to feel ཁ་ཕྱི་བ་ལང་། khā khyēwa
     lang (Syn.: **ashamed, to be**)
embarrassing (See: **telling off**)
embrace (See: **hug**)
embrace, to (See: **hug, to**)
empty ལྷོང་པ། tōngpa
enclosure (See: **fence**)
enemy དྲཱ། drā
energetic ལུར་ཅུ། hūru (Syn.: **strong**)
enflame, to རྗེད། chhe(t)
enough, to be ལང་། lang
entire ལག་ལེ་རེ། gaire, གཡུག་ yūk
entrails (See: **internal organs**)
envy ཐྲ་ཏོག་ thrātok
epileptic fit སྤྱི་བ་སྤྱེན། thripkyen
equal མ་སྤྱོམ་སྤུ། chhā nyōmpu
erect, to (See: **plant, to**)
error (See: **mistake**)
escape from, to ཐར། thār
escape, to ཐོལ། throo (Syn.: **break out, to**)
especially རྐང་རྐྱེན། kāngten
establish, to (See: **plant, to**)
estimate, to ཚད་བྱི། tshē' khyi
estimation ཚད། tshē'
even (See: **equal**)
evening དགོ་མུ། gōmu
even though (See: **although**)

ever (+NEG) རྣམ་ལང་། namlang
everybody སྒྲང་ཕུ། g̱angpu, ཏིར་རི། tēri
everything གང་སང་། khāngsang
everywhere གཞི་སང་། khañisang, གཞི་ལང་།
 khañilang, གང་གྲ་ས། khangkyasa
exactly (the same) གཅིག་པ་རང་། chikparang
exam ཡིག་ཚད། yiktse'
examination (to take an _) ཡིག་ཚད་གཏོང་།
 yiktse' tōng
except for སིན་སྲིན་སིན། sīn-mīnsin
exchange, to ཇེ། jê
excreta (of dog) ཀྱི་འཇ། kyīja (Syn.: faeces)
exercise, to (See: train, to)
exist, to (See: have, to)
expenditure (See: expense)
expense འགོ་སྲུང་། droṅsung

expensive ལུར་ཕུ། khurmu
experience ཉམས་སྲུང་། nyamnyung (Syn.:
religious practice)
experiment, to (See: test, to)
experimenting ཉམས་ཚོད། nyamtsi'
expert མཁའ་ཕུ། khāamu
explanation འགྲེལ་བཤད། drel shē'
extend, to (See: stretch, to)
extensive (See: broad)
extremely ཚ་སི། tshāsi
eye mucus མིག་ཙར། mīktsar
eye མིག་ mīk, སྤྱན། chēn (H)
eyebrow སྲིན་སྤྱར། mīnpur
eyeglasses མིག་ཤེལ། mīkshel, སྤྱན་ཤེལ། chēnshel
eyelash ཇེ་མ། zīma

F

face རོག་དོང་། ngodong
face down ཀམ་ཕུང་མ། khaung-ma
fade away, to (See: **vanish, to**)
faeces རླུག་པ། kyākpa
fail (to do something), to རྒྱུ་མཚུ། khyi mā
 khyē
fair (See: **honest**)
faith དད་པ། thepa, མོལ་བ། moowa
fake རྫོང་མ། zurma
fall (See: **autumn**)
fall down, to ལྷུམ། lhum (Syn.: **topple, to**)
fall on, to འཁེལ། khēl
fame རྐང་གམ། kēdra
family བའ་མ་མ། phaamama
far ཐག་རིང་ཕུ། thāringpu, རྒྱང་རིང་ཕུ། gyang
 ringpu
farmer རིང་པ། shingpa
farming ས་ཕ་གཞི་ལའ་ག། sāpashi laaka
farmland ས་ཕ་གཞི། sāpashi
fart སྲིན། pēn
fart, to སྲིན་ཤོར། pēn shōr, སྲིན་གཏོར། pēn tōng
fast རྒྱུ་ཕུ། thrimpu
fasten, to (See: **tie, to**)
fat (on raw meat) རྫོལ་ཕུ། tshīlu
father པ་པ། pāpa, འབ། hawa, ཡབ། yap (H)
father and son བའ་བ། phaawa
father-in-law མེམ། mēm
fatty (animal meat) འཕྲུལ་ཕུ། shā gyaamu,
 (person) རྒྱུལ་ཕུ། gyaamu
fault རླུན། kyēn

faultless (blameless)
fear (See: **terror**)
fear, to (See: **afraid, to be**)
feather (See: **fur; wing**)
feces རླུག་པ། kyākpa
feeling out (See: **experimenting**)
felt བིང་པ། phingpa
female (animal, plant) འཕུ། hamu
fence ལྷཱའི། chāari
fertilizer (See: **manure**)
fever རྫོང་། tshāa
few རྒྱུང་མེ། nyungme
fickle ཨ་གསར། āsar
field (agricultural) རིང། shing
fiery-tempered (See: **short-tempered**)
fifteen བཅེ་ལྔ། chē-nga
fifty གལ་ཤེར་གསུམ། khalpera sūm, ལྔ་བརྒྱ།
 ngāpchu
fight འཐུལ། thāmu
fight, to འཐུལ་རྒྱལ། thāmu gya'
fill up, to འགོང། geng
filter, to (See: **strain, to**)
find, to རྟོན། nyē(t)
fine (See: **powdery**)
finger མཚུལ། zuu
finish ཟེན། sṅin
fire མེ། mē
firebrand མེ་སྒྲལ། metak
first དང་ཕུ། thangpu
first, at དོང་ལ། thong-la (Syn.: **before**)
firstly (See: **first**)

fish meat ཉི་གླིང་ nyasha
fish ཉི་ nya
fit, to (See: **all right, to be**)
five ལྔ་ ngâ
fix, to ཏན་ཏན་གྱི་ tēnten khyi
flags (prayer _) ལྷོང་དང་། lūngdar
flagstone (See: **slate**)
flatter, to ཁ་མ་ཁ་མུ་གྱི་ khā khāamu khyi
flaunt, to (See: **show off, to**)
flaunting (See: **showing off**)
flavour (See: **taste**)
flea ཁྱི་ལྷིག་ kyīshik
flee, to (See: **escape, to**)
flesh (See: **meat**)
flirt, to འཕྲུལ་འགྲོད་། thrül shē(t)
floor གཞུང་། jūng
flour ཕེ། phē
flower མེན་ཏོག་ mēntok
flu ཇམ་པ། chhampa, མགྲུལ་ཆམ། gulcham
flute ལྷུའ་མུ། lūumu
fly རེང་མ། rēngma
fly, to འཕུང་། phūr
fold, to ལྷབ་རྒྱུག་ tāp gya'
follow, to ཏིང་སྟེ། tīng nyā
food ཟས། sāma, ཞལ་ལག་ shalak (H), གསོལ། sōl
 (H)
foot ཀང་པ། kāngpa, ཞབས། shap
forehead དབྲལ་ལ། trāla
foreigner རྩི་གྲུ། chhīgya
forest བལ་མིང་། naatri'

forethought མངོའ་ཤིས། ngōoshi
forget, to བརྗེད། jē(t)
forgetful, to be (See: **dazed, to become**)
forty གལ་གཉིས། khāl nyi
foundation འགྲམ་གཞི། dramshi
four བཞི། ji
fourteen བརྩ་བཞི། chūpshi
fox ཐག་བློག་ wazik
frank ཁ་གསལ་མུ། khā sālmū
free (See: **relaxed**)
frequently བ་རྩི། nari
fresh air, to get ཁམས་སངས། khāmsang
Friday གཟའ་པ་སངས། za pāsang
friend རྒྱལ་མཛེད། dalza
frighten, to འཛིའ་བ་སྐྱོད། jjiwa kū(t)
frog སྤལ་བ། balwa
front (in _ of) གཏུང་ལ། dung-la
frost kill སད། sē'
frugal, to be ཐའ་བ་གྱི། phāawa khyi
frugality ཐའ་བ། phāawa
fruit འབྲས་ལུ། drelu, འཛིའ་ཏོག་ shīngtok
fry, to རྫོས། lōm
fulfill, to (See: **achieve, to**)
full (with liquid) ལྷེམ་མི། demmi
full, to be གཏེང་། kheng, (stomach) འགྲའ། draa
fumigation བསའ། sāa
fund, to (See: **sponsor, to**)
fur སྤྱི། pū
fussy eater ཁ་དོག་མུ། khā thokpu

G

gallop, to (See: **race a horse, to**)
game ཚིང་མི། tsīmi
garbage ཚང་བཅོལ། tshāa tsōk
garden (See: **park**)
garlic མོག་པ། gokpa
gas (See: **fart**)
gather, to རུབ། rup
generation མི་ཐོག། mītok
get up, to ལང། lang
get, to (See: **obtain, to; win, to; receive, to**)
ghost མིན་འདྲི། shrīndri
giddy (See: **dizzy**)
giddy, to feel (See: **dizzy, to feel**)
gift (See: **present**) རྐྱེས་ཀ། kyēka, (to a lama)
 འབྲེལ་བ། dreḷwa
ginger རྐྱེ་ཤར། gyes̄har
girder (See: **beam**)
girl ལུ་མ། phūm
give up, to རྐོང། pōng
give, to རྐོར། tēr, རྐོན། bīn (past tense), གནང།
 nāng (H) (See: **offer, to**)
glass ཤེལ། shēl, (**window**) ཤེལ་ཁ། shēltra
gloomy གནག་རྩུབ་བྱི། nāktsubi
go, to འགོ། dro, ཐེབས། phēp (H)
go around, to རྐོར། kōr
go away, to བའ་བཀལ། phaa gal
go out, to ཐེལ་ཐེན། phī la thēn; ཤི། shī,
 མནལ། nāl (H)
go to sleep, to གཉིང་བཀལ། nyī' gal (Syn.: **lie**
down, to)
go wrong, to ཉིལ། nyee

goat ར། ra
god (See: **deity**)
goddess ལྷ་མུ། lhamu
goggles (See: **eyeglasses**)
gold གསེར། sēr
good ལེའུ། leemu
good bye གོ་ལེ་ཐེབས། khole phēp
good health, in ཐང་སུ། thāngpu
good intentions ཕན་སེམས། phēnsem
goodies ཁ་ཟས། khāpse
good-looking བཟོ་ལྷ་ལེའུ། zopta leemu
government སར་ཀར། sārkar
gradually (See: **slowly**)
grain འབྲུ། dru
grandchildren (See: **grandson**)
granddaughter རྣའ་ཉི་རྒྱེ། naatini
grandfather ཕ་མོ་གོ། pāgaga, ཕ་ལགས་མོ་གོ། pāla
 gaga, མོ་གོ། gaga
grandmother མ་མོ་གོ་གོ། māma gaga, འ་མ་གོ་
 གོ། hama gaga
grandson རྣའ་ཉི། naati
grape ལྷུན་འབྲུམ། gundrum
grass རྩ། tsā
grease ལྷུ་མ་ཚི། nūmtsi, (**for hair oil**) མགོ་འ་
 ལལ། gōoyap
greasy (food) རག་ཚི། shaktsi
greatest (See: **biggest**)
greed རེམ་སལ། ngāmsak (Syn.: **avarice, desire**)
green ལྷང་ལུ། jangmu, (**for vegetation**) ལྷུར་ལུ།
 ngūrnu

grill, to (See: **burn, to**)

grind, to བཏག་ tã', བསྐྱལ་ nül,

ground floor བཅའ་ནང་| chāanang

group ཚོ་ tshô

grow, to འཚར་| tshâr (Syn.: **born, to be**)

guard, to སྲིན་| shrin

guardian སྤང་མ། sūngma

guarding (work) སྲིན་དུ་ལའ་ག། shrindu laaka

guest house མགོན་ཁང་| dronkang

guest མགོན་པ། dronpu

guide སེར་དཔ། sārdar

guide, to ལམ་འདེན། lam den (Syn.: **lead, to**)

guilt གཞོང་། nōng

gun (See: **rifle**)

H

hail སེར། sêr
hair སྲ། shrā, དབུ་སྐྱུ ལྷ་མོ་ ūtra
half བེད་ཀ། pheka
hammer རོལ། tho
hand ལག་པ། lakpa, ལྷུག་ chhāk (H)
hand blessing ལྷུག་དབང་། chhawang
handkerchief ལྷུག་ཕྱི་སྲ། nāpchi
handle འཛོལ་ལུང་། zilung
handsome ག་མདོག་ལེའ་ལྷ། khamdok leemu
hang, to གནམ་ལ་འགོལ། nām-la gel (Syn.: **load on, to**)
happiness དགའ་སུར། gaasur
happy རྫོབ་དེ་སྲ། lō dīmu
happy, to be (See: **like, to**)
happy, to become དགའ་ལང་། gaa lang
harass, to (See: **knead, to**)
harassing ལྷང་ཕུ། dangpu
hard སྲ་འདི། shrāndi
hard work (See: **difficulty**)
hardship ལྷུག་པ། dukpa
hard-working རྫོབ་ཕུ། gorpu (Syn.: **capable**)
harm གཉན། nyēn, བར་ཚ། pharcha
harmonious ལུར་སྲ། thurmu
harvest འོ་ཏོག་ lotok
harvest, to རྫོག་ ngā'
hat ལྷ་མུང་། shamung, དབུ་ལྷ། ūsha (H)
have, to (egophoric) ལྷེད། we', (factual) ལྷེད་
 རྫོག་ weza
hay field ལྷི་སྲ། tsīsa
he མོ་རྫོང་། khorong

head མགོལ། goo, དབུ། ū
hear, to མོལ། khoo, མོལ། thōo
heart ལྷིང་། nyīng, ལྷུའ་སེམས། thūusem (H)
heatstroke རྫོད་ད། tshēta
heavy ལྷི་འདི། chīndi
heel of the foot རྫིང་པ། tīngpa
he-goat རུལ། rau
helicopter རྫི་ལི་ཀའ་རྫར། hēli kāptar
hell དལྷལ་ལ། nyāla
helmet (See: **hat**)
help, to ལག་པ་གཏོང་། lakpa tōng, ལྷལ་མཛེའ་
 ལྷི། dalza khyi
hen ལྷུ་སྲ། chhamu
her མོ་རི། more
herder (See: **shepherd**)
here and there བར་ལྷུར། phar tshūr
here འདིལ། de
hermit རི་ལྷོད་པ། rītropa (Syn.: **yogi**)
hero དཔུལ། pāu
heroine དཔའ་སྲ། pāmu
hide (See: **skin**)
hide, to ཡིབ། yip
high མཐོན་ཕུ། thēnpu
Himalaya རྫི་མ་ལ་ཡ། hīmalaya
hindrance (See: **misfortune**)
his མོ་རི། khore
history འོ་རྫུལ། logyu
hit, to (See: **beat, to**)
hit, to be མོག་ phō'
hither ལྷུར། tshūr

I am fine! (greeting) ཐང་ཕུ་ཐེད། thāngpu we'
 I ང། nga
ice ཇེ་རམ། chhaaram
idea དགོངས་པ། gongpa
identical (See: **identical**)
identify, to (See: **recognize, to**)
idiotic ལུའ་བ། khūwa
if གཤམ་སིད། khaasi'
ill (seriously _) ཐུའདི། thūndi
illegal གྲིམས་ལ་མོའམྲོ། thrim la mondro
illness (See: **sickness**)
illusion, to have an འབྲུལ། thrul
imitate, to ལུ་སྟུ་སད། lumu sē(t)
immediately ཤར་ཡུག། shārkyak
immoral (See: **unprincipled**)
important ཁག་ཆེར་སྟུ། khāk chhērmu
imprint ཇེའ། jee
improve, to དེག་ thre'
in between བར་ལ། phar-la, བར། phar
in ནང་ལ། nang-la
incarnate lama སྐུལ་སྐུ། trülku
incense སྒོའ། pōo, བསལ། sāa
income རུང་ལུངས། hungkung
increase, to འཕེལ། phēl, འཕར། phār
indentation ཉག་པ། nyakpa
independent (person) མགོའམ་ཐེན་སྟུ། goo thēnpu
index finger མཚུབ་ཏོག། zuptok
India རྒྱ་གར། gyagar
Indian རྒྱ་གར། gyagar

indispensable ཆབ་འཕུལ་ལི། chhāptruli
information གསར་འགྲུར། sāngyur
inhale, to (See: **breathe**)
initiation (ritual) དམོང་། ōng
injury མི། mâ (Syn.: **harm**)
ink སྒྲག་ཅི། nāktsi
insert, to འཛིད། ji(t)
inside སྐྱག་ལ། bukla (Syn.: **in**)
inside (to put _), (See: **pour, to**)
inside out མི་ལོག། phīlok
insiders ནང་པ། nangpa
instead of ག་ནི་ག་ནི། khani khani
instrument (musical) བོའཇ། baaza
insult སྐའ་རི། māare, māara
insult, to སྐའ་ར་གཏོང་། māara tōng
intelligence རིག་པ། rikpa
intelligent རིག་པ་རྗེན་སྟུ། rikpa nōnpu (Syn.:
     clever)
intention མཉམ་བསམ། nāasam
interest (money) སྐྱིའ། kyēa
interference ཅོབ་གཏོགས། chōptok
intestine རྩེམ། gyema
introduce, to རོ་ཞེས་གཏོང་། ngoshi tōng
iron (pressing _) དུར་ཏི། ūrti
iron (See: **metal**)
irrigation canal ཀ། kâ
itch ཟ་ལུར། saur
ivory (See: **tusk**)

J & K

jackal ཀྱི་སྤྱང་། kyīpchang
jacket སྡོད་ཟུང་། tētung
jail གང་པ་མར་སུ། khangpa maru, བཙོན་ཁང་།
 tsōngkang
jealousy ཇལ་ནང་། chhaanang, མི་གཟིར། mizir
jewel རྩུ་བུ། nuru
jewelry རྩུ་ཚ། gyencha
job (See: work)
join together, to རེལ། rel
join, to མཐུང། thū(t)
joint སྤྲི་མ། pīma
joke, to དགོད་བོ་སྒོང་། gotro lōng
jump around, to འཆམ་དལ་རྒྱལ། chhāmdral gya'
jump, to (See: bound, to) རྫོང་། chhong
jumping around འཆམ་དལ། chhāmdral
juniper ལྷུག་པ། shūkpa
Jupiter ཕུར་བུ། phūru
just now མ་ལོག། malok
just one (See: only one)
justice སྤྲི་མས། thrim
karma ལས། lee
Kathmandu ཡམ་བུ། yambu

kerosene ས་སྤུམ། sānum
key ལི་མིག། līmik
Khumbu region ལུམ་མ་བུ། khumbu
kill, to བསད། sē(t)
killer (See: murderer)
kilogram ཀི་ལོ། kīlo
kind (very _) རིན་ཆེར་སུ། thrin chhērmu
kindness བཀའ་རིན། kādrin
king རྒྱལ་ལུ། gyalu, gyalwu
king's palace རྒྱལ་ལུ་འོ་བང་། gyalui phōdrang
kiss ཕུ་ཁ། pūka, pūkok
kiss, to ཕུ་ཁ་གྱི། pūka khyi
kitchen དབ་སང་། thapsang
kite (toy) ཤོག་བུ། shōkcha, shūicha
knead, to མཉེ། nyēe
knee དིས་མུང་། pīmung
knife སྤྲིག། thrik, (Gurkha style) ལུར་པ། khurpa
knock at the door, to སྒོ་རྩུང་། gō dung
knot མདོད་ལུར། dopur
know, to (something) ཤེལ། shēe
knowledge ཡིན་ཏན། yēnten

labor (bonded) ལུ་ལག་ hūlak
labor pain སྐྱི་ལུག་ kyēsuk
labor reciprocity ལྔ་ལོག་ ngālok
lake ཙོ། tsô
lama (Buddhist priest) ལྷ་མ་ lāma
lamp (butter །) མཚོད་མིན། chhōmin
land (See: place)
land, to (See: descend, to)
landslide རྐོག་པ། throkpa
language གཏམ་སྐད། tāmnye'
lap པང། pāng
lapel (See: collar)
large (See: big; thick)
largest མང་ཤོག་ mangshok (Syn.: **biggest**)
lasso ཞལ་ག། shaawa
last night མདང་ནིམ་མི། dang nempī
last year ན་ནིང། naning
late མི་སྐ། phīmu
later (See: after མཚུགས།) juk-la
latest (See: latish)
latish མི་སི། phīse
latrine (See: toilet)
laugh (to make someone །); (See: joke,
to) དགོད་བོ་སྐོང། gotro lōng
laugh, to དགོད་བྱ་གྱི། gotra khyi, དགོད་བྱ་ཤོར། gotra
 shōr, དགོད་བྱ་ལང། gotra lang
laughter དགོད་བྱ། gotra
law (See: justice)
lay, to དུང། dūng
layman འཇིག་རྟེན་པ། jiktenpa

L

lazy མཚོར་ར། tshêra, ལལ་ལུ་རུ། laa munu
lazy, to become མཚོར་ར་ལང། tshêra lang
lead ལགོད། gōo
lead, to ལྷིད། trī(t)
leader དཔོན་སྐྱེ། pēnpu
leaf ལོ་མ། lōma
lean (See: thin)
learn ལློག། lōp
learn, to (See: know, to)
leather ཀོལ། kōo
leave, to (See: put, to)
ledge རམ་པ། ngampa
leech པ་ཏ། pāta
left གཡེན་པ། yēnpa
leftover ལྷག་མ། lhāngma
leg (See: foot)
legal dispute བ་མཚུ། khāmchu
legal གྲིམས་ལ་འབྱོ། thrim la dro
lend, to བཏོ། nyā
leopard གཟིག་ zik
leprosy མཛོན་ད། zene', མཛོ། ze
lesson ལློབ་ཚན། lōptsen
let in, to ལུགས་འཛིད། shuk ji(t)
letter ཡི་གི། yigi, བྱག་རིས། chhakri (H)
library ལ་ཡི་རྩེ་རི། layberi
lid (See: cover)
lie རྩོན་ག། zinok
lie down, to ཉལ། nyâl, གཟིམས། zim
life ཚོ། tshē, སྐྱ་ཚོ། kūtse

life-force སྲོག shrōk
life-span (of a human) མི་ཚོ། mītsi
light (lamp) བའད་ཏི། batti, **(sun)** འོད། ho',
(weight) ཡེང་གི་ yengge
light, to སྲོེ། pōr, ཅེ། chē(t)
lightning ཅོ་ལམ། tsīlam
like, to དགའ། gaa, མཉེ། nyēe (H)
limb ཀང་ལག་ kānglak
limit, to (See: estimate, to)
line བྲལ། thral (Syn.: lineage)
lineage བརྒྱུ་པ། gyurpa
lion སིང་གི་ sēnggi
lips ཅུ་ཏུ། chūtu
listen, to ཉན། nyen, གསམ་ན། sēn (H)
little (See: bit, few, small)
little bit ཅིང་ཅིག་ tsēechik
little further away བེ་ཚོག་ phēzak
little while (See: little bit)
live, to (See: stay, to)
liver མཚིན་པ། chhīnpa
livestock ལྷུགས་མ། chhungma
load (See: luggage)
load on, to འགོལ། gel
loan (See: debt)
loan, to ལྷེན། nyēn
located, to be (See: have, to -egophoric-)

logo (See: mark)
loiter, to (See: wander, to)
long time ཡིན་རིང་ལུ། yin ringpu
long རིང་ལུ། ringpu
look at, to ལྟ། lhā
look for (trouble), to: (See: annoy, to)
look for, to འཚོལ། tshōl
lose, to སྲོེ། tōr, བམ། pham
loss ལུན། khūn, བམ་ལུ། phampu
lot (a _ of) སྒྲག་ bâk, **lot (quite a _)** ལ་ལ་
ཅིག་ ālachik, མང་ལུ། mangmu
lotus པད་མ། pēma
louse ཤིག་ shīk
love, to (See: like, to)
loving ལྷམས་ལུ། chhampu (Syn.: tender)
low དམའ་ལུ། māmu
lower one འོ་འོ། hoi
lowlander རོང་པ། rongpa, **(man)** འབྲོང་ལུ།
drongpu, **(woman)** འབྲོང་ལུ། drongmu
lowlands ལྷ། gyā
luck བསོད་བདེ། sōdi
luggage ལུར་ལུ། khuru
lungs ལྷོལ། lōo
lute ལྷ་སྒྲང་། dramnyang

M

mad (man) སྤྱིན་པ། nyēnpu, (**woman**) སྤྱིར་
 ལུ། nyērnu
magnificent རྩམ་གཟིག་ ngāmsik
majestic (See: **magnificent**)
majority མང་ཆེ། maṅg chē
make, to བཟོ། zo
making fun of (See: **disparaging**)
male (animal, plant) འཕྱ། hau
man མི། mi, (**young**) བཞིན་ཏ། jenta, jonta
mango (fruit) ཨམ། ām
manner རྒྱ་སྤངས། khyitang
mantra རྒྱུ། ngāa (Syn.: **prayer**)
manure རལ། chhāa
many (See: **lot, plenty, much**)
map ས་བཟ། sāpra
maple tree རལ་མཚན་པ། chhāa chhīnpa
mark (to make a _) རྩམ་རྒྱུ། tāa gya'
market ཏར། hār, རྩ་རྩེར། bazar
marketable, to be བྱིན། thrin
marmot ཐེལ། phēe
marriage བཟེན་དེ། zēndi
marry, to བཟེན་དེ་གྱི། zēndi khyi
Mars མིག་དམར། miṅmar
mask འབག་པ། bakpa
master སློབ་དཔོན། lōpōn, lōwen (Syn.: **sir**)
master copy མ་དབེ། mapē
matches ཅག་སྒྲ། tsākdra
material (See: **wealth**)
matted (hair); (See: **dreadlocks**)

meadow སྤང་། pāng
meal (Syn.: **food**)
mean (person) རྒྱ་བྱིང་གི་ ngā threṅge
meaning དེན་དོག་ theṅtok
meaningful ཆོ་ཐེད་དུ། chhō wetu
meaningless ཆོ་མེད་དུ། chhō medu
means to do (something) རྒྱི་དབས། khyitap
means དབས། thaap
measure, to དབ། thap
meat ལི་ shā
medal རྟགས་མ། tāngma
meddling (See: **interference**)
medicine སྤྱན། mēn, (**headache** _) མགོ་འ་སྤྱན།
 goomen
meditate, to སློམ། gom
medium བར་འབྲིང་། phandring, (**quality**) འབྲིང་།
 dring
meet, to འཕྲད། thrē(t), གཅོར། chōr (h), མཇལ། jal
 (H)
meeting (See: **conference**)
melody (See: **tune**)
melt, to ཞིད། shi(t)
memory (Syn.: **recollection**)
menstruation མི་གཙང་གི་ mē-tsangge
mentally ill, to become སྤྱི། nyē
merchant ཚོང་པ། tshongpa
Mercury ལྷག་པ། lhākpa
merit དགོ་བ། gēwa
message ལན། len (Syn.: **reply**)

messy ལྷ་ར་ལྷི་རེ། jara jire
metal ལྷལ། chāa
method (See: **manner**)
midday (See: **noon**)
middle བར་བ། pharwa (Syn.: **in between**,
center)
milk འོ་མ། homa
milk, to འོ། jo
millet (grain) རྩྭ་རི། gyar
million (one _) ལ་འག་བར་ཅུ་ཐམས་པ། lak chū thāmpa,
 རྩི་བ། chhiwa
mind སེམ་མ། sēm, མུའ། thūu
mine ང་རེ། ngare
minimum ལྷུང་ཤོག། nyungshok
mirror རྩྭ་ལུང། gyalung
miserly སེར་སྤྲོ་ཆེ། sērna chhē
misfortune ལོ་དོ། kho'
miss, to འོ་ཅ་ལང་། threnta lang
mist (See: **low cloud**)
mistake རོར་འཁྲུལ། nortrul
mistake, to make a རོར། nôr (Syn.: **go wrong**,
to)
mistreating (See: **abusing**)
mix, to དམོལ། ol, མེ། shrē
mixed, to get འོལ། hol
mixer མོ་ཤོག། phōtrok
modify, to ལྷུར། gyur
molar teeth འག་མ་ས། dramsa
monastery དགོན་སྡེ། gonde
Monday གཟའ་རྒྱ་བ། za dāwa
money རིང་ཀ། trēngka
monk ལྷ་བ། thrāwa

monkey སྤྲིག། shrīk
month ལཱ། laa, **1st lunar month** རྩ་བ་དང་
 ལྷ། dāwa thangpu, **2nd lunar month** རྩ་བ་
 གཉིས་བ། dāwa nyīwa, **3rd lunar month**
 རྩ་བ་གསུམ་པ། dāwa sūmpa, **4th lunar**
month རྩ་བ་བཞི་བ། dāwa jiwa, **5th lunar**
month རྩ་བ་ལྔ་བ། dāwa ngāwa, **6th lunar**
month རྩ་བ་དྲུག་པ། dāwa thrukpa, **7th**
lunar month རྩ་བ་དེམ་པ། dāwa dīnpa,
8th lunar month རྩ་བ་བརྒྱད་པ། dāwa
 gyepa, **9th lunar month** རྩ་བ་དགུ་བ། dāwa
 guwa, **10th lunar month** རྩ་བ་བརྒྱ་བ།
 dāwa chūwa, **11th lunar month** རྩ་བ་བརྒྱ་
 གཉིས་པ། dāwa chūchikpa, **12th lunar**
month རྩ་བ་བརྒྱ་གཉིས་པ། dāwa chū-nyiwa
moon ལུག་ལ། ūkla
morning རྩོལ་ལ། thropla
mosquito ཅའ་མི། chāawi
most (See: **largest**)
mother འ་མ། hama, ལུམ། yum (H)
mother-in-law ལི་མི། īwi
motorbike ལྷོག་སྤྲོ་ཀ་རི། bakbak gari
mould ལྷོ་ཡམ། ngōyam
Mount Amadablam འ་མ་འབྲབ་ལང་། hama
 drapläng
Mount Everest ར་མོ་གླང་མ། chhāmo lāngma
mountain pass ལ། lā
mountain རི། rī
mouse (pika _) རྩི་ཡོག་པ། threyokpa (See:
rat)
mouth ཁ། khā, ལེལ། shā (H)
mouthful (one _) ལུཔ་གང་། hūp khäng

move (to another place), to ཐོད། pō(t) (Syn.:

shake, to)

moved, to be ཐོད། pho(t)

movie བི་ལི་མ། phīlim

much (very) ཨ་ལ། āla

mule ཇི། thre

multiply, to (See: increase, to)

murderer ཤན་པ། shēnpa

mushroom ཤུང་། shāmung

musk deer ལྷ་ལ། lāa

Muslim ལུ་སལ་མན། muṣalman

must (See: need) དགོ། gōo

mustache རྒྱ་ཚེ། gyrok

Mustang region ལྷོ་ལྷོ་མང་། lōmentang

mute (See: idiotic)

mute, to become ཁ་ལུད། khā khu(t)

my ངའི། nye

N

nagging (See: **harassing**)
nail སིར་སུང་། sĕrmung
naked སྤྲོང་སྤངས་མ། pĕrtangma
name མིང་། mĭng
nappy ཚུག་དམ། chhüden
narrow འོག་སུ། thokpu, འགག་འོག་སུ། gāk thokpu
nation (See: **state**)
natural (See: **nature**)
nature རང་བྱུང་། rangjung
naughty སྦྲོང་བ། chōrpa, དགོག་དགོག་ trōktrok
nausea སྦྱུག་མ། kyüngma
navel ལྷེ། lhē
near ཅུ་ལ། tsāa-la
neck མཇེང་བ། jĭngpa
neckband (See: **collar**)
need དགོའ། goo
needle ཁབ། khāp
neighbour སྤྱི་མཚེང་། khyimtsi
Nepal འེ་པལ། nepal
nest (ant's) སྦྲོག་ཚང་། throktsang, (bird's) ཚང་།
 tshāng
nettles ཟླ་ཡོག་ sayok, saye
never (See: **ever**)
never ཀང་ནི། kāngni
new fashion དཔེ་གསར། pĕsar
new moon གནམ་གང་། nāmgang
new year འོ་གསར། losar
new གསམ་པ། sāmpa
new, to make གསམ་པ་བཟོ། sāmpa zo

news (See: **information**)
newspaper ཚལ་པར། tshākpar
next one (See: : **other side**)
next year སང་ལུད། sāngpu'
nice (See: **proper**)
night རེམ་མི། nĕmpi, (at _) ལུབ། nūp, (at _) ལུབ་
 ལ། nūpla
nine དགུ། gū
nineteen བཅུ་དགུ། chūrgu
ninety གལ་མེར་ལ། khālpera ngā, དགུ་བཅུ། gupchu
nipple (See: **breast**)
nobody སུ་སང་། sūsang
noise རྐོད་ལོག་ kēlok , ལུར་ཚ། huru, ལུར་ hur
noise (to make _); (See: **shout, to**)
noodle ཐུག་པ། thūkpa
noon ཉིར་ལུ། nyirmu
North འུང་། chhang
nose ལྷ་ལུང་། nāung
note འོར། lor
nothing (+NEG.) གང་སང་། khangsang
now ད་ལྟ། thanta, (until _, up _) ད་སལ། thasak
nowadays དིང་སང་། thĭngsang
Nubri ལུབ་རི། nūpri
nude (See: **naked**)
number བྲིངས་ཀ། threngka, ཡང་གི། āngki
nun ཡ་ནི། āni
nurse རར་སི། nars
nutrient བཅུད། chū'

oak བི་ཤིང་། phishing

oath དབུ་མནའ། ūna

obedient ཁ་ལ་ཉིར་སྲུ། khā-la nyermu

object (See: **thing**)

obliged, to be ཀ་ཏག་ V+kātak, ཀ་མེད། V+kāme'

obtain, to རྒྱུང་། chung

occasionally (See: **sometimes**)

ocean རྒྱ་མཚོ། gyamtsu

offer, to སྤུལ། pūl

offering (religious) མཚོན་པ། chhōpa

office ཨ་ཕི་སི། āpis

oil ལྷུ་མ། nūm

oil lamp ལུང་ཀུ་ ūngku

okay (See: **yes**)

old (for things) ཉིང་པ། nyīngpa, (**man**) སྐོ

བ། gāwa, (**woman**) སྐོ་མ། gāma

old, to become སྐོལ། gaa

on ཉིང་ལ། tēng-la

once more (See: **again**)

one གཅིག་ chīk

oneself བདའ་བདག་སྲུ། daadakpu

onion (See: **garlic**)

only one གཅིག་རང་། chīkrang

only ག་རྒྱུང་། kharkyang **open, to**

འབེད། be(t)operation ག་ཤག་བཅོལ། shākcho

opportunity མཐུ་ཀ། mauka

order (in _); (See: **by turn**)

order བཀའ། kā

order, to བཀོད་པ་རྒྱག་ kōpa gya'

ordinary དུག་ལམ། kyūma

organize, to (See: **prepare, to**)

organizer ལཱ་ལ། laawa

organs (internal _) རང་ཚི། nangtsa

original རོམ། ngōma

orphan དུ་རྒྱུག་ thapruk

other ཡམ་པ། yampa

otherwise (See: **except for**)

otter སྲམ། shrām

our རིད་རེ། ngire, འོ་རེ། hore

outside ཕི་ལ། phī-la

outsiders (people) ཕིའི་མི། phīimi

over there ཕོལ། phōo, བའ་ཕོ། phaa phō

owl ལུག་པ། hukpa

owner (See: **sponsor**) བདག་སྲུ། dākpu

ox ལྷང་། lāng

P

pack up, to ཐུལ། thül, རུབ། rup

pack, to བཏུམ། tûm

padlock སློལ་ལྷུང། golcha

pain ལུག། suk

paint ཅི། tsî

paint brush ཇིར། pîr

paint, to ཅི་གཏོང། tsî tōng

painter (of thangka) གཤམ་པ། khaapa

painting (See: **photograph**)

pair ཅ། chhâ

palm (of hand) ལག་པའི་མཐའལ། lakpi thîl

pampering (See: **spoiling**)

pancake ཀུར། kûr

panic (See: **rush**)

paper ལུལ། shûu

paradise ལྷའི་ཡུལ། lhēyul

parents བམ། phama, འབ་འམ། hawa hama

park ལྷིང་ཀ། lîngka

partiality ཉེ་རེན། nyerin

pass on (a message), to ལན་ལབ། len lap

pasta (See: **noodle**)

paste, to (See: **stick, to**)

pastoralist འབྲོག་པ། drokpa

pasture ཅུལ། tsāa

pasty (liquid) ཀླའདི། kândi, kēndi

patch ལྷན་ད། lhēnda

paternal uncle ཨུ། āu

patience རང་རྒྱིད། ngang-gyi'

patient (See: **sick person**)

pattern (See: **drawing**)

pea སྲིལ་མ། shrēlma

peace ཞི་བདེ། shide

peaceful (See: **quiet**)

peaceful ལྷལ་བ་སྐྱིར་ལུ། nāawa kyîrma

peach གསམ་བུ། khambu

peacock མེ་བྱ། māpcha

pearl ལུ་ཏིག། mutik

pebble རོ་རྒྱ། doprak

peel, to བལུ། shū

pen པེན། pēn, ལྷུག། nyūk

penalty (See: **punishment**)

penis ལྷིག་པ། likpa

penknife ལྷ་བ་གྲི། tãpdri

people མི་དམངས། mimang

pepper (Sichuan species) ཨེར་མང། ěrmang

performance སྲིལ་ལུ། shrīlmu

periphery (See: **edge**)

perished, to be བཏམ་གཏོང། naasa tōng

permission གནང་བ། nāawa

permit པ་སི། pās

persistence ལྷིང་འགྲུལ། nyīngdru

person of the same age རྣམ་ལ། nāala

personal (See: **private**)

petrol (See: **kerosene**)

Pharak region བར་དབྲག། pharak

phone ཕོན། phōn, fōn

phone, to ཕོན་གཏོང། phōn tōng

photograph རྣག་མ། naksa, ལྷུ་པར། kūpar (H)

picture (See: **photograph**)

picture frame པར་སྐྱེམ། pãrdrom

piety ཇོ་སེམས། chhgoosem
pig བག་པ། phakpa
pigeon ཕུའ་རུམ། pūurum
pile up, to ཚིག་ཅེ་ tsē'
pile, to རྫོང་། gong
pilgrim གནས་སྐོར་རི། nēkore
pill རིལ་ལུ། rilu
pillar ཀའ། kaa
pillow སྒའ་གྱི། ngāatri
pilot (See: lead)
pincers རྐམ་སྒྲང་། kām̄tang
pinch, to སིར་སྒྲུང་འདྲིབས། sērmung dep
pine (blue pine tree) མི་ཐང་། metang
pit མིག་དུང་། mīkdung
place ས་ཆ། sācha (Syn.: seat)
place for night halt ཞལ་ས། shaasa
plain (See: ordinary)
plains (See: lowlands)
plan འཆར་གཞི། chhārshi
plank རྫོང་ལྷང་། gomung, རྫོ་ཡངས། gopyang
plant, to འཚོག་ zu' (Syn.: sow, to)
plastic paper བགྲག་ཤོག་ trākshok
plastic རྫོ་འདྲཀར། pōkar
plate རྫོར་མང་། dermang,
play, to ཚིད་མི་ཚེ། tsīmi tsē
pleasant (to hear) རྫོར་སྐྱ། nyērmu
pleasant རྫོར་སྐྱ། kyīrmu
please ! བཤམ་གྲུར། thraakur
pledge (See: oath)
plentiful (See: abundant)
plenty རྫོང་རི། bang-ngi
ploughshare རྫོ་ལུའ། mōlcha

plume (See: wing)
pocket ཨམ་ཕྱོག་ āmtrok, āmtrung
poison ཐུག་ thūk
police ཕུ་ལི་སི། pūlis
pond (See: lake)
poor (See: weak)
poor people རྫོར་ལུ། pērangpu
pork བག་པ། phaksha
porridge རྫོ། kyū
porter ལུར་མན། khurmen
portion (See: share)
possession (See: wealth)
post office ལུལ་ག་ hūlak
postponed, to be (See: delayed, to be)
pot (clay _) ཇོ་མ། zama
potato རི། ri, རི་གི། riki
pour, to ལུག་ lu'
powdery ཞིབ་སྐྱ། shīmu
power དཔོང་ཆ། ōngcha (Syn.: strength)
powerful དཔོང་ཆེན་སྐྱ། ōng chhēnbu
practice (religious _) ཉམས་ལེན། nyāmlen
practice, to རྫོང་། jong
praise, to བརྗོད་རེ་སྐོང་། tōre lōng
pray, to རྫོ་ལམ་རྒྱག་ mōlam gya'
prayer wheel (hand-held _) མ་ཞི་ལའ་
 འལུར། māni laakur
prayer མ་ཞི། māni
prediction (See: forethought)
pregnant རི་འཇིམ། phijim
preparation བྱ་འགྲིག་ thrāndrik
prepare, to བྱ་འགྲིག་གྱི་ thrāndrik khyi (Syn.: to
 get ready for a trip)
presence (in the _ of a lama) རྫོ་མ་དུན། kūmdün

present ལྷོས་ཀ། kyēka
press, to མནན། nēn
pretend to cry, to འཇོན་འདྲེབས། nguzin dep
pretty (See: **beautiful**)
price མོང་། gong, རིན། rin
principal མ་ཙ། martsa
printer པར་བ། pārwa
prison (See: **jail**)
private གློ་བུ་གི། gerki
profit ཁེ་བཟང་། khēpsang
program (See: **plan**) འཆར་གཞི། chhārshi
promise, to ཁས་ལིང་། khē ling (Syn.: **vow, to**)
proof ལུངས། khūng
proper འདྲ་ཆའམ། dra chāamu, བཏུ་ཤིས་
 བ། trāshiwa
prostitute ཆེའམ། chhēemu

protect, to ལྷོབ། kyōp, ལྷོབ་ལྷོབ་ལྷོ། shrūngkyop
 khyi
protest, to རོ་ལོག། ngolo'
prove, to ལུངས་ལྷོལ། khūngkyol
proverb ལ་ལུ། khalu
provisions ལྷོ་ལྷོ། gyaawi
public (See: **people**)
pull out, to (See: **take off, to**)
pull, to འཐེན། thēn
punishment ཆེར་པ། chhērpa
pupil (See: **disciple, student**)
puppy ལྷི་རུག། kyîpruk
put on, to (See: **wrap, to; dress, to**)
put, to འཇོག། jo'
puzzled, to be མགོ་འཇོག་ལ། goo thōm

Q & R

quality ལྷུའཚད། pūutse', ལྷུདག། gyupdak
quantity མང་ལྷུང་། mang-nyung
quarrel (See: **argument, fight**)
quarrel, to (See: **argue, to; fight, to**)
quartz (See: **crystal**)
queen ལྷུལ་ལྷ། gyalmu
question ཇི་བ། thriwa, བཀའ་འདྲི། kāndri (H)
quick (See: **fast**)
quiet ལྷུ་སྲིམ་ལྷ། khūsimpu
quiet, to be (See: **relieved from, to be**)
quietly ལ་རྒྱལ་བ། khā rakpa
quiver, to (See: **shiver, to; shake, to**)
rabbit རི་ལྷོང་། rijwong
race (a horse), to ལྷུ་མདར་གཏོང་། tāmdar tōng
radio རི་ལྷོེ། redio
radish ལཱུག། lauk
rain ཇར་བ། chharwa
rainbow འཇའ། ja
raincoat སྲི་ཡབ། phīyap
rainwear (See: **raincoat**)
rangeland
rapids བོ་རྒྱབ་ས། balap
rare (See: **scarce**)
rat བེའ། phēe
raven ལྷོ་རྒྱ། gorak
raw ཇེ་འཚ་བ། janpa
razor སྲི་གྲི། shrādri
reach, to བཀའ་ཡོབ། yōp (Syn.: **delivered, to be**)
read, to རོག། ro'
ready (to get _for a trip) བཀོམ། chōm
real (See: **original, true**)
really ལྷུ་ལྷུང་། hutung
ream (of paper); (See: **stack**)
reason (See: **meaning**)

receive, to འཕྱོར། jor
reciprocity ལ་ལྷུ། largya
recite (a prayer), to ལྷོ་ལམ་སྤྱོར། mōlam kyōr, ལྷོ་ལམ་འདེན། mōlam dēn
recite, to (See: **count, to**)
recognize, to རོ་ཤེའ། ngo shēe
recollect, to (See: **remember, to**)
recollection བཤམ་ལྷུ། thraasa
recover, to (See: **improve, to**)
red མར་ལྷུ། maru
reduce (a pain), to འཇོམ། jom (Syn.: **break, to**)
reduced, to be ཆོག། chhō'
refrain from, to (See: **avoid, to**)
refugee ལྷུབས་བཅོལ་བ། kyāpchōlwa
refuse to comply, to ལ་མོ་ཚོ། ā mō chhō
refuse, to ལ་མེ་ཉམ། khā mē nyen
regarding (See: **about**)
regret འཕྱོད་ལ། gyepa
regularly ལྷུག་ལ། tākpa
reinforcement ལྷུབ་ཅོ། gyaptsa
relapse (illness) རད་ལོའ། nelok
relation འབྲེལ་བ། drelwa
relationship (to establish _) ལྷུན། tūn
relatives and in-laws བཀའིན་ས་མིན། nyēn sāmin
relatives ཚང་བ། tshāngka
relaxed དལ་ལྷུ། thalmu
reliable ལ་བཏེར་ལྷུ། khā tērmu
relics ལྷུ་བསེལ། rūsel, rūngsel
relieved from, to be འཇམ་ཐིང་གྱི། jam thīng khyi,
 འཇམ་ཐིང་ངི་བཀྲལ། jam thīng-ngi gal
relieved ལྷིང་སངས། nyīngsang, འཇམ་ཐིང་ངི། jam

thīng-ngi
religiosity (See: **piety**)
religious (person) ཇོང་བ། chhḡowa
remember, to འོ་མ། thren (Syn.: **miss, to**)
remorse (See: **regret**)
renovate, to བཟོ་སྐྱར་བྱེད། zopgyur gya'
rent (of house) གང་མ། khāngla
repair, to (See: **renovate, to; make, to**)
repeat, to རྟོག་བྱེད། lo' gya'
repeatedly (doing something) གྲུབ་ནང་གྲུབ་
 རྟི། khyaa-nang khyaa-ni
replacement སྐྱེད་པ། kyīnpa
reply ལྡོམ་ལན། jaalen (H)
research, to (See: **study**)
resident (person) གཞིས་ཚའ་བ། shīchaawa
respect བརྩི་ཐབས། tsītap
respect, to ཚ་འཇོག། chhā jō'
responsibility (to take _); འགན་འཁུར། gen khūr
 (Syn.: **agree, to**)
responsibility འགན། gen
rest, to འཇགས། ngaaso
restaurant ཟང་། saang
return, to རྟོག་ lo'
rhinoceros བསུ་བྱུ་ཁ་འབུག། sūru khāmbuk, sūru
rhubarb ཨག་ཚོ་བ། ākchowa
rib ཅི་མ། tsīm
rice འབྲེ། draa
rich ལྷུག་པ། chukpu
ride, to ཞེན། shen, འཆིབ། chhīp (H)
rifle མི་ཕྱག། mewak
right གཡའ་བ། yāawa
right way ནའ་ལོག་པ། naalokpa
ring (for the finger) སྐོར་རྒྱུ། sōrtup

rinse, to གཤོལ། shōl
rise, to ཤར། shār (Syn.: **increase, to**)
river གཙང་པ། tsāngpu
road (main one) རྒྱ་ལམ། gyalam
road ལམ། lam
robust ལྷོ་འོག་པ། ngā thronpu
rocky (mountain) བྱ་གྲུ། thrak
roll, to རིལ། ril, རྩིལ། thril
roof ཐོག། thōk
room ཀོ་ར། kōtra
rooster ཅུ་ཕུ། chhau
root (See: **bottom**)
rope ཐག་པ། thākpa
rosary ཐྱེང་ང། thrēng-nga
rot, to རུལ། rūl
rotate, to འཕྲིར། khyir
rotten རུལ་བ། rūlwa
rough རྩོང་པ། khyongpu
round སྐྱིར་ལྷུ། kyīrmu (Syn.: **circular**)
row (See: **line**)
rub, to འོར། dor
rubbish (See: **garbage**)
rude ཁ་རྒྱུའ་ལྷུ། khā gyaamu
ruin (of a house) བྲི་ཕྱག། threḡwak
ruined, to be (See: **perished, to be**)
rule (See: **justice**)
ruminare, to ལློང། lē(t)
rumor ཏེ་ལེ། hā le
run away, to (See: **escape, to**)
run down (someone behind his/her back),
 to དམོད་གྱི། mō' khyi
run out of, to ཟད། se(t)
rush དངངས་སྐྱེད། ngāngtrak

S

sacred ཙཱ་མེན་ཡུ། tsāa chhēnpu

sad, to be རློ་སྐྱེ་ལང་། kyōkye lang

saddle (horse _) ཏེ་སྐལ། tēgal

sadness རློ་སྐྱང་། kyōnang, རློ་སྐྱེ། kyōkye

safe (See: **careful, stable**)

salary ལ། lâ

saliva ཁ་ཚུ། khāchu

salt ཚྱ། tshā, རླུ་ཚྱ། jāatsa

same བཅིག་པ། chīkpa (Syn.: **similar**)

sand རེང་མ། pheema

sandalwood ཙན་དན། tsēnden

sash (See: **belt**)

satiated, to be (See: **satiated, to be**)

satisfied, to be རོམ། ngom

Saturday བཟའ་སྤེན་པ། za pēnpa

Saturn སྤེན་པ། pēnpa

sauce བསེལ་བ། sōlwa

saucepan རླབ་སྐྱེའ། tāpkyo

saucer (See: **plate**)

saw སོག་ལི། sokli

say, to ཟྱེ། si, རབད། shē(t), ལྷ། shu (h), བསུང་།

sūng (H) (Syn.: **talk, to**)

saying (See: **proverb**)

scabies རློང་། kōng

scarce དགོང་མུ། kōrmu

scare, to (See: **frighten, to**)

scatter, to བཏོར། tōr

school ཡི་སི་ཁུལ། īskul

scientist ཚན་རིག་པ། tshēnrikpa

scissors འཛབ་ཚི། zaptsi

scold, to ལབ་ཏག་རྒྱལ། laptak gyā', བགའ་

བརྒྱུན། kāpkysin (H) (Syn.: **shout at, to**)

scorched (See: **burnt**)

scrap (of dried food) རྩོད་གོག། shrēkok

scrape, to (See: **scratch, to**)

scratch (with claws) སྐར་སང་། barsang

scratch, to བྲོ། thre(t)

script (See: **letter**)

sea (See: **ocean**)

seal (the opening of a bag by tying), to ཁྲོ་

བསྐྱམས། khā dam

seal (See: **stamp**)

sealed (tightly _), (See: securely tight)

search, to (See: **look for, to**)

seat བསྐྱའ་ས། daasa

secret བསང་། sāng

secretary ལྷུང་ཡིག། thrung-yik

secretly བསང་ནང་གསང་ནི། sāng-nang sāng-ni,

འཆག་ལ། chhākla (Syn.: **quietly**)

sect རོང་ལུགས། chhōoluk

see, to མཐོང་། thōng

seed སིན། sēn

seek respect, to ཡུའ་བཤད། yuu shē(t)

self རང་། rāng

sell, to བཅོང་། tsōng (Syn.: **marketable, to be**)

semi-liquid རླུང་རྩི། durī

send, to སྐྱུར། kūr, བཏོར་། tōng

senior བློན་པ། genpa, མི་ཆེ། mī chhē

sensible (See: **meaningful**)

sentence (See: **punishment**)

separate, to (See: **split, to**) ཁ་གྲུལ། khā khyee

separated, to be ཁ་བྲལ། khātral, བྲལ། thral
separately ལྷུ་དུག། khutuk
serow གྱུ། gya
servant ལློང་། lāwa, ཞབས་ཀྱི། shapchi,
 (female) གཡོག་ལྷུ། yōkmu, (male) གཡོག་
 ལྷུ། yōkpu
serve, to གཡོག་ལྷུ་གྱི། yōkpu khyi
set up, to (See: **arrange, to**)
seven བདེན། din
seventeen བཅུ་བདེན། chūpdin
seventy གལ་ཤིར་བཞི། khalpera shi, བདེན་བཅུ་
 dinchu
sew, to བཅོམ། tsēm
sewing ཚེམ་ལུ། tshēmbu
sexual maniac (male) ཚེལ། chēu
shade, to (See: **block, to**)
shake, to ལྷུ། gul, ལྷུ་གྱི། shrū' (Syn.: **shiver, to**)
shame རོ་ཚ། ngotsa
shape བཟོ་ལྷུ། zopta, zopte, རབ་གཞི། chhapshi
share food, to བལོའའི་བཟོ། goni so
share ལྷལ་ལ། kāla, kālda, སྤོའབ། bandra
share, to བལོའ། goo (Syn.: **split, to**)
sharpen, to (See: **rub, to**)
sharp-tongued ཁ་གྲོང་ལུ། khā khyongpu, ཁ་ཚ་
 འདི། khā tshāndi
she མོ་རོང་། morong
sheep ལུག། luk
she-goat ར་ལུ། ramu
shelf བའ་ཏི། phaate
shepherd ཇིལ། ziwu
Sherpa ཤར་བ། shārwa
shin-bone ངར་གདོང་། ngardong

shine, to ཚེད། chē(t)
shirt རའ་ཏུག། raatuk
shit (See: **faeces, feces**)
shit, to ལྷུག་པ་ཤོར། kyākpa shōr, ལྷུག་པ་གདོང་
 | kyākpa tōng
shiver, to འདར་གསལ་གྱི། darsi' gya', འདར། dar
shoe འཇུ་ཏ། zuta, ཞབས་ལྷམ། shāblam (H)
shop ཚོང་ཁང། tshōngkang
shopping ཉོ་ཚ། nyōpcha
short of, to be (See: **cut off, to be**)
short ཐུར་མེ། thūrme
short-tempered ཐུང་རམ། ru-ngarma
shoulder དཔུང་པ། pūngpa
shout, to ལུར་ལུ་འདེན། huru den, ལྷོད་གྱི། kē' gya'
show (See: **performance**)
show appreciation, to རོ་སུ་གདོང་། ngōsu tōng
show off, to རོ་སུ་སྤྱད། ngōmsu kū(t)
show, to བཟུན། den
showing off རོ་སུ། ngōmsu
shred, to བཟོབ། tsēp
shut up ! ལུ་མ་གྱིས། tsūm khyi
shy གྲེང་ན། trē-ngen
sick person རད་ལུ། nepu
sick, to be ཅ། na, ལྷུང་། nyūng (H)
sickle ཚོར། sōr
sickness ཅ་ཚ། natsa, ཅད། ne', ལྷུང་གཞི། nyūngshi
 (H)
side (other _) པ་ལིམ། phālim, བར་ཁན། phar
 khēn
side (this _) ལུ་ལིམ། tshūlim, ལུར་ཁན། tshūr khēn
sideways (See: **horizontal**)
sift, to (See: **strain, to**)
sign ཏིའ། tāa

signature ས་ཡི་ལག་རྟུང་། sāyi lakta
silt (See: **dust**)
silver དངུལ། ngül
similar ཅོག་འདྲ། chökdra
similar མདོ་རྩེ། dore, མདོ་གཤམ། dokge, རྩོར་རྩེ། nore
sin སྤྲིག་པ། dikpa
sing, to ལྷུ་ལིང་། lû ling
single རྒྱུང་མ། kyāngma
sink, to ལུཔ། nup
sinuses ཡ་མ། yama
sir ས་ཉེབ། sāhep
sister (elder _) ཨ་ཇི། āji, ཨ་ཡི། āyi, ཨ་ཇི། ṛji,
(younger _) ལུམ། num
sister-in-law (See: **daughter-in-law**)
sit downs in rows, to གལ་སྤྲིག་ thraldri'
situation གནའ་སྟངས། nāatang
six ལྷུག་ thruk
sixteen བཅུ་ལྷུག་ chūruk
sixty གལ་གསུམ། khal sūm, ལྷུག་ཅུ། thrukchu
size ཆེ་ཆུང་། chhēchung
skill ལག་ཤེའ། lakshe
skin པུ། pāu
skin སྤོག་པ། phikok
sky གནམ། nām
slander སྐྱོ་མ། kyōma
slap དལ་ལྷུག་ thalchak, འགམ་ལྷུག་ dramchak
slap, to དལ་ལྷུག་རྒྱག་ thalchak gya'
slate ཨིམ་པག་ ėmpak
sleep (to put to _) སྤོལ། nyōl
sleep མནལ། nāl (H)
sleep, to གཟིམས། zim (H)

sleepy, to be/feel གཉིད་ཐོང་། nyī' throo, གཉིད་ཅོག་
 རྒྱག་ nyītsok gya'
sleeve བུ་ལུམ། phulum
slingshot ལུར་རྒྱག་ hurduk
slip, to རིང་། thre(t)
slow (See: **congested**)
slowly གོ་ལོ་གོ་ལོ། khole kole
small (male) སྤྲིག་པེ། trīkpe, **(female)** སྤྲིག་མེ།
 trīngme
smaller ལྷུ་བ། trūwa
smart (See: **clever**)
smash into pieces, to (See: **crush, to**)
smell (urine _) ཚའ་རྩེ། tshāari
smell ཇི་མ། thrima
smile བཙེན། khātsek
smoke ལུད་ད། thuta
snack འཛེར་ར། zara
snake ལུ། rul
snot ལྷུབས། nāp
snow leopard སིར་གཤམ། sērken
snow གཤ། khaa
snow, to གཤ་རྒྱག་ khaa gya'
snowy mountain གངས་རི། khangri
snuff ལྷུ་ཐག་ nātak
soak, to བྲིང་། bang (Syn.: **absorbed, to get**)
soft འཇམ་སུ། jampu, འབོལ་སུ། bolmu
soften by rubbing, to (See: **knead, to**)
soft-spoken བ་འཇམ་སུ། khā jampu
soil ས། sā
soldier དམག་མི། mākmi
solely (See: **only**) ག་རྒྱུང་། kharkyang
solid (See: **solid**)

Solu region ཤོད་རུང་། shōrung
solution (See: means)
sometimes བར་ཅིག་ phar chik
son (See: boy)
song ལྷོ། lū
son-in-law མག་པ། makpa (Syn.: brother-in-law)
soot རིག་པ། threkpa
sorry ! མཐོལ་ལི་བཤོག་པ། thōli shōk
sort (See: type)
sound མྱེད་མྱེད་ kēdra, མྱེད་ཀྱི་ kē'
sour ལྗང་རུ། kyūru
source (See: proof, spring)
south ལྷོ། lhō
sow, to འདེབས། dep
space བར་སྐྱང་། pharnang
spacious ལྗུ་ཡིའུ། khu yemū, ཡིུ། yemū
spark (See: firebrand)
speak, to ལབ། lap
speech ལབ་བཤད། lapshe', གསུང་ལབ། sūnglap (H)
spicy ཁ་ཚ་འདྲི། khā tshāndi
spider སྲིང་ཀོང་ཀོང་། shrīng-kongkong
spin wool, to བཀལ། kāl
spin, to (See: rotate, to)
spinach པད་མྱེད། pētsu
spiritual medium ལྷ་བ། lhāwa
spit ཅེ་མག་ chēmak
spittle (See: spit)
split, to གསེལ། sīl (Syn.: separate, to; share, to, cut wood, to)
spoiled ལྷོག་ལང་། kyāklang
spoiling གཅེས་ལང་། chēlang
spoken language ཁ་སྐད། khāke'

sponsor ལྷིན་བདག་ jindak
sponsor, to འགོ་སུང་རྒྱལ། drosung gya'
spoon ལྷིམ་ཤོག་ khyīmpok
spouse (See: wife)
spring ལྷ་མིག་ chhūmik, (season) སོའ་གཤ། sōoka
square ལྷ་བཞི། thrupshi
squeeze, to བཅོམ། tsīr
squeezed, to be གཟུར། chūr
stable བཏེར་ལྷ། tērmu, རམ་ལྷ། rampu
stack up, to (See: pile up, to)
stack ལྷ་བ་ཚ། bābcha
stairs གྲའ་པ། trāapa
stamp ཐེ་མི། thēsi
stand up, to (See: get up, to)
star ལྷ་ར་མ། kārma
start, to (See: begin, to)
state ལྷལ་ཁབ། gyālkap
statue ལྷ། kū
status (economic) ལྷིད་སྤྱལ། kyīduk
stay, to བསྐད། de(t), བལྱའ། ju (H)
steady (See: stable)
steam ལྷའ་བ། lāawa
steep གཤམ་ལྷ། sarmu
step across, to (See: step over, to)
step over, to འགོམ། gom
step གོམ་པ། khompa
step, to གཤམ་བ། yōp
stew (potato) གཤག་པ། shākpa
stiching (See: sewing)
stick (walking) གཤམ་ལྷ། laakam, བེར་གོག་ pherkok, pharok
stick incense ལྷོའ་རངས། pōorang
stick, to ལྷུར། jar

still ཏོག་ tōke, ད་ཅེད་ tharung
still (position) ཅོག་གི་ tsökge
stir, to དུག་ trū'
stitch, to (See: **sew, to**)
stomach ཁོག་པ། khökpa, གསུམ། sūp, མྱོད་
           ད། throṭa
stone ཇོ་ do
storehouse གཉེར་ཚང་། nyērtsang
storm ལུ་རུག་ hūrtuk
story དཔེ། pē
stove ཐབ། thāp
straight ཐང་ཀ། thēka
strain, to བཅོམ། tsē'
strained (nerve) ཅམ་སྦྱིད། tsāmdri'
strand (of hair) ཉག་མ། nyangma
straw སོག་མ། sōngma
strength ལུག་ས། shūk
stretch, to རྐྱོད་། kyōng
strict (See: **tight**)
string, to བརྒྱུད། gyuu
strong (healthy) ཞེའ་ཆེ་སྟེ། shōo chhēmu,
           (powerful) ངར་མ། ngārma, (taste) གར་མ།
           kharma
struck, to be (See: **hit, to be**)
student དགོ་སྦྱག་ ggetruk
study བརྟོག་དཔུང། tākche'

stupa ཅོར་རྟེན། chörten
stupid (See: **idiotic**)
subject མི་སེར། mijir
substitute ཚབ། tshāp
suck, to འཛིབ། jip
suckle, to (See: **suck, to**)
suffice, to (See: **enough, to be**)
sugar ཅི་རི། chīni
suitable སྦྱེ་སྟེ། pāmu
summer དབྱར་ཙ། yāru
summon, to འགྲུག་ gu'
sun ཉི་མ། nyima
Sunday གཟའ་ཉི་མ། za nyima
superstition རྣམ་རྟོག་ nāmtoḥ
support (See: **reinforcement**)
support base རེ་ས། rēsa

surface ཁ། khā
surplus (See: **leftover**)
suspended (by rope), to be དཔྱེད་། chāng
swallow, to མིད་དགཉོང་། mīta tōng
swear, to (See: **vow, to**)
sweat རྩལ་ལྷ། ngūlchu
sweep, to ལྷ། chā'
sweet མངར་སྟེ། ngārmu
sweets (See: **goodies**)
system འགྲོ་སྦྱང་ས། droṭang

table (Chinese style) ལྷོ་ཚོག་ gyachok
table ཚོག་ཚི། chöktsi
taciturn ཁ་སྤྱི་འདི། khā chīndi, ཁ་དོག་ལུ། khā
 thokpu
tail ར་མ། ngāma
take advantage of, to (See: **distract, to**)
take off, to འཛིན། bi(t) (Syn.: **fly, to; unload,**
to)
take out (thorn), to འདོན། den
take, to ལིང་། ling
talk (See: **speech**)
talk back, to ཁ་ལོག་ khā lo', ཁ་ལོག་ཚོག་
 ལོག་ khālo' tshiklo'
talk, to ལམ་ལམ་དང་ལམ། lapshe' lap, ལམ་ལམ་དང་
 ལྷི། lapshe' khyi
talkative ཁ་བདི་སྟུ། khā dimu
task (See: **work**)
taste རྩོལ། throo
tasting (See: **sour**)
tasty (See: **delicious**)
tax ལྷལ། thral
taxi འག་སི། trāksi
tea (Tibetan salt _) བེད་ཇ། pheja
tea kettle ཉིབ་ལི། tīpli
tea strainer ཇ་ཚག་ས། chhatsak
tea ཇ། chha, གསོལ་ཇ། sōlja (H), (**black _**) ཇ་ཐང་།
 chhatang, (**sweet _**) ཇ་མང་ར་སྟུ། chha
 ngārmu
teach, to ལྷོབ། lōp
teacher དགོ་གོག་ gergen (Syn.: **master**)
teaching (Buddhist _) ལྷག་ལ་ལུ། kāju

tear (from eye) མིག་ལྷུ། mīkchu
tear, to གཤོག་ shō'
television འི་མི། trībi
tell lies, to ཇི་ཚོག་ལམ། zinok lap, ཇི་ཚོག་བཟོ། zinok
 zo
tell off, to རོབ་ཤུར་ལྷུག་ ngopshur gya'
tell, to (See: **say, to**)
temper ར་ལན་སྒྲ། ngandra, ར་ར། ngar
temperament མི་གཞི། mīshi
temperamental ཐོ་སྲོག་ལ། phōtrokpa
temple (for a deity) ལྷ་འང་། lhaang, (**of the**
head) རྣ་ཚ། nārtsa
ten བཅུ་ཐམ་ལ། chū thāmpa
ten million ས་ལ། sāya
ten thousand འཇར་བཅུ་ཐམ་ལ། hazar chū thāmpa
tender ཤེ་ཚ་འདི། shē tshāndi
tent ལུར། khur
Teraï (See: **lowlands**)
terror འཇིའ་བ། jīiwa
test, to ཚོད་ལྷུ། tshō' lhā
testicles ལྷོང་། go-nga
thangka དང་སྒྲ། thangku
thank you ལྷུའ་ཚེ། thūuche, འོར་ཚེ། horche
that དི། thī
that's all འདི་རང་། dirang
that's it (See: **that's all**)
the (singular) ཉི། tī, (**plural**) ཉི་བ། tīwa
then ད་མ། thāma
there is, there are (factual) ལྷིད་ཇ། weza
 (sensory) ཚོག་ལྷུ། nō'

therefore །ཉམས་མེད། khyaasin
thermos ཇོ་མོ་གུ་མ། chhadam
these འདི་བ། dīwa
they ཁོ་བ། khōwa (H)
thick མཐུག་པུ། thūkpu, མྲོམ་པུ། bompū (Syn.:
     pasty)
thief ཀུར་མ། kūrma, ལག་པ་རིང་པུ། lakpa ringpu
thigh སྐལ་སྐྱེག་པ། balnakpa
thin བྲི་མེ། threme, (**meat**) ཉེར་མེ། nyerme,
     (**cloth**) སྤི་མེ། shrēme, (**liquid**) སྤྲ་འདི།
     lāndi
thing ཅའ་ལག་ chāalak
think, to མཚོའ། nōo
thirst མྲོམ་པ། kōmpa
thirsty, to be ཁ་སྐོམ། khā kōm
thirteen བཅུ་གསུམ། chūksum
thirty གལ་ཤེར་གཉིས། khalpera nyī, སུམ་ཅུ།
     sūmchu
this འདི། dī
thither (See: **over there**)
thorn ཚེར་མང། tshērmang
those དི་བ། thīwa
thought (See: **idea, intention**)
thousand འཇར་གཉིས། hazar chīk
thrashed, to be བརྒྱབ། dap
thread (needle), to (See: **string, to**)
thread སྤུན་ཉོག་ shrūtok
three གསུམ། sūm
throat མིད་ད། mīta
throne ཁྲི། thrī
throw out, to སྤྱུར། kyūr
thumb མཐེབ་ཉོག་ thēptok

thunder, to འབྲུག་རྒྱལ། druk gya'
Thursday གཟའ་ཕུར་ཅུ། za phūru
Tibet བེད། phe'
Tibetan བེད་པ། phepa
ticket ཀྲི་ཀྱེ། trīkatr
tie, to ཀྲིག་ kyī', འདོའ། doo, བཙེང། chīng
tiger སྟག་ tāk
tight (securely _) ཁ་དམ་པུ། khā thāmpu
tight དམ་པུ། thāmpu (Syn.: **narrow**)
time (ancient _); (See: **days**)
time (in ancient _) དང་པོ་སྤྲོན་ལ། thāngpo ngōnla
time (one at a _) རེ་རེ་གྲུ་ནི། rere khyani
time (this _) ད་ལིང། thāling
time (to be the _ to do something) རོན། ren
time (to take _) འགོར། gor
times བྲིབ། khyēp, ཚར། tshār
tin (metal) ཀྲིན། trīn
tired, to be ཡིན་ཚད། ēn chē(t)
tobacco ཐམ། thāma
today འདིང། haring
together སུ་ལ། mūla, སུ་ཚང། mūtsang
toggle ཞོལ་ལྷིང། ōlshing
toilet ཇོལ་ཁང། chhāakang
tolerance བཟེད་པ། zēpa
tomorrow ཟེ་ལ། sālā
tongue ལྗེ་ལ། chēla
tool ལག་ཚ། lakcha
tooth ས། sā
top མགོའ། gōo, (**on the _ of**) ཁ་ལ། khā-la
topple, to འགྲིལ། drīl
torn, to get ཞེ། shāa
torture, to ཚར་བཅད། tshārche(t)

touch, to རེག་ rek
towel རུམལ། rumal
trace (See: imprint)
trade (illegal) རྣག་རྩོང་། naktsong
trade (See: business)
trader (See: merchant)
tradition (See: custom)
train རེལ། rel
train, to རྩོད་དར་གྱི་ jongdar khyi (Syn.:
practice, to)
translate, to རྒྱུ་རྒྱུར་། kē' gyur (Syn.: **modify,**
to)
translator རྒྱུ་རྒྱུར་བློ་མི། kēgyurru mi
trap རྟོར་བ། tōrwa
trash (See: garbage)
travel, to བར་རྒྱུར་འགྲོ། phar tshūr dro
traveler འགྲུལ་བ། drulwa
treatment (See: means)
tree རྩོང་ཕུ། dongpu
triangle རྩུར་གསུམ། sursum
tribunal (See: court)
Tropke Gola region རྩོག་པའི་རྩོལ་། throkpī gola
troublesome ཅ་སིང་ཕུ། chāsingpu
trousers རྣམ་སྐྱུ་མ། kāanam

true རོ་ཐོག་ ngotok, རུ་རྩུང་། hutung
true, to be བདེན། den
trunk (metal) རྩུ་འགྲམ། chāagam
trust (See: belief)
trust, to (See: trust, to)
truth བདེན་པ། denpa
try harder, to འཇམ་གྱི། ham khyi
Tuesday བཟའ་མིག་དམར། za mingmar
tune བཀད་པ། daa
turn (by) རིམ་པ། rimpa
turn པར་ལ། pāala (Syn.: **times)**
turn on (light), to བཟང་ཉི་ཤར། batti pār
turn, to རྩྭིར། kyîr
turnip རུ་ལུ། thulu
turquoise བཀའུ། yû
tusk (of an elephant) རྩང་པའི་ས། lāngpesa
twelve བར་ཅུ་གཉིས། chūnyi
twenty བཀའ་གཅིག་ khal chik, ཉི་ལྔ་ཐམ་པ། nyishu
 thāmpa
twice (See: double)
twins མཚོས་མ། tshēma, མཚོས་རེ། tshēre
two བཅིག་ཉི། nyîi
type རྣམ་པ། nāmpa

U & V

unable to do, to be ཨ་མོ་ཚོ། ā mō chhō
uncle (maternal side) ཨ་ཇང། ājang
under མོ་གཤམ། wōk-la
understand, to ཧ་གོ། hā kho'
unimportant རྩོད་ཚུང་། nāngchung
unless (See: except for)
unload, to འབོག། bo'
unprincipled མ་རབས། marap
untidy (See: messy)
untie, to འགྲོལ། droḷ
untied, to be མྲོལ། throḷ
until སག། sāk (Syn.: **up**)
unusual རྒྱན་མཚར་ཅུ། khyēntaru
up ཡར། yar
uphill རྒྱུན། khyen
upper རྟེན། tē'
uppity (See: naughty)
upright (position) ཚོགས་སྤྱ། tsōkpu
upright (to put _) ཚོགས་སྤྱ་སློང། tsōkpu lōng
upright (to sit in an _ position) ཚོགས་སྤྱ་བཟུང།
 tsōkpu de(t)
upset ཞེ་སྤང། shedang (Syn.: **anger**)
upset, to be འཁོན། khōn (Syn.: **angry, to be**)
upside down སི་ཙར་མ། pītsarma
upslope (See: uphill)
upwards ཡའ་ཡོ། yaayo
urgent (See: important)
urinate, to གཟིང་ཤོར། chīng shōr
urine གཟིང། chīng, ཇབ་གསང། chhāpsang (H)
use, to (See: apply, to; put to work, to)

useful (very _) མཐོང་སྤྱ། mārmu (Syn.:
capable)
useful, to be སོན། phēn
user-friendly (See: easy to use)
vacation (See: holidays)
vagina རྒྱུབ། kūp
vajra རོ་རྗེ། dorje
valley རྩུང་པ། lūngpa
valuable གནའ་གྲུང་ཆེར་སྤྱ། nāagung chērnu
vanish, to ཡལ། yal
variegated སལ་ཁྲམ། pāltram
variety ལྷ་མིན་སྤྱ་ཚོགས། nāmin nātsok
vegetables (green) ཚོར་མ། tshērma
vein ཙ། tsā
Venus ས་སངས། pāsang
very (See: extremely)
vigorous (See: strong)
village ཡུལ། yul
villager ཡུལ་གྲིམི། yulkyimi
virtue (See: merit)
visit, to (See: meet, to)
voice (See: noise)
void (See: empty)
vomit རླུབ། kyūwa
vomit, to རླུབ། kyū'
vote, to རོཌ་ལུག། boḷr lu'
vow, to མནའ་སྤྱོལ། nāpkyol, མནའ་བསྐྱལ་གྲི།
 nāpkyal khyi
vulgar talk བཙོཌ་གཏམ། khā tsōotam
vulgar words བཙོཌ་གཏམ། tsōotam
vulture རྩ་གྲུང། chhargu'

W

wage ལྷོ་ཡིན། kŷyin (Syn.: **salary**)
waist ཀེལ་ལྟངས། kēltang
wait, to ལྷོ། gu(t)
wake, to (from sleep) ཅད། tsē(t), གཉིད་ཅད། nyī'
     tsē(t), (somebody up) ལྷོང། lōng
walkway ཐེབས་ལམ། phēplam (H)
wall ཅིག་པ། tsīkpa (Syn.: **ledge**)
walnut ཀོཏེ། kōtre
Walungchung Gola region ར་ལུང། wālung
wander, to འགྲམ། khyām
war དམག་ māk
warm རྩོལ་ལྷུ། throḷmu
wart མཛོར་བ། zerwa
wash, to ལྷུད། trū(t)
watch ལྷུ་ཚོད་གྲི། chhutsi garī
water mill ལྷུ་འཐག་ chhūta'
water ལྷུ། chhū
wave ལྷུའི་རིམ་པ། chhūurimpa
way (on the _ back) ལྷུར་ཀྱི། tshūrṭi
we (exclusive) རིད་བ། ngīwa, (*exclusive*) རིད་
     བང། ngīrang, (*inclusive*) བདག་ལྷུ། dakpu,
     (*inclusive*) འོ་ཚོང། hoṛong
weak ལྷོལ། kyōu
wealth རོར། nor
weapon མཚོན་ཆ། tshōncha
wear, to (See: dress, to; tie, to)
weasel རི་ལྷུང། rīmung
weather གནམ་གཤིས། nāmshi, གནམ། nām
weaver ཐང་མ། thāama
wedding (See: marriage)

Wednesday གཟའ་ལྷག་པ། za lhākpa
weed ཡུར་མ། yurma
week སའ་ཏ། sāata, ཏབ་ཏ། hāpta
weep, to (See: cry, to)
weight རྩིད་ཡང། jiyang (Syn.: **balance**)
well (for water) ལྷུན་ལྷུ། trūnpu
well-endowed འཛོམས་ལྷུ། zompu
well-equipped (See: well-endowed, well-organized)
well-organized གྲ་འགྲིག་ལྷུ། thra drikpu
west ལྷུབ། nup
westerners མིག་དཀར་ལྷུ། mīk kāru
wet ལྷེན་པ། lēnpa
wet, to (See: soak, to)
what གང། khang
what for ? (See: why)
what happened ? གང་གྲུའ་སྤང། khang khyaa
     sung
what kind གང་གང། khangkang
what time ? ལྷུ་ལི། ngāli
wheat flour རྩེན་མི། jenpi
wheat གྲ། thra
wheel འཁོར་ལུ། khōrlu
when, while རེ་ལ། bela
when ? རམ། nam
whenever རམ། nam
where from ? ག་ནི་མ། khanima
where ག་ནི། khani, (**enumeration**) ག་ནི་ག་ནི།
     khani khani
while རོར་ལ། shor-la (Syn.: **when**)

while ago (a_) ག་ཅི། khartse, འ་ནི། hane, hana
white དཀར་མུ། k̄aru
whitish ལྗང་ལྗང་། kyāding-ngi
who ལྷ། sū
why གང་ལ། khang-la, ཅི་ལ། chīla
wide (See: **broad, spacious**)
widow ཡུ་བེམ། yusim
width ཞང་། shang
wife བེར་མིང། phermi' (Syn.: **woman**)
willow species ལྷང་མ། lāngma
willow tree ལྷང་མ། chāngma
win, to ཐོབ། thōp, རྒྱལ། gyal
wind (See: **air, storm**)
wind ལྷའ་བ། lhāawa
windfall ཐོག། throḥ
window ཀླར་རུང་། kārung
wing གཤོག་པ། shōkpa, ཡ་གཤོག་ āpshok
winter དགུན་ཕུ། gunpu
wishes (best _) བརྒྱུ་ཤེས་བདེ་ལེལ། trāshi dele
with ལོང་ལ། loola
witness དཔང་ཕུ། pāngpu
woken up, to be ཚད། tshē(t), གཉིད་ཚད། nyī'
 tshē(t)
wolf ལྷང་ལུ། chāngku

woman འམ་བུམ། hambum, རྩེར་ལུ། chhermu,
 (young) གཞེར་མ། jerma, jormu,
 (young) བུམ་པེམ་ཇ། phum pheza
wood ཤིང་། shīng
wool བལ། phal
woolen cloth ལྷམ་བུ། nāmbu
word (See: **language**)
work (to put to _) ལྷོད། kū(t)
work ལའ་ག། laaka
work, to ལའ་ག་གྱི། laaka khyi
world འཛམ་གླིང་། zamling
worm འབྲུ། bu
worried, to be བབ་གྱི། phap khyi, བབ་ལང་
 ། phap lang, སེམས་ཁྲལ་གྱི། sēmtral khyi
worry སེམས་ཁྲལ། sēmtral
wound (See: **injury**)
wrap, to དཀྱིལ། trīl, རྫོན། kōn (Syn.: **roll, to,**
pack, to)
wrapper (See: **skin**)
wrath རྫོལ། thrōwo
wrestle, to བཅའ་རྒྱལ། tsāa gya'
wring, to (See: **squeeze, to**)
wrinkle གཉིར་མ། nyērma
write, to ཐོག་གྱི། thri'
wrong (way) ཐི་ལོག་པ། phīlokpa

Y, Z

yak གཡག་ yāk

yarn ལྷེ་མ། nāama

year ལོ། lo, **year of the dog** ཀྱི་ལོ། kyīlo, **year of the dragon** འབྲུག་ལོ། druklo, **year of the hare** ཡོལ་ལོ། yolo, **year of the horse** ཏྟ་ལོ། tālo, **year of the monkey** སྤྱི་ལོ། trēllo, **year of the mouse** སྤྱི་བའོ་ཏ། chhiwa lota, **year of the ox** ལྷང་ལོ། lānglo, **year of the pig** བག་ལོ། phāklo, **year of the rooster** སྤྱོལ་ལོ། chhālo, **year of the sheep** ལུག་ལོ། luklo, **year of the snake** སྤྱུལ་ལོ། drullo, **year of the tiger** ལྷག་ལོ། tāklo.

yeast བབ། phap

yellow སེར་བླ། sēru

yes ལགས་མེ། lase, lase lase, laa lase

yesterday མདང་། dang

yet (See: still)

yeti གཡེའ་རྩིད། yētri', ētri'

yoghurt དཀར་ཆུ། kārchu, ཞོ། sho

yogi སློམ་ཆེན། gomchen

Yolmo ཡོལ་མོ། yolmo

you (plural) ཁྱིད་རང་། khyirang, ལྷན་

ཁྱིས། lhēngya, lhēngye; ཁྱོད་རྩོད་།

khyorong (*singular*), འོ་རྩོད་། horong (H),

བདག་པ། dakpu (H)

young (person) ཉམ་རྩུང་། naachung

younger one (See: lower one)

your (plural) ཁྱིད་ཅེ། khyire, (*singular*) ཁྱོད་ཅེ།

khyore, འོ་ཅེ། hore (H)

zero སུན། sūna

zombie རོ་ལངས། roblang

Nepali Sherpa dictionary
नेपाली-शेर्पा शब्दकोश

अ

अँगालो पंग्पा pangpa
 अँगालो हान्नु पंग्पा देव pangpa dep
 अँध्यारो नाक्त्सुबि naktsubi
 अँध्यारोपना मुन्नक munnak
 अंश (>भाग)
 अक्षर यिगी yigi, च्हाक्री chhakri (H)
 अगाडि दुंग्ला dung-la
 अगुवा गूओ गुओ guo
 अग्लो थेंपु thēnpu
 अघाउनु द्राा draa
 अघि हाने, हाना, गूमा-ला goma-la
 अघिकांश (>वहुमत)
 अङ्क आङ्गी āngki
 अङ्गुर गुन्द्रु गुन्द्रु gundrum
 अङ्गै थारुंग tharung
 अटल (See: स्थिर)
 अठार चोप्ये चोप्ये chōpye'
 अठ्याउनु (See: समात्रु)
 अङ्कल गर्नु त्शे' क्यि tshē' khyi
 अण्डकोष गू-न्गा gu-nga
 अण्डा च्हे मन्तोक chhe mentok
 अत्यास (See: त्रास)
 अदालत थ्रिङ्कान्ग thrīṅkang
 अदुवा ग्येशर gyeshar
 अधिकार ओङ्गा ōngcha
 अध्ययन त्कचे' tākche'
 अनि थामा, नि thama, ni
 अनिदो (See: जागर नभएको)
 अनुभव न्याम्युङ्ग nyamnyung (Syn.: प्रयोग)

अनुमति दिनु (See: घुसानु)
 अनुमति प्राप्त (See: स्विकृत)
 अनुमति नावा, पास nāawa, pās
 अनुमान त्शे' tshē'
 अनुवाद गर्नु क्ये' ग्युर kye' gyur
 अनुवादक क्ये' ग्युर गु मी kēgyurru mi
 अनुशासन द्रिक्लाम driklam
 अनुसन्धान (See: अध्ययन)
 अनुहार गूदोङ्ग guodong
 अनैतिक मारप marap
 अन्तरिक्ष (See: वायुमण्डल)
 अन्धविश्वास नाम्तोक nāmtok
 अन्धी शर्मा sharma
 अन्धो शर्वा sharwa
 अन्न द्रु (Syn.: बाली)
 अन्यत्र लैजानु (See: सानु)
 अन्योलमा पर्नु गूओ थोम guo thōm
 अपमान मारे, मारा māare, māara
 अपर्याप्त (See: नपाइने)
 अपशकुन (See: अन्धविश्वास)
 अप्त्यारो चासिङ्गु chāsīngpu
 अबेर थिसे phise
 अभिलेख (See: दशतावेज)
 अभ्यास गर्नु जूङ्ग jōng (Syn.: तालिम दिनु)
 अमिलो क्युरु kyūru
 अरु याम्पा yampa
 अर्थ (See: कारण)
 अर्थतन्त्र (See: आर्थिक)
 अर्थपूर्ण क्खो वेतु khō wetu
 अलग्गिनु क्खे' khā khyee

अलमलिनु खर्पोर'र'र'र' ggo khōr
 अलिक चाँडो श्र'सो ngāse
 अलिकति हुन्'खो nyungme, श्रैण'ये'येण
 trikpechik
 अल्छी लाग्नु खर्केर'र'र' tshēra lang
 अल्छी ल'र'सु'रु laa munu, खर्केर'र' tshēra
 अल्मलिनु ये' ये yee
 असफल हुनु (See: गर्न नसक्नु)
 असल ले'र'सु leemu (Syn.: राम्रो)
 असिना से'र' sēr
 असी ख'र'र'र' khāl shi

अस्ति ख'र'र'र' khārnup
 अस्तु रु'ब'खे'र' ruse, ringsel
 अस्थिर'ख'ख'र'r' āsar
 अस्पताल ख'र'र'र' mēnkang
 अस्वाभाविक (See: आश्चर्यजनक)
 अस्विकार जनाउने शब्द ख'र'र'र' mimang
 अ-हाउनु (See: आदेश दिनु)
 अहिले र'र' thanta
 अद्दाउनु ख'र'र'र' kōpa gya'
 आघोँ ख'र'र' sāngpu'

आ

आँखा बीण mīk, च्छुर्न chēn (H)

आँखीभौं श्छेर्न सुर्न mīnpur

आँट सेभसः सुणसः sēmshuk

आँटनु (See: साहस गर्नु)

आँप णसः ām

आँसु बीणः mīkchu

आइतबार णः न्निः za nyīma

आइपुगनु श्छेवसः lēp

आइमाई णसः सुसः hambum (Syn.: श्रीमती)

आउनु हुन् हुन् hung, ग्गि gyi, येवसः phēp (H)

आकर्षक षेः षेः लेमुः zopta lemu (Syn.: राम्रो)

आकार षेः षेः zopta, zopte (Syn.: नाप)

आकाश णसः nām

आक्रामक षेः षेः ngargyal

आगो मे me

आगोको झिल्का षेः षेः metak

आज षेः हारिङ्गः haring

आज भोली षेः षेः thaasam

आजकाल षेः षेः thingsang

आज्ञाकारी षेः षेः khā-la nyermu

आठ ग्गिः gye'

आत्मकथा षेः षेः nāmthar

आत्मा सुः thūu

आत्मीया षेः षेः shē tshāndi

आदत (See: लत)

आदर षेः षेः moowa (Syn.: सम्मान)

आदर गर्नु षेः षेः chhā jo'

आदेश षेः षेः kā

आधा (See: आधी)

आधार सुः सुः khūng (Syn.: सहारा)

आधी वेः षेः phēka

आनन्ददायी (See: कर्णप्रिय)

आनन्दित सुः सुः kyīrmu

आनिदो षेः षेः nyokpu

आनी षेः षेः āni

आन्तरिक झगडा (See: गृहयुद्ध)

आन्दोलित हुनु (See: उत्तेजित हुनु)

आन्द्रा सुः सुः gyēma

आन्द्रा-भुँडी षेः षेः nangtsa

आफन्त षेः षेः tshāngka

आफू षेः षेः rāng (Syn.: ऊ)

आफे (Syn.: उ) षेः षेः daadakpu

आमा षेः षेः hama

आमाडब्लाम हिमाल षेः षेः hama
draplāng

आमा-बुवा षेः षेः hawa hama

आम्दानी सुः सुः hungkung

आयु षेः षेः mitsi

आयोजक षेः षेः laawa

आरा (See: करौती)

आराम गर्नु षेः षेः ngaaso

आराम षेः सुः thāngpu

आरामदायी षेः सुः diṃmu

आरिस (See: ईर्ष्या)

आरु षेः सुः khambu

आरो (See: करौती)

आर्थिक सुः सुः hungpap

आश्चर्यजनक सुः सुः khyēntsaru

आलु रै| ri, रैगै riki

आलोचना गर्नु स्रुक्'अदेक्| kyenden (Syn.:
हप्काउनु)

आवश्यकता दर्शोना| goo

आवाज हुनु| huru, के'न| ke'

आशा आसु| āasu, रे'वा| rewa

आशीर्वाद च्वा'दव'द| chhawang

आशीर्वाद दिनु मो'लम'ग्या| mōlam gya'

इ, उ

इतिहास लॉकुवा | logyu
 इनार गुबुसा | trūnpu
 इन्द्रेणी अदा | ja
 इमान्दार देन्सा | threngpu
 इस्त्री दसुर्ती | ūrti
 ईर्ष्या बीगत्रेस | mizir, अरकन | chhaanang
 उँभोतिर यार्यो | yaayo
 उकालो खेबा | khyen
 उचित द्रुचामु | dra chāamu
 उच्च स्थान ते | te'
 उछाल् कुरेखासा | chhūurimpa
 उजुरी गर्नु (See: विरोध गर्नु)
 उज्यालो (See: प्रकाश)
 उठनु लान् | lang (Syn.: बढनु)
 उड्नु अशुर् | phūr
 उता जानु फागाल् | phaa gal
 उता पट्टि फालिमा | phālim
 उतातिर फो | phōo, फागो | phaa phō
 उत्तर सुन् | chhang
 उत्तर दिनु लंग्या | len gya'
 उत्तेजित हुनु त्रु | trū'
 उदाउनु शर् | shâr
 उदाहरण पे | pê
 उदयाउनु (See: रगड्नु)
 उनको मोरे | more
 उनी मोरुन् | morong
 उन्नाइस चर्गु | chūrgu
 उन्नु ग्यु | gyuu
 उपयोगी (धेरै) मरु | mārmu (Syn.:

लायाक)
 उपस्थितिमा (लामाको) कुम्दुन् | kumdün
 उपाय ख्येत्तप | khyitap (Syn.: साधन)
 उपियाँ ख्येत्तप | kyīshik
 उफ्रिनु फेरि | phir
 उभिनु (See: उठ्नु)
 उमालेको पानी कुह्ला | chhūpla'
 उमाल्नु कोल, लहा, लाला | kōl, lhā', lā'
 उमेर गंग्लो | gonglo (Syn.: वर्ष)
 उम्कनु शोर | shōr
 उम्नु (See: जन्मनु)
 उम्लनु कोल | khōl
 उल्तो फिलोक, पिसरमा, फिलोसा | phīlok, pītsarma, fīlōsa
 phīlokpa
 उल्था गर्नु (See: अनुवाद गर्नु)
 उवा न्ना | nna
 उसको खोर | khore
 उसले (See: ऊ)
 उस्तै चिकपा | chīkpa
 उहाँ खोन्गा | khōngpa
 उहाँहरू खोवा | khōwa
 उहिले उहिले थान्पो थान्पो | thāngpo thāngpo
 ऊँट अमुन्ग | āmung
 ऊ खोरुन्ग | khorong
 ऊन कालु काल | kāl
 ऊन फाल | phal
 ऊनी नाामा | nāama
 ऊनी कपडा नाम्बु | nāmbu

ऋ , ए, ओ

ऋण ँर'व' chhaawa

एउटा ङेण -jik

एक गडेण chik

एक एक गरेर रेरेखुके | rere khyani

एक करोड स'य' sāya

एकएक रेरे | rere

एकनासे ऋङ्खेस'सु | chhā nyōmpu

एकसरो कुङ्ग'ग' kyāngma

एकले गडेण'र' | chikrang

एकलो कुङ्ग'र' | kūkyang

एघार चडुगडेण chūchik

ऐना कुङ्ग'र' | gyalung

ओखर गेते | kōtre

ओच्छयान ङेण | tēn

ओछयान ँर'स' | maasa

ओछयान लगाउनु ँर'स'चडा | maasa chāa

ओठ डुठु | chūtu

ओढार सुण phūk

ओरालो ठु' | thul

ओलिनु (See: इनु)

ओँठा छाप स'य'लगा'र' | sāyi lakta

ओँठी सेर'रु' | sōrtup

ओँला ँर'र' | zuu

ओँसी गङ्ग'ग' | nāmgang

ओजार (See: हतियार)

ओतारी लामा सु'र'सु' | trülku

ओषधी ङेण | mēn

क, क्ष

कक्षा गल्खाी klās
 कचेरा बीगडरं mīktsar
 कठिन दगदरं kāle (Syn.: गाहो)
 कडा गरंखा kharma, दभंशु thampu, श्रं
 रंदी shrāndi
 कडा प्लास्टिक श्रंरदगरं pōkar
 कति केंद्री tshōo
 कति वजे (See: कुन समय)
 कथा दयेि pē
 कदर गर्नु (See: प्रशंसा गर्नु)
 कन्चट कंडं nārtsa
 कन्जुस खेरंशु sērna
 कन्डोम (See: ढाल)
 कन्याउनु थ्रं thre(t)
 कपडा खरंखं manja
 कपाल श्रं shrā, दसुश्रं ūtra
 कफी गेथी kōfi
 कम बोल्ने क्खंरं khā chīndi
 कम हुनु (See: घटनु)
 कमजोर कुंठु kyōu
 कमल पदंखा pēma
 कमलो रंखंखा bolmu
 कमिला श्रंखा thrōngma
 कम्प्युटर गभंशुतरं kāmputrar
 कम्मर क्खंरंशु kēltang
 कर श्रंथ्रं thral
 करड केंखा tsīm
 कराउनु केंद्री क्खं kē' gya'
 करुणा क्खंरंशु nyīngje

करौंती खंखाी sokli
 कर्णप्रिय क्खंरंशु nyērnu
 कर्म खंखा lee, कुंरंशु gyūmdre
 कलम पेखा pēn, श्रुंखा nyūka
 कलर खंरं kho-nga
 कलेज गयेथी kālej
 कलेजो खंखंखा chhīnpa
 कसम खानु खंरंशु खंखा nāpkyol, खंरंशु खंखा
 nāpkyal khyi
 कसरी कुंखंशु tsūk khyaa
 कसाही पंखा yawa
 कस्तुरी श्रंखा lāa
 कस्तु श्रुंखा kyī' (Syn.: बन्द गर्नु)
 कहाँ गथी khani
 कहाँ कहाँ गथी गथी khani khani
 कहाँबाट गथीखा khanima
 कहिले खंखा nam
 कहिले पनि कंरंथी kāngni
 कहिलेकाहीँ पंरंथी phar chik
 कहीं पनि गथीखंरं khānisang
 काँच (See: सिसा)
 काँचो (See: नपाकेको)
 काँडा केंरंखंरं tshērmang
 काँध (See: कुम)
 काका आंशु āu
 काकी श्रुंशु ūru
 काख पंरं pang
 काग गल्खा kālak
 कागज श्रुंशु shūu
 कागजात (See: दशतावेज)

काट्नु चरु | chē(t) श्रेण thre' र्ग ngā'
 काठ श्रेण | shīng
 काठको लाम्चो टाँक ओलश्रेण | olshing
 काठमाण्डौँ यम्बु | yambu
 काठी हरेक्षेत्र | tēgal
 कान अमर्कण | āmchok
 कानुन (See: नियम)
 कानुनी श्रेणश्रेण | thrim la dro
 कान्छो (See: भन्दा) श्रेण | trūwa
 कान्छो (See: मुनिको)
 कान्लो र्ग | ngampa
 काम सक्नु थुल | thūl
 काम लका | laaka
 काम गर्नु लकाश्रेण | laaka khyi
 काममा लाग्नु कु | kū(t)
 काम्नु दरश्रेण | darsi' gya'
 काम्नु दर | dar, श्रेण shrū'
 कार मर्त | motrar, गरी | gari
 कारण र्गथेण | thentok
 कार्यालय अपिस | āpis
 कालो बजारी नक्त्संग | naktsong
 कालो नक्पु | nakpu
 काल्पनिक अजिङ्गर द्रुक | druk
 किताब कितप | kitap
 किन गङ्ग | khāng-la, उँ | chīla
 किनभने गङ्गश्रेण | khāngla sisin, उँ
 श्रेण | chīla sisin
 किनमेल न्योपचा | nyopcha
 किनारा (See: छेउ)
 किन्नु न्यो | nyo
 किरा बु | bu
 किर्त (See: नक्कली)

किलो (तौल) किलो | kilo
 किसान श्रेण | shingpa
 कुकुर क्यी | kyī
 कुखुरी च्छु | chhamu
 कुचो कौमु | kōmu
 कुट्नु दुङ्ग | dung
 कुन समय न्गाली | ngāli
 कुना सुर | sur
 कुम पुङ्गपा | pūngpa
 कुरा काट्नु (See: निन्दा गर्नु)
 कुरा गङ्गलप | sūnglap (H)
 कुराकानी पेला | pēla
 कुराकानी गर्नु पेलाश्रेण | pēla khyi
 कुर्सी कुरशी | kūrshi
 कुलो (See: नहर)
 कुस्ती खेल्लु त्सा ग्या | tsāa gya'
 कुहिनु (See: सङ्गु)
 कुहिनो श्रेणश्रेण | thrimung, thremung
 कुहेको रुलवा | rulwa
 कृपया! थ्राकुर | thraakur
 कृपा कत्रिन | kātrin
 कृषक (See: किसान)
 कृषि शश्रेण लका | sāshing laaka
 के के गङ्ग | khāngkang
 के भयो? गङ्गश्रेण | khāng khyaa sung
 के गङ्ग | khāng
 केको लागी (See: किन)
 केटी फुम | phūm
 केटो फुचुङ्ग | phuchung
 केरा कुरा | kēra
 केराउ श्रेण | shrēlma

केहि पनि ཀང་སང་། khangsang
 केही पहिले ཀཱེ། khartse
 केही मात्रामा ཅེ་ཅིག་ tsēechik
 कैची རེ་བཙུག་ zaptsi
 को ལུ། sū
 कोइला སོ་ལ་རྟོག་ sōltok
 कोक्रो ཚང་། tshāng
 कोट्याउनु (See: कन्याउनु)
 कोठा ཀོ་ཏ། kōtra
 कोदालो རྟོག་ཅེ། tōktsi
 कोदो ལྷུ་རྩ། gyar
 कोपरा རབ་རྟོག་ chhaptok

कोसिस गर्नु རམ་མྱི། ham khyi
 कोसेली ལྷེ་སྐ་ག་ kyēka
 कोही पनि ལུ་སང་། sūsang
 कौडा ཤོ། shō
 क्यामरा ཀེ་མ་ར། kēmra
 क्रमशः རིམ་པ། rimpa
 क्रोध རློ་བོ། thrōwo
 क्षति (See: हानि, हार)
 क्षती (See: हार)
 क्षमता ཀམ་ཐབ་ས། khatap རེ་བློ་བཟང་། jöntang (Syn.:
 शक्ति)

ख

खच्चर ཅེ། thre
 खतरनाक (See: अपठ्यारो)
 खल्लु (See: खोप्लु)
 खन्याउनु (See: हाल्लु)
 खबर पुज्याउनु ལན་ལཔ། len lap
 खम्बा ཀཔ། kāa
 खरबारी (See: घाँसबारी)
 खरानी ཅལ་ཅུམ། thaltsam
 खरायो རི་ལྷོང། riwong
 खरी-दुइगा ཅེམ་པག། empak
 खर्च व्यहोर्नु འགོ་སྲུང་རྒྱལ། drosung gya'
 खर्च འགོ་སྲུང། drosung
 खलौती འབུད་དེ། buta
 खस्किनु (See: घट्लु)
 खस्नु ལྷུམ། lhūm
 खसु རི་ཤིང། phishing
 खस्रो ཁྱོང་ཕུ། khyongpu
 खाइलाग्दो ལྷོ་རྩོམ་ཕུ། ngā thronpu
 खाजा འཛར་ར། zara
 खात (See: चाड)
 खाना ཟ་མ། sama, ལལ་ལག། shalak (H),
 གསོལ། söl (H)
 खाना खानु ཟ་མ་ཟ། sama sa, ཟ། sa,
 བཞེལ། shee (H)
 खाने भाँडो ལལ། shaa
 खाली ལྷོང་པ། tongpa
 खाली खुट्टा ཀའ་རྗེན་པ། kāa jenpa
 खाल्टो (See: बरफ)
 खाल्टो परेको ཁྱོང་ཁྱོང། kyongkyong

खाल्टोमा गाइनु མིག་དུང་རྒྱལ། mīkdung
 gya'
 खाल्डो མིག་དུང། mīkdung
 खास गरी ཀའ་རྗེན། kāngten
 खित्का छोइनु དགོང་བཟོལ། gotra shōr
 खिन्न हुनु ལེ་སྲང་ལང། shedang lang
 खिन्नता ལེ་སྲང། shedang
 खिसी गर्नु ལྷར་ལྷག། mārchak
 खुकुरी ལུར་པ། khurpa
 खुकुलो हुनु འཕོལ། thröl
 खुट्टा ཀའ་པ། kāngpa, ལབས། shap
 खुद्रा སིལ་མ། silma
 खुनी (See: हत्यारा)
 खुम्बु ལུམ་པ་བུ། khumbu
 खुर्सांनी དམར་ཅི། mārtsi
 खुला ལུ་ཡིའ་ལུ། khu yemu
 खुलापानाको ग्रन्थ དཔེ་ཆ། pēcha
 खुशी ལྷོ་བདེ་ལུ། lō dimu
 खुशी हुनु དགའ་ལང། gaa lang (Syn.:
 मन पराउनु)
 खुसीमा मगन འཆམ་བལ། chhāmdral
 खुसीले बुर्कुसी मार्नु འཆམ་བལ་རྒྱལ། chhāmdral
 gya'
 खेतबारी ལིང། shing
 खेताला (See: पर्म)
 खेती སལ་པ་ལེལ་ལ། sāpashi laaka
 खेप སའ་ལ། pāala, ལྷིབ། khyēp, ཅིང་མི། tsīmi
 खेल्लु ཅིང་མི་ཅེ། tsīmi tsē
 खोक्नु ལྷོ་རྒྱལ། lō gya'
 खोज्नु འཕོལ། tshöl

खोप्नु कौण kō'
खोर क्खण lhāa
खोला (See: नदी)

खोले क्खु kyū
खोल्नु बेण be(t) (Syn.: फुकाल्नु, रोप्नु)

ग घ

गद्दी थ्री thrī
 गधा घुन्गु phunggu
 गन्तव्य द्रोसा drośa
 गन्ध (See: बास्ना)
 गरिब श्पेरंगु pērangpu (Syn.: कमजोर)
 गरिसक्नु श्यानिंग सिन khyaa-ning sin
 गरुङ् श्लक lak
 गर्धन खिङ्पा jingpa
 गर्न मिल्नु च्हो chhō'
 गर्न नसक्नु ख्यिमा ख्ये khyi mā khyē
 गर्नु ख्यि, नंग नāng (H)
 गर्भवती पैजिम phijim
 गर्मी लाग्नु गुत्सुवा लंग gutsuwa lang
 गलेंचा (See: ओच्छ्यान)
 गल्ती गर्नु नोर, न्ये nyē
 गल्ती स्वीकार्नु (See: माफ माग्नु)
 गल्ती नोरत्रुल nortrul
 गहना ग्येन्चा gyencha
 गहिरो तिंग रिङ्गु tīng ringpu
 गहुँ थ्रा thra
 गहुँको पीठो जेन्पी jēnpi
 गह्रौं चिन्दी chīndī
 गाँठो दोपुर dopur
 गाई फामुङ्, फामु phamung, phamu
 गाईगोरु फालाङ् phalang
 गाईबस्तु च्छुङ्मा chhungma
 गाईबस्तु पाल्ने द्रोक्पा drokpa
 गाऊँ युल yul
 गाऊँले युल्यिमी yulkyimi

गाइनु (See: रोप्नु)
 गालपुक ख्यामे khākme'
 गाला द्राम्पा drampa
 गाली गर्नु ग्योशुर्गु ngopshur gya', हुर्नु
 दरु हुरु देन, लप्टाक लप्टाक
 ग्या', काप्यिन kāpkyin (H)
 गाहो दुक्पा dukpa
 गाहो (See: कठिन)
 गिद्ध च्छर्गु chhargu'
 गिरफ्तार गर्नु (See: समातु)
 गीत लु lu
 गीत गाउनु लु लिंग lu ling
 गुँण (See: गुणस्तर)
 गुण ग्युपदक gyupdak
 गुणस्तर पुत्से pūutse' (Syn.: गुण)
 गुणा (See: पटक)
 गुम्बा ग्योन्गु ग्योन्गु gonde, लाङ् lhaang
 गुरु साहेप sāhep (Syn.: शिक्षक)
 गुलियो नगरु ngārmu
 गुलियो चिया नगरु chha ngārmu
 गृहयुद्ध नङ्गु नङ्गु nangtruk
 गौडा सुर्गु सुर्गु sūru khāmbuk, sūru
 गैरकानुनी थ्रिम लाम्द्रो thrim la mondoro
 गोठालो जिउ जिउ ziwu
 गोत्र रु ru
 गोप्य रूपमा नसङ् नसङ् sāng-nang
 sāng-ni
 गोप्य नसङ् sāng
 गोप्यता साथ (See: सुटक्क)
 गोप्यतापूर्वक (See: चूपचाप)

गोबर छुँदा chēe
 गोरु ल्हांग lāng
 गोरु बीया दगासुं mīk kāru
 गोलाकार (See: वृत्ताकार)
 गोलीगाँठो ग्रेलुंग trēlung
 गोलो क्यिरमु kyīrmu
 गोष्ठी (See: बैठक)
 ग्रन्थ (बुद्ध) कंगग्युर kānggyur
 ग्रीष्म यारु yāru
 घटाउनु रुंग-गातुंग nyung-nga tōng
 घट्नु रुंग-गातुंग nyung-nga
 dro, र्देखा jom, गुं gū(t)
 घडी छुत्सि गरी chhutsi gari
 घण्टा छुत्सि chhutsi'
 घण्टी थ्रिजु thrīju
 घन (See: हथौडा)
 घनिष्ठ (See: आत्मीया)
 घर क्हांगपा khangpa
 घरको भग्नावशेष थ्रिवाक threwak
 घरपरिवार थ्रुंगपा throngpa
 घरभाडा क्हांग्ला khangla

घाँटी मीटा mīta
 घाँस त्सा tsā
 घाँसबारी त्सा tsīsa
 घाउ मा mā (Syn.: चिहान)
 घाटा कुं khūn
 घाम न्यिमा nyīma
 घिउ बस mar, गार्खा बस sōlmar (H)
 घिउतेल (See: चिल्लो)
 घुँडा पीसा पुंग पिमुंग pīmung
 घुट्को (एक) हुप क्हांग hūp khang
 घुमाउनु क्यिर kyīr
 घुमाउने (See: रिँगटा लाग्ने)
 घुम्नु क्यिर khyīr, कोर kōr
 घुयेंत्रो हुरुदुक hurduk
 घुसानु चि(t) chī(t)
 घोडा ता, क्हाइपा chhīppa (H)
 घोडाको काठी तिंगपा tīngpa
 घोप्टो क्हांग-मा khang-ma
 घोसे (See: कम बोल्ने)

च

चउर श्रं' pāng
 चकचके (See: बदमास)
 चकमक पत्थर श्रं' shārtuk
 चक्का (See: चक्र)
 चक्र श्रं' khōrlu
 चङ्गा श्रं' shōkcha, shūicha
 चढाउनु सु' pūl
 चढनु श्रं' shen, श्रं' ze', श्रं' chhīp (H)
 चन्दनकाठ (See: श्रीखण्ड)
 चन्द्रमा सु' ūkla
 चपाउनु सु' mūr, श्रं' lē(t)
 चम्चा श्रं' khyīmpok
 चरा श्रं' chha
 चराउने ठाँउ श्रं' tsāa
 चराको गुँड श्रं' tshāng
 चर्केको श्रं' khaawa, khalwa, श्रं' thri (Syn.:
 फुटेको)
 चर्पी श्रं' chhaakang
 चलचित्र श्रं' philm, fīlim
 चलन श्रं' trōl
 चलाख श्रं' chāngpu, श्रं' gōo dīmu
 चलनु (See: हल्लाउनु)
 चस्मा श्रं' mīkshel, श्रं' chēnshel
 चाँडे श्रं' ngāmu, श्रं' ngātok, श्रं' ngāla
 चाँडो (See: छिटो)
 चाँदी श्रं' ngūl
 चाउरी श्रं' nyērma
 चाक श्रं' pēlang
 चाड श्रं' bābcha

चामल श्रं' draa
 चार श्रं' jī
 चारकुने सु' थ्रं' thrupshi
 चालक (See: डाइभर)
 चालचलन सु' लु' lukso, श्रं' drotang
 चालीस श्रं' khal nyī
 चाहना (See: लोभ)
 चिउँडो सु' ūku
 चिढाउनु (See: निहुँ खोज्नु)
 चितुवा श्रं' zīk
 चित्र श्रं' rimung, rīmu, श्रं' kūpar (H)
 चित्रकार श्रं' khaapa
 चिनिया श्रं' gyami
 चिनी श्रं' chīni
 चिन्ता श्रं' sēmtral
 चिन्ता गर्नु श्रं' phap khyi
 चिन्तित हुनु श्रं' sēmtral khyi, श्रं'
 श्रं' phap lang
 चिन्नु श्रं' ngo shēe
 चिप्लनु श्रं' thre(t)
 चिप्लो श्रं' jāmpu
 चिमटनु श्रं' sēmung dep
 चिम्टा श्रं' kāmtang
 चिम्ली श्रं' thukung
 चिया श्रं' chha, श्रं' sōlja (H), श्रं' pheja
 चिया कितली श्रं' tīpli
 चिया छान्ने श्रं' chhatsak
 चिरफार गर्नु श्रं' shākcho
 चिर्नु श्रं' kā'

चिलाउनु ཟ་ལུ་ saur
 चिल्लो ལྷུ་མ་ཅི། nùmtsi, ལག་ཅི། shaktsi
 चिसो གྲོང་གེ། threngge, བསིལ་ལུ། sīlu, sīlwu
 चिसो हुनु བསིལ། sīl
 चिहान ལུ་ས། thursa
 चिहान लगाउनु ཏཱ་ཀླུ། tāa gya'
 चीन ལྷོ་པོ། gyanak
 चीरा (See: चर्केको)
 चुकचुकाउनु མཁ་པ་ལྷེ། phāawa khyi
 चुकचुकी མཁ་པ། phāawa
 चुच्चो རྩུ་ཏོ། chūptok
 चुठनु (See: माइनु)
 चुप लाग! རྩུ་མ་ལྷེ། tsūm khyi
 चुम्बन ལུ་པ་ pūka, pūkok
 चुम्बन गर्नु ལུ་པ་ལྷེ། pūka khyi
 चुरोट (See: सुर्ती)
 चुलो ཐལ། thāp
 चुल्ठो बाटनु ལྷུ་མ་ལྷུ་མ། lhaama lha'

चुल्ठो ལྷུ་མ་ལྷུ་མ། lhaama
 चुसाउनु (See: चुस्नु)
 चुस्नु རྩེབ། jip
 चूपचाप ལ་རྩ་ལ། khā rakpa
 चेकबुक འདུལ་འཛིན། ngülzin
 चेपारे ལ་མ་ལཱ་ལུ། khā khāamu
 चेला (See: शिष्य)
 चोटी (See: खेप)
 चोर ལག་པ་རེང་ལུ། lakpa ringpu, ལུ་ར་ལ། kūrma
 चोर औला མཛུབ་ཏོ། zuptok
 चौडाइ ལ་ཤ། shang
 चौध རུ་པ་ལེ། chūpshi
 च्याउ ལ་མུང་། shāmung
 च्यातिएको ལཱ་པ། shaawa
 च्यातिनु ལཱ། shaa
 च्यात्रु ལ་ཤོ། shō'
 च्यापिनु ལུ་ཅུ། chūr

छ

छ हुग थ्रुक
 छडी (See: लठ्ठी, लौरो)
 छरितो (See: फुर्तिलो)
 छरिनु ख्ये khye
 छर्नु तौर tor
 छलफल (See: कुराकानी)
 छलफल गर्नु (See: कुराकानी गर्नु)
 छाउनु गेप gep
 छाउरो क्यिप्रुक kyipruk
 छाती केशोक tshēkok
 छादनु क्यु kyū
 छाना थोक thōk
 छान्नु तसे' दम dam
 छाप थेशी thēsi
 छाप्ने व्यक्ति पारवा pārwa
 छाला को पाū, पाū
 छिटो थिम्पु thimpu
 छिन्नु च्हे(t)
 छिमेकी थिम्पु khyimtsi
 छिरल्लु (See: छर्नु)

छिराउनु (See: उन्नु)
 छिबिरे थ्रात्रा पात्रा thrātra pātra
 छुचो न्गा थ्रेन्गे ngā threngge
 छुट्टी त्शुत्री tshūtri
 छुट्टै (See: बेगलै)
 छुट्याउनु (छान्नु)
 छुनु रेक rek
 छुरा थ्रिक thrik
 छुरी (सानो) त्पद्री tāpdri
 छुर्पी च्हुर्पि chhūrwi, chhūrpi
 छेत थामा thāma
 छेतमा (See: नजिक)
 छेक्नु (See: पानी थुन्नु)
 छोटपत्र गर्नु थ्राल thrāl
 छोटो थुर्मे thūrme
 छोडाउनु शु shū
 छोड्नु (See: पठाउनु, राख्नु, ढाक्नु)
 छोरी (See: केटी)
 छोरो (See: केटो)

ज झ

जँचाउनु थेंग | tēn
 जग द्रमशर्मा | dramshi
 जग्गा स'का | sācha
 जग्गा-जमिन स'स'ग'ली | sāpashi
 जङ्गली हाँस र'द'प' | ngangpa
 जटा र'ल'वा | ralwa
 जताततै ग'द'गु'सा | khangkyasa
 जति सक्दो राम्रो ग'द'द'ग'द'ग' | khang
 thratrak
 जतिसक्दो ग'द'धु'व'धु'व' | khang thütup
 जतिसक्दो चाँडो ग'द'धु'धु' | khang ngā-nga
 जनता (See: प्रजा)
 जनावर सेमसा'उक' | sēmchen
 जन्ती स'वे'क'दी | zēdi
 जन्म लिनु (See: जन्मनु)
 जन्मनु कु' | kyē, र'सु'द' | thrūng (H)
 जन्मस्थान कु'सा | kyēsa
 जपमाला थेंद'द' | thrēng-nga
 जपुनु र'द' | rong
 जबरजस्ती ह'म'प' | hāmpa
 जम्मा (See: भेला)
 जम्मा गर्नु र'ग' | ru'
 जम्मा पार्नु कु'द' | gong
 जम्मा हुनु कु'सा | khyil
 जरिवाना (See: दण्ड)
 जरुरी (See: महत्त्वपूर्ण)
 जल बिरालो स'सा | shrām
 जलाउनु से'ल'से'ग' | me-la shrē'
 जल्नु र'के'ग' | tshi'
 जवान न'र'कु'द' | naachung

जवाफ जू'र'ल'ग' | jaalen (H)
 जवाफ दिनु (See: उत्तर दिनु)
 जस्तै उँस'द'ग' | chīndok (Syn.: मिल्दोजुल्दो)
 जहाँतही ग'के'स'द' | khañisang, ग'के'स'द' |
 khañilang
 जहान (See: परिवार)
 जहिले पनि न'म'ल'द' | namlang
 जहिले न'म' | nam
 जाँच गर्नु (See: परिक्षण गर्नु)
 जाँच गर्नु (See: परिक्षण गर्नु, हेर्नु)
 जाँच (See: परीक्षा)
 जाडो हुनु र'सु'व'ल'द' | khyēwa lang
 जानु र'सु' | dro
 जान्नु से' | shēe
 जायज हुनु स'दे'ग' | den
 जिउँदो ग'से'क'सु' | sōnpu
 जित्नु कु'सा | gyal
 जिन्दगानी (See: जीवन)
 जिब्रो कु'सा | chēla
 जिम्मा लिनु स'से'ल'द' | khē ling
 जिम्मेवारी स'ग' | gen
 जिम्मेवारी लिनु स'ग'र'स'स' | gen khūr
 जिस्कनु (See: मस्कनु)
 जीवन कु' | tshē, कु'कु' | kütse
 जुँगा कु'से'ग' | gyērok
 जुका स'प' | pāta
 जुतो (See: बर्कोला)
 जुता र'द' | zuta, स'स'स'स' | shaɓlam (H)
 जुतो (See: बर्कोलो)
 जुमा से'ग' | shik

जुम्ल्याहा ऋकॅस'रे| tshēre, ऋकॅस'खा| tshēma
 जेल वडॅक'रद' | tsōngkang
 जो पनि सु'सद' | sūsang
 जोगिनु वडॅखा| zem
 जोडी ऋ| chhâ
 जोडनु रे'या| re, थु'दु' | thū(t)
 जोर्नी कॅद'सु'र | tshīnggur
 जोश द'व'ङ्गा| ngandra
 जोशिलो रु'द'र'खा| ru-ngarma
 ज्ञान थॅक'र'खा| yenten
 ज्याकेट थॅद'सु'द' | tētung
 ज्यान (See: प्राण)
 ज्याला ऋ' | lâ
 ज्वरो ऋ' | tshāa
 ज्वाँड़ (See: भेना)
 ज्वाँड़ ऋ'खा'स' | makpa (Syn.: भिनाजु)
 झगडा थ'स'सु' | thāmu (Syn.: विवाद)
 झगडा गर्नु थ'व'स'व'ङ्गा| khāndap gya'
 झर्को लाग्नु (See: अल्छी लाग्नु)

झर्नु व'व'खा| phap (Syn.: खस्नु)
 झाँक्री (See: धामी)
 झापड हान्नु द'या'ङ्गा'ङ्गा| thalchak gya'
 झापड द'या'ङ्गा| thalchak
 झारपात थु'र'खा| yurma
 झार्नु (See: सामान उतार्नु)
 झिंगा थॅव'र'द' | ēprang
 झिक्नु (See: फुकाल्नु)
 झुटो बोली झै'के'खा| zinok
 झुटो बोल्नु झै'के'खा'थ'या| zinok lap, झै'के'खा'
 व'डॅ' | zinok zo
 झुन्डिनु (डोरीमा) द'थु'द' | châng
 झुन्ड्याउनु न'म'ला'ग'ग'खा| nām-la ggal
 झुन्ड्याउनु (See: बोकाउनु)
 झोला मिलाउनु रु' | rup
 झ्याल कॅर'रु'द' | kārung
 झ्यालखाना थ'द'थ'र'र'रु' | khangpa maru (Syn.:
 जेल)

ट ठ ड ढ

टकटक्याउनु श्रुणु shrū'
 टाँक धेसखकु thēpchu
 टाँसनु श्रुणु jar
 टाउको खर्पोला gōo, ढसु ū
 टाटेपाटे पालत्राम pāltram (Syn.: छिविरे)
 टाढा धारासिन्धु thāringpu
 टालो ल्हेन्दा lhēnda
 टिकट त्रिकात्र trīkatr
 टिकाउपन थुप thūp
 टिनको भाँडा त्रिण trīn
 टिप्पणी (See: व्याख्या)
 टिम्बुर जेम्बुर ermang
 टुकी तुङ्गु ūngku
 टुक्रा पानु तसेप, तसिया sil (Syn.: फुटाउनु)
 टुकुरको (See: फुटेको)
 टुप्पो खर्पोला gōo
 टुहुरा थपुरुक thapruk
 टेबल छेक्छे chōktsi
 टेलिभिजन त्रिबि trībi
 टोक्नु धेन् phē(t)
 टोपी शम्बुन्गु shāmung, ढसुशा ūsha (H)
 ट्याक्सी त्राक्सी trākxi
 ठण्डा (See: चिसो)
 ठण्डा लाग्नु (See: चिसो हुनु)
 ठाउँ दासा दासा dāasa
 ठाडो ख्याम्बु khā gyaamu
 ठिक हुनु (See: जायज हुनु)
 ठिक छ (See: हुन्छ)
 ठूलो ग्यिर्पु, बम्पु gyirpu, bompū

ठूलो काग गोरक gorak
 ठेगाना ख्याङ्गु khājang
 ठोक्किनु (See: लाग्नु)
 डढेको त्शिकपा tshīkpa
 डर देखाउनु ज्यिवा कु(t) jjiwa kū(t)
 डर ज्यिवा jjiwa
 डराउनु ज्यिवा लङ्गु jjiwa lang
 डाँकू (See: लुटेरा)
 डाँस सेप्राङ्गु sēprang
 डाक्टर अम्ची amchi
 डाहा थ्राटोक thrātok
 डुङ्गा थ्रु thru
 डुब्नु नुप nup
 डो-याउनु (See: बाटो देखाउनु)
 डोरी थक्पा thākpa
 डोल्पो थोल्पो tholpo
 डाइभर ग्यारि तङ्गु मि ग्यारि तङ्गु मि gari tōnggu mi
 ढकढकाउनु (ढोका) ग्युङ्गु gū dūng
 ढकनी (See: बिको)
 ढकिया (चोयाको सानो) ल्येमु lēmu
 ढल्कनु न्याल nyāl
 ढाकिनु त्शुप tshūp
 ढाक्नु द्रिप (Syn.: छाउनु)
 ढाड ग्याङ्गु gyagung
 ढाल लिकशुप likshup
 ढिलो हुनु ग्याङ्गु gyang
 ढिलो फिमु phīmu (Syn.: लोसे)
 ढुक्क न्यिङ्गुसङ्गु nyīngsang
 ढुङ्गा दो do

दुसी शेप्या ngōyam

ढोका शेो gô

दयाडगो ढा ngâ

त, त्रा

तक्मा (See: पदक)
 तखता त्रफे | phaate
 तटवन्ध त्ररा | raa
 तडकभडक गर्नु त्रसुत्सु | ngomsu kū(t)
 तडकभडक (See: देखावटी)
 तडकभडक गर्नु त्रसुत्सु | ngomsu kū(t)
 तत्काल त्रसोक | malok (Syn.: तुरुन्त)
 तन्नेरी त्रजेन्ते | jenta, jonta
 तपश्री त्रमेन्ते | gomchen
 तपस्वी त्रमेन्ते | ritropa
 तपाङ्ग त्रमेन्ते | horong, त्रमेन्ते | dakpu
 तपाङ्गहरु त्रमेन्ते | lhēngya
 तमासा त्रमेन्ते | shrīlmu
 तयार पार्नु (See: मिलाउनु)
 तयार हुनु त्रमेन्ते | chōm
 तयारी गर्नु त्रमेन्ते | thrandrik khyi
 तयारी त्रमेन्ते | thrandrik
 तरकारी त्रमेन्ते | sōlwa
 तराई त्रमेन्ते | gya
 तरुनी त्रमेन्ते | jerma, jormu, त्रमेन्ते | phum
 pheza
 तर्साउनु (See: डर देखाउनु)
 तर्सिनु (See: डराउनु)
 तल त्रमेन्ते | maamo, त्रमेन्ते | wok-la
 तलतिर त्रमेन्ते | mar
 तलब (See: ज्याला)
 तस्बिर (See: फोटो)
 तातो त्रमेन्ते | tshāndi, त्रमेन्ते | throlmu
 तान्नु त्रमेन्ते | thēn
 तापनि त्रमेन्ते | si-naang, त्रमेन्ते | yinsi-

naang
 ताप्के त्रमेन्ते | tāpkyo
 तामा त्रमेन्ते | saa
 तारा त्रमेन्ते | kārma
 तारिख (See: मिति)
 तार्नु त्रमेन्ते | lōm
 ताल त्रमेन्ते | tsō
 तालिम दिनु त्रमेन्ते | jongdar khyi
 ताल्चा त्रमेन्ते | golcha
 तिघा त्रमेन्ते | balnakpa
 तिनकुने, त्रिकोण त्रमेन्ते | sursum
 तिब्बत त्रमेन्ते | phe'
 तिब्बती त्रमेन्ते | phepa
 तिमी त्रमेन्ते | khyorong
 तिमीहरु त्रमेन्ते | khyirang
 तिमीहरुको त्रमेन्ते | khyire
 तिम्रो त्रमेन्ते | khyore
 तिर्खा त्रमेन्ते | kōmpa
 तिर्खा लाग्नु त्रमेन्ते | khā kōm
 ती त्रमेन्ते | thiwa
 तीन त्रमेन्ते | sūm
 तीन वर्षअघि त्रमेन्ते | gūning
 तीनतारे सारङगी त्रमेन्ते | dramnyang
 तीर्थयात्री त्रमेन्ते | nekore
 तीस त्रमेन्ते | khalpera nyi, त्रमेन्ते | sūmchu
 तुन्तुरो (See: लिङ्ग)
 तुमलेट त्रमेन्ते | tūmpi
 तुरुन्त त्रमेन्ते | shārkyak
 तुलना गर्नु त्रमेन्ते | dur

तुलनामा (See: भन्दा)
तुसारो ढ'खण phamak
तेज ढर ngar
तेसो अक्षेण thre'
तेस्योउनु कुँढ' kyōng
तेल सुँढ' nūm
तेह ढडुणसुँढ' chūksun
तोपकेगोला थोँण'ढरे'सुँढ' throkpi gola
तौल थुँढ'यङ' jiyang

तौलिया रुँढ'य rumal
त्यसो भएमा सुँढ'सुँढ' khyaaasin
त्यागनु सुँढ' pōng
त्यान्द्रो सुँढ' nyangma
त्यो थुँढ' thi
त्रास ढढढ'सुँढ' ngāngtrak (Syn.: डर)
त्रुटि (See: गलती)

थ द ध

थकथकी (See: चुकचुकी)
 थकित हुनु ཅེན་ཅད། ěn chē(t)
 थपक्क हौंशो tōke
 थप्नु नङ्गन'प'गुण nēnpa gya'
 थप्पड द्रमच'पुण dramchak
 थर्कनु (See: काम्नु)
 थर्मस द'दम' chhadam
 थाक लगाउनु त्से' tsē'
 थाङ्का द'द'गु thangku
 थाल श्चे'द'द' dermang, ग'द'र' katir
 थिचनु (See: दबाउनु)
 थुक त्से'म' chēmak
 थुक्पा थुण'प' thūkpa
 थुपानु (See: जम्मा पानु, थाकलगाउनु)
 थुप्रे (See: धेरै)
 थोपा थै'द'प' thūiwa
 थोरै (See: अलिकति, सानो)
 दक्षता द'म'से'द' lakshe
 दक्षिण थो' lhô
 दक्षिणा कु'यि' क' kuyin, द'से'द'प' drelwa (Syn.:
 लामालाई)
 दण्ड के'द'प' chhērpa
 दबाउनु न'न' nēn
 दया (See: कृपा)
 दयालु थु'द'म'प' chhampu
 दराज द'र'द'प' loam
 दर्शन गर्नु द'द'द'प' jalka
 दलिन द'द'द'प' dungma
 दश द'द'द'प' chū thāmpa

दश लाख द'द'द'प' lak chū thāmpa, थै'प'
 chhiwa
 दश हजार द'द'द'प' hazar chū thāmpa
 दशा द'द'प' pharcha
 दस्ताबेज थै'प'क' yikcha
 दही द'ग'र'कु' kārchu, थै' sho
 दाँत स' sā
 दाइ थ'द'प' āju
 दाख (See: अङ्गुर)
 दाजु थु'द'प' ōju
 दाता थु'द'प' jindak
 दायित्व (See: जिम्मेवारी)
 दाहिने द'द'द'प' yāawa
 दाही थु'द'प' gyau
 दिउंसो थै'द'प' phitok, थै'द'द'प' nyimi
 khungla
 दिक्क थु'द'प' kyōnang
 दिक्क गराउनु (See: पिरोल्लु)
 दिक्क हुनु थै'द'प' shetrel
 दिक्दार हुनु थु'द'प' kyōkye lang
 दिक्दारी थु'द'प' kyōkye
 दिदी थै'द'प' tji, थ'द'प' āyi, थ'द'प' āji
 दिन थै'द'प' nyima, द'द'प' za
 दिनु थै'द'प' tēr, थै'द'प' bin (past tense), द'द'प' nāng
 (H)
 दिमाग थ'द'प' lēta
 दिसा उम्काउनु थु'द'प' kyākpa shōr
 दिसा गर्नु थु'द'प' kyākpa tōng
 दिसा थु'द'प' kyākpa
 दीक्षा द'द'प' ōng

दुःख दिनु (See: सास्ती दिनु)
 दुई गौँसा nyii
 दुई पल्ट (See: दोहोरो)
 दुईगुना ध्वं dap
 दुख दिनु (See: सास्ति दिनु)
 दुखबिमर न्युंगशी nyūngshi (H)
 दुखाइ सुक suk
 दुखु (See: वेस्सरी लाग्नु)
 दुध रौंसा homa
 दुध दुहुनु रौंसा jo
 दुब्लो (See: पातलो) न्येर्मे nyerme
 दुरबिन दुरपिन, ग्यांगशेल gyangshel
 दुरुस्तै (See: मिल्दोजुल्दो)
 दुर्खा (See: छुर्पी)
 दुर्भाग्य खौंसा kho'
 दुर्लभ (See: नपाइने)
 दुर्व्यवहार (See: हेपाइ)
 दुर्व्यवहार गर्नु (See: हेप्नु)
 दुलही नमा nama
 दूषित (See: फोहर)
 देखाउनु देन den (See: जँचाउनु)
 देखावटी (See: अस्थिर)
 देखु थोंग thōng
 देब्रे येंपा yēnpa (Syn.: उल्टो)
 देवी ल्हामु lhāmu
 देवी देवता ल्हं lhā
 देश लुंग्पा lungpa
 दोकान (See: पसल)
 दोधारमा गर्नु (See: अन्योलमा पर्नु)
 दोष क्येंसा kyēn
 दोहोरिनु लो' ग्या lo' gya'

दोहोरो न्यिलोक nyilok
 दोहोन्याउनु (See: दोहोरिनु)
 धन (See: सम्पत्ति)
 धनी चुक्पु chukpu
 धनुष गौंसा ju
 धनुष बाण दा da
 धन्य हुनु थ्रिन च्हेर्मु thrin chhērnu
 धन्यवाद थुचे, होरचे thūche, horche
 धर्म हौंसा chhoo (Syn.: पुण्य)
 धर्मशाला द्रोंकंग drōnkang
 धागो श्रुतोक shrūtōk (Syn.: ऊनी)
 धागोको डल्लो थ्रुलु thruļu
 धातु च्हा चा chāa
 धामी ल्हंसा lhāwa
 धारिलो बनाउनु (See: रगडनु)
 धार्मिक सम्प्रदाय च्छोलुक chhōluk
 धार्मिक विचारधारा हौंसेम chhōsem
 धार्मिक व्यक्ति हौंसा chhōwa
 धित मर्नु रौंसा ngom
 धुँवा थुता thuta
 धुन (See: सुर)
 धुनु त्रुंसा trū(t)
 धुप पौंसा pōo, सा सा sāa
 धुलो थला, दुल, शिमु thala, dul, shimu
 धेरै मंग्मु, आला māngmu, āla (Syn.:
 प्रशस्त, निकै)
 धैर्य न्गंग-ग्यी' ngang-gyi'
 ध्यान गर्नु गौंसा gom
 ध्वजा लुंग्दार lūngdar
 धवाँसो थ्रेक्पा threka

न

नक्कल गर्नु लुमुसुन्दा | lumu sē(t)
 नक्कली हुरसा | zurma
 नक्सा स'पत्रा | sāptra (Syn.: फोटो)
 नगन्य न्गुन्हुन् | nāngchung
 नङ शेरसुन् | sērmung
 नङ्गाले चिथोर्नु स्रस'सद'अदेवा | barsang dep
 नजिक सु'अ'ला | tsāa-la
 नत्र भने शीन्स्र्नीन् शीन् | sīn-mīnsin
 नदी गार्ड'सु | tsāngpu
 नपाइने कोर'सु | kōrmu
 नपाकेको ह'अ'स' | jānpa
 नब्बे ग'अ'ये'र'प' | khalpera ngā, द'गु'च'पु | gupchu
 नमान्नु ख'अ'इ'न् | khā me nyen, आ'अ'के' | ā mō
 chhō
 नम स्र'अ'कुन् | nyāmchung
 नयाँ ग'अ'स'स' | sāmpa
 नयाँ ढाँचा द'ये'ग'स'स' | pēsar
 नयाँ बनाउनु ग'अ'स'स'स' | sāmpa zo
 नयाँ वर्ष अ'ये'ग'स'स' | losar
 नरम ओछ्यान अ'ये'अ'स्र' | bolten
 नरम अ'ए'स'सु | jāmpu (See: चिप्लो, कमलो)
 नरम प्लास्टिक स'ग'स'ये'ग' | trākshok
 नरम वोलिचन ख'अ'ए'स'सु | khā jāmpu
 नराम्रो ग'ये'ग'सु | khokpu
 नर्क द'स्र'अ'ला | nyāla
 नर्स न'स' | nars
 नली हाड द'स'ग'दे'न् | ngardong
 नष्ट (See: नासिएको)
 नस स्र'अ'प' | natak

नसक्नु आ'अ'के' | ā mō chhō
 नसा स्र' | tsā
 नहर ग' | kā
 नाइटो स्र' | lhē
 नाक स्र'अ'नु | nāung
 नाघनु अ'ग'ये'ग' | gom
 नाङ्गो स्र'अ'स'स' | pērtangma
 नाच अ'व'स'सु | shābru
 नाचनु अ'व'स'सु'स्र' | shābru gya', के'स' | chhōm
 नाटक अ'अ'स'ग' | naatrak
 नाति अ'अ'स्र' | naati
 नातिनी अ'अ'स्र' | naatini
 नातेदार क'द'स' | tshāngka (See: आफन्त)
 नाप के'कुन् | chhēhung
 नाप्नु द'व' | thap
 नाफा अ'ये'अ'स' | khēpsang
 नाम स्र' | ming
 नासिनु अ'स'स' | nyam
 निकाल्नु अ'दे'ग' | den (Syn.: फुकाल्नु)
 निकै आ'अ'अ'ग' | ālachik
 निको (See: छुटकारा)
 निगालो स्र'अ'ग'स' | nyūngma
 निचोर्नु अ'अ'स' | tsir
 निजी स्र'अ'ग' | gerki
 निदाउनु ग'अ'दे'अ'स'स' | nyīla shōr, ग'अ'दे'अ'स'स' | nyī'
 gal
 निद्रा लाग्नु ग'अ'दे'अ'स'स' | nyī' thrōo, ग'अ'दे'अ'स'स'
 s'g' | nyītsok gya'
 निद्रा स'अ'स' | nāl (H)

निधार བསྐྱེལ་ལ། trāla
 निन्दा गर्नु བོད་མྱི་ mo' khyi
 निन्दा བོད། mō'
 निम्नु ཤི། shī, མན་ལ། nāl (H)
 नियन्त्रण गर्नु འོང་ལ་སྐྱེལ་ ōngla du
 नियम (See: न्याय)
 निरर्थक ཚོ་མེད་དུ། chhō medu
 निर्णय गर्नु ཐག་གཅད། thāk chē(t)
 निर्दोष (See: गालमुक्त)
 निर्मल ལྷ་སང་རི། kyāsang-ngi
 निलो ལྷུན་ཕུ། ngünpu
 निल्नु མེད་དགོང་། mīta tōng
 निश्चित (See: पक्का)
 निश्चित गर्नु (See: पक्का गर्नु)
 निश्चिन्त (See: दुष्क)

निसासिनु ཧ་སྤ། hāsu
 निस्कनु (See: फुस्कनु)
 निहुँ खोज्नु ལྷེད་འཚོལ། nyētsol
 नीलो मुगा གཡུ། yū
 नुन ཚྱ། tshā
 नुन རྗེ་ཚྱ། jaatsa
 नुब्री (ठॉउ) ལུབ་རི། nupri
 नेता བཤེན་ཕུ། pēnpu
 नेपाल རེ་པ་ལ། nepal
 नोकर्नी གཡོག་ལུ། yōkmu
 नोट ལོར། lor
 नौ བུ། gu
 न्याउरी मुसा རི་ལུང་། rimung
 न्याय ལྷི་མས། thrim

प

पकाउनु त्सो(त) tsō(t)
 पक्का त्तेन्तेन tēnten
 पक्का गर्नु त्तेन्तेन ख्यि tēnten khyi
 पक्षपात न्येरिन nyrin
 पखाला लाग्नु शो(ल) shōl
 पखाल्नु (See: माइनु)
 पखेटा शो(क) shōkpa
 पगाल्नु शि(त) shi(t)
 पङ्क्ति (See: लहर)
 पचास काल्पेरा सुम, ग्वाचु ngāpchu
 पछाडि सार्नु (See: ढिलो हुनु)
 पछाडि कु(ल) gyap-la, जु(क) lam, त्ते(ङ) tīng-la
 पछारिनु दप dap
 पछि (See: अनि)
 पछुताउनु (See: चुकचुकाउनु)
 पछुतो (See: चुकचुकी)
 पछयाउनु त्तेन्तेन tīng nyā
 पटक त्ते(र) tshār
 पट्टका (See: पेटी)
 पट्याउनु त्ते(ग) tāp gya'
 पठाउनु कु(र) kūr, त्ते(ङ) tōng
 पढ्नु रो(र) rō'
 पत्नी (See: श्रीमती)
 पत्यार गर्नु पा(त) pāta khyi
 पत्यार पा(त) pāta
 पत्रिका त्ते(क) tshākpar
 पदक त्ते(ग) tāngma
 पदमचाल अकचोवा ākchowa

पनि स(ङ) sāng
 पन्ध्र च्छे(ङ) chē-nga
 परम्परा (See: चलन)
 पराल सोंगा songma
 परिक्रमा गर्नु को(र) kōr
 परिक्षण गर्नु त्ते(ङ) tshō' lhā
 परिक्षा दिनु यि(क) yiktse' tōng
 परिचय गर्नु त्ते(ङ) ngōshi tōng
 परिवार त्ते(ङ) phaamama
 परिश्रम त्ते(ङ) nyīngdru
 परिस्थिति त्ते(ङ) nāatang
 परीक्षा दिनु यि(क) yiktse' tōng
 परीक्षा यि(क) yiktse'
 परेला त्ते(ङ) zīma
 परेवा त्ते(ङ) pūrum
 पर्खनु कु(त) gu(t)
 पर्खाल त्ते(क) tsīkpa
 पर्दा यो(ल) yol
 पर्म त्ते(ङ) ngālok
 पर्याप्त हुनु (See: पुग्नु)
 पर्सि त्ते(ङ) nāa
 पल्ट (See: खेप)
 पल्टनु (See: सुत्नु)
 पवित्र त्ते(ङ) tsāa chhēnpu
 पश्चात्ताप त्ते(ङ) gyēpa
 पश्चिम नु(प) nup
 पश्चिमेली (See: गोरु)
 पसल त्ते(ङ) tshōngkang (Syn.: व्यापारी)
 पसले (See: ब्यापारी)

पसिना हुल्छु| ngülchu
 पस्न दिनु लुण्ण'अङ्गै| shuk ji(t)
 पहरुो ङण thrak
 पहाड री| rī
 पहिरनु गोंक| khōn
 पहिरनु द्यौया| trīl
 पहिरो शोण'ण| throkpa
 पहि-न्याउनु कोंक| kōn
 पहिले ङे'ण| thong-la
 पहिलो ङ'ण| thangpu
 पहेंलो सेर'ण| sēru
 पाँच ग्नी| ngā
 पाइला गोंक'ण| khōmpa
 पाउ (See: खुट्टा) कंग'ण| kāngpa
 पाउनु थोप, अङ्गै'ण| jor, chhung,
 क्ने'ण| nyē(t)
 पागल (See: बौलाहा)
 पाठ लोप'ण| lōptsen
 पात लोमा| lōma
 पातलो शेरे| shrēme, लान्दि| lāndi, हेर'
 रे| nyerme
 पात्रो दातो| dato
 पाद शेरे| pēn
 पादु शेरे'ण| pēn shōr, शेरे'ण'तंग| pēn tōng
 पानी (सिमसिमे) मुसुल'ण| mūsul
 पानी छु| chhū
 पानी थुन्नु ग्युल| gyil
 पानी फोका च्छु'ण| chhūwang
 पानीको मुहान छु'ण| chhūmik
 पानीघट्ट छु'ण| chhūta'
 पाप शैण'ण| dīkpa
 पारी (खोला) ङ'ण| phar khēn

पाल कुरु| khur
 पासो टोर'ण| tōrwa
 पाहुना द्रण'ण| drōnpu
 पिँधनु (See: पिस्नु)
 पिउनु तु'ण| thung
 पिएर मातु ङी| zi
 पिट्नु लण'ण'ण| lakpa gya' (Syn.: कुट्नु)
 पिठो रे| phē
 पिता ल'ण| hawa, लण| yap (H) (Syn.: बुबा)
 पित्त त्रि'ण'ण| thriiwa
 पिनास ल'ण| yama
 पिप न'ण| nāk
 पिरो (खाना) का'ण'ण| khā tshāndi
 पिरोल्ने द'ण| dangpu
 पिले खटिरो (See: पिलो)
 पिलो कुरु'ण| kūrnu
 पिसाब क'ण'ण| chīng, लण'ण'ण| chhāpsang (H)
 पिसाब थैली (See: बेलुन)
 पिसाब फुस्किनु क'ण'ण'ण| chīng shōr
 पिस्नु लण'ण| tā'
 पीडा (See: दुखाइ)
 पुगनु ल'ण| lang, ल'ण'ण| khyōl
 पुच्छर द'ण| ngāma
 पुण्य दण'ण| gēwa
 पुतली ल'ण'ण| phalip
 पुरानो क'ण'ण| nyīngpa
 पुन्याउनु क'ण'ण| kyōl
 पुल (See: साँघु)
 पुस्तक लण'ण'ण| chhakpe
 पुस्तकालय ल'ण'ण'ण| layberi
 पुस्ता रे'ण'ण| mitok
 पूँजी ल'ण'ण| martsa

पूजाको स्थान (See: मण्डप)
 पूजाकोठा (See: गुम्बा)
 पूरा हुनु थ्रुप| thrup
 पूर्व शर| shār
 पूल (See: साँघु)
 पेट (See: भँडी)
 पेटी क़र| kāra
 पैचो दिनु (See: सापटी दिनु)
 पैचो लिनु (See: सापटी लिनु)
 पैचो क़िन्पा| kyīnpa
 पैसा त्रेङ्गा| trēngka
 पोको पानु तुम| tūm
 पोखरी (See: ताल)
 पोथी हामु| hamu
 पोलिनु मे-ल-शोर| me-la shōr
 पोल्नु शेर| shrē' (Syn.: जलाउनु)
 पोशाक नमसा| namsa
 पोषण चु| chū'
 पोहोर साल ननिङ| naning
 प्रकार नाम्पा| nāmpa
 प्रकाश हो', दङ्गा| dangka
 प्रकृति रङ्गुङ| rangjung (Syn.: स्वभाव)
 प्रजा मिसिर| misir

प्रतिज्ञा गर्नु (See: कसम खानु)
 प्रतिध्वनि थ्रक़ा| thrakcha
 प्रतिलिपि बनाउनु शु| shū
 प्रतिस्पर्धा ग्याक्ते| gyaktre
 प्रमुख (See: नेता)
 प्रयोग न्याम्त्सि| nyamtsi'
 प्रयोग गर्नु थो' (Syn.: काममा लगाउनु)
 प्रवेश दिनु (See: पस्न दिनु)
 प्रशंसा न्गोसु, तोरे| ngosu, tōre
 प्रशंसा गर्नु तोरे लोङ्ग, तोरे लोङ्ग
 ngosu tōng
 प्रशस्त बक़, बङ्गि, बोल्मु
 bāk, bang-ngi, bolmu
 प्रश्न थ्रिवा, कान्द्री| thriwa, kāndri (H)
 प्रसाद च्छिन्लप| chhinlap
 प्रहरी (See: सिपाही)
 प्राकृतिक (See: प्रकृति)
 प्राचीन कालमा थङ्गोला| thangpo ngōnla
 प्राण श्रोक़| shrōk
 प्राप्त गर्नु द्रुप| drup (Syn.: पाउनु)
 प्रार्थना (See: मन्त्र)
 प्रेतात्मा (See: वायु)
 प्वाँख अपशोक़| apshok (See: भुत्ला)

फ

फरक མྱེཔར། khyēpar (Syn.: भिन्नता)
 फराक བར་དབྱེ། pharak
 फराकिलो ཡེམ། yemu, རྒྱ་ཚེར་སུ། gyā chërnu
 (Syn.: खुला)
 फरासिलो ཁ་གསལ་ལ་སུ། khā sālmu
 फर्कनु རོག་ lo'
 फर्किदा खेरि རྩུར་རྒྱུ། tshürti
 फर्किनु (See: वाङ्गिनु)
 फल ཤིང་རྒྱུ། shīngtok, འབྲས་ལུ། dre_lu
 फलाम (See: धातु)
 फल्याक རྫོ་མུང་། gōmung, རྫོ་ཡང་ས། gopyang
 फाइदा (See: नाफा)
 फापर བུལ། thrau
 फाली རྫོ་ལུལ། mōlcha
 फिङ्की རོག་ལོ། phōtrok
 फुकाल्नु འབྲིང། bi(t)
 फुकै खानु འགལ། gam
 फुकनु བུང། phu(t)
 फुटाउनु དགུམ། trūm
 फुटेको ཁ་ཚལ་པ། khā chākpa, ཚལ་པ། chhākpa
 फुत्किनु (See: उम्कनु)
 फुपू ཨ་འི། āni
 फुरु (काठको) རྩོ་འི། chīnni
 फुर्तिलो དར་མ། ngarma
 फुर्तिलो हुनु (See: विउझिनु)

फुर्तिलो ལུར་སུ། hūru
 फुर्सदिलो དལ་སུ། thalmu
 फुल्नु (See: उदाउनु)
 फुस्कनु རིང། phi(t) (Syn.: खुकुलो हुनु)
 फुस्किनु རྫོ་ལ། throl
 फूल མེན་རྒྱུ། mentok
 फूलकोबी ལུ་ལ་རྒྱུ། phūlkopi
 फेद རྩུའེ། tsāare, tsāara
 फेरबदल गर्नु རྫུར། gyur
 फेरि ཡང་ལོང། yanglong, བརྫུར་མ། kyārma
 फेरिनु འབྲུར། gyur
 फेरिफेरि ཡང་དང་ཡང། yang tang yang
 फेर्नु རོང། pho(t)
 फैलिनु (See: बढनु)
 फोक्सो རྫོ་ལ། lōo
 फोटो བཀ་ས། naksa, རྫུ་པར། kūpar (H)
 फोन गर्नु རོན་གཏོང། phōn tōng
 फोन རོན། phōn, fōn
 फोहर རྫོར་སུ། tshōru
 फोहोर རྫོ་འཕྲོག། tshāa tsōk
 फ्याँक्नु རྫུར། kyūr
 फ्याउरो རྫོ་གཞི། wazik

ब

बगैचा लिंग्ग līngka
 बडगारा द्राम्सा dram̥sa
 बचाउनु क्योप kyōp
 बच्चा अङ्गा ā-nga (Syn.: शिशु)
 बछेडा तिउ तिū
 बजार बाजार bazar, हार hār
 बज्यै हामा गगा hama gaga, मामा ममा māma
 गगा gaga
 बज्र दोर्जे dorje
 बढाउनु योप (Syn.: बढनु)
 बढार्नु चा चा chā
 बढनु तशार tshār, पहेल phēl, पार phār
 बताउनु (See: भन्नु)
 बतास (See: हावा)
 बत्ती बाल्नु पारि पारि batti pār
 बत्ती पारि batti
 बदमास चोरपा chōrpa, त्रोटक trōktrok
 बनाउनु जो जो zō
 बन्चरो तारी tāri
 बन्द गर्नु काम khā dam
 बन्द गर्नु (ढोका) चो चो chō chē(t)
 बन्दाकोबी बन्दकोपी bāndakopi
 बन्दुक मेवक mewak
 बरफ सेरका sērka, चहार chhāaram
 बर्कोला रुमंग rumang
 बर्सादी फियप phīyap
 बलियो शो चहेमु shō chhēmu (Syn.: मजबुत,
 फुर्तिलो)
 बल्नु बार, चे चहे chhē(t)

बस्नु दे(t), जु (H)
 बहिनी नुम num
 बहिरी होला holma
 बहिरो होला honpa
 बहुमत मंग चहे māng chē
 बहुमूल्य गङ्ग चहे नुमा nāagung chēmu
 बहुलाही (See: बौलाही)
 बाँकी लहंगमा lhāngma
 बाँचु (See: बस्नु)
 बाँचु थार thār
 बाँडिचुँडी खानु गोनो सो goni sō
 बाँदर श्रिक shrīk
 बाँध (See: तटवन्ध)
 बाँधिएको (राम्रोसंग) का थाम्पु khā thāmpu
 बाँधु चो चो chīng (Syn.: कस्नु, लगाउनु)
 बाउ छोरा फावा phaawa
 बाउन्ने (See: बामपुडके)
 बाकस गाम gam
 बाक्लो कान्दी, केंदी, थुकुपु thūkpu
 बारवा रा ra
 बारवी रामु ramu
 बाघ तार tak
 बाङगिनु कु खु khū
 बाङ्गो गुरक्योक gurkyok
 बाच्छा फि phik
 बाच्छी (बाच्छा)
 बाजा बाजा baaza
 बाजे पाला गगा, पाला pāla gaga, पाला
 पागगा, गगा pāgaga, gaga

बाटो लाम् lam, थेंसलाम् phēlam (H)
 बाटो देखाउनु त्रिं trī(t), लाम्देन lam den
 बाठो (See: चलाख)
 बातचित गर्नु (See: बोल्नु)
 बातचित लाम्पे लाम्पे lapshē'
 बादल मुकुपा मुकुपा, श्रिं shrīn
 बाधा (See: दुर्भाग्य)
 बाध्य हुनु हुनु हुनु hu thū', काताक काताक, का
 कामे कामे kāme'
 बान्ता कुवा कुवा kyūwa
 बाफ लाम्पे lāawa
 बामपुडके मिनचुंग तोले minchung tōle
 बार चारी chāari
 बारम्बार नारी nari
 बारेमा कोरला kōr-la
 बाली लोतोक lotok
 बालुवा पेमा pheema
 बाल्नु चे चे chē(t), पो पो pō
 बास्ना थ्रिमा thrīma
 बाहिर थि थि phī-la
 बाहिर निस्कनु थि थि थि phī la thēn
 बाहिरी रूप च्यापशि chhapshi
 बाहुला फुलुम phulum
 बाहु च्युनि chūnyi
 बिउँझनु न्यिं त्सें न्यिं tsē(t), त्सें tsē(t)
 बिउँझाउनु न्यिं त्सें न्यिं tsē(t), त्सें tsē(t)
 बिउँझाउनु लोंग lōng
 बिउँझिनु काम्सांग khāmsang
 बिउ से से sēn
 बिक्री हुनु थ्रिं thrīn
 बिग्रनु (See: नासिनु)
 बिछोडिनु कात्राल khātral

बिछ्याउनु दिंग दिंग dīng
 बिजुली बिजुली bijuli, त्सलाम tsilam
 बिदा (See: छुट्टी)
 बिन्ती गर्नु (See: सोधनु)
 बिबेक (See: बुद्धि)
 बिमार नत्सा ने, न्युंगशि nyūngshi
 (H)
 बियर बेर ber
 बिरामी ने ने nepu
 बिरामी हुनु ना, न्युंग nyūng (H)
 बिरालो बेरमंग bērmang
 बिरुवा (बैस प्रजातिका) लंगमा lāngma
 बिको कापचु खपचु khapchu'
 बिसनु जे जे jē(t)
 बिष्टा (See: सुली)
 बिस्तारे कोले कोले khole kole
 बिस्तारे जानुहोस् कोले थेंपे khole phēp
 बिहान थ्रोपला thropla
 बिहिवार जापु थ्रु जापु za phūru
 बिहे गर्नु जेंदि थ्रि जेंदि zēndi khyi
 बीच कु कु khūng
 बीच पार phar
 बीचको पार पार pharwa (Syn.: मध्यम)
 बीचमा नपर्नु (See: जोगिनु)
 बीचमा पार पार phar-la
 बीस कापचि काल चिक, न्यिशु थाम्पा nyishu
 thāmpa
 बुझनु हा खो हा kho'
 बुढापाका गेप गेप genpa
 बुढी ओला थेंपे थेंपे thēptok
 बुढी मान्छे गाम गाम gam
 बुद्ध सांग्ये सांग्ये sānggye
 बुद्धि रिक्पा rikpa

बुद्धिमान རིག་པ་རྗེས་སུ། rikpa nōnpu
 बुध ग्रह ལྷག་པ། lhākpa
 बुधवार གཟའ་ལྷག་པ། za lhākpa
 बुनकर षट्‌थ། thāama
 बुबा པ་པ། pāpa (Syn.: पिता)
 बूढो मान्छे གོ་བ། gāwa
 बूढो हुनु གོ་བ། gaa
 बृद्धा བསྐྱེས་སུ། dremu
 बेइज्जत (See: अपमान)
 बेगलै ལུ་རུག་མུ་ཁུ་ཁ། khutuk
 बेचनु བཅོང་། tsōng
 बेर्नु རྩི་ལ། thriḷ
 बेला (See: समय)
 बेलुन གླང་པ། gangpa
 बेहुलो (See: ज्वाइँ)
 बैस རྩུང་མ། chāngma
 बैठक རྩོང་འདི། tshōngdi
 बोका ར་ལ། rau
 बोकाउनु འགོ་ལ། gel
 बोक्नु འཇུར། khūr
 बोक्रा ཐི་རྗེས་སུ། phīkok

बोक्सी སྤེམ། pēm
 बोटल སྤོར་ལ། botal
 बोन्पो བེན་སུ། phenpu
 बोलाउनु རྗེན་གཏོང་། kē' tōng, འགྲུག་ གུ་, རོ། ren
 बोली (See: भाषा)
 बोली गुम्नु ཁ་ལུ་དེ། khā khṽ(t)
 बोल्नु ལབ། lap, ལབ་བཤད་གྱི། lapshe' khyi, ལབ་
 བཤད་ལབ། lapshe' la(p)
 बोल्ने (धेरै) ཁ་བདེ་སུ། khā diṃu
 बोसो རྩི་ལ། tshilu
 बौलाहा སྤྱིན་སུ། nyēnpu
 बौलाही སྤྱིར་སུ། nyērnu
 ब्यक्तिगत (See: निजी)
 ब्याज སྤྱི་ལ། kyēa
 ब्यापक (See: फराकिलो)
 ब्यापार རྩོང་། tshong
 ब्रस ཐིར། pīr
 ब्लाउज ར་ལུ་ག་། raatuk
 ब्वाँसो སྤྱིར་ལུ། chāngku

भ

भकुण्डो केंली goli
 भण्डार गथेसकंदं nyērtsang
 भत्कनु रखा ram
 भनाइ गथु khalu
 भन्ज्याड ला lā
 भन्दा चैरा sina
 भन्नु चै si, सपदा shē(t), गथुदा sūng
 भरिएको छैसै demmi
 भरिनु गेदा kheng
 भरिया गुरुसक khurmen
 भर्नु गेदा geng
 भच्याड त्रापा trāapa
 भविष्यवाणी गेदोशे ngōoshi
 भाँचिनु केंग chhō'
 भाँचु गेदो chō'
 भाँडो (माटोको) केंखा zama
 भाइ रुग nūk
 भाउ (See: मूल्य)
 भाउ (See: मुल्य)
 भाउजु (See: वुहारी)
 भाग काला, काल्दा, बान्दा banda
 (Syn.: समूह)
 भागनु गेदो throo
 भाग्य ससेदवदी sōdi
 भात (See: चामल)
 भान्साकोठा दससंग thapsang
 भान्से ससुवा majen
 भारत गुरुगरी gyagar
 भारतीय गुरुगरी gyagar

भारी मिलाउनु रुग rup
 भारी गुरुगरी khuru
 भारी हाल्नु रुग rup
 भालु देखा thom
 भाले छुछु chhau, गुरुगरी hau
 भाषा गथुसकंदं tāmnye'
 भाषा (स्थानीय) केंग गथुसकंदं nangtam (See: आवाज)
 भिक्षुणी (See: आनी)
 भिजेको केंग लेंपा lēnpa
 भिज्नु केंग bang
 भित्र सुगुला bukla, केंग गथुसकंदं nang-la
 भिनाजु केंग tsāk
 भिन्नता गेदो ewa
 भिरालो गथुसकंदं sarmu
 भीड गेदोसकंदं mimtsok
 भुँडी गेदोसकंदं khōkpa, गथुसकंदं sūp, गेदोसकंदं throta
 भुँङ्ग गथुसकंदं jung
 भुँङ्ग सउसकंदं chāanang
 भुटान गथुसकंदं drukyul
 भुटानका बासिन्दा गथुसकंदं drukpa
 भुटनु (See: तानु)
 भुत्ला गुरुगरी pū
 भुलाउनु ससेदवदी gōo kōr
 भूत शेरिन्दि shrīndri
 भूल गर्नु (See: गल्ती गर्नु)
 भेटनु गथुसकंदं thrē(t), गथुसकंदं chōr (h), ससेदवदी jal
 (H)
 भेडा गुरुगरी luk
 भेला गथुसकंदं zompu
 भोक गुरुगरी lhōwa

भोक लाग्नु ལྷོ་བ་ལང་། lhōwa lang

भोजन (See: खाना)

भोजपत्र ལྷུག་པ། tâkpa

भोत्ति ཟ་ལ། sala

भौत्तारिनु ལམ་ལ། khyām

भ्यागुता ལྷེ་ལ། balwa

भ्रममा पर्नु ལམ་ལ། thrül

म

म ँ | nga
 मकल खेङ्ग | melang
 मकै खेङ्गे | litsi
 मगन्ते खेङ्ग | lōngken
 मङ्गल ग्रह खेङ्ग | mingmar
 मङ्गलवार रात्रि खेङ्ग | za mingmar
 मजबुत खेङ्ग | rampu
 मट्टितेल खेङ्ग | sānum
 मण्डप खेङ्ग | chhōsham
 मत हाल्नु खेङ्ग | botr lu'
 मधेस (See: तराई)
 मध्यम खेङ्ग | phandring
 मध्यम स्तरको खेङ्ग | dring
 मध्यान्ह खेङ्ग | nyirnu
 मन खेङ्ग | sēm
 मन पराउनु खेङ्ग | gaa, खेङ्गे | nyēe (H)
 मनसाय (See: विचार)
 मन्त्र खेङ्ग | ngāa, खेङ्गे | māni
 मन्त्र जप्नु खेङ्ग | mōlam kyōr, खेङ्गे |
 खेङ्गे | mōlam dēn
 मयुर खेङ्ग | māpcha
 मरोरञ्जन (See: तमासा)
 मर्चा खेङ्ग | phap
 मर्तु खेङ्ग | shī
 मर्मत गर्नु खेङ्ग | zopgyur gya' (Syn.:
 बनाउनु)
 मल खेङ्ग | chhāa
 मलद्वार खेङ्ग | kyāksang
 मसिनो (See: सानो, धुलो)

मसिनो खेङ्ग | chhūrship
 मसिनो दुङ्गा खेङ्ग | doprak
 मसी खेङ्गे | nāktsi
 मस्कनु खेङ्ग | thrül shē(t)
 महङ्गो खेङ्ग | khurmu
 मह खेङ्ग | rang
 महत्वहीन (See: नगन्य)
 महत्वपूर्ण खेङ्ग | khāk chhērnu
 महत्वहीन (See: नगण्य)
 महिना खेङ्ग | laa, पहिलो महिना (माघ-
 फागुन) खेङ्ग | dawa thangpu ; दोस्रो
 महिना (फागुन-चैत्र) खेङ्ग | dawa
 nyīwa ; तेस्रो महिना (चैत्र- वैशाख) खेङ्ग
 खेङ्ग | dawa sūmpa ; चौथो महिना
 (वैशाख- जेठ) खेङ्ग | dawa jiwa ;
 पाँचौं महिना (जेठ-असार) खेङ्ग
 खेङ्ग | dawa ngāwa ; छैटौं महिना (असार-
 साउन) खेङ्ग | dawa thrukpa ; सातौं
 महिना (साउन-भदौ) खेङ्ग | dawa
 dīnpa ; आठौं महिना (भदौ-असोज) खेङ्ग
 खेङ्ग | dawa gyepa ; नवौं महिना
 (असोज-कार्तिक) खेङ्ग | dawa guwa
 ; दसौं महिना (कार्तिक- मङ्सिर) खेङ्ग
 खेङ्ग | dawa chūwa ; एघारौं महिना
 (मङ्सिर-पुस) खेङ्ग | dawa
 chūchikpa ; बाह्रौं महिना (पुस-माघ) खेङ्ग
 खेङ्ग | dawa chū-nyiwa
 महिनावारी (See: रजस्वला)
 मही खेङ्ग | thara

मा (See: सँग)
 माइज्यू (See: फुपू)
 माकुरा श्रिंग्गोङ्गोङ्गो shrīng-kongkong
 मागनु लोङ्गो lōng
 माछा ङी nya
 माइनु शोर्ला shōl
 माटो सा sā
 माता युम yūm (H)
 मातापिता वामा phāma
 मात्रा खार्क्याङ्ग kharkyang
 मात्रा मङ्गुङ्गो māng-nyung
 मात्रै (See: एकलै)
 माथि क्हा-ला, तेंग-ला khā-la, tēng-la
 मान खोज्नु युु शहे(t)
 मानसिक विरामी हुनु न्ये nyē
 मानी (हातले घुमाउने) म्हायल्लु म्हायल्लु mani
 laakur
 मान्छे मी mi
 मान्नु (See: आदर गर्नु)
 माफ गर्नुस् थोली शोक thōli shōk
 मामा अङ्गो ājang
 माया गर्नु (See: मन पराउनु)
 मायालु (See: दयालु)
 मार्नु से(t)
 मालिक दङ्गो दङ्गो dākpu (Syn.: गुरु, दाता)
 मालिङ्गो (See: निगालो)
 मासु शी shā
 मिठाई क्हापसे khāpse
 मिति क्सेरङ्गो, क्सेवा tshērāng, tshēwa
 मिर्मिरे क्वातङ्गो kyātang
 मिलनसार थुर्मु thurmu
 मिलाउनु द्री dri'
 मिल्दो (See: सुहाउँदो)

मिल्दोजुल्दो चिक्पारङ्गो chikparang
 मिल्दोजुल्दो चोङ्गो chōkdra, चोङ्गो dokge,
 चोङ्गो dore, चोङ्गो nore
 मिल्नु क्हेला khēl
 मिसाउनु ओल, शी shrē
 मिसिनु होल hol
 मुख छुचो क्हा ख्योङ्गो khā khyongpu
 मुख क्हा, शाल shal (H)
 मुख फर्काउनु क्हा लो', क्हा लो' khā lō', क्हा लो' khālo' tshiklo'
 मुखकृति क्हामदोक khāmdok
 मुखाले क्हा त्हान्दी khā tshāndi
 मुखिया (See: नेता)
 मुखुन्डो बक्पा bakpa
 मुगा च्छुङ्गो chhuruk
 मुट्ट (See: हृदय)
 मुद्दा क्हामचु khāmchu
 मुनि (See: तल)
 मुनिको होल hoi
 मुरली लुमु luumu
 मुर्दा (See: शव)
 मुला लुङ्गो lauk
 मुसलमान मुसलमान musulman
 मुसा पे प्हे phee
 मुस्कान क्हातसेक khātsek
 मुस्ताङ्गो लोमंतङ्गो lōmentang
 मुहार शाल्द्रा shaldra
 मूर्ख कुवुवा khuvuwa
 मूर्ति कु kü
 मूल प्रति म्हापे māpe
 मूल बाटो ग्यालम gyalam
 मूला लुङ्गो lauk

मूल्य घटनु कॅण chhō'
मूल्य रैण rin, गॅण gong
मृत व्यक्ति शपैण shīnpu
मृत्यु शैण mishi
मेघ गर्जिनु द्रुण druk gya'
मेरो ढरे ngare, न्ये nye
मेहनति (See: सक्षम)
मैला (See: फोहोर)
मोटरसाइकल श्वाण श्वाण गै bakbak gari

मोटो ग्याण gyaamu
मोती मुण mutik
मोलतोल गर्नु ग्योण दुण goo dung
मोहित हुनु (See: भ्रममा पर्नु)
मौका माण mauka
मौरी रेण rengma
मौसम नाम nam
म्वाङ्ग (See: चुम्बन)

य र

यता उता (See: साटोपाटो)
 यताउता फरतुं phar tshūr
 यताउता जानु फरतुंअर्शो phar tshūr dro
 यतातिर तुंशु tshūr
 यतिमात्र अरैरं dirang
 यती गयेरइँदी yētri', ētri'
 यदि गअरैदी khaasi'
 यद्यपि (See: तापनि)
 यसपालि थलीं thaling
 यहाँ अरैदी dee
 याक गयण yāk
 यात्री अशुवां द्रुलुwa
 याद गर्नु थ्रं thren
 याद थ्रासा thraasa
 यी अरैदी diwa
 युद्ध मक ग māk
 युवा थ्रिंयेरईं khyök pheza
 यो अरैदी di
 योग्यता (See: क्षमता)
 योजना अरुंशु chhārshi
 योनी कुं कूप kûp
 यौन उत्तेजनामा आउनु थ्रोल throl
 यौन उत्तेजनामा आउनु (कुकुर) थ्रिंयेरईं
 kyiptsa lang
 र थ्रं thang, -tang
 रक्षा गर्नु (See: बचाउनु, संरक्षण गर्नु) थ्रिंयेरईं
 kyöp
 रक्सी अरुं arak
 रगडनु रैं dor
 रगत थ्रक thrāk

रड लगाउनु थ्रिंयेरईं tsī tōng
 रड थ्रंयेरईं dok, थ्रंयेरईं tshoo, थ्रिंयेरईं tsī
 रचनु थ्रंयेरईं tsōm
 रजस्वला थ्रिंयेरईं मे-त्संग्गे mē-tsangge
 रत्न थ्रुंयेरईं nuru
 रन्डो थ्रिंयेरईं chēu
 रमाइलो (See: आनन्द)
 रमिता थ्रिंयेरईं lhērmu
 रसिद (See: चकबुक)
 राक्षस थ्रुंयेरईं dū', di'
 राक्षसनी थ्रुंयेरईं durmu
 राखु अरैदी jo'
 राजदरबार थ्रुंयेरईं थ्रिंयेरईं gyalui phōdrang
 राजधानी थ्रुंयेरईं gyalza
 राजा थ्रुंयेरईं gyalu, gyalwu
 राज्य थ्रुंयेरईं gyalkap
 रात थ्रिंयेरईं nempī
 रात पर्नु थ्रंयेरईं nam shrōo
 रातमा थ्रुंयेरईं nūpla
 राती थ्रुंयेरईं nūp
 रातो थ्रंयेरईं maru
 रानी थ्रुंयेरईं gyalmu
 राम्मी थ्रंयेरईं थ्रिंयेरईं थ्रुंयेरईं khamdok zeemu, थ्रिंयेरईं थ्रुंयेरईं
 zeemu (Syn.: सुन्दर)
 राम्मो थ्रंयेरईं थ्रिंयेरईं थ्रुंयेरईं khamdok leemu (Syn.:
 सुन्दर)
 राम्मो थ्रुंयेरईं थ्रिंयेरईं thre'
 रायोको साग थ्रंयेरईं pētsu
 राष्ट्र (See: राज्य)

रिंगटा लाग्नु दमरुङ्खा'ल' märtum lang
 रिंगटा लाग्ने दमरुङ्खा märtum
 रित्तो (See: खाली)
 रिस गोंद'लु' khongtru, हेर'ल' nyêrmang
 (Syn.: क्रोध)
 रिस उठ्नु हेर'ल'ल' nyêrmang lang, गोंद'लु'
 ल' khongtru lang, लुंग'ल' lüng lang
 रिस दिक्क (See: खिन्न)
 रिसाउनु गोंद'लु' ख्ये' khongtru khyi, हेर'ल' ख्ये'
 nyêrmang khyi
 रिसाहा धे'ल' phötrokpa
 रीतिरिवाज (See: चालचलन)
 रूँदै बोल्नु दु'ल'ल' ngulap chhōr
 रुखो (See: खस्रो)
 रुघा खोकी ल'ल' chhampa
 रुघाखोकी ल'ल' gulcham
 रुङ्गु (See: भिज्नु)
 रुनु दु' ngū
 रुन्चे बोली दु'ल' ngulap
 रुपवान (See: राम्रो)

रुपैया (See: पैसा)
 रुमाल लु'ल' nāpchi
 रुख हे'ल' dongpu
 रेखदेख गर्नु शै' shrin
 रेडियो रे' redio
 रेल रे' rel
 रेस्टुरेन्ट ल' saang
 रोजस्तो गर्नु दु'ल' nguzin dep
 रोग (See: बिमार), कुष्ट रोग ल' ze, ल'ल'
 zene', छारे रोग ल' thripkyen,
 सरुवा रोग ल' khone', स्त्री रोग ल'
 mone'
 रोगन (See: रड)
 रोगी (See: बिरामी)
 रोज्नु (See: छान्नु)
 रोटी ल' kūr
 रोप्नु ल' dep, ल' zu'
 ज्याल ल' khāchu (Syn.: थुक)

ल

लक्ष्यहीन (See: निरर्थक)
 लगनशीलता (See: परिश्रम)
 लगाउनु दोँसा doo (Syn.: पहिरनु)
 लगातार (See: फेरिफेरि)
 लगाम लखन्सा khāmta
 लज (See: धर्मशाला)
 लज्जालु त्रेन्सा trē-ngen
 लज्जित हुनु दोँकलसा ngotsha lang
 लट्टा (See: जटा)
 लठ्ठी लखन्सा laakam
 लडाइँ (See: युद्ध)
 लड्नु लस्यैसा driḷ
 लथालिङ्ग लुन्सा जेरे jara jire
 लपेट्नु (See: पोको पार्नु)
 लम्कनु लस्यैसा yōp
 लम्काउनु (See: बढाउनु)
 लसुन लस्यैसा gokpa
 लहर लसा thral
 लहरै बस्नु लस्यैसा thraldri'
 लाख लखन्सा लक चिक lak chik
 लाग्नु लस्यैसा phō'
 लाचार (See: दिक्क, दिग्दार)
 लाचार हुनु (See: दिग्दार हुनु)
 लाज दोँकल ngotsa
 लाजमर्दा हुनु लखन्सा लहा क्येवा lang
 लाटो लस्यैसा लन्क्योक, लस्यैसा khuuwa (Syn.:

मुख)
 लाटोकोसेरो लस्यैसा hukpa
 लामा लस्यैसा lama, लस्यैसा thrawa
 लामो लस्यैसा ringpu
 लायाक लस्यैसा khochetu
 लालच (See: कञ्जुस)
 लिङ्ग लस्यैसा likpa
 लिनु लस्यैसा ling
 लिपि (See: अक्षर)
 लिप्ने माटो लस्यैसा dampak
 लुक्नु लस्यैसा yip
 लुटेरा लस्यैसा chhakpa
 लुतो लस्यैसा kōng
 लेखापाल लस्यैसा tsīwa
 लेखु लस्यैसा thri' (Syn.: रच्नु)
 लेदो लस्यैसा duri
 लोग्ने लस्यैसा khyōwa
 लोग्ने-स्वास्नी लस्यैसा nangtsang
 लोप हुनु लस्यैसा yal
 लोभ (See: कञ्जुस)
 लोभ लस्यैसा dorpa, लस्यैसा ngāmsak
 लोभी लस्यैसा sērna chhē
 लोसे लस्यैसा khu thokpu
 लौरो लस्यैसा pherkok, pharok
 ल्याउनु (See: बोक्नु)

व

वताउनु (See: भन्नु)
 वन जङ्गल ढरुसिन् | naatri'
 वयस्क (See: युवा)
 वर्गाकार (See: चारकुने)
 वर्ष र्थो | lo, कुकुर वर्ष श्रुथो | kyilo,
 अजिङ्गर वर्ष रुकुथो | dru klo,
 खरायो वर्ष थरुथो | yolo, घोडा वर्ष ह्रुथो |
 t̄alo, बाँदर वर्ष थ्रुथो | tr̄ello, मुसा वर्ष थ्रुथो |
 र्थो | chhiwa lo, गोरु वर्ष लंग्लो | lānglo,
 सुँगुर वर्ष फाक्लो | phaklo, चरा वर्ष थ्रुथो |
 chh̄alo, भेडा वर्ष लुक्लो | lu klo,
 सर्प वर्ष थ्रुथो | dru lo, बाघ वर्ष थ्रुथो |
 र्थो | t̄aklo
 वर्ष ढरुसु | nangsu
 वर्षा ह्रुथो | chharwa
 वल्लो थ्रुथो | tshulim
 वसन्त ऋतु थ्रुथो | sōoka
 वस्तु उरुथो | chāalak
 वहादुरी (See: साहास)
 वाँडचुड गर्नु थ्रुथो | goo
 वाकवाक थ्रुथो | kyūngma
 वाचा गर्नु थ्रुथो | khē ling
 वायु थ्रुथो | roblang
 वायुमण्डल थ्रुथो | pharnang
 वारि (खोला) थ्रुथो | tshūr khēn
 वालाङ्गुडगोला थ्रुथो | walung
 विकल्प (See: सट्टा)
 विचार थ्रुथो | nāasam, थ्रुथो | gongpa
 विचार गर्नु थ्रुथो | nōo

विदेशी थ्रुथो | chhīgya
 विद्यार्थी थ्रुथो | gētruk
 विद्यालय थ्रुथो | iškul
 विद्युत उत्पादन केन्द्र थ्रुथो | lökkang
 विधवा थ्रुथो | yusim
 विधि थ्रुथो | khyitang
 विभिन्न प्रकारको थ्रुथो | nāmin nātsok
 विमान (See: हवाईजहाज)
 विमानस्थल थ्रुथो | nāmdru bapsa
 विरोध गर्नु थ्रुथो | ngolo'
 विवश हुनु (See: बाध्य हुनु)
 विवाद थ्रुथो | khāndap
 विवाद (See: प्रतिस्पर्धा) थ्रुथो | gyaktre
 विवाद गर्नु (See: झगडा गर्नु)
 विवेकी (See: बुद्धिमान)
 विशेष अदालत (See: अदालत, खास गरी)
 विशेषज्ञ (See: सिपालु)
 विश्वास थ्रुथो | thepa (Syn.: पत्यार)
 विश्वास गर्नु (See: पत्यार गर्नु)
 विश्वास (See: आदर)
 विश्वासिलो थ्रुथो | khā tērmu
 विष थ्रुथो | thūk
 वीर पुरुष थ्रुथो | pāu
 वीर महिला थ्रुथो | pāmu
 वुहारी थ्रुथो | tshām
 वृत्ताकार थ्रुथो | kyirtumpa
 वृद्ध थ्रुथो | drewu
 वृहस्पति ग्रह थ्रुथो | phūru
 वेश्या थ्रुथो | chhēemu
 वैज्ञानिक थ्रुथो | tshēnrikpa

वोलाउनु र्ने ren

वोली (See: कुरा)

वौलाहा (See: पागल आइमाई, पागल मान्छे)

व्यवस्था गर्नु (See: तयारी गर्नु)

व्यवस्थित श्रवणश्रुति thra drikpu

व्यस्त श्रवणश्रुति threlmu

व्याख्या श्रवणश्रुति drel shē'

व्यापारी श्रवणश्रुति tshongpa

श, श्रा

शक्ति ལུགས། shūk (Syn.: अधिकार)
 शक्तिशाली དཔོང་ཚེན་པ། ōng chhēnbu
 शङ्का ཐེ་སུམ། thēsum (Syn.: ईर्ष्या)
 शङ्ख འུང། thung
 शतर्क འུ་ལུ། (See: होसियारी गर्नु)
 शत्रु དགྲ། drā
 शनि གམ་མེན་པ། pēnpa
 शनिवार གཟའ་མེན་པ། za pēnpa
 शपथ དུ་མཚན། ūna
 शपथलिनु (See: कसम खानु)
 शरणार्थी ལྷུབས་བཅོལ་བ། kyāpchölwa
 शरद ऋतु མེན། tēn, tōn
 शरीर ལྷུ་གཟུགས། kūasuk
 शरीर གཟུང། zuu
 शव ཐུང་པ། phūngpu, རོ། rō
 शान्त ལུ་སྐྱེ་བ། khūsimpu
 शान्ति ཞི་བདེ། shide

शान्तिपूर्ण ལྷུ་འབྱེད་པ། nāawa kyīrmu
 शिक्षक ལྷོ་བ་དཔོན། lōpön, lōwen (Syn.: गुरु)
 शिक्षक དགོ་ཚེན། gergen
 शिक्षा (See: ज्ञान)
 शिर (See: टुप्पा)
 शिशु བེས་ཇ། pheza (Syn.: बच्चा)
 शिष्य ལྷོ་བ་མ། lōoma
 शीत ཟླ་བ། sijwa
 शुक्र གམ་པ་སངས། pāsang
 शुक्रवार གཟའ་པ་སངས། za pāsang
 शुन्य ལུ་ན། sūna
 शुभ दिन དུ་ལྷེན། thūuchen
 शुभकामना བཏག་ཤེས་བདེ་ལེའ། trāshi dele
 शोर्पा ཤར་བ། shārwa
 श्राप དམེད་ད། mōta
 श्रीखण्ड ཅན་དན། tsēnden
 श्रीमती བེར་མིད། phermi', འུར་ལུ། chhermu

स

सँग बेंद'या | loola
 सँगसंगे सु'ळ'न् | mutsang
 सँगे सु'या | mula
 संझना (See: याद)
 संयोग पर्नु (See: मिल्नु)
 संरक्षक देउता सु'ङ'या | sūngma
 संरक्षण कार्य श्रै'र'दु'या'ग | shrīndu laaka
 संरक्षण गर्नु सु'र'ङ्ग'य'श्रै | shrūngkyop khyi
 संसार अ'ह'ळ'झ'न् | zamling
 सकिनु से'न् | se(t) (Syn.: पूरा हुनु)
 सक्कली ढें'या | ngōma
 सक्नु थु'या | thūp, थ्रै | khyē, चै'या | sin
 सक्षम थ'प'र'थे'र'सु'या | gōo thēnpu, अ'ह'ळ'सु'या | jōnpu
 सक्षम थ'र'सु'या | gorpu
 सगरमाथा अ'ह'ळ'झ'न् | chhamo lāngma
 सघाउनु थ'प'र'थे'र'सु'श्रै | yōkpu khyi
 सङ्ख्या थ्रै'ङ'या | threngka
 सचिव थु'ङ'य'या | thrung-yik
 सजिलै अलमलिने थ'प'र'थे'र'ये'ते | yeete
 सजिलो थ'प'र'थे'र'सु'या | tāp dīmu, थ'प'र'थे'र'सु'या | lee
 lāmu, थ'प'र'थे'र'सु'या | zō lāmu
 सट्टा थ'ह'या | tshāp
 सडक (See: बाटो)
 सडेको (See: कुहेको)
 सङ्गु रु'या | rūl
 सतह थ'या | khā (Syn.: माथि)
 सतरी थ'प'र'थे'र'सु'या | khalpera shi, थ'प'र'थे'र'सु'या | dīnchu
 सत्य थु'ङ'य'या | hutung, थ'प'र'थे'र'सु'या | denpa (Syn.:
 साँचो)

सत्र च'पु'द'य'या | chūpdin
 सदाशय थ'प'र'थे'र'सु'या | phēnsem
 सदैव थ'प'र'थे'र'सु'या | namsang
 सधैं थ'प'र'थे'र'सु'या | namlang, थ'प'र'थे'र'सु'या | tākpa
 सन्चै छु थ'प'र'थे'र'सु'या | thāngpu we'
 सन्चै? थ'प'र'थे'र'सु'या | thāngpu ye'
 सन्चो हुनु (See: राम्रो हुनु)
 सन्तान थ्रै'या | pīn
 सन्तोष (See: खुशी)
 सन्देश थ'या | len
 सपना देखु थ्रै'या'थ'प'र'थे'र'सु'या | mīlam thōng
 सपना थ्रै'या'थ'प'र'थे'र'सु'या | mīlam, थ'प'र'थे'र'सु'या | nālam (H)
 सपानु (See: सुधानु)
 सफा थ'प'र'थे'र'सु'या | sālmū, थ'प'र'थे'र'सु'या | tsēngge
 सफाइ थ'प'र'थे'र'सु'या | tsāngdra
 सबभन्दा थ'प'र'थे'र'सु'या | -shok
 सबै थ'प'र'थे'र'सु'या | gaire, थ'प'र'थे'र'सु'या | yūk, थ'प'र'थे'र'सु'या | gangpu,
 थ'प'र'थे'र'सु'या | tēri
 समकालीन थ'प'र'थे'र'सु'या | nāala
 समय (धेरै) थ'प'र'थे'र'सु'या | yin ringpu
 समय थ'प'र'थे'र'सु'या | bela
 समय लाग्नु थ'प'र'थे'र'सु'या | gor
 समर्थन (See: सहयोग)
 समातु थ'प'र'थे'र'सु'या | zīm
 समात्रे भाग थ'प'र'थे'र'सु'या | zilung
 समाधान (See: उपाय, साधन)
 समाप्त हुनु (See: पूरा हुनु)
 समिति थ'प'र'थे'र'सु'या | kāmītri
 समुद्र थ'प'र'थे'र'सु'या | gyāmtsu

समूह 𑀅𑀲 tshô
 समूहमा (See: सँगसँगै)
 सम्झना आउनु 𑀲𑀺𑀲𑀺𑀲𑀺 threnta lang
 सम्झना गर्नु (See: याद गर्नु)
 सम्पत्ति 𑀲𑀺 nor
 सम्पर्क 𑀲𑀺𑀲𑀺 drelwa
 सम्पर्क राख्नु 𑀲𑀺𑀲𑀺 tün
 सम्पूर्ण (See: पूरा)
 सम्म 𑀲𑀺 sāk
 सम्मान 𑀲𑀺𑀲𑀺 tsītap
 सय 𑀲𑀺𑀲𑀺 khāl ngā, 𑀲𑀺𑀲𑀺𑀲𑀺 say chik
 सरकार 𑀲𑀺𑀲𑀺 sārkar
 सरदार 𑀲𑀺𑀲𑀺 sārdar
 सराप (See: श्राप)
 सराप्नु 𑀲𑀺𑀲𑀺 mōta gyā'
 सर्प 𑀲𑀺 rul
 सलगम 𑀲𑀺𑀲𑀺 thulu
 सलाई 𑀲𑀺𑀲𑀺 tsākdra
 सल्कनु (See: बल्नु)
 सल्ला 𑀲𑀺𑀲𑀺 metang
 सल्लाह दिनु 𑀲𑀺𑀲𑀺 thronggu khyi
 सवारी (See: कार)
 ससुरा 𑀲𑀺𑀲𑀺 mem
 सस्तो 𑀲𑀺𑀲𑀺 khēmu
 सहनशीलता 𑀲𑀺𑀲𑀺 zēpa
 सहयात्री 𑀲𑀺𑀲𑀺 chhēdra
 सहयोग गर्नु (See: हात दिनु)
 सहयोग 𑀲𑀺𑀲𑀺 gyaptsa
 सहयोग गर्नु 𑀲𑀺𑀲𑀺 dalza khyi (Syn.:
 हात दिनु)
 सहयोगी (See: सेवक)
 सहारा 𑀲𑀺𑀲𑀺 rēsa

साँगुरो ठाउँ 𑀲𑀺𑀲𑀺𑀲𑀺 gak thokpu
 साँगुरो 𑀲𑀺𑀲𑀺 thokpu
 साँघु 𑀲𑀺𑀲𑀺 saampa
 साँचो 𑀲𑀺𑀲𑀺 ngotok; 𑀲𑀺𑀲𑀺 limik
 साँच्चे 𑀲𑀺𑀲𑀺 hutung
 साँझ 𑀲𑀺𑀲𑀺 gomū
 साइकल 𑀲𑀺𑀲𑀺 sāykal
 साक्षी 𑀲𑀺𑀲𑀺 pāngpu
 सागपात 𑀲𑀺𑀲𑀺 tshērma
 साइलो 𑀲𑀺𑀲𑀺 chāatak
 साझा 𑀲𑀺𑀲𑀺 pīma
 साटिनु (See: फेरिनु)
 साट्नु 𑀲𑀺 jē
 साठी 𑀲𑀺𑀲𑀺 khāl sūm
 साथी 𑀲𑀺𑀲𑀺 thrukchu
 सात 𑀲𑀺𑀲𑀺 dīn
 साता (See: हप्ता)
 सातु (भुटेको उवाको) 𑀲𑀺𑀲𑀺 tsāmpa
 सातो 𑀲𑀺𑀲𑀺 thrempa
 साथ (See: सँगै)
 साथ-साथै 𑀲𑀺𑀲𑀺 shor-la
 साथी 𑀲𑀺𑀲𑀺 dalza
 सादा (See: साधारण)
 साधन 𑀲𑀺𑀲𑀺 thaap
 साधारण 𑀲𑀺𑀲𑀺 kyūma
 सानिमा (See: काकी)
 सानी 𑀲𑀺𑀲𑀺 trīngme
 सानो 𑀲𑀺𑀲𑀺 trīkpe
 सानो गाडी (See: कार)
 सापटी दिनु 𑀲𑀺𑀲𑀺 nyā
 सापटी लिनु 𑀲𑀺𑀲𑀺 nyēn, 𑀲𑀺𑀲𑀺 kyīn
 सापटी (See: ऋण)

साबित गर्नु ལུངས་སྐྱོལ། khūngkyol
 सामल ལྷའཕྱི། gyaawi
 सामाग्री (See: वस्तु)
 सामान उतार्नु འབོག་ bo'
 सामान्य मानिस འཇིག་རྟེན་པ། jiktenpa
 सारै ऋषीं tshāsi
 सार्नु རྫོང། pō(t) (Syn.: लम्कनु)
 सास དུའ། ūu
 सास तान्नु དུའ་འབྲེན། ūu thēn
 सास फेर्नु དུའ་གཏོང། ūu tōng
 सासू ཞི་མི། iwi
 सास्ती दिनु རྩ་བཅད། tshārche(t)
 साहस (See: आँट)
 साहस गर्नु ལུའ། nuu
 साहास རྫོ་ཤིང། lōpshe'
 साहो (See: कडा)
 सिँगान ལྷའཕྱི། nāp
 सिंह སེང་གི། sēnggi
 सिकाउनु རྫོང། lōp
 सिकारी ལྷི་རེ། kyirewa
 सिकिस्त ལུའོ། thūndi
 सिक्नु རྫོང། lōp (Syn.: जान्नु)
 सिङ ལའ་རྟོག་ arkyok
 सिधा आसन རྫོག་ལུ། tsōkpu
 सिधा ཐང་། thēka
 सिधै (See: तुरुन्त)
 सिनेमा (See: चलचित्र)
 सिन्के धुप རྫོའ་རངས། pōorang
 सिपालु རམ་འཇུ། khāamu
 सिपाही ལུ་ལི་མི། pūlis, དམག་མི། mākmi
 सिमाना ར་མཚམས། sāntsam
 सियो ལབ། khāp

सिरक-डसना རལ་ཏུར། maltur
 सिरानी ལྷའཕྱི། ngāatri
 सिलाई རོམ་ལུ། tshēmbu
 सिलाउनु བཅོམ། tsēm
 सिसा ཤེལ། shēl
 सिस्नु ལྷའཕྱི། sayok, saye
 सीधा आसनमा रहनु རྫོག་ལུ་བཅད། tsōkpu de(t)
 सीधा राखु རྫོག་ལུ་རྫོང། tsōkpu lōng
 सीप (See: दक्षता)
 सुँगुर བག་པ། phakpa
 सुकाउनु འགྲེལ། gem
 सुक्नु ལེམ། khēm
 सुख (See: आनन्द)
 सुख्खा ལྷམ་ལུ། kāmpu
 सुझाव (See: सल्लाह)
 सुझाव རྫོའ་མལ། thronggu
 सुझाव दिनु (See: सल्लाह दिनु)
 सुटुकक འཚག་ལ། chhākla
 सुताउनु རྫོལ། nyōl
 सुत्केरी व्यथा ལྷི་རྩལ། kyēsuk
 सुत्र ལེམ་ལུ། zim (Syn.: ढल्कनु)
 सुधानु ལེའ་བ་གཏོང། leewa tōng
 सुन ལེའ། sēr
 सुन्दर (See: राम्रो, राम्री)
 सुन्नु ལོའ། kho, རོའ། thōo རྩ། nyen, ལེའ། sēn
 (H)
 सुर ལའའ། daa
 सुरक्षित བཏེར་ལུ། tērmu (Syn.: होसीयार)
 सुरु गर्नु འབོ་འཇུང། gū zu(t)
 सुरु འབོ། gū
 सुरुवाल ལའ་རྫུལ། kāanam
 सुर्ताउनु (See: चिन्तित हुनु)
 सुर्ती ཐམ། thāma

सुली ཅུ་ལྷོ་གྲོ་ chharkyak
 सुल्तो རྣམ་ལོག་པ། naalokpa
 सुसज्जित (See: व्यवस्थित)
 सुस्त मनस्थिति (See: लाटो)
 सु-स्वास्थ्य (See: आराम)
 सुहाउँदो ལྷ་མ་ལ། pāmu, ངམ་གཟིགས། ngāmsik
 सूचना གསལ་རྒྱུ་ལ། sāngyur
 सूती རེ། ra
 सूर्य (See: घाम)
 सेताम्मे ལྷ་ཡིང་ངེ། kyāding-ngi
 सेतो དཀར་ཅུ། kāru
 सेवक གཤེགས་ལུ། yōkpu, ལྷ་པ། lāwa, ལེས་པ།
 ལྷེ། shapchi
 सेवा गर्नु (See: सघाउनु)
 सोचनु (See: विचार गर्नु)
 सोझो (See: सिधा)
 सोध्नु རྒྱུ། thri, ལྷུ། shu (h)
 सोमबार གཟའ་རྒྱུ་ལ། za dawa
 सोलु ཤོར་རྩེ། shōrung

सोस्नु ཐིམ། thim
 सोह འཕུ་རྩེ། chūruk
 स्तुप རྩོམ་རྩེ། chörten
 स्थानीय व्यक्ति གཞིམ་ཆེན་པ། shiichaawa
 स्थिर རྩོག་ལེ། tsōkge
 स्फटिक ཤེལ་རྩོ། shēldo
 स्याउ ཤུ། shāu
 स्याक्पा ཤལ་པ། shākpa
 स्याल ལྷེ་ལྷུང་། kyipchang
 स्वच्छता (See: सफाइ)
 स्वभाव རི་གཞི། mishi
 स्वर्ग ལྷེ་ལྷུ་ལ། lhēyul
 स्वर्गवास ལྷུ་ཤོང་ལ། throng (H)
 स्वस्थ (See: आराम)
 स्वाद ཤོལ། thro
 स्वादिलो ལེམ་ལ། shimpu
 स्वास्थ्य चौकी (See: अस्पताल)
 स्वीकृति (See: अनुमति)

ह

हँसाउनु दगोँद'सोँसोँ' gōtro lōng
हँसिया सों' sōr
हजार दहस'गडेण hazar chik
हजुरबा (See: बाजे)
हड्डी रुद'लेण rukok
हतार री'वा rī'wa
हतियार लण'क' lakcha
हतियार स'केँ'क' tshōncha
हत्केला लण'स'दे'स'सै'वा lakpi thil
हत्यारा स'न'वा shēn'pa
हथौडा रोँ'वा thoō
हपानु (See: गाली गर्नु)
हप्काउनु (See: गाली गर्नु)
हसा स'द'त' sāatal, ह'स'त' hāpta
हरियो गुरु'सु ngūrmu, गुरु'सु jangmu
हरेक ग'द'स'द' khangsang (Syn.: एकएक)
हरेक (See: एक एकवटा)
हलुङ्गो य'द'सो yēngge
हल्ला क'द'लेँ'वा kēlok, क'द'सु kēdra, हु'र' hur, ह'
ले' hā le
हल्लाउनु सुँ'वा gūl
हवस् लण'स'सो' lase, lase lase, laa lase (Syn.:
हुन्छ)
हवाईजहाज ग'क'स'सु nāmdru
हस्ताक्षर (See: औँठा छाप)
हस्तिहाड (See: हातीको दाँत)
हाँगा य'ल'वा yālak
हाँसो उठनु दगोँद'स'स'द' gōtra lang
हाँसुनु दगोँद'स'सु gōtra khyi

हात प्रयोग गर्नु लण'स'सु ल'क' lakpa gya'
हात दिनु लण'स'स'द' lakpa tōng
हात लण'स' lakpa, छुण' chhāk (H) (Syn.:
बाहली)
हातखुट्टा क'द'ल'वा kānglak
हाती क'द'सु lāngpu
हातीको दाँत क'द'स'दे'स' lāngpesa
हानि ग'क'न' nyēn
हाम फाल्नु क'द' chhong
हामी री'द'वा ngi'wa, री'द'द' ngi'rang, स'द'ग'सु
द'क'पु, रोँ'द' horong
हाम्रो री'द'ने ngi're, रोँ'ने hore
हार स'स'सु phampu
हानु स'स' pham
हाल्लु लु'वा lu'
हावा क'द'वा lhāawa, हु'र'तु'वा hūrtuk, कुँ' lūng
हावापानी ग'क'स'स'सो' nāmshi
हासिल गर्नु (See: पाउनु)
हिउँ ग'वा khaa
हिउँ प'नु ग'द'सु khaa gya'
हिउँद स'सु'सु gūnpu
हिजो राती स'द'द'के'स'दी dang nēmpi
हिजो स'द' dang
हिम शिखर ग'द'स'दी khangri
हिमचितुवा स'द'गे'क' sērken
हिमपहिरो रुँ'वा ru'
हिमालय क'स'ल'वा hīmalaya
हिसाब गर्नु क'स'सु tsīi gya'
हुनु य'सु gyi

हुन्छ ग्रीडि ग्रीडि | gyiwi' (Syn.: हवस्)
हुरी (See: हावा)
हुलाक हुलाक | hūlak
हुस्सु (See: बादल)
हृदय ग्रीडि | nyīng, थुसेम | thūusem (H)
हेपाङ ग्रीडि | nyāpcho
हेर्नु ल्हा | lhâ
हेलम्बु क्षेत्र योल्मो | yolmo
हेलिकप्टर हेलिगाप्टर | hēli kāptar

होइन भने (See: नत्र भने)
होचो मामु | māmu
होच्याएर बोल्नु मारातोंग | māara tōng
होस (See: सात)
होस हराउनु होंतोर | hōn tōr
होसीयार चाकुपु | chākpu
होसीयार गर्नु चाकुपु ख्यि | chākpu khyi

Appendices

Appendix 1 Transliteration

The principle of transliteration is that each letter of the Sambhota script (the Tibetan script developed by Thonmi Sambhota) is represented by a letter (or sometimes by two or three letters) of the Latin alphabet. The simplest and most commonly used transliteration system is that developed by Turrell Wylie (Wylie 1957). An advantage of this system is that it has been adopted for use in “Wylie Word”, a Tibetan font-converter created by the Tibetan and Himalayan Digital Library (THDL⁷), hosted by the University of Virginia. With this tool, a user can highlight a span of text transliterated using the Wylie system and the Latin alphabet, and immediately convert it to the Sambhota script (or vice versa).⁸

While transliteration enables the reader to recognize the spelling of a word, it gives no straightforward indication of how the word is pronounced in any particular Tibetic language. For that, we use a romanization system, with diacritic symbols added to indicate the tones.

In the table below, the romanized pronunciation is shown in plain text, while the Wylie transliteration is shown in italics.

Table 11: Sambhota alphabet, romanized pronunciation, and Wylie transliteration

ཀ kā <i>ka</i>	ཁ khā <i>kha</i>	ཁྱ khā <i>ga</i>	ང nga <i>nga</i>
ཅ chā <i>cha</i>	ཅྱ chhā <i>cha</i>	ཇ chhā <i>ja</i>	ཉ nyā <i>nya</i>
ཏ tā <i>ta</i>	ཏྱ thā <i>tha</i>	ད tā <i>da</i>	ན nā <i>na</i>
པ pā <i>pa</i>	པྱ phā <i>pha</i>	བ phā <i>ba</i>	མ mā <i>ma</i>
ཅ tsā <i>tsa</i>	ཅྱ tshā <i>tsha</i>	ཇ zā <i>dza</i>	མ wā <i>wa</i>
ཉ shā <i>zha</i>	ཟ sā <i>za</i>	འ hā <i>'a</i>	ཡ yā <i>ya</i>
ར rā <i>ra</i>	ལ lā <i>la</i>	ཤ shā <i>sha</i>	ས sā <i>sa</i>
ཧ hā <i>ha</i>	ཨ ā <i>a</i>		

As an example, the Sherpa word ཁྱོད་ ‘brain’ is transliterated in the Wylie system as *klad da*.

Here, each letter of the Sambhota script directly corresponds to a letter in the Latin script: the first letter ཀ corresponds to *k*, beneath it is the letter ལ transliterated as *l*, the vowel *a* is marked by default,

⁷ www.thdl.org

⁸ Wylie Word is available for free download from the THDL website, www.thdl.org. It is a Microsoft Word template with a Visual Basic macro which can be used in the Windows operating system. The Tibetan fonts required for use can also be downloaded from the THDL site. Wylie Word uses a slightly modified form of the Wylie system, which is referred to as the “Extended Wylie Transliteration Scheme”, or EWTS.

then comes the suffixed letter ཏྲ་ transliterated as *d*. This is followed by a space, which corresponds to the dot used in the Sambhota script to show syllable boundaries. The next syllable consists of the letter *d* again, with the default vowel *a*. Writing *klad da* is exactly equivalent to རྗེན་ཏྲ་; indeed, using Wylie Word, one can convert automatically back and forth between Sambhota script and the Wylie system in the Latin alphabet.

As mentioned above, it is important to remember that the Wylie transliteration does not indicate the pronunciation of a word. For the pronunciation a *romanization* system is required. The romanized pronunciation is shown between slanted lines. So, for example, the word རྗེན་ཏྲ་ *klad da* is pronounced /lēta/ in Sherpa. The transliteration *klad da* indicates the spelling, while the romanization /lēta/ indicates the modern pronunciation.

Appendix 2 Choosing a script for Sherpa

Over the years, there has been considerable debate about the choice of script best suited for the transcription of Tibeto-Burman languages spoken in Nepal, which of course includes Sherpa. Some of these languages have come to be written using the Devanagari script. These include Magar, Yolmo, Jirel, Gurung, Lhomi, and Tamang⁹. According to Chamberlain (2004: 97), “far fewer [languages] have been developed using the Tibetan script¹⁰, but include work in Mugom and Sherpa”.

Noonan (2005) notes that “Until recently, Sherpa was written mostly in the Tibetan¹¹ script, usually with Classical Tibetan spellings. Recent publications though are likely to be in the Devanagari script. There is a weekly newspaper, numerous teach-yourself Sherpa texts using Devanagari in varying degrees, and an online dictionary, along with some literary publications. An informal standard has been emerging using more-or-less standard Nepali orthographic conventions and thus failing to fully accommodate the phonological structure of the language.”

Some Sherpa glossaries and proverbs have indeed been published in the Devanagari script. The main reason for this is that the authors are mostly young Sherpa speakers who mastered written Nepali in school, but relatively few of them have had the opportunity to learn the Sambhota script.

The Sherpa elite, however, generally support the use of the Sambhota script. Gyurme Chodrak (2008), under the guidance of Tengpoche Rinpoche, the abbot of Tengpoche monastery, has compiled the *Sherpa Dictionary, Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long* in Sambhota script, which is thus far the most complete Sherpa language resource.

Chamberlain (2004) mentions a cooperative effort between the Sherpa Association (a Sherpa social organization in Kathmandu) and the Korea Research Institute for Languages and Culture. The Korean team proposed the use of both Tibetan and Devanagari to write Sherpa. Speaking generally about Tibeto-Burman languages spoken in Nepal, Turin (2004: 7) wrote “The advantage of Tibetan [...] is that the script at least derives from a language in the same language family (Tibeto-Burman) as many of Nepal’s indigenous and unwritten languages.” In the case of Sherpa and even Mugom, though, we are not only dealing with Tibeto-Burman languages, or even with Bodic languages, but

⁹ See B.L. Chamberlain’s M.A. thesis (2004) : “The Khenkha orthography: developing a language in Tibetan scriptal environment”. The Graduate Institute of Applied Linguistics. Dallas, Texas. (Khenkha is a Bodic language spoken in Bhutan.)

¹⁰ It refers to Sambhota script in the present dictionary.

¹¹ See note previous note.

with languages belonging specifically to the *Tibetic family*¹², i.e., languages directly derived from Old Tibetan and closely related to Classical Literary Tibetan.

Thus, there is a huge difference between Sherpa and, for example, Tamang or even Manangi, which are Bodic (and even Bodish) but not Tibetic languages. Sherpa, being directly derived from Old Tibetan, has in its vocabulary and its grammar regular correspondences with Classical Literary Tibetan. Thus it is possible, in more than 95% of cases, to find the Literary reflex of a Sherpa word, or, conversely, to derive the Sherpa word from a given Literary form. This is generally impossible in Tamang and Manangi, which are not Tibetic languages; in these cases, even when correspondences can be identified, they are often highly irregular.

Another obvious advantage to the use of the Sambhota script to transcribe the Tibetic languages of Nepal is that it better suits their phonology than does Devanagari.

Nepali phonology does not oppose palatal and dental-alveolar affricates and fricatives. Thus the Devanagari letter च *cha* may be freely pronounced like either the ‘ch’ in *cheese* or the ‘ts’ in *cats* (in both cases without aspiration). The same is true of the letter छ *chh*, which may be freely pronounced like either the ‘ch’ in *cheese* or the ‘ts’ in *cats* (in both cases with a strong aspiration). Similarly, the letter ज *ja* may be freely pronounced like either the ‘j’ in *jug* or the ‘dz’ in *adze*. These variations are trivial, and do not signify any difference in meaning in Nepali.

In Tibetic languages, on the other hand, the opposition between /cha/ and /tsa/ (as well as /chha/ vs. /tsha/, and /ja/ vs. /dza/¹³) is contrastive. They cannot be freely varied, because a difference in sound makes a difference in meaning. In the Sambhota alphabet, these different sounds are represented by different graphemes: च /chā/ vs. च्ह /tsā/; छ /chhā/ vs. छ्ह /tshā/; ज /chha/ vs. ज्ह /tsha/. For example, chhā ‘tea’ versus tshā ‘salt’.

Another source of confusion is the absence of an opposition between the sibilants स /sa/ and श /sha/¹⁴ since these two letters sound the same in colloquial Nepali. The corresponding Tibetan letters

¹² The classification of Sherpa is: Tibeto-Burman: Bodic: Bodish: Tibetic : Sherpa. The term Tibeto-Burman refers to a macro-family of more than 350 languages, while the terms Bodic and Bodish refer respectively to groups and subgroups of the TB macrofamily. Tibetic languages, which are also commonly referred to as “Tibetan dialects” or sometimes “Central Bodish”, constitute again a subgroup of the Bodish group and are very closely related because they all derive from Old Tibetan. To take a comparison, although it is true that English belongs to the Indo-European macrofamily, it is much more informative to say that it belongs to the West group of the Germanic family.

¹³ In the International Phonetic Alphabet (IPA), these sounds correspond to the symbols written in brackets: ch [tʃ], chh [tʃh], j [dʒ], ts [ts], tsh [tʃh], dz [dz].

¹⁴ In IPA: s [s], sh [ʃ]. Written Nepali distinguishes these sounds but colloquial Nepali does not.

ས̄/sā/ and ཤ̄/shā/ are always distinguished. In Tibetan ས̄ /sā/ means ‘land, place’, while ཤ̄ /shā/ means ‘meat’.

Thus the Sambhota alphabet is better suited for the transcription of Tibetic languages spoken in Nepal (and elsewhere) because it uses different letters for different sounds in cases where Devanagari may use the same letter for different sounds. The Sambhota alphabet makes the distinctions which are relevant to the spoken Tibetic languages.

Finally, the Sambhota alphabet has a long tradition of use for the transcription of tone languages. Based on established conventions, a reader will know immediately, from the letters at the beginning of a syllable, whether the syllable should be pronounced with a high or low tone. This is not the case for Devanagari; since Devanagari has not traditionally been used to write tone languages, there are no established and widely accepted conventions, and each author may make his or her own decisions. For example, Jirel, a tone language closely related to Sherpa, has been recently transcribed using the Devanagari script by Esther Strahm and Anita Maibaum (2005). The authors have decided not to mark the tones for Jirel, except when they are contrastive (They indicate the tones only in the romanization). Tones that are not contrastive are not marked at all. The consequence is that when a native speaker of Jirel reads a text in Devanagari, s/he can produce the right tones only if s/he already knows the words.¹⁵

In conclusion, the use of the Devanagari script for Sherpa (and for other closely related languages such as Jirel) – unless adapted according to a general consensus – would produce a great deal of confusion between the palatal and dental affricate series (ts vs. ch), as well as between high and low tones.

Apart from the above linguistic arguments, the choice of the Sambhota script over the Devanagari script for the transcription of Sherpa is also motivated by historical, cultural, and religious factors. Sherpas share Vajrayana Buddhism – the dominant religion of the region – with Tibetans and other ethnic groups in Ladakh, Bhutan, and Sikkim. The core texts of this religion are written using the Sambhota script. The Sherpa also share with Tibetans other fundamental aspects of culture such as food, traditional architecture, medicine, way of life, etc. While the Sherpa people have developed their own unique and robust identity, they also share considerable cultural and linguistic affinity with other Himalayan communities such as Yolmo, Nubri, Dolpo, Mugum, Lopas, etc.¹⁶. The choice of the Sambhota script as a common writing system will not only preserve the Sherpa language but also strengthens ties with the other Himalayan groups.

¹⁵ There is no rule that the Jirel reader can use to infer the tones from the Devanagari spelling.

¹⁶ All these communities speak Tibetic languages.

Appendix 3 The main phonological and morphological characteristics of the Sherpa language

In this Appendix we describe some of the main phonological and morphological characteristics of Sherpa, primarily by contrasting them with Classical Literary Tibetan and Modern Standard Tibetan. For Sherpa speakers, this section will facilitate the learning of Literary Tibetan, the language in which the Vajrayana Buddhist canon is written. Conversely, for Tibetan speakers, it will facilitate the learning of Sherpa, or will simply give a better understanding of the relationship between Sherpa and Tibetan. The basic vocabulary is common to the two languages, and in most cases, when a Sherpa word has a different origin from its equivalent in Standard Spoken Tibetan or modern Ü-Tsang dialects, it nevertheless still has a cognate in Classical Literary Tibetan. The only exceptions are a few borrowings from Nepali, English, or neighbouring Tibeto-Burman languages.

The phonological and morphological differences between Sherpa and Standard Spoken Tibetan are quite limited. They are most significant in the area of verbal morphology, which is discussed in section 3 below.

1. The phonemic system

The chart below shows the correspondences between the romanization used to indicate Sherpa pronunciation in this dictionary, and the pronunciation as indicated by the International Phonetic Alphabet (the IPA). When the romanization symbol is different from the IPA, the IPA symbol is shown in square brackets. When there are two IPA symbols in square brackets (as for **z**, **j** and **h**), it means that the letter corresponding to romanization may freely be pronounced in two different ways.

Table 12: Sherpa Consonants

		Labial	Dental alveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Glottal
<i>Plosive</i>	<i>voiceless</i>	p	t	tr [t̠]	ky [c]	k	' [ʔ]
	<i>aspirated</i>	ph	th	thr [tʰ]	khy [ch]	kh	
	<i>Voiced</i>	b	d	dr [d]	gy [ɟ]	g	
<i>Affricate</i>	<i>voiceless</i>		ts		ch [tɕ]		
	<i>aspirated</i>		tsh		chh [tɕʰ]		
<i>Fricative</i>	<i>voiceless</i>		s	shr [ɕ]	sh [ɕ]		h [h/ɦ]
	<i>voiced</i>		z [z/dz]	r	j [ɟ/dɟ]		
<i>Lateral</i>	<i>voiceless</i>		lh [ɸ]				
	<i>voiced</i>		l				
<i>Nasal</i>	<i>voiced</i>	m	n		ny [ɲ]	ng [ŋ]	
<i>Glide</i>	<i>voiced</i>	w			y [j]		

The Sherpa consonants distinguish the following places of articulation: bilabial, dental alveolar, retroflex, palatal, velar, and glottal. Concerning the manner of articulation, the plosives (excepted for the glottal) exhibit a systematic opposition between voiceless unaspirated, voiceless aspirated, and voiced unaspirated sounds. For the affricates there is an opposition between voiceless unaspirated and voiceless aspirated. For the fricatives (except for the glottal) and the laterals, there is an opposition between voiceless and voiced. There are four places of articulation for nasals: labial, dental, palatal, and velar. There are two glides: labial and palatal.

The romanization indicating the pronunciation of Sherpa vowels is shown in the chart below. Where appropriate, the IPA symbols are also indicated.

Table 13: Sherpa Vowels

	front		central	back
	unrounded	rounded		rounded
closed	i	ü [y]		u
medium	e [e/ɛ]	ö [ø]		o [o/ɔ]
open			a [a/ʌ]	

2. Phonological correspondences of Literary Tibetan in Sherpa

As mentioned in the Introduction, the Sherpa language is derived from Old Tibetan, a language spoken at the time of the Tibetan Empire¹⁷, more than one thousand years ago. Since Old Tibetan is very closely related to Classical Literary Tibetan¹⁸, it is very convenient to compare Sherpa and Literary Tibetan to understand the evolution of the Sherpa language. We find regular phonological correspondences or ‘reflexes’ of Literary Tibetan in modern Sherpa. Some of the correspondences are common to other modern dialects particularly those of Tsang and To dialects but some are specific to Sherpa.

In the following section, we will give an overview of the specific phonological innovations of the Sherpa language.

It is important to note that spellings in the modern Tibetic languages such as Standard Tibetan (or ‘Lhasa Tibetan’), Ladakhi, Dzongkha, Lhoke (Sikkimese) try to preserve the traditional spelling used in Literary Tibetan. Gyurme Chodrak (2008), our co-author, has followed the same principle in his Sherpa dictionary of the Sherpa language.

The advantage of preserving as much as possible the traditional spelling used in Literary Tibetan is that it shows how Sherpa is not only derived from Old Tibetan but is still very closely related to Literary Tibetan and to modern Tibetic languages or dialects.

In the section below, the examples are presented in the following way: first, comes the Literary word, followed by its Wylie transliteration; then the adapted Sherpa spelling is shown, followed by its romanization, indicating the pronunciation.

2.1 Suffixed letters

In Literary Tibetan, the suffixed letters ཀ་ *ga*, ར་ *nga*, ལ་ *na*, བ་ *ba*, མ་ *ma*, ར་ *ra*, ལ་ *la*, ཏ་ *da*, and འ་ *sa*,¹⁹ correspond to sounds that were still pronounced at the end of a syllable in Old Tibetan as /-k/, /-ng/, /-n/, /-p/, /-m/, /-r/, /-l/, /-t/, and /-s/, respectively. With the exception of /-s/ and /-t/ (in most cases), Sherpa has preserved all of the suffixed consonants. ཀ་ *ga*, ར་ *nga*, ལ་ *na*, བ་ *ba*, མ་ *ma*, ར་ *ra*, and ལ་ *la* are still pronounced, respectively /-k/, /-ng/, /-n/, /-p/, /-m/, /-r/, and /-l/. This is in contrast with

¹⁷ The Tibetan Empire (7th-9th centuries) encompassed a large portion of Central Asia, extending from the border of Afghanistan to Mongolia. It controlled for some decades the Silk Road and the Tarim Basin. It even conquered for a short while Chang’an, the capital of China at that time (nowadays Xi’an).

¹⁸ Hence we simply use the term ‘Literary Tibetan’ to refer to the Classical Literary language.

¹⁹ The italics does not refer to the pronunciation of the letter but to a transliteration that reflects the way Classical Tibetan was pronounced..

Modern Standard Spoken Tibetan (or ‘Lhasa Tibetan’), though, where the suffixed consonants ག། *ga*, ར། *ra*, ལ། *la*, ས། *sa*, and ད། *da* have basically disappeared and are no longer pronounced.

The Literary Tibetan suffixed letter ཅ། *nga* (sometimes followed by the second suffixed letter ས། *sa*) is often pronounced /-ng/ in Sherpa, but in many cases it is simply dropped.

Ex.: ཟངས་ *zangs* > ཟའ་ /saa/ ‘copper’, རླངས་པ་ *rlangs pa* > རླའ་བ་/lāawa/ ‘steam’, བཅོང་ *btsong* > བཅོའ་ /tsōo/ ‘to sell’ (past), དགོང་མོ་ *dgong mo* > དགོ་མུ་ /gomu/ ‘evening’

The combination གས། *gs* in the final position of a word in Literary Tibetan often disappears in Sherpa, but triggers lengthening of the preceding vowel.

Ex.: ལྷགས་ *lcags* > ལྷཱའ་ /chāa/ ‘metal, iron’, རྟགས་ *rtags* > རྟཱའ་ tāa ‘sign, brand’, སྤྲགས་ *sngags* > སྤྲཱའ་ /ngāa/ ‘mantra’

When the suffixed letter ག། *ga* (or the combination –གས། –*gs*) at the end of one syllable of a word is followed by a nasal མ། *ma* at the beginning of the next syllable of the word, ག། *ga* (or གས། *gs*) is usually nasalized. Since this phonological rule – nasal assimilation, in which the velar plosive /k/ changes to a velar nasal /ng/ – is quite general and natural, we note it in the romanization but not in the spelling, and preserve the traditional orthography.

Ex.: ལྷག་མ་ *lhag ma* > /lhāngma/ ‘leftover’, རྟག་མ་ *rtags ma* > /tāngma/ ‘medal’, སྤྲག་མ་ *skyug ma* > /kyūngma/ ‘nausea’, ཉག་མ་ *nyag ma* > /nyāngma/ ‘strand (of hair)’, རོག་མ་ *sog ma* > /sōngma/ ‘straw’, མིག་དམར་ *mig mar* > /mīngmar/ ‘Mars’, ‘Tuesday’, as well as a person’s name

The suffixed letter ས། *sa* has entirely disappeared in Sherpa – that is, it is never pronounced; this is also the case in most other Tibetic languages. It has been replaced by lengthening of the preceding vowel. In some rare cases the disappearance of ས། *sa* may also trigger a change (umlaut) in the preceding vowel. In our spelling, we use the འ་ *a* to indicate the vowel length which has replaced ས། *sa*.

Ex.: རས་ *nas* > རཱའ་ /naa/ ‘barley’, རས་ *ras* > རཱའ་ /raa/ ‘cotton’, སྤོས་ *spos* > སྤོའ་ /pōo/ ‘incense’

The suffixed letter ད། *da* has also generally disappeared in final position, but has left in its place a glottal stop; sometimes it also modifies the preceding vowel : *a, o* → /e/. The other vowels *u, i*, and *e*

do not change when they are followed by ཏི་ *da*. The shift from o > e in Sherpa is a specific and unusual innovation, though it is also found in some Kham dialects²⁰:

Ex.: བོད་ *bod* > བེད་ /phe/ ‘Tibet’, ལྗོངས་ *stod* > ལྗེད་ /tē/ ‘upper place’, ལྗོངས་ཐུང་ *stod thung* > ལྗེད་ཐུང་ /tētung/ ‘jacket’, ཡོད་ *yod* > ཡེད་ /we/ ‘have’, བཟོད་པ་ *bzod pa* > བཟེད་པ་ /zēpa/

In Sherpa verbal morphology, however, the final ཏི་ *da* is preserved with some of the verb suffixes which indicate various tenses :

Ex.: བཅད་པ་ཡིན་ *bcad pa yin* > བཅད་དེན་ /chēt-tin/ ‘I have cut’, མུད་པ་ཡིན་ *phud pa yin* > མིད་དེན་ /pīt-tin/ ‘I have taken off’

When the dental alveolar suffixed letter ཏི་ *da* is followed by a second syllable beginning with the labial consonant མ་ *ma* or པ་ *pa*, the reflex of *da* usually becomes /t/.²¹

Ex.: རྐྱིད་མོ་ *skyid mo* > རྐྱིར་ལུ་ /kyīrmu/ ‘pleasant’, འདོད་པ་ *dod pa* > འདོར་པ་ /dorpa/ ‘desire’, ཟུང་མེད་ *bud med* > ཟེར་མིད་ /phermi/ ‘wife’, བདུད་མོ་ *bdud mo* > བདུར་ལུ་ /durmu/ ‘female demon’

The change (umlaut) *a, o* → /e/ triggered by the suffix ཏི་ *da* is also triggered by the suffix ན་ *na*²².

Ex. : དཔོན་པོ་ *dpon po* > དཔེན་པུ་ /pēnpu/ ‘chief’, བོན་པོ་ *bon po* > བེན་པུ་ /phenpu/ ‘Bon religion, adept of Bon ཞེན་ *zhon* > ཞེད་ /jē/ ‘to ride’, ལྗོན་ *ston* > ལྗེད་ /tēn/ ‘autumn’, གཡོན་པ་ *g.yon pa* > གཡེན་པ་ /yēnpa/ ‘left’, སྤི་ལ་ཐོན་ *phyi la thon* > སྤི་ལ་ཐེན་ /phī la thēn/ ‘go out’, སོན་ *son* > སེན་ /sēn/ ‘seed’, སྟོན་པ་ *smyon pa* > སྟེན་པུ་ /nyēnpu/ ‘crazy’, མཐོན་པོ་ *mthon po* > མཐེན་པུ་ /thēnpu/ ‘high’, མགོན་པོ་ *mgo thon po* > མགོའ་ཐེན་པུ་ /gō thēnpu/ ‘independent (person)’²³

When the dental-alveolar suffix ན་ *na* is followed by a second syllable beginning with a labial མ་ *ma*, the reflex also yields /t/. The nasal ན་ *na* undergoes dissimilation²⁴ from the following nasal མ་ *ma*, and as a result loses its nasalization and becomes /t/.

²⁰ We give here only examples of the *o* → /e/ reflex since the other reflex *a* > /e/ is also found in most Ü-Tsang dialects and is not specific to Sherpa.

²¹ It seems to be the case with all the vowels (open or closed); however, we do not have examples with the open vowel /a/.

²² We only mention here the case of the reflex *o* > /e/, since it is specific. The reflex *a* > /e/ is found in many other modern Tibetic languages. For examples of this latter reflex see the dictionary.

²³ For the two last words, the pronunciations /nyonpu/ and thonpu/ are also heard.

²⁴ A phenomenon also found in Balti language (Northern Pakistan), which is also derived from Old Tibetan.

Ex.: ཀུན་མ་ *rkun ma* > ཀུར་མ་ /kūrma/ ‘thief’, དཀོན་མོ་ *dkon mo*²⁵ > དཀོར་མུ་ /kōrmu/ ‘scarce’, བརྟན་མོ་ *brtan mo* > བརྟེར་མུ་ /tērmu/ ‘stable, steady’, སྟན་མོ་ *snyan mo* > སྟེར་མུ་/nyērmu/ ‘interesting’, ཉིན་མོ་ *nyin mo* > ཉིར་མུ་ /nyirmu / ‘noon, midday’

2.2 Initial consonant clusters

We now consider initial consonant clusters. As discussed in the Introduction, the prefixed and superscribed letters of Literary Tibetan are silent in Sherpa, as they are in Standard Tibetan and the Kham languages. However, in some cases the initial clusters of Literary Tibetan have produced a transformation of the radical consonant in Sherpa.

Among the initial clusters, we find an innovation not reported in other Tibetic languages and thus apparently unique to Sherpa. This concerns the combination ལྟ་ *lta*, which is produced as ལྟཱ་ *lhā* in Sherpa.

Ex.: ལྟ་ *lta* > ལྟཱ་ *lhā* ‘to look at, to watch’, ལྟོགས་ *ltogs* > ལྟོའ་ *lhōwa* ‘hungry’

Other innovative reflexes include the combinations ལྷ་ *sbra* and ལྷཱ་ *sgra*, which in Sherpa are both reduced simply to ར་ /ra/.

Ex. : ལྷལ་ *sbrul* > རལ་ /rul/ ‘snake’, ལྷང་རྩི་ *sbrang-(rtsi)* > རང་ /rang/ ‘honey’, ལྷང་མ་ *sbrang ma* > རང་མ་ /rengma/ ‘fly’ (insect), ལྷལ་ *sbrel* > རལ་ /rel/ ‘to tie’, ལྷན་ *sbran* > རན་ /ren/ ‘to call for help’, ལྷག་ *sgrug* > རག་ /ru/ ‘to collect’, ལྷོགས་ *sgrogs* > རོག་ /ro/ ‘to read’

The combinations ལྷ་ *py*, ལྷཱ་ *phy*, and ལྷཱ་ *by* yield two different kinds of reflexes. When followed by a front vowel (i or e), the reflexes yield bilabial plosives: /pē/, /phē/, /phē/, /be/ or /pī/, /phī/, /phī/, /bi/. Such correspondences are also found north of the Nepal-Tibet border, among the Tō dialects. When followed by a central or back vowel (u, o, a), the combinations ལྷ་ *py*, ལྷཱ་ *phy*, and ལྷཱ་ *by* yield affricate reflexes /chā/, /chhā/, /chha/, and /ja/.²⁶

Examples with the vowels i and e : ལྷཱ་མ་ *bye ma* > ལྷཱེམ་ /pheema/ ‘sand’, ལྷཱི་བ་ *byi ba* > ལྷཱིེའ་ /phee/ ‘rat’, ལྷཱི་ཕལེ > ལྷཱིེའ་ /phēe/ ‘flour’, ལྷཱིས་པ་ *byis (pa)* > ལྷཱིེས་ཇ་ /pheza/ ‘child’, ལྷཱིང་བ་ *phying ba* > ལྷཱིང་པ་ /phingpa/ ‘felt’, ལྷཱིན་ *phyin* > ལྷཱིན་ /phin/ ‘to go’ (past), ལྷཱིན་ *sbyin* > ལྷཱིན་ /bin/ ‘to give’ (past).

²⁵ The nominal and adjectival suffixes are also sometimes different in Sherpa than in Literary Tibetan as discussed elsewhere.

²⁶ The same pattern pertains with the vowels u and o.

Examples with the vowels a, o and u: ལྷུག་པོ་ *phyug po* > ལྷུག་པུ་ /chhukpu/ ‘rich’, བྱམས་པོ་ *bya pho* > བྱམས་པུ་ /chhau/ ‘rooster’, བྱམས་པོ་ *byams po* > བྱམས་པུ་ /chhampu/ ‘loving, kind’; སྦྱང་ *sbyong* > སྦྱང་ /jong/ ‘to practice, to train’.

2.3 Loss of aspiration

As in all the other Tibetic languages, aspiration is contrastive in many syllable-initial consonants. For example: ཀླ་ /kāa/ ‘pillar’ vs. ཀླ་ /khā/ ‘mouth’. In most cases, the aspiration in Sherpa corresponds to the aspiration observed in Literary Tibetan. However, there are a few cases in which the syllable-initial consonant is *not* aspirated in Sherpa, even though it *is* aspirated in Classical Literary Tibetan²⁷.

Ex.: ཁྱི་ *khyi* > ཁྱི་ /kyi/ ‘dog’, ཕུད་ *phud* > ཕུད་ /pī/ ‘took off (clothes, etc.)’, ཕུལ་ *phul* > ཕུལ་ /pū/ ‘to offer, to give (h)’, འཇག་ *thag* > འཇག་ /tāk/ ‘to grind’, མཚོ་ *mtsho* > མཚོ་ /tsô/ ‘lake’

2.4 Tone shifts

Old Tibetan did not make contrastive use of tone, and for that reason the Sambhota alphabet developed in the 7th century does not include a means of marking tone. Some modern Tibetic languages such as Amdo, Ladakhi, Balti and Purik still have no tone distinctions. However, many others – such as Kham, Ü-Tsang, Dzongkha, Drenjong (Sikkimese), and Sherpa – have developed contrastive tones.

Khumbu Sherpa generally follows the regular correspondences between Literary Tibetan and the tones which are observed in other Tibetic languages.

Voiceless consonants of Literary Tibetan such as ཀླ, ཅ, ཏ, བ, and ཅོ *ka, cha, ta, pa, tsa* and their aspirated counterparts ཀླ་, ཅ་, ཏ་, བ་, ཅོ་ *kha, cha, tha, pha, tsha*, etc., correspond with **high tones**, while **voiced** consonants such as ཀླ, ཅ, ཏ, བ, and ཅོ *ga, ja, da, ba, dza* correspond with **low tones**. The nasals ཏ, ཏ, ཏ, and ཏ *nga, nya, na, ma* are pronounced with a low tone unless they are preceded by a preradical. In that case, they are produced with a high tone.

²⁷ In the examples below where verb forms are compared, the same tense-aspect is considered in both Literary Tibetan and in Sherpa.

One interesting characteristic of Khumba Sherpa is that, in some words, tones which are expected to be high – based on what occurs in other Tibetic languages – are actually produced as low tones; the opposite also occurs, though even less frequently. This tone shift is also found in Dzongkha and in some Khams dialects.

Here are some examples of words in which the tone is high in Standard Spoken Tibetan and in most modern Tibetic languages, but low in Sherpa.

Ex.: ལུགས་པ་ *lkugs pa* > ལུའ་བ་ /khuuwa/ ‘idiotic, mute, stupid’, བསྐྱེན་ *bstan* > བསྐྱེན་/den/ ‘to show’, ཕྱིང་བ་ *phying ba* > བིང་བ་ /phingpa/ ‘felt’, དམར་པོ་ *dmar po* > མར་ཏུ་ /maru/ ‘red’, ལྷགས་ཆེ་ *shugs che* > རྫོའ་ཆེ་མུ་ /shoo chhēmu/ ‘strong’, ཨ་མ་ *a ma* > འ་མ་ /hama/ mother’, ཨ་བ་ *a pa* > འ་བ་ /hawa/ ‘father’, ཁལ་ *khal* > ཁལ་ /khal/ ‘unit of measure’

Further research will be needed to determine whether the tone shift of the Khumbu dialect is also systematic in the Solu and Parak dialects and to determine the reasons for such a shift.

3. Main morphological characteristics

Sherpa nominal and adjectival suffixes are often different from those in Standard Tibetan, but they show some similarities with the Tö and Tsang dialects. The verbal morphology has developed in its own patterns compared to other dialects.

3.1 Nominal suffixes

The main nominal suffixes are : /-(w)a/, /-pa/, /-ma/, /-mu/, /-m/, /-pu/, /-(w)u/, /-ung/, and /-ang/. The shortening of the Literary Tibetan suffixes *-ma* and *-mo* to *-m/*, and the complete loss of the suffix *-ba* are frequently observed in Sherpa; these patterns are also found in Dzongkha, the national language of Bhutan.

Ex.: མཚོ་མོ་ *mdzo mo* > མཚོ་མོ་ /zom/ ‘female hybrid of yak and cow’, བུ་མོ་ *bu mo* > བུ་མོ་ /phūm/ ‘girl’, ལུ་མོ་ *nu mo* > ལུ་མོ་ /num/ ‘younger sister’, ལུ་མོ་ *nu ma* > ལུ་མོ་ /num/ ‘breast, nipple’, རྩིབ་མ་ *rtsib ma* > རྩིབ་མ་ /tsīm/ ‘rib’, རྩོར་བ་ *zor ba* > རྩོར་བ་ /sōr/ ‘sickle’, སེར་བ་ *ser ba* > སེར་བ་ /sēr/ ‘hail’

The nominal suffixes /-ung/ and /-ang/ are also peculiar to Sherpa:

Ex.: དཀར་ཡོལ་ *dkar yol* > ཀ་ཡུང་ /kāyung/ ‘porcelain cup or bowl’, ཞྭ་མོ་ *zhwa mo* > ཞྭ་མུང་ /shamung/ ‘hat’, སེར་མོ་ *ser mo* > སེར་མུང་ /sērmung/ ‘nail’, རིལ་མ་ *ril ma* > རུམང་ /rumang/ ‘sheep and goat droppings’, གཡེར་མ་ *g.yer ma* > ཨེར་མང་ /ērmang/ ‘Sichuan pepper’, ཚོར་མ་ *tsher ma* > ཚོར་མང་ /tshērmang/ ‘thorn’, སྒྲིད་བུ་ *sgyed bu* > སྒྲིད་བུང་ /gyipung/ ‘three-stone fireplace’

3.2 Adjectival suffixes

The main adjectival suffixes in Sherpa are /-pu/, /-mu/, /-ndi/, /-ge/, and /-u/. Among the similarities between Sherpa and both Tö and Tsang, we find the adjectival suffixes /-ndi/ and /-ge/. The suffix /-ndi/ is also found in other western dialects such as Ladakhi.

As we can see from the list below, the adjectival suffixes found in Sherpa are often different than those found in Literary Tibetan:

Ex.: ལྷི་པོ་ *lci po* > ལྷི་འདི་ /chīndi/ ‘heavy’, ཚ་པོ་ *tsha po* > ཚ་འདི་ /tshāndi/ ‘hot’, སྐབ་ *ska ba* > སྐ་འདི་ /kāndi/ ‘thick (liquid), pasty’, གང་མོ་ *grang mo* > གྲེང་གེ་ /threng-ge/ ‘cold’, གཙང་མ་ *gtsang ma* > གཙང་གེ་ /tsēng-ge/ ‘clean’, དཀར་པོ་ *dkar po* > དཀར་བུ་ /kāru/ ‘white’, སྐྱུར་མོ་ *skyur mo* > སྐྱུར་བུ་ /kyūru/ ‘sour’, གསལ་པོ་ *gsal po* > གསལ་མུ་ /sālmū/ ‘clear’, མཁས་པ་ *mkhas pa* > མཁའ་མུ་ /khāamu/ ‘expert’, སྐྱིད་པོ་ *skyid po* > སྐྱིད་མུ་ /kyīrmū/ ‘pleasant’, རིང་པོ་ *ring po* > རིང་མུ་ /ringpu/ ‘long’, བྱམས་པོ་ *byam po* > བྱམས་མུ་ /chhampū/ ‘loving’

3.3 Linking verbs

The essential linking verbs or copulas in Sherpa are ཡིན་ /hḥin/ ²⁸ ‘to be’ (egophoric or personal information), ཡིན་ཇོ་ /hḥinza/ (factual), and ཡིན་ཚོགས་ /hḥinno/ (inferential). The form /hḥin/ usually corresponds to ‘(I) am’ or ‘(we) are’ while the other forms /hḥinza/ and /hḥinno/ generally correspond to ‘(you/they) are’ and ‘(s/he) is’.

The negations of ཡིན་ /hḥin/ and ཡིན་ཇོ་ /hḥinza/ are མིན་ /mḥin/ and མིན་ཇོ་ /mḥinza/. The existential copulas are མེད་ /we/ ‘to have, to exist’ (egophoric), and མེད་ཇོ་ /weza/ ‘to have, to exist’ (factual). The negations of མེད་ /we/ and མེད་ཇོ་ /weza/ are མེད་མེད་ /me/ and མེད་ཇོ་མེད་ /meza/ ‘is/are not’. The testimonial existential copula is ཚོགས་ /no/ ‘is / are, there is / there are’; its negation is མི་འདུག་ /mḥindu/.

²⁸ The spelling ཡིན་ *hin* is closest to the Sherpa pronunciation /hḥin/, but the Sherpa authors of this work prefer to retain the Literary Tibetan spelling ཡིན་ *yin*.

3.4 Verb suffixes

As in other modern Tibetic languages, tense in Sherpa is mainly indicated by verb suffixes.²⁹ The chart below shows the main suffixes used for past, perfect, present, progressive, and future tenses, as well as the imperative, prohibitive (negative imperative “don’t do”), and cohortative (“let’s do”) moods.

The various tenses – past, perfect, present, progressive, and future – may be represented by different suffixes depending on evidential modality, which indicates the speaker’s source and access to information. In Sherpa, as in other Tibetic languages, there are three main types of evidentials: *factual* i.e., general or factual information, *sensory* i.e., testimonial information (whereby the speaker is a witness), and *egophoric* i.e., based on the speaker’s personal information. The egophoric evidential markers are normally used only with the first person (which does not always need to be the subject of the verb).

Past (simple)

- V (past) + ལྱིན་ /win/ : *egophoric past*
- V (past) + རུའ་ /uza/ : *factual past*
- V (past) + ལྷུང་ /sung/ : *sensory past*

Perfect³⁰

- V (past) + ལྱིལྱིན་ /niwe’/ : *egophoric perfect*
- V (past) + ལྱིལྱིན་འ་ /niweza/ : *factual perfect*
- V (past) + ལྱོག་ /no’/ : *sensory perfect*

Present (general)

- V (pres.) + ལྱིལྱིན་ /giwi’/ : *egophoric present*
- V (pres.) + རུའ་ /uza/ : *factual present*

²⁹ Technically, it is more accurate to say that verb suffixes convey not only tense, but also aspect and mood.

³⁰ The perfect is used to describe action that began in the past and has just been completed at the moment of utterance or whose result is still present at the moment of utterance. In many cases the perfect implies inferential operations (sensory inference, factual inference, personal knowledge inference). For example, in the case of the sensory perfect evidential marker, the speaker is not claiming to have seen the event, but only the result or trace of the event; the statement is thus based on inference.

- V (pres.) + གི་ཚོག་ /gino'/ : *sensory present*

Present (progressive)

- V (pres.) + ཡིན་ཟེད་ /inwe'/ : *egophoric progressive*
- V (pres.) + ཡིན་ཟེད་ཇ་ /inweza/ : *factual progressive*
- V (pres.) + ཡིན་ཚོག་ /inno'/ : *sensory progressive*

Future

- V (fut.) + ཅུབ་ /up/ : *egophoric near future*
- V (fut.) + ཡིན་ /in/ : *egophoric future*
- V (fut.) + ཅུཇ་ /uza/ : *factual future*
- V (fut.) + གི་ཟེད་ /giwi'/ : *prospective (future)*

Imperative

- V (imp.): no suffix

Prohibitive ('don't')

- Negation + V (pres.) : no suffix

Cohortative ('let's')

- V (pres.) + གི་ /gi/

Some of the above suffixes vary depending on the final sound (consonant or vowel) of the preceding verb stem. These are ཟེད་ /win/ (egophoric past), ཡིན་ /yin/ (egophoric future), ཅུཇ་ /uza/ (factual present, future, and past), ཅུབ་ /up/ (egophoric future), གི་ཟེད་ /giwi'/ (egophoric present and prospective future), གི་ཚོག་ /gino'/ (sensory present), and གི་ /gi/ (cohortative). The variations observed in these suffixes are summarized in the Table below.

Table 13: Variation of the verbal suffixes depending on the verb-final consonant or vowel

verbal suffixes	ng ང་	t / n ད / ན་	m མ་	r ར་	l ལ་	p/long vowels བ / འ	k (') ག	short vowels
<i>past</i> མིན་ win	gin གིན་	tin དིན་	pin པིན་	rin རིན་	lin ལིན་	win མིན་		
<i>future</i> ཡིན་ in	gin གིན་	tin དིན་	pin པིན་	rin རིན་	lin ལིན་	in ཡིན་		
<i>past/future</i> འུང་ uza	guza གུང་	tuza དུང་	puza པུང་	ruza རུང་	luza ལུང་	uza འུང་	pza པའང་	
<i>future</i> འུབ་ up	gup གུབ་	tup དུབ་	pup པུབ་	rup རུབ་	lup ལུབ་	up འུབ་	p པ་	
<i>present(ego)</i> གི་མིད་ giwi'	giwi' གི་མིད་					iwī' འི་མིད་	(i)wi' འི་མིད་	
<i>present</i> གི་ཚོག་ gino'	gino' གི་ཚོག་					ino' འི་ཚོག་	(i)no' འི་ཚོག་	
<i>cohortative</i> གི་ gi	gi གི་					i འི་	(i) འི་	

- Ex.: རི་གི་རྒྱམ་སུང། /r̥iki lām-puza/ '(S/he) fried potatoes.'
- ང་མི་ལ་སྤྲུལ། /ng̥a shr̥ilmu lhâ-p/ 'I will watch the show.'
- མི་ལ་སྤྲུལ། /shr̥ilmu lhâ-pza/ '(S/he) will watch the show.'
- གི་ཏབ་མིན་དུང། /k̥itap b̥in-tuza/ '(S/he) gave (someone) the book'
- ང་ཡམ་བུ་ལ་བཀྲལ་ལིན། /ng̥a yambu-la gal-lin/ 'I went to Kathmandu.'³¹
- ང་ལྷ་ས་ལ་མིན་དིན། /ng̥a lhāsa-la ph̥in-tin/ 'I went to Lhasa.'
- ངས་བེས་ཇ་ལ་མིན་དིན། /ng̥e pheza b̥in-tin/ 'I gave (something) to the child.'

The suffixes གི་མིད་ /-giwi'/, གི་ཚོག་ /-gino'/ and གི་ /-gi/ are transformed after a final ག/k/; they become, respectively འི་མིད་ /-iwī'/, འི་ཚོག་ /-ino'/, and འི་ /-i/. After verb stems ending in a vowel, they become, respectively, མིད་ /-wi'/, ཚོག་ /-no'/, and འི་ /-i/. In the chart above, the /i/ is shown in parenthesis because it is fused with the verb stem and, as we will see below, generates a change in the verb vowel. The other suffixes are invariable: སུང་ /-sung/, རི་མེད་ /-niwe'/, རི་མེད་ཇ་ /-niweza/, ཚོག་ /-no'/, ཡིན་མེད་ /-inwe'/, ཡིན་མེད་ཇ་ /-inweza/, and ཡིན་ཚོག་ /-inno'/.

³¹ The verbal suffix /lin/ is used for both the present and the future as shown in the table, but here the verb stem is a past tense form.

3.5 Verb stems

As we have seen above, tense is indicated by verb suffixes. However, many verb stems exhibit morphological variation according to tense, aspect, and mood. This verbal morphology has been inherited from the verbal morphology of Old and Classical Tibetan, which, for some verbs, distinguished up to four stems. For example, the verb གཏོང་ *gtong* ‘send’ has four stem forms: གཏོང་ *gtong* (present), གཏང་ *gtang* (future), གཏང་ *btang* (past), and ཐོངས་ *thongs* (imperative). Compared to Literary Tibetan, the number of stems has been drastically reduced in Sherpa.

Sherpa verbs are either invariable or have two or three, and in some exceptional cases, four verb stems. Only a few controllable verbs have three different forms for past, present-future, and imperative. Non-controllable³² verbs not only lack an imperative stem, but they are also often invariable³³. In Sherpa, as in other modern Tibetic languages, the present and future forms are identical, with only rare exceptions.

Finally, some verb stems consist of **suppletive forms**, i.e. forms that derive historically from different synonymous verbs which are now used to indicate different tenses.

a. Invariable verbs

In verbs of this type, all the tenses and the imperative have the same form.

Ex.: འཛིམ་ /zîm/ ‘to catch, to hold’, དུམ་ /trûm/ ‘to crush’, ལུམ་ /lhûm/ ‘to fall’, ལྷོན་ /shrîn/ ‘to guard, to protect’, ཐོན་ /thên/ ‘to go out, to come out’, འཕུར་ /phūr/ ‘to fly, to take off’

b. Verbs with two stems

Many verbs have two distinct stems which – together with verbal suffixes – are used to mark the different tenses and the imperative. Among the verbs having two stems, we find two different groupings of the tenses and, in some cases, the imperative:

³² Non controllable verbs are equivalent to involuntary or non volitional in the present dictionary

³³ Invariable verbs are equivalent to regular verbs in the present dictionary

Table 14: Stem alternations for the different verb groups

	STEM 1	STEM 2
Group 1	present, future	past, imperative
Group 2	present, future, past	imperative
Group 3	present, future, imperative	past

Group 1, which comprises a significant number of Sherpa verbs, distinguishes between the present-future stem and the past stem. If a verb in this group is controllable – and thus has an imperative – then the imperative will be similar to either the present-future stem or to the past stem.

- In the examples below, the imperative form is similar to the past stem:

Ex.: ‘to untie’: འགྲོལ་ /droḷ/ (pres-fut) vs. རྫོལ་ /thröl/ (past, imp); ‘to insert’: འཇིང་ /jit/ (pres-fut) vs. འཇིང་ /chīt/ (past, imp)

- The following examples illustrate a non-controllable verb (without imperative):

Ex.: ‘to melt’: ཞིང་ /shīt/ (pres-fut) vs. འཇིང་ /jit/ (past).

- The verbs of Group 2 do not distinguish the tenses with the stem, but *do* have a specific stem for the imperative :

Ex.: ‘to meet’: མཇལ་ /jal/ (pres-fut, past) vs. མཇོལ་ /jol/ (imp); ‘to measure’: ཅུབ་ /thap/ (pres-fut, past) vs. ཅོབ་ thop (imp)

- In Group 3 verbs, the imperative form is similar to the present-future stem:

Ex.: ‘to send’: བཏོང་ /tōng/ (pres-fut, imp) vs. བཏང་ /tāng/ (past); ‘to deliver’ རྫོལ་ /kyöl/ (pres-fut, imp) vs. རྫུལ་ /kyāl/ (past)

c. Verbs with three stems

A number of controllable verbs distinguish a present-future stem and a past stem, and also have a specific stem for the imperative.

Ex.: ‘to load on’: འགྲུལ་ /grel/ (pres-fut), བཀལ་ /kāl/ (past), ཀོལ་ /kōl/ (imp); ‘to take’: ལིང་ /liṅg (pres-fut), ལྱེལ་ /lāa/ (past), ལྱོལ་ /lōo/ (imp); ‘to sow’: འདེབས་ /dɛp/ (pres-fut), བཏབ་ /tāp/ (past), ཏོབས་ /tōp/ (imp)

d. Verbs with four stems

As mentioned above, in Sherpa the present and future tenses are usually both indicated by a single stem form. However, there are a few rare exceptions. Among them we find the common verb གྱི /khyi/ ‘to do’ which has the following stems: གྱི /khyi/ (pres), གྱིར /khyir/³⁴ (fut), གྱེལ /khyaa/ (past), and གྱིལ /khyji/ (imp).

e. Suppletive verbs

For the vast majority of Sherpa verbs, the verb stem forms – whether there are two, three, or four of them – are derived from a single lexical root, as was the case in the examples above. For a few verbs, one also finds suppletive forms, i.e., forms that originated from completely distinct lexical verbs. The occurrence of suppletive verb forms is found in many other Tibetic languages, including Standard Tibetan, Amdo, and Dzongkha.

Ex.: ‘to go’: འགོ /dro/ (pres-fut), བགལ /gal/ (past) or བེན /phin/ (past), གྱུགས /gyu/ (imp.) or རྟོངས /dɔng/ (imp); ‘to give’: སྟེར /tēr/ (pres-fut), བེན /bin/ (past, imp); ‘to come’: ཅུང་ /chung/ or གྱི /gyi/ (pres-fut), རོ /hō/ (past), /shō/ ཤོག (imp)

3.6 Variation of the stem according to the verbal suffix

Another interesting feature of Sherpa verb morphology is that some verbal suffixes have an effect on the pronunciation of the stem (whether present-future or past), and may slightly change its final consonant (in closed syllables) or final vowel (in open syllables).

Verb stems ending in /p/, /k (/)/ or /t/

The verbal suffixes རིན /win/, ཡིན /yin/, ཅུང་ /uza/, and ཅུབ་ /up/ have an effect on verb stems which end in the sounds in /p/, /k (/) or /t/. The final consonants /p/ and /k (/) are simply dropped when followed by one of these four verbal suffixes, though they are preserved before all other suffixes. In the case of a final /t/, the situation is exactly the opposite: /t/ is preserved with these four suffixes but dropped with all other verbal suffixes. (སྟུང་ /sung/, རོག་ /no/, etc.).

Examples of verbs ending in /p/:

³⁴ The /-r/ sound at the end of /khyir/ is probably derived from the final letter *d* found in the Classical Tibetan cognate ‘*bgyid*’ ‘to do’. The Classical forms of the verb are *bgyid* (pres), *bgyi* (fut), *bgyis* (past), and *gyis* (imp). The Sherpa verb stems show that modern Sherpa has partly reshaped its verbal system.

/lap/ ‘to talk’, /gyap/ ‘to make’ (past), /phēp/ ‘to come, go (H)’, /lēp/ ‘arrive’, /lōp/ ‘to teach’, /gep/ ‘to cover’ (pres.), /phap/ ‘to go down’, /dep/ ‘to plant’ (pres.), /thōp/ ‘to get’, /thūp/ ‘to be able’, /kyōp/ ‘to defend’

Examples of verbs ending in /k/ ³⁵:

/kūk/ ‘to call, to send for’ (past), /chāk/ ‘to break’ (past), /chhāk/ ‘to be broken, to break (past, unvol.)’, /jāk/ ‘to put’ (past), /lūk/ ‘to pour’ (past), /phok/ ‘to unload, to take something off’ (past), /guk/ ‘to bend’ (past)

Examples of verbs ending in /t/:

/chīt/ ‘to allow’, /trīt/ ‘to lead’, /chēt/ ‘to cut’, /trūt/ to wash’, /chhēt/ ‘to catch on fire’, /nyēt/ ‘to find’, /gut/ ‘to wait’, /gōo zt/ ‘to start’, /phut/ ‘to blow’, /phot/ ‘to be moved’, /bit/ ‘to take off’, /bet/ ‘to open’, /shīt/ ‘to melt’, /kūt/ ‘to put on to work’, /jet/ ‘to forget’, /nyī tshēt/ ‘to wake up’, /thret/ ‘to slip’, /det/ ‘to stay’, /phēt/ ‘to bite (insect)’, /thrēt/ ‘to meet’, /shēt/ ‘to say’, /thret/ ‘to scratch’, /lēt/ ‘to chew’, /tsōt/ ‘to cook’, /set/ ‘to run out of’, /sēt/ ‘to kill’

Examples showing the combination of the verb stems ending in /t/, /p/ or /k/ and the verb suffixes:

- ‘to allow’: བཅིང་ཅིན་ /chī-tin/, བཅིང་ཏུང་ /chī-tuza/, བཅིང་སུང་ /chī-sung/, བཅིང་ཚོགས་ /chī-no’/; ‘to cut’: བཅད་ཅིན་ /chēt-tin/, བཅད་ཏུང་ /chēt-tuza/, བཅད་སུང་ /chē-sung/, བཅད་ཚོགས་ /chē-no’/; ‘to lead’: གྲིང་ཅིན་ /trī-tin/, གྲིང་ཏུང་ /trī-tuza/, གྲིང་སུང་ /trī-sung/, གྲིང་ཚོགས་ /trī-no’/. (The pronunciations */trī-t-sung/ and */trī-t-no’/ are not correct.)

³⁵ In the dictionary, the verbal ending in /k/ is noted as an apostrophe /’/ for pedagogical purposes. The reason for this is that /k/ as a final consonant of the verb stem is usually pronounced in a very weak way (as a glottal stop or simply dropped.). The clearly pronounced /k/ is limited (at least in the Khumbu dialect of Sherpa) to the past stem of a few verbs (see the list in Appendix 4), when occurring with the suffixes /sung/ and /no’/. With most verbs, the final /k/ of the past stem is replaced by a lengthening of the vowel. Even when the /k/ is not heard, it is important to note a /k/ or its weaker variant [ʔ] because verb stems ending in a vowel have a different behaviour (for details see next page): the final vowel is modified by some suffixes. This never occurs with verbs ending in /k/ (or [ʔ]). Compare e.g.: /sa+iwi’/ > sewi’ ‘(s/he) will eat’ vs. /kā’+yiwi’/ > kāyiwi’ ‘(s/he) will split’; /dro+yiwi’/ > driwi’ ‘(s/he) will go’ vs. /chō’-yiwi’/ > chōyiwi’ ‘(s/he) will break’. In the Solu dialect, according to Grave’s transcription (2007), the final /k/ seems to be better preserved.

- ‘to hit’: བརྒྱབ་སྲུང་ /gyap-sung/, but བརྒྱབ་ཟུང་ /gya-uza/; ‘to speak’: ལབ་སྲུང་ /lap-sung/, ལབ་ནོག་ /lap-no’/ (The forms */la-sung/ and */la-no’/ are incorrect.), ལབ་ཟུང་ /la-uza/, ལབ་མིན་ /la-win/ (The pronunciations */la-sung/ and */la-no’/ are not correct).
- ‘to call’: བརྒྱལ་སྲུང་ /kūk-sung/; བརྒྱལ་ཟུང་ /kū-uza/; ‘to break’: རྒྱལ་སྲུང་ /chhāk-sung/, རྒྱལ་ཟུང་ /chā-uza/; ‘to put’: བཞག་སྲུང་ /jak-sung/, བཞག་ཟུང་ /ja-uza/

These slight modifications of the stem are not recorded in the orthography of the stem but are instead reflected on the suffix spelling. For example, the suffix is written ཟུང་ /-tuza/ after a final /t/ and ཟུང་ /-uza/ after a final /p/.

Additionally the two suffixes ཟུང་ /uza/ and ཟུབ་ /up/ influence the final vowel: i > e, and u > o.

Ex.: ‘to die’: ཤི་ཟུབ་ /shī+up/ > ཤེབ་ /shēp/; ‘to cry’: ཏུ་ཟུབ་ /ngu+up/ > ཏོབ་ /ngop/

The suffixes རི་མིང་ /iwi’/ and རི་ནོག་ /ino’/ and the cohortative རི་ /i/ (these are the reduced forms of གི་མིང་ giwi’ གི་ནོག་ gino’ and གི་ gi, respectively) have an influence on the final vowels /a/, /o/, and /u/. The vowel /a/ becomes /e/, and the vowels /o/ and /u/ become /i/.

Ex.: རིང་སང་ངས་ཤ་ཟེ་མིང་། /thingsang nge shā se-wi’/ ‘These days I eat meat.’
ཟ་ /sa/ > ཟེ་ /se/

Ex.: རིང་སང་ང་ཁུམ་སུ་ལ་ཡང་སེ་འགྲེ་མིང་། /thingsang nga khumbu la yangse dri-wi’/ ‘These days I often go to Khumbu.’
འགྲོ། /dro/ > འགྲི། /dri/

Ex.: བས་ཇོ་ཉི་ཡང་སེ་ཡང་སེ་ཏུ་མིང་། /pheza ti yangse yangse ngi-wi’/ ‘This child always cries.’
ཏུ་ /ngu/ > ཏུ་མི་ /ngi/

In the example below, where the verb འབྲེད་ /bɛ(t)/ ends in a silent final ཉི (tha), and is followed by the suffix གི་མིང་ /giwi’/, the vowel of the stem is not modified :

Ex.: ངས་སློ་འབྲེད་གི་མིང་། /nge go bɛ(t)-giwi’/ ‘I open the door.’

The suffix རི་ནོག་ /ino’/ behaves the same way as རི་མིང་ /iwi’/:

Ex.: ཤ་ཟེ་འཛིན་གི་མིང་། shā se-no’ ‘(s/he) eats meat.’
ཟ་ sa > ཟེ་ se;

In the example below, the verb ends in a final /p/ and the suffix is གི་ཚོག་ /gino'/; the vowel of the stem is not modified:

Ex.: ག་ལ་ལབ་གི་ཚོག་ /āla lap-gino'/ '(s/he) talks a lot.'³⁶

This is also the case with the cohortative suffix གི་ /gi/ and its variant ཇི་ /i/.

Compare : འོ་རོང་འགྲོའི། /orong dri/ 'Let's go!' and འོ་རོང་ཐེབས་གི། /orong phēp-gi/ 'Let's go (H).'

3.7 Negative affixes

Negation is marked by the morpheme མ་ /ma/ which is usually prefixed or, in some cases, suffixed to the verb. In the present and future tenses, when /ma/ occurs before the verb as a prefix, the vowel and tone of the negative morpheme harmonize with those of the verb. So if the verb has a low tone /u/ vowel, the negative morpheme will also have a low tone /u/ vowel; if the verb has a high tone /ē/ vowel, the negative morpheme will also have a high tone /ē/ vowel.

The prefixed negative marker used with the present and future tenses may thus become མོ་ /mo/, མེ་ /me/, མི་ /mi/ or མུ་ /mu/. For the sake of simplicity, tone is not indicated in the spelling; it can be directly derived from the tone of the verb.

Ex.: མོ་འགྲོ་ /mo-ndro/ '(I) won't go'; མོ་ཤོང་ /mō-shōng/ '(it) won't fit'; མོ་རོག་ /mo-ro/ '(I) won't read'; མེ་སླེབས། /mē-lēp/ '(s/he) won't arrive'; མི་གྲི་ /mi-khyi/ '(s/he) won't do'; མི་བྱི་ /mi-si/ '(s/he) won't say.'; མི་གྲུང་བ་ཉི་ལབ་བཤད་མེ་ཤེས་མྲིང། /mi khuuwa-ti lapshē mē-shē'-wi'/ 'This deaf-mute person does not know how to speak.' ཡི་གི་མི་བྲིག་ཚོག་ /yigi mi-thri'-no'/ '(S/he) does not write.' རང་མུ་དུང་། /chhang mu-thung/ 'I don't drink chang'. ཇི་ལ་མུ་མ་ལྷ་ཚོག་ /shrīlmu mā-lhā-no'/ '(S/he) does not watch the show'.

Here is an example of suffixed negation : ཇི་ལ་མུ་ལྷ་ཡིན་མི་འདུག་ /shrīlmu lhā-inmindu'/. '(S/he) is not watching the show.'

In the past and imperative forms, the negative marker always remains མ་ /ma/.

Ex.: མ་བྲི་ /ma-thri/ '(he/she) did not write'; མ་བེན་ /ma-phin/ '(he/she) did not go'; མ་ལྷོ་མ་ /mā-lām/ '(he/she) did not fry'; མ་ལབ། /ma-lap/ 'don't speak!'; མ་ཚོ་ /ma-so/ '(He) did not eat'; མ་ལལ་ /ma-lāa/ '(he/she) did not rise'; མ་བཀལ་ /ma-gal '(I) did not go.'

³⁶ The Sherpa spelling of the genitive /gi/ does not follow the rules of alternation observed in Literary Tibetan spelling; such alternations are irrelevant in Sherpa, so to show them in the spelling would be artificial.

3.8 Interrogative particles

Polar questions are marked by a particle – a small independent word – at the end of the sentence. The interrogative particles are ན་ /na/, ཉི་ /te/ and ཉི་/ta/. Additionally, an interrogative particle ཡི་ /i/ is used in rhetorical questions and conveys the meaning ‘isn’t it?’.

These particles are used only in polar questions, i.e., those requiring “yes” or “no” answers; they are not used if an interrogative pronoun occurs in the sentence.

- Ex.:* རིང་སང་གྱོད་མོང་མང་དུང་གི་ཉ། /thiŋsang khyorŋg chhang thunggi **ta**/ ‘Do you drink chang these days?’
འདི་དཔེ་ཆ་ཡིན་ཉི། /di pēcha hiŋ-**te**/ ‘Is this a religious book?’
འགྱུར་མེད་ཡིན་ན། /gyurme hiŋ-**na**/ ‘Is (he) Gyurme?’
གྱོད་མོང་ལ་པེན་མེད་ཉ། /khyorŋg-la pēn we-**ta**/ ‘Do you have a pen?’
མོ་འགྲོ་ན། /mo-ndro-**na**/ ‘(They) don’t leave?’
མ་བཤམ་ན། /ma-gal-**na**/ ‘(S/he) has not gone?’
མ་ཟིན་ན། /ma-sin-**na**/ ‘It is not finished?’
མོ་འགྲོ་ཉི། /mo-ndro-**te**/ ‘(They) don’t leave?’
སྲུ་དུང་ཉི། /mu-thung-**te**/ ‘(S/he) does not drink?’
མི་བྲིས་ཉ། ‘mi-dri’-**ta** ‘Won’t (S/he) write (the letter)?’

Appendix 4 Irregular verbs

As mentioned in Appendix 3, Sherpa verbs may have 2, 3 or even 4 stems corresponding to the various tenses and the imperative mood. In the chart, one finds the translation of the verb as well as three columns, respectively for the present-future, past and imperative verb stems.

In the exceptional case of distinct verb stems for the present and the future, we indicate the tense [fut] or [pres] in brackets (e.g., ‘to do’).

The morphological differences between the various stems are of 5 main types. Variations of several types may be combined together.

- 1) differences in the **vowels** mainly involving a and o variations: a / o (e.g., ‘to split’, ‘to spin’, ‘to meet’), e/ a/ o (‘to cover’, ‘to load’, etc.), i/ a /o (e.g., ‘to take’)
- 2) differences in **voicing of the initial consonant**: g/k (e.g., geng/ keng ‘to fill up’, gep/ kap ‘to cover’, gel/ kal ‘to load’), d/t (e.g., den /ten ‘to show’, ‘to attach’ doo/taa), dr/thr (e.g., drol/ throl ‘to untie’), j/ ch, (e.g., jit/chit ‘to insert, to allow’), z/tsh (e.g., zu’/tsu ‘to plant’), etc.
- 3) loss of the **final consonants** /ng/, /t/, /k/ in the past stem (e.g., ching/ chi ‘to bind’, jong/ jaa ‘to train’, bang/ baa ‘to soak’)
- 4) differences **in vowel length** (e.g., ngu/nguu ‘to cry’)
- 5) differences **in tone** (e.g., chhe(t)/ chhē(t) ‘to enflame’, chhe(t)/ chhē(t) ‘to be cut off’)

Nota bene: As explained in Appendix 3, when verb stems ending in /p/, /t/ or /k/ are used in combination with certain suffixes, these final consonants are simply dropped. Since the rule is not dependant on the stem form, but rather, on the verbal suffix, we only provide the long form in the chart below. Also, note that the verb stems given in the chart below correspond to the forms found in the Khumbu dialect. There are some differences in the Solu dialect, but we find the same fundamental characteristics of the verbal morphology: alternation of stem vowels (between the present, past and imperative), loss of the final consonant /ng/ and /t/ in the past stem, loss of the final consonants /k, p, t/ with some verbal suffixes, alternation in voicing of the initial consonant, and tone shifts.

Verbs are listed in the table below in alphabetical order according to the Sambhota script.

Table 15: Stem alternations for the different verb groups

English	Present- Future དུས་ད་ལྟ་བུ་དང་མ་འོངས་པ་		Past དུས་འདས་པ་		Imperative སྒྲུབ་ཚིག་	
to lead	ཀྲིད་	trīt	ཀྲིའ་	trīi	ཀྲིའ་	trīi
to wash	ལྷུད་	trūt	ལྷུའ་	trūu	ལྷུའ་	trūu
to agitate	དུལྲུག་	trū'	དུལྲུའ་	trūu	དུལྲུའ་	trūu
to split	བཀལ་	kā'	བཀའ་	kāa	ཀོའ་	kōo
to spin	བཀལ་	kāl	བཀལ་	kāl	ཀོལ་	kōl
to tie	ལྷིག་	kyī'	ལྷིའ་	kyīi	ལྷིའ་	kyīi
to stretch	ལྷོང་	kyōng	ལྷོངས་	kyāng	ལྷོངས་	kyōng
to vomit	ལྷོལ་	kyū'	ལྷོལ་	kyūu	ལྷོལ་	kyūu
to be born, to grow	ལྷེ་	kyē	ལྷེའ་	kyēe		
to deliver, to carry	ལྷོལ་	kyōl	ལྷོལས་	kyāl	ལྷོལས་	kyōl
to fall apart	ལྷོལ་	thrōl	ལྷོལ་	thrōl		
to do	ལྷི་	khyi [pres.]	ལྷེའ་	khyaa	ལྷིའ་	khyij
	ལྷི་	khyir [fut.]				

to eat dry powdery food	འགམ་	gam	འགམས་	gam	འགོམ་	gom
to summon, to call	འགྲུག་	gu'	བཀྲུག་	kūk	ཀྲུག་	kū'
to fill up	འགོང་	geng	བགོང་	kēng	ཀོང་	kēng
to cover	འགོབ་	gep	བགའ་	kāp	མཚོ་བསྐྱེད་	kōp
to dry	འགོམ་	gem	བསྐྱེདས་	kām	མཚོ་མས་	kōm
to load on, to hang	འགོལ་	gel	བགལ་	kāl	ཀོལ་	kōl
to wait	ལྷོད་	gut	ལྷོད་	guu	ལྷོད་	guu
to start, to begin	འགོ་ འཛུང་	go zut	འགོ་ཚུང་	go tshūu		
to go	འགོ་	dro	བརྒྱལ་	gā(l)	ལྷོགས་	gyū'
			འགོ་	phjñ	མཚོ་མས་	dong
to untie	འགོལ་	droḷ	འགོལ་	thrōl	འགོལ་	thrōl
to make, to build	རྒྱལ་	gya'	བརྒྱལ་	gyap	རྒྱལ་	gyop
to hold back, to dam up	ལྷོལ་	gyil	བལྷོལ་	kyil	ལྷོལ་	kyil

to gather, to pile	གོང་	gong	གོུ་	goo	གོུ་	goo
to arrange, to set up	དྲི།	dri'	དྲིུ་	drii	དྲིུ་	drii
to cry, to weep	ངུ་	ngu	ངུུ་	nguu	ངུུ་	nguu
to harvest	ངཱ།	ngā'	ངཱུ་	ngāa	ངཱུ་	ngōo
to break	ཅོག་	chô'	ཅཱག་	chāk	ཅོག་	chô'
to get ready	ཅོམ་	chōm	ཅཱམ་	chām	ཅོམ་	chōm
to meet (h)	ཅོར་	chōr	ཅཱར་	chār	ཅོར་	chōr
to bind, to tie	ཅིང་	chīng	ཅིུ་	chīi	ཅིུ་	chīi
to make (bed)	ཅོའ་	chōo	ཅཱའ་	chāa	ཅོའ་	chōo
to be broken	ཅོག་	chhō'	ཅཱག་	chhāk		
to dance	ཅོམ་	chhōm	ཅཱམ་	chhām	ཅོམ་	chhōm
to be cut off	ཅེད་	chhet	ཅཱད་	chhēt		
to enflame, to catch on fire	ཅེད་	chhet	ཅཱེད་	chhēt		
to jump	ཅོང་	chhong	ཅོུུ་	chhōo	ཅོུུ་	chhōo
to insert; to allow	ཅིེད་	jīt	ཅིེད་	chīt	ཅིེད་	chī'

to put, to leave	འཛོག་	jo'	བཞག་	jak	འཛོག་	jo'
to meet	མཇེལ་	jal	མཇེལ་	jal	མཇོལ་	jol
to change	ཇེ	je	ཇེ	jee	ཇེ	jee
to lie down, to go to sleep	ཉལ་	nyal	ཉལ་	nyal	ཉོལ་	nyol
to buy	ཉོ	nyo	ཉོ	nyoo	ཉོ	nyoo
to borrow	ལྡོ	nyē	ལྡོ	nyāa	ལྡོ	nyōo
to loan	ལྡོན་	nyēn	ལྡོན་	nyēn	ལྡོན་	nyēn
to put to sleep	ལྡོལ་	nyōl	ལྡོལ་	nyāl	ལྡོལ་	nyōl
to follow	བལྟེན་	nyā	ལྡོལ་	nyōo	ལྡོལ་	nyōo
to send	བཏོང་	tōng	བཏང་	tāng	བཏོང་	tōng
to grind	བཏག་	tā'	བཏག་	tāa	བཏོང་	tōo
to give	ལྡེན་	tēr	ལྡིན་	bjin	ལྡིན་	bjin
to measure	ཏམ་	thap	ཏམ་	thap	ཏོམ་	thop
to drink	ཏུང་	thung	ཏུང་	thuu	ཏུམ་	thūng
to apply, to use	ཏོག་	tho'	ཏོག་	thoo	ཏོག་	thoo
to lay	འཛིང་	dīng	འཛིང་	tīng	འཛིང་	tīng

to choose	འདམས་	d <u>a</u> m	འདམས་	d <u>a</u> m	འདོམས་	d <u>o</u> m
to take out	འདྲེན་	d <u>e</u> n	བཏྲེན་	t <u>e</u> n	བཏྲེན་	t <u>e</u> n
to sow, plant	འདྲེབས་	d <u>e</u> p	བཏབ་	t <u>ā</u> p	ཏྲོབས་	t <u>ō</u> p
to tie, to attach	འདྲོའ་	d <u>o</u> o	བཏྲའ་	t <u>ā</u> a	བཏྲོའ་	t <u>ō</u> o
to rub, to sharpen	རྩོད་	d <u>o</u> r	རྩེད་	d <u>a</u> r	རྩོད་	d <u>o</u> r
to beat	ལྷུང་	d <u>u</u> ng	བལྷུང་	d <u>u</u> u	ལྷུང་	d <u>u</u> u
to show	བསྟན་	d <u>e</u> n	ལྟན་	t <u>e</u> n	ལྟན་	t <u>e</u> n
to press	མཚན་	n <u>e</u> n	མཚན་	n <u>e</u> n	མཚན་	n <u>e</u> n
to sweep	ལྷུག་	ch <u>ā</u> '	ལྷུང་	ch <u>ā</u> a	ལྷོང་	ch <u>ō</u> o
to give up	ཕྱོང་	p <u>ō</u> ng	ཕྱོང་	p <u>ā</u> ng	ཕྱོང་	p <u>ō</u> ng
to light	ཕྱོར་	p <u>ō</u> r	ཕྱོར་	p <u>ā</u> r	ཕྱོར་	p <u>ō</u> r
to descend	བབས་	ph <u>a</u> p	བབས་	ph <u>a</u> p	བོབས་	ph <u>o</u> p
to blow	ཕྱུང་	ph <u>u</u> t	ཕྱུང་	ph <u>u</u> u	ཕྱུང་	ph <u>u</u> u
to move	ཕྱོད་	ph <u>o</u> t	ཕྱོད་	ph <u>o</u> o		
to write	ཐྲིག་	thr <u>i</u> '	ཐྲིང་	thr <u>i</u> i	ཐྲིང་	thr <u>i</u> i
to take off	འཕྲིད་	b <u>i</u> t	ཕྲིད་	p <u>i</u> t	ཕྲིད་	p <u>i</u> '
to open	འཕྲིད་	b <u>e</u> t	ཕྲིད་	p <u>e</u> t	ཕྲིད་	p <u>e</u> '

to unload, to take off	ཕོག་	bo'	ཕོག་	phok	ཕོག་	phô'
to soak, to wet	བཞུ་	bang	བཞུ་	baa	བཞུ་	boo
to stick, to paste	ལམ་	jar	ལམ་	jar	ལམ་	jor
to practice, to train	ལམ་	jong	ལམ་	jaa	ལམ་	joo
to strain, to filter	བཅོལ་	tsē'	བཅོལ་	tsēe	བཅོལ་	tsēe
to sell	བཅོལ་	tsōng	བཅོལ་	tsōo	བཅོལ་	tsōo
to cook	བཅོལ་	tsōt	བཅོལ་	tsōo	བཅོལ་	tsōo
to play	ཅུ་	tsē	ཅུ་	tsēe	ཅུ་	tsēe
to pile up, to stack up	ཅུ་	tsē'	ཅུ་	tsēe	ཅུ་	tsēe
to compose, to write	ཅུ་	tsōm	བརྒྱུ་	tsām	ཅུ་	tsōm
to look for, to search	བཅོལ་	tshōl	བཅོལ་	tshāl	བཅོལ་	tshōl

to plant, to erect	འཇུག་	zu'	འཇུ་	tsūu	ཇུ་	tsūu
to climb	འཇོག་	ze'	འཇོ་	zee	ཇོ་	zee
to melt	ཇི་	shit	འཇིད་	jit		
to say	ཇུ་	shu	ཇུ་	shuu	ཇུ་	shuu
to eat	ཟ་	sa	ཟ་	soo	ཟ་	soo
to say, to tell	ཟུ་	si [pres.]	ཟུ་ཇུ་	sikya	ཟུ་	sji
	ཟུ་འི་	sir [fut.]				
to get drunk	འཇི་	zi	འཇི་	zji		
to make, to build	འཇོ་	zo	འཇོ་	zoo	ཇོ་	zoo
to step	གཡོག་	yōp	གཡགས་	yāp	གཡོགས་	yōp
to collect	ཇུ་	ru'	ཇུ་	ruu	ཇུ་	ruu
to read	རྟོ་	ro'	རྟོ་	raa	རྟོ་	roo
to recite	རྟོ་	rong	རྟོ་	raa	རྟོ་	roo
to fry	ལྷོ་	lōm	ལྷོ་	lām	ལྷོས་	lōm
to get up, to stand up	ལུ་	lang	ལུ་	laa	ལུ་	loo
to speak	ལག་	lap	ལག་	lap	ལོ་	lop

to pour, to put inside	ལུ་	lu'	ལུགས་	lūk	ལུགས་	lú'
to take	ལིང་	ling	ལྷ་	lāa	ལྷ་	lōo
to die	ཤི་	shī	ཤིང་	shīi		
to tear	ཤོག་	shō'	ཤོགས་	shāa	ཤོ་	shōo
to rinse	ཤོལ་	shōl	ཤོལས་	shāl	ཤོལ་	shōl
to have diarrhea	ཤོལ་	shōl	ཤོལས་	shāl		
to peel; to copy	ཤུ་	shū	ཤུང་	shūu	ཤུ་	shūu
to shake	ཤར་	shrū'	ཤར་	shrūu	ཤར་	shrūu
to quiver	ཤར་	shrū'	ཤར་	shrūu		
to mix	ཤར་	shrē	ཤར་	shrēe	ཤར་	shrēe
to burn, to grill	ཤར་	shrē'	ཤར་	shrēe	ཤར་	shrēe
to get dark	ཤར་	shrōo	ཤར་	shrōo		
to boil (milk)	ལྷ་	lā'	ལྷ་	lāa	ལྷ་	lōo
to put upright; to beg	ལོང་	lōng	ལོངས་	lāng	ལོང་	lōng
to teach	ལོཔ་	lōp	ལོཔས་	lāp	ལོཔ་	lōp

to come	ལུང་	h <u>u</u> ng	ཤོ་	hō	ཤོག་	shô'
	འགྲི་	gyi				
to look at	ལྗ་	lhâ	ལྗའ་	lhāa	ལྗོའ་	lhōo
to be boiled	ལྗག་	lhā'	ལྗའ་	lhāa		
to braid	ལྗག་	lha'	ལྗའ་	lhaa	ལྗོའ་	lhoo

Bibliography

Sherpa language

- Chamberlain, Bradford Lynn. 2004. *The Khengkha orthography: developing a language in the Tibetan scriptal environment*. Unpublished MA thesis. Dallas: The Graduate Institute of Applied Linguistics.
- Givon, Talmy. 1980. "The drift away from ergativity: diachronic potentials in Sherpa." *Folia Linguistica Historica* 1: 41-60.
- Gordon, Kent. 1969. *Sherpa phonemic summary*. [Solu dialect]. Tibeto-Burman Phonemic Summaries, 2. Kathmandu: Tribhuvan University and Summer Institute of Linguistics.
- Gordon, Kent, and Burkhard Schöttelndreyer. 1970. *Sherpa segmental synopsis*. Kirtipur: Summer Institute of Linguistics, Tribhuvan University.
- Gordon, Kent and Sandra Gordon. 1970. "Sherpa texts." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 4: Texts 2*, 293-304. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:4. Urbana: University of Illinois Press.
- Gordon, Kent. 1970. "Sherpa tone and higher levels." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 1: Studies on tone and phonological segments*, 186-206. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:1. Urbana: University of Illinois Press.
- Graves, Thomas Eugene. 2007. *A Grammar of Hile Sherpa*. PhD dissertation. Graduate School of the State University of New York, Buffalo.
- Gyurme Chodrak. 2008. *Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long*. [The great Sherpa dictionary: a clear mirror.] Kathmandu: The Mountain Institute.
- Hale Austin. 1973. *Clause, sentence and discourse patterns in selected languages of Nepal*. Norman: University of Oklahoma and the Summer Institute of linguistics.
- Hale, Austin. (ed.). 1975. *Collected papers on Sherpa, Jirel. Nepal Studies in Linguistics*, 2. Kirtipur: Summer Institute of Linguistics, Institute of Nepal and Asian Studies. xii, 176 p.
- Hale, Austin. 1970. "Some dimensions of Contrast in Sherpa Phonology". In *Journal of Tribhuvan University*, Special linguistic number, p.89-103.
- Kelly, Barbara. 2004. "Grammar and glossary of Sherpa". In Carol Genetti (ed.), *Tibeto-Burman languages of Nepal: Manange and Sherpa*. Canberra: Pacific Linguistics 557.

- Lee, Sang Yong 2004. "Challenges of Sherpa Dictionary Project." Korea Research Institute for Languages and Cultures. A paper presented at The Asia Lexicography Conference, Chiangmai, Thailand. http://crcl.th.net/sealex/Lee_SherpaDict.pdf
- Schottelndreyer, Burkhard and Austin Hale. 1970. "A note on Sherpa vowels." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 1: Studies on tone and phonological segments*, 368-80. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:1. Urbana: University of Illinois Press.
- Schottelndreyer, Burkhard and Heiderose Schottelndreyer. 1973. "Sherpa texts." In Austin Hale (ed.), *Clause, sentence, and discourse patterns in selected languages of Nepal, Part 3*, 53-176. Summer Institute of Linguistics Publications in Linguistics and Related Fields, 40(3). Norman: University of Oklahoma and the Summer Institute of linguistics.
- Schottelndreyer, Burkhard and Heiderose. 1971. *A vocabulary of the Sherpa language.* , , Kirtipur: Tribhuvan University, Institute of Nepalese Studies, and the Summer Institute of Linguistics.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1975. "Clause patterns in Sherpa." *Nepal Studies in Linguistics 2*: 1-57.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1975. "Vowels and tone in the Sherpa verb." *Nepal Studies in Linguistics 2*: 59-70.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1978. "Narrative discourse in Sherpa." In Joseph E. Grimes (ed.), *Papers on discourse*, 248-66. Summer Institute of Linguistics Publications in Linguistics and Related Fields, 51. Dallas: Summer Institute of Linguistics.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1980. "Glides in Sherpa verbs". In R.L. Trail (ed.), *Papers in Southeast Asian linguistics*. N°7, p.107-112. Canberra: Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1980. "Person markers in Sherpa". In R.L. Trail (ed.) *Papers in Southeast Asian linguistics*. N°7, p. 125-130 Canberra : Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1980. "Vowel and tone patterns in the Sherpa verb". In R.L. Trail (ed.), *Papers in Southeast Asian linguistics*. N°7, p.113-123. Canberra: Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University.
- Schottelndreyer, Heiderose. 1971. *A guide to Sherpa tone*. Kathmandu: Tribhuvan University; Summer Institute of Linguistics, 17 p.
- Watters, Stephen A. 1999. "Tonal contrasts in Sherpa." In Yogendra P. Yadava and Warren W. Glover (eds.), *Topics in Nepalese linguistics*, 54-77. Kamaladi, Kathmandu: Royal Nepal Academy.

- Sherpa, Ang Phinjo. 1999. *Sherpa, Nepali, English: A language guide for beginners*. Kathmandu: Eco Himal.
- Sherpa, Lhakpa Doma Salaka-Binasa and Sherpa, Chhiri Tendi Salaka, in cooperation with Karl-Heinz Kramer. 2006. *Dictionary of the Sherpa language*. Kathmandu: Ratna Books.
- Sherpa, Ngawang Jigdrel. 2006. *Sherpa language dictionary*. Kathmandu: New Nepal Press.
- Watters, Stephen A. 1999. *Tonal contrasts in Sherpa*. In Yogendra P. Yadava and Warren W. Glover (eds.), *Topics in Nepalese linguistics*, 54-77. Kamaladi, Kathmandu: Royal Nepal Academy
- Woodbury, Anthony. 1986. Interactions of tense and evidentiality: a study of Sherpa and English. p.288-302. In W. Chafe and J. Nichols (eds.), *Evidentiality: the linguistic coding of epistemology*. Norwood NJ: ABLEX.
- Wylie, Turrell V. 1957. A standard system of Tibetan transcription. *Harvard Journal of Asiatic Studies* 22: 261-267.

Sherpa culture

- Sherpa, Lhakpa Norbu. 2008. *Through a Sherpa Window: Illustrated Guide to Traditional Sherpa Culture*. Kathmandu: Vajra Publications.
- Sherpa, Lhakpa Sonam. 2006. *syarpji lu ṅso* [Sherpa customs]. Kathmandu: The Mountain Institute.
- Stevens, Stanley. 1993. *Claiming the High Ground: Sherpas, Subsistence and Environmental Change in the Highest Himalaya*. University of California Press.
- Zangbu, Ngawang Tenzin (Abbot of Tengboche monastery). 2000. *Stories and Customs of the Sherpas*. Frances Klatzel (ed.). Kathmandu: Mera Publications.

Additional references

- Bradley, David. 1997. Tibeto-Burman languages and classification. In D. Bradley (ed.), *Papers in South East Asian linguistics: Tibeto-Burman languages of the Himalayas* (No. 14, pp. 1-71). Canberra: Pacific Linguistics.
- Driem, George van. 1998. *Dzongkha*. Languages of the greater Himalayan Region, Vol 1. Driem; (ed.) Leiden: Research School CNWS.
- Gautam, Choodamani. 2062 B.S. *Nepali-english dictionary*. Biratnagar: Gautam Prakashan.
- Glover W.W. 1974. *Sememic and Grammatical Structures in Gurung (Nepal)*. Summer Institute of linguistics, University of Oklahoma.

- Goldstein, Melvyn. 2001. *The new Tibetan-English dictionary of modern Tibetan*, University of California Press.
- Gyurme Dorje W.W. 1996. *Tibet handbook with Bhutan: the travel guide*. (reprinted 1998). Footprints Handbook.
- Haller, Felix. 2000. *Dialekt und Erzählungen von Shigatse*. Bonn: VGH Wissenschaftsverlag GmbH.
- Hari, Anna Maria and Chhegu Lama. 2004. *Dictionary Yolmo-Nepali-English*. Kathmandu: Central Department of Linguistics, Tribhuvan University.
- Lee, Sang Yong. 2003. "A sociolinguistic survey of Sherpa". In T.R. Kansakar, M. Turin (eds.) *Themes in Himalayan languages and linguistics*, p.81-95. Heidelberg : South Asia Institute, and Kathmandu : Tribhuvan University.
- Lee, Sang Yong. 2004. "Challenges of Sherpa Dictionary Project". Korea Research Institute for Languages and cultures, Paper presented at *The Asia Lexicography Conference*, Chiangmai, Thailand. http://seasrc.th.net/sealex/Lee_SherpaDict.pdf.
- Maibaum, Anita and Esther Strahm. 2005. *Jirel-Nepali-English*. Kathmandu: Central Department of Linguistics. Tribhuvan University.
- Michailovsky, Boyd. 1989, "Notes on Dzongkha orthography". In Bradley, D. et al. (eds.) *Prosodic analysis and Asian Linguistics : to Honour R. K Sprigg*. p. 297-301. Canberra: Pacific Linguistics.
- Noonan Michael. 2005. "Recent adaptations of the Devanagari script for the Tibeto-Burman languages of Nepal". In Bhaskararao, Peri (ed.), *Indic scripts: Past and future*. Tokyo: Tokyo University of Foreign Studies.
- Pathak, S. 2007. *English-Nepali Comprehensive Dictionary*. Kathmandu: Padmaraj Pathak Smriti Pratisthan.
- Pittman, Richard S. 1970. "Gurung, Tamang, Thakali, Sherpa, and Chepang prosodies." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 2: Lexical lists and comparative studies*, 1-8. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:2. Urbana: University of Illinois Press.
- Samuel, Geoffrey. 1993. *Civilized Shamans, Buddhism in Tibetan societies*. (First edition.) Washington: Smithsonian Institution Press.
- Sharma, B. 2063 B.S. *Nepali Sabdasagar (soppttik kosh)*. Kathmandu: Bhabha Pustak Bhandar.
- Spoon, Jeremy. 2008. *Tourism in a sacred landscape: political economy and Sherpa ecological knowledge in Beyul Khumbu/Sagarmatha National Park, Nepal*. PhD dissertation. Anthropology Dept. University of Hawai'i, Manoa.

- Tournadre, Nicolas and Francoise Robin. 2006. *Le grand livre des proverbes tibétains*. Presses du Chatelet.
- Tournadre, Nicolas and Sangda Dorje. 2001. *Manual of Standard Tibetan*. (with two CDs and maps of Tibet). Ithaca: Snow Lion.
- Tournadre, Nicolas. 2008. "Arguments against the Concept of 'Conjunct'/'Disjunct' in Tibetan". In B. Huber, M. Volkart, P. Widmer, and P. Schwiieger, (eds) *Chomolangma, Demawend und Kasbek: Festschrift für Roland Bielmeier zu seinem 65. Geburtstag*. Vol 1. p 281–308.
- Turin, Mark. 2004. "Minority language politics in Nepal and the Himalayas." Position paper for SCALLA working conference: Crossing the digital divide: Shaping technologies to meet human needs. Kathmandu, Nepal.
- Zhang, Yisun 1985. *Bod rgya tshig mdzod chen mo / Zang Han Da Cidian*. Beijing: Mi rigs dpe skrun khang/Minzu Chubanshe.

Useful websites on Tibet and the Himalayas

- www.digitalhimalaya.com "Digital Himalaya"
- www.thdl.com "Tibetan and Himalayan Digital Library"
- <http://dallith.vjf.cnrs.fr/index.htm> "Documentation and archiving of Tibetan and Himalayan Languages and Linguistics."
- www.linguistics.ucsb.edu/HimalayanLinguistics/ "Himalayan linguistics"
- <http://stedt.berkeley.edu/> "Sino-Tibetan Etymological Dictionary and Thesaurus".
- www.mountain.org/work/himalayas/index.cfm "The Mountain Institute (Himalayan Program)."
- www.isw-old.unibe.ch/tibet/CDTD.htm "The Comparative Dictionary of Tibetan Dialects".
- <http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/turner/index.html> "Turner, R. L. (Ralph Lilley), Sir. *A comparative and etymological dictionary of the Nepali language*. London: K. Paul, Trench, Trubner, 1931."
- <http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/schmidt/> "Schmidt, Ruth Laila. *A Practical dictionary of modern Nepali*. [S.l.]: Ratna Sagar, 1993. 1994."
- <http://www.thdl.org/reference/dictionary/nepali/index.php> "Banu Oja, Shambhu Oja, Mark Turin, and Elisabeth Uphoff. *Cornell's Nepali–English & English–Nepali Glossary*. Cornell University, 2004"